

**İHRACAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE İHRACATTA
KATMA DEĞER VERGİSİ İSTİSNASI**

Rüştü TAŞCI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İşletme Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Özgül CEMALCILAR

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eylül 2001

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ**İHRACAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE İHRACATTA
KATMA DEĞER VERGİSİ İSTİSNASI****Rüştü TAŞCI****İşletme Anabilim Dalı****Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eylül 2001****Danışman: Prof. Dr. Özgül CEMALCILAR**

İhracat, ülkelerin ekonomilerini geliştirmede, ürettikleri mal ve hizmetlerini yurtdışına satarak ithalat-ihracat dengesini koruyup döviz darboğazından kurtulmalarını sağlamak bakımından önem arz etmektedir.

İhracatta farklı teslim ve ödeme şekilleri vardır. Teslim ve ödeme şekillerindeki bu farklılıklar doğal olarak ihracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde de farklılıkların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

İhracatın önemi arttıkça, ülkeler bu konuda birtakım tedbirler almaya yönelmişlerdir. Türkiye de ihracatı teşvik etmek amacıyla ihracat istisnası olarak anılan , 3065 sayılı KDV Kanunu'nun 11. Maddesi ile ihracat teslimleri KDV'nden müstesna bırakılmıştır.

Çalışmamızın amacı, kambiyo ilişkisini de dikkate alarak ihracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesini, ortaya çıkan farklılıkları, ihracatı teşvik amacıyla çıkartılan ihracat istisnası uygulamasının ihracatçılara ne derece fayda sağladığını ve uygulamadaki zorlukları ortaya koymaktır. Bu çalışmada, söz konusu işlemlerin en son haliyle uygulanış biçimi verilmiştir.

ABSTRACT

Exporting is important for countries to develop their economies and to protect them against foreign exchange risk through providing export – import balance.

There are differences in terms of delivery and payment in exporting. These differences naturally cause some differences in accounting of the export transactions.

Countries are taking some protective actions in this area as the importance of exporting increases.

In Turkey, in order to promote exporting, export delivery is exempted from Value Added Tax (VAT) through Act Number 3065/11.

The purpose of this study is to show effectiveness of VAT exemption on exporting and also to attract attention to the difficulties of this exemption in companies applications by taking into consideration differences in foreign exchange system and in accounting on exporting transactions. In this study, the recent changes are given.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Rüştü TAŞCI'nın "İhracat İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi ve İhracatta Katmadeğer Vergisi İstisnası" başlıklı tezi **08 Kasım 2001** tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, **İşletme (Muhasebe)** Anabilim Dalında, yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Prof.Dr.Özgül CEMALCILAR
Üye : Doç.Dr.Saime ÖNCE
Üye : Doç.Dr.Recai DÖNMEZ

Prof.Dr.Ömer Zeki ALTAN
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZ	ii
ABSTRACT	iii
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	iv
ÖZGEÇMİŞ	v
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DIŞ TİCARETİN TANIMI VE TARİHİ GELİŞİMİ

1. DIŞ TİCARETİN TANIMI	3
2. DÜNYADA VE TÜRKİYEDE DIŞ TİCARETİN TARİHİ GELİŞİMİ	3
3. DÜNYA EKONOMİSİ VE TİCARETİNDEKİ GELİŞMELER	6
4. TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARETİNDEKİ GELİŞMELER	7
5. TÜRKİYE'NİN ULUSLAR ARASI ENTEGRASYONA KATILIMI	9
5.1. Avrupa Birliği İle İlişkiler	9
6. İHRACATI TEŞVİK KARARI	10
6.1. Amaç	10
6.2. Kapsam	11
6.3. İhracatı Teşvik Tedbirleri	11
7. İHRACATA YÖNELİK DEVLET YARDIMLARI	11
8. DIŞ TİCARET KONUSUNDA YETKİLİ KURULUŞLAR	12

İKİNCİ BÖLÜM

DIŞ TİCARETE KULLANILAN TEMEL KAVRAMLAR, TESLİM VE ÖDEME ŞEKİLLERİ

1. DIŞ TİCARETTE KULLANILAN TEMEL KAVRAMLAR VE

TERİMLER	13
1.1. Belgeler (Vesaik)	14
1.2. İhracat	14
1.3. İthalat.....	14
1.4. Küşat Bektubu	14
1.5. Navlun	14
1.6. Rambusman	15

2. DIŞ TİCARETTE TESLİM ŞEKİLLERİ 15 |

2.1. Teslim Şekilleri Hakkında Genel Bilgi	15
2.2. Uluslar Arası Teslim Şekilleri	16
2.2.1. Ticari İşletmede Teslim	16
2.2.2. Taşıyıcıya Teslim	17
2.2.3. Gemi Doğrultusunda Teslim	17
2.2.4. Gemi Bordasında Teslim	17
2.2.5. Mal Bedeli ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim	18
2.2.6. Mal Bedeli Sigorta ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim	18
2.2.7. Taşıma Ücreti Ödenmiş Olarak Teslim	18
2.2.8. Taşıma Ücreti ve Sigorta Ödenmiş Olarak Teslim	19
2.2.9. Sınırdaki Teslim	19
2.2.10. Gemide Teslim	19
2.2.11. Rıhtımda Teslim	20
2.2.12. Gümrük Resmi Ödenmemiş Olarak Teslim	20
2.2.13. Gümrük Resmi Ödenmiş Olarak Teslim	20

3. DIŞ TİCARETTE ÖDEME ŞEKİLLERİ	21
3.1. Ödeme Şekilleri Hakkında Genel Bilgi	21
3.2. Peşin Ödeme	21
3.3. Mal Mukabili Ödeme	23
3.4. Vesaik Mukabili Ödeme	25
3.5. Akreditifli Ödeme	27
3.5.1. Akreditifin Tanımı	27
3.5.2. Akreditifte Taraflar	28
3.6. Konsinye Satış (Malın Elden Çıkarılmasından Sonra Ödeme)	30
3.7. Kabul Kredili Ödeme	30
4. İHRACAT BEDELLERİNİN TAHSİL SÜRELERİ	30
4.1. Genel Esaslar	30
4.2. Tahsil Süreleri	30
4.3. Ek Süreler	31
4.4. Mücbir Sebep Halleri	32

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÖVİZ İŞLEMLERİ VE İHRACAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE TEKDÜZEN HESAP PLANI

1. İHRACAT İŞLETMELERİNİN MUHASEBEYE ETKİSİ	33
2. İHRACAT İŞLETMELERİ İÇİN UYGULANABİLİR BİR TEKDÜZEN HESAP PLÂNI	34
3. DÖVİZ İŞLEMLERİ VE MUHASELEŐTİRİLMELERİ	55
3.1. Kambiyo, Döviz, Efektif ve Kur Kavramları	55
3.2. Döviz Kasası İşlemleri	58
3.3. Dövizli Çek İşlemleri	64

3.4. Döviz Tevdiat İşlemleri	70
3.5. Değerleme İşlemleri	78
4. İHRACAT İŞLEMLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ	82
4.1. Doğrudan İhracatta Satış İşlemleri	82
4.1.1. Peşin Ödemeli İhracat İşlemleri	87
4.1.2. Mal Mukabili Ödemeli İhracat İşlemleri	93
4.1.3. Vesaik Mukabili Ödemeli İhracat İşlemleri	97
4.1.4. Akreditifli Ödemeli İhracat İşlemleri	102
4.1.5. Konsinye İhracat İşlemleri	106
4.2. İhraç Kaydıyla Satış İşlemleri	110

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DOĞRUDAN İHRACATTA VE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERDE KDV İADESİ VE UYGULAMASI

1. KATMADEĞERİN VERGİLENDİRİLMESİ HAKKINDA GENEL BİLGİ	112
2. İHRACAT İSTİSNASI	114
2.1. Genel Açıklama	114
3. DOĞRUDAN İHRACATTA KDV İSTİSNASI	115
3.1. Yasal Düzenleme	115
3.1.1. Mal ve Hizmet İhracatında KDV İstisnası Uygulaması	115
3.1.1.2. Bir Teslimin İhracat Teslimi Sayılabilmesi İçin Gerekli Şartlar	115
3.2. İhracat İstisnasının Beyanı	116
3.2.1. İhracatın FOB Bedel Üzerinden Yapılması Durumunda Beyan	116

3.2.2. İhracatın CIF Veya CF Bedel Üzerinden Yapılması	
Durumunda Beyan	117
3.3. İade Edilecek KDV'nin Hesaplanması	117
3.3.1. İade Hakkı Doğuran İşlemler İle İlgili KDV.....	118
3.3.2. İade Hakkı Doğuran İşlemlere İsbet Eden KDV.....	118
3.4. Doğrudan İhracattan Doğan KDV'nin İadesi İçin Aranılan	
Belgeler	118
3.4.1. Gümrük Beyannamesi	118
3.4.2. İhraç Edilen Malların Alış ve Satış Faturaları	119
4. İHRAÇ KAYDIYLA YAPILAN TESLİMLERDE TECİL – TERKİN	
UYGULAMASI	119
4.1. Yasal Düzenleme	119
4.2. Tecil Terkin İşlemleri	120
4.2.1. İhraç Kaydıyla Teslim Edilen Malların 3 Ay İçinde İhraç	
Edilme Zorunluluğu	121
4.2.1.1. Gecikme Zammı Uygulaması	121
4.2.1.2. Tecil Faizi Uygulaması	121
4.2.1.3. Mücbir Sebepler	122
4.3. İhraç Kaydıyla Tecil – Terkin Kapsamında Mal Teslimine	
Konu Olan Mükelleflerin Teslimleri	122
4.4. İhraç Kaydıyla Mal Teslim Edilecek İmalatçılar	123
4.5. İhraç Kaydıyla Teslimlere Ait Faturanın Düzenlenmesi	124
4.6. İhraç Kaydıyla Teslimlerde Tecil – Terkin Ve İade Edilecek KDV.....	124
4.6.1. Tecil Edilebilir Katma Değer Vergisi	125
4.6.2. Tecil Edilecek Katma Değer Vergisi	125
4.6.3. İade Edilecek Katma Değer Vergisi	125
4.7. İade Edilecek KDV'nin Hesaplanması	126
4.7.1. Genel ve Yüksek Oranda (%18, %26.%40) KDV'ye Tabi	
Malların İhraç Kaydıyla Tesliminden İade Edilecek KDV'nin	
Hesabı	126

4.7.2. İndirimli Oranda (%1,%8) KDV'ne Tabi Malların İhraç Kaydıyla Tesliminden İade Edilecek KDV'nin Hesabı	126
4.7.3. İhraç Kaydıyla Teslimlerde İade Hakkı Doğuran İşlemlerle İlgili KDV	127
4.7.4. İhraç Kaydıyla Teslimlerde İade Hakkı Doğuran İşlemlere İsabet Eden KDV	127
4.8. İhraç Kaydıyla Teslimler İçin Tecil-Terkin Uygulamasında Aranılan Belgeler	128
4.8.1. Gümrük Beyannamesi	128
4.8.2. Satış Faturaları	128
5. DOĞRUDAN İHRACAT VE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERİN KDV BEYANNAMESİNDE GÖSTERİLMESİ	129
5.1. Doğrudan İhracat Ve İhraç Kaydıyla Teslimlere Ait KDV Beyannamesi Örneği	130
5.1.1. Genel Ve Yüksek Oranda KDV'ne Tabi Malların İhraç Kaydıyla Teslimlerine Ait KDV Beyannamesi Örneği	135
5.1.2. İndirimli Oranda KDV'ne Tabi Malların İhraç Kaydıyla Teslimlerine Ait KDV Beyannamesi Örneği	141
6. DOĞRUDAN İHRACATTAN DOĞAN KDV ALACAĞI İLE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERDEN DOĞAN KDV İADESİ ALACAĞININ KARŞILAŞTIRILMASI	144
7. DOĞRUDAN İHRACAT VE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERDE KDV İADESİNİN YAPILABİLMESİ İÇİN ARINILAN ZORUNLU ŞARTLAR....	151
7.1. İadenin Şartları	151
7.1.1.İhracatın Fiilen Gerçekleştirilmiş Olması	151
7.1.2. İhraç Nedeniyle Yüklenen KDV'nin indirim Konusu Yapılmamış Olması	151
7.1.3. İhracatın Gerçekleştiğinin Tevsiki ve İade İçin İlgili Belgelerin İbraz Edilmesi	151

7.1.4. İhracat Nedeniyle Yüklenilen Vergilerin Ayrı Hesaplarda

Takip Edilmesi ve İade Tutarının Doğru Hesaplanması152

8. DOĞRUDAN İHRACAT VE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLER

NEDENİYLE DOĞAN KDV İADESİNİN YAPILMASI152

8.1. Doğrudan İhracat ve İhraç Kaydıyla Teslimlerde Tecil-Terkin

Uygulamasından Doğan İadeler153

8.1.1. Nakit İade153

8.1.1.1. Teminatla İade153

8.1.1.1.1. İndirimli Teminat Uygulaması153

8.1.1.1.1.1. Teminat Tutarı %5 Olarak Belirtilen

I.Grup Mükellefler153

8.1.1.1.1.2. Teminat Tutarı %10 Olarak Belirtilen

II. Grup Mükellefler154

8.1.1.1.1.2.1. İmalatçılar ve İmalatçı –

ihracatçılar154

8.1.1.1.1.2.2. İhracatçılar155

8.1.1.1.1.2.3. Teminat Aranılmayan

Kuruluşlar.....156

8.1.1.2. Yeminli Mali Müşavirlik Tasdik Raporu İle İade156

8.1.1.3. Maliye Bakanlığı İnceleme Elemanı Raporuyla İade157

8.2. Mahsuben İade157

8.2.1. Mahsuba Konu Vergiler ve Mahsupta Öncelik158

8.2.2. Mahsup Sonrası Kalan Tutarın İadesi159

9. DOĞRUDAN İHRACAT VE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERDEN

DOĞAN KDV İADESİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ160

BEŞİNCİ BÖLÜM**ANADOLU MAKİNE AMBALAJ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ'NDE
FİİLİ UYGULAMA**

1. FİRMANIN UYGULAMAYA AİT İLGİLİ DÖNEM FAALİYETLERİ173
2. FİRMANIN UYGULAMAYA AİT İLGİLİ DÖNEM FAALİYETLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ178
SONUÇ198
EKLER201
KAYNAKÇA229

ŞEKİLLER LESTESİ

	<u>Sayfa</u>
ŞEKİL 1. Peşin Ödeme	22
ŞEKİL 2. Mal Mukabili Ödeme	24
ŞEKİL 3. Vesaik Mukabili Ödeme	26
ŞEKİL 4. Bir Akreditifin İş Akışı	29

GİRİŞ

İhracat işletmeleri açısından, ihracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde, yurtiçi ticari faaliyetler ile yurtdışı ticari faaliyetlerin gerekli kıldığı farklılıkları, teslim ve ödemelerdeki farklılıkları ve ihracat işlemlerinin ortaya çıkardığı kambiyo ilişkisini göz önünde bulundurmamak gerekmektedir. İhracat nedeniyle ülkeye getirilen dövizin hangi şartlarda, ne kadarının Türk Lirasına çevrileceği ve ne kadarının ihracatçı firmanın tasarrufunda bırakılacağı, dövizin Türk Lirasına çevrilmesi işleminde kur seçimi ve bunların muhasebeleştirilmesinin nasıl yapılması gerektiğinin bilinmesi gerekmektedir. Yeteri derecede bilgi sahibi olmayan ihracat işletmeleri, ihracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde hatalar yapmakta ve yanlış sonuçlara varmaktadırlar.

İhracat, hızla gelişmekte olan ülkemiz açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle ihracatımız bazı araçlarla teşvik edilmektedir. Bu araçlardan birisi de ihracat istisnasıdır. İhracatçılarımızın, yabancı firmalarla rekabet güçlerini arttırabilmeleri için 01.01.1985 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 3065 sayılı KDV Kanunu'nun 11. maddesinin (a) bendi ile ihracat teslimleri KDV'nden müstesna bırakılmış, (c) bendi ile de ihraç edilmek kaydıyla ihracatçılara teslim edilen mallar için KDV ödenmeyeceği ancak bu verginin hesaplanarak vergi dairesince tecil-terkin ve iade edileceği belirtilmiştir. Doğrudan ihracatta, ihracat nedeniyle yüklenilen KDV iade konusu olmaktadır, ihraç kaydıyla teslimlerde, teslimler üzerinden hesaplanan KDV iade konusu olmaktadır. Bu farklılık mükelleflerce tam olarak anlaşılmemekte, hangisinin daha avantajlı olduğu yolunda kuşkulara neden olmaktadır. Ayrıca doğrudan ihracat ve ihraç kaydıyla teslimler nedeniyle doğan KDV iadesinin alınmasında vergi dairesince teminat veya yeminli mali müşavirlik raporu ya da maliye bakanlığı inceleme elemanı raporu isteniyor olması mükelleflerce ya maddi ya da zaman açısından birtakım zorluklara ve kayıplara neden olmaktadır. Çalışmamızın temelinde, ihracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesi ve ihracatta KDV iadesinin uygulanış biçimi yer almaktadır.

Bu amaçla çalışmamızın birinci bölümünde, dış ticaretin tarihi gelişimi ve ihracatın gelişmesi için alınan tedbirlere yer verilmiştir.

İkinci bölümde, dış ticaretle ilgili temel kavramlara kısaca değinilerek satış ve ödeme şekilleri hakkında bilgi verilmiştir.

Üçüncü bölümde, dış ticaret işlemleri için uygulanabilir bir Tekdüzen Hesap Planı sunulmuş, döviz işlemleri ve ihracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesine değinilerek örneklerle anlatılmaya çalışılmıştır.

Dördüncü bölümde, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na değinilerek "Doğrudan İhracat ve İhraç Kaydıyla Teslimlerden" doğan KDV iadesi uygulaması anlatılmıştır.

Beşinci bölümde, "Doğrudan İhracat ve İhraç Kaydıyla Teslimlerin" muhasebeleştirilmesi ve "Doğrudan İhracat ve İhraç Kaydıyla teslimlerden" doğan KDV iadesinin alınması konusunda, gerçek bir işletmede filii bir uygulama yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

DIŞ TİCARETİN TANIMI VE TARİHİ GELİŞİMİ

1. DIŞ TİCARETİN TANIMI

“Dış ticaret, bağımsız ülkeler arasında gerçekleştirilen mal ve hizmet ticaretinin tümüdür. Her türlü ticaretin amacı kar elde etmek olduğuna göre ülkeler de bu mal ve hizmet hareketlerinin sonucunda ekonomilerinin olumlu yönde etkilenmesini sağlamak amaç ve çabasındadırlar.”¹

Dış ticaret, ithalat ve ihracat hareketlerinin toplamından oluşmaktadır. Daha geniş bir kavram olan uluslararası ekonomik ilişkilerin içerisine giren sermaye ve teknoloji hareketleri dış ticaretin konusuna girmez.

2. DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE DIŞ TİCARETİN TARİHİ GELİŞİMİ

“Dış ticaret terimi, niteliğini aslında ekonomik olmayan siyasi bir kavramdan almaktadır. Dış ticaret teriminin meydana çıkış nedeni, birbirinden müstakil, bağımsız ve eşit haklara dayanan iki siyasi varlığın yani devletin mevcudiyetindedir. Başka bir deyimle, siyasi hudutlar olmadan dış ticaret esas itibariyle olmaz; ancak bu genel bir kural olmayıp, devletlerin ve siyasi hudutların varlığına rağmen, bu hudutların ortadan kaldırılması demek olan ekonomik birlikler de vardır.”²

¹ M.Vefa Toroslu, *Uygulamalı Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi*, (İstanbul: Beta Basım Yayımlar AŞ., 1999), s.1

² Ümit Ataman ve Haluk Sumer, *Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi*, (ikinci basım. İstanbul: İsmail Akgün Vakfı, 1991), s.1

Ekonomik faaliyetler, siyasi hudutların etkinliğinin ortadan kaldırıldığı dönemlerde ekonomik refahın artmasına neden olmuştur. “Roma imparatorluğu, Mısır medeniyeti, Sümer, Hitit ve İran medeniyetlerinin asıl sebebi daha bükük bir ekonomik ünite meydana getirmelerinden ileri gelmektedir.”³

Dış ticaretin bugünkü şekli ile gelişmeler göstermesi, imparatorlukların yıkılmasından sonra olmuştur.

“Sanayi ihtilali ve üretim teknolojisinde 17. yüzyıldan sonra meydana gelen değişiklikler, makineleşme ... feodal yapıyla bağdaşması imkansız bir ekonomik yapı bırakmıştır. Bu ihtiyaç, siyasi hudutların genişletilmesi ve parçalanmış ekonomik faaliyetlerin yeniden birleştirilmesi zorunluluğu karşısında yeniden siyasi büyüme baskılarını ortaya çıkarmıştır. Bu suretle yeni imparatorluklar dönemi başlamaktadır.”⁴

Ancak, dil, din, ırk ve buna benzer ortak yönleri bulunmayan toplumları aynı siyasi çatı altında tutmak milliyetçi akımlar karşısında mümkün olamamış ve imparatorluklar parçalanarak küçük devletler haline gelmişlerdir.

Siyasi hudutlar, toplumların mal ve hizmet hareketlerini güçleştirmekte, ekonomik faaliyetleri pahalılaştırmakta ve vergi, resim, harçlar ile maliyetlerin artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle siyasi hudutlar ortadan kaldırılamadığına göre karşımıza ekonomik entegrasyonlar çıkmaktadır. Buna örnek olarak Avrupa Birliği’ni (AB) gösterebiliriz.

“Dış ticaret, biri doğal ve diğeri ekonomik olan iki grup etkenin tesiri altında ortaya çıkmaktadır.”⁵

Doğal etkenlerden biri, yeryüzünde bulunan tabii kaynaklardan bir kısmının belirli ülkelerde çok fazla, diğelerinde çok az bulunması veya hiç bulunmamasıdır. Bu

³ a.g.e., s.2

⁴ a.g.e., s.2

⁵ a.g.e., s.5

nedenle kendi ülkelerinde yeterince doğal kaynak bulunmayan ülkeler, ihtiyaçlarından daha fazla doğal kaynağa sahip ülkelere bunları ithal ederek kendi ihtiyaçlarını karşılamak durumundadırlar. Bu karşılıklı iş birliği ancak dış ticaret yolu ile sağlanabilmektedir.

Doğal etkenlerden bir diğeri de iklim koşullarıdır. Bazı mahsullerin ancak belirli iklim koşullarına sahip ülkelere bol miktarda yetiştirilebilmesine karşın, diğer iklim koşullarına sahip ülkelere yetiştirilememesi ya da çok pahalıya mal olması yine dış ticaretin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Ekonomik üstünlük ise, bir ülkenin bazı mal ve hizmetlerin üretiminde diğer ülkelere göre doğal kaynaklar, iklim koşulları ve buna benzer nedenlerle üstünlüğe sahip olmasıdır. Ülkeler üretimlerini, üstün oldukları alanlara yönelterek ve maliyetlerini en düşük, hacimlerini ise en yüksek seviyede gerçekleştirerek ihtiyacı olan ülkelere ihraç edebilecekler; diğer ihtiyaçlarını ise öteki ekonomik üstünlüğe sahip ülkelere temin edeceklerdir.

Her alım satım işlemi ödeme yükümlülüğünü gerektirdiğinden, bu yükümlülüğü yerine getirme aracı olarak döviz denilen ödeme aracı sorunu ortaya çıkmıştır. Döviz denilen ödeme aracı olarak da asırlarca altın kullanılmıştır.

Milli paralar, altın standartlarında, belirli miktardaki altın ile gösterilebilir. Genellikle merkez bankaları, bazı koşulların gerçekleşmesi durumuna göre altın parayı temsil eden banknot çıkartmak yetkisine sahip bulunmaktadır.

“Milletlerarası ödemeler, kambiyo sistemi, pariteler ve likidite konusunda milletler arası düzeyde çalışmalar sürdürülmektedir. ... altından ziyade, belli başlı paralara dayanan bir indeks dahilinde doların yeni bir tarifine müstenit bir para ünitesinin yaygınlaşacağı söylenebilir”⁶

⁶ a.g.e., s.16

“Önce Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı sonradan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı çerçevesinde, miktar tehditlerinin azalması teşebbüsleri, Para Fonu bünyesinde kurulmuş bulunan kambiyo ve ödemeler sistemi sayesinde başarılı olmuş ve dünya ticaret hacmi büyük gelişme kaydetmiştir.”⁷

Günümüzde, savaşların, toplumların ekonomik sorunlarını gidermediği artık görülebilmektedir. “Yapılacak şey, dünya ekonomisini bir bütün olarak ele almak ve her ülkenin bu ekonomiye katkısını tespit etmek ve buna uygun bir ödemeler sistemi ihdas etmek olmalıdır.”⁸

“Gelişmiş ülkeler, refahlarının bir kısmını, daha az gelişmiş ülkelere transfer etmeğe razı olmalı ve hatta böyle bir politikanın önderliğini yapmalıdır.”⁹

3. DÜNYA EKONOMİSİ VE TİCARETİNDEKİ GELİŞMELER

T.C. Dış Ticaret Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü verilerine göre, Dünya ekonomisi 1980 - 1990 yılları arasında ortalama %3 oranında büyümüştür.

“Gelişmekte olan ülkelerdeki büyüme, esas olarak Doğu ve Güney Asya’daki ülke ekonomilerinden kaynaklanmaktadır. Doğu Asya ekonomileri 1990’lı yıllarda %10, Güney Asya Ekonomileri ise %5 büyümüştür.”¹⁰

Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre, 1995 yılında dünya mal ve hizmet ticareti 6 trilyon dolara yaklaşmıştır. 1996 yılında ise %6,7 oranında artarak 6.3 trilyon dolar olmuştur.

⁷ a.g.e., s. 17

⁸ a.g.e., s. 18

⁹ a.g.e., s. 18

¹⁰ T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirmeler Genel Müdürlüğü, (Ankara: 1996), s.1

4. TÜRKİYE’NİN DIŞ TİCARETİNDEKİ GELİŞMELER

“Tanzimat’tan önce Osmanlı İmparatorluğu’nun dış ticaret politikası, ülkede mal bolluğu sağlamak amacıyla ithalatı teşvik edici, ihracatı kısıtlayıcı bir uygulamaya dayanıyordu.”¹¹

İthalatı teşvik edici dış ticaret politikası , kapitülasyonlar ve Avrupa ülkeleri ile yapılan sözleşmeler Osmanlı ekonomisini Avrupa sanayii için bir açık pazar haline getirmiştir.

“İstiklal Savaşı yıllarında, Büyük Millet Meclisi tarafından çıkarılan bir kanunla ülke egemenliği altındaki limanlarda Mart 1916 tarihli spesifik gümrük tarifesi beş kat artırılarak yeniden yürürlüğe konulmuştur. Mayıs 1921’de kabul edilen bir kanunla da savaş döneminde gerekli görülmeyen bazı tüketim malları ithalatı yasaklanmış, bazı maların ise gümrük tarifelerinde on beş kata ulaşan artışlar yapılarak, gümrük vergileri yükseltilmiştir.”¹²

“70’li yılların sonunu takiben, 24 Ocak 1980 tarihinde “24 Ocak Kararları” olarak ekonomik literatüre geçen ve yapısal dönüşümleri içeren bir program uygulamaya konulmuştur.”¹³ “24 Ocak Kararları ile, ihracata dönük ekonomi modeli kurulmuş, ... tekstil, inşaat ve hafif sanayii ihracatın lokomotif sektörleri olmuştur.”¹⁴

“Dış ekonomik ilişkiler alanında yeni bir ticari yapılanmaya geçişe paralel olarak 13.12.1983 tarihinde Başbakanlığa bağlı Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı kurulmuştur. Dış Ticaret Müsteşarlığı, dış ticaret politikasının belirlenmesine yardımcı olmak, ... ekonomik gelişmeleri düzenlemek, ... görevlerini üstlenmiştir.”¹⁵

“Türkiye’de ihracatı teşvik politikası kapsamında 1980’den sonra uygulanan başlıca teşvik araçları; ucuz maliyetli ihracat kredisi, vergi iade sistemi, destekleme fiyat

¹¹ T.C Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirmeler Genel Müdürlüğü, *Cmhuriyet Döneminde Dış Ticaretimiz*, (Ankara: 1998), s.3

¹² a.g.e., s. 3

¹³ a.g.e., s.18

¹⁴ a.g.e., s.19

¹⁵ a.g.e., s.19

istikrar fonundan yapılan ödemeler, ihraç karşılığı gümrük muafiyetli mal ithalatı imkanı, katma değer vergisi muafiyeti, döviz tahsisi, döviz kuru politikası, kurumlar vergisi muafiyeti, kaynak kullanım destekleme fonu, ihracat karşılığı dövizlerden mahsup, vergi resim ve harç istisnası, ve geçici kabul rejimi ile ithalat olarak sıralanabilir.”¹⁶

“Serbest Bölge, bir ülkenin siyasi sınırları içinde ancak, gümrük ve vergi sınırları dışında kalan, ticari, sınai ve hizmet faaliyetlerinin kolaylaştırılması amacı ile devlet müdahalesi en aza indirgenmiş, bir bakıma üçüncü ülke statüsündeki yer olarak tanımlanmaktadır.”¹⁷

1985 yılında, ihracata yönelik endüstriyel kalkınmayı teşvik etmek, yabancı sermaye aracılığı ile dış pazara açılmak, sermaye ve işletmecilik yönünden katkı sağlamak, işsiz sayısını azaltmak, yurt içi hammadde ve yarı mamul talebini arttırmak gibi genel amaçlar ile 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu çıkarılmıştır.

“3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu’nun 8. Maddesi uyarınca, serbest bölge ile Türkiye’nin diğer yerleri arasında yapılacak ticaret dış ticaret rejimine tabidir. Diğer bir deyişle, serbest bölgelerden Türkiye’ye sevk edilen mallar ithalat, Türkiye’den serbest bölgelere sevk edilen malları ise ihracat sayılmaktadır.”¹⁸

“Serbest bölgelere dış dünyadan giren mallar ithalat sayılmaz. Serbest bölgeden dış dünyaya satışlar ise yurtiçi satışlar gibidir; ancak ithalatçı ülkenin sınırlarında ithalat muamelesi görür.”¹⁹

“1995 yılında Dahilde İşleme Rejimi Kararı uygulamaya konulmuştur. Bu karar uyarınca; Türkiye Gümrük Bölgesi içerisinde (Serbest Bölgeler hariç) yerleşik firmalara verilecek izin belgeleri kapsamında ihracı taahhüt edilen işlem görmüş ürünlerin üretimi için gerekli olan ham madde, yardımcı madde, yarı mamul ve ambalaj

¹⁶ a.g.e., s.20

¹⁷ Atıla Bağrıaçık, “Türkiye’deki Serbest Bölgelerin Avantajları,” *Yaklaşım Dergisi*, Sayı no 91, (Temmuz 2000), s.32

¹⁸ Atıla Bağrıaçık, *Serbest Bölgeler ve Avantajları*, (İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi, 1999), s.181

¹⁹ Ömer Köroğlu, “Serbest Bölge Türleri ve Ortak Özellikleri,” *Yaklaşım dergisi*, Sayı no 74, (Şubat 1999), s.47

malzemeleri, ithal sırasında, ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın alınması gereken her türlü vergiden muaf tutulmuştur.”²⁰

“1990-1996 yılları arasında dünya ticaret hacmindeki büyümenin ortalaması %7 iken, Türkiye'nin dış ticaret hacmindeki artış oranı %11 olmuştur. Bu durum Türkiye'nin ticaretle dünyanın en dinamik 21 ülkesi arasında yer almasını sağlamıştır.”²¹

“1996 yılında dış ticaret açığı 9,8 milyar dolara düşmekte ve ihracatın ithalatı karşılama oranı %80'e yükselmektedir.”²²

“Merkez bankasından yapılan açıklamaya göre, 1999 yılında ihracat 29 milyar 326 milyon dolar ve ithalat 39 milyar 773 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.”²³

5. TÜRKİYE’NİN ULUSLAR ARASI ENTEGRAYONA KATILIMI

5.1. Avrupa Birliği ile ilişkiler

“Altı Batı Avrupa ülkesinin aralarında imzaladıkları Roma Anlaşması'nın 1958'de yürürlüğe girmesinin ardından 31 Temmuz 1959 tarihinde Türkiye topluluğa katılmak için müracaat etmiştir. Görüşmeler 1959 Eylül ayında başlayarak on dönem halinde dört yıl sürmüş ve anlaşma 23 Haziran 1963 tarihinde parafe edilerek, 12 Eylül 1963 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır. Anlaşma Türkiye ve Topluluk üyesi altı ülkenin Parlamentoları tarafından onaylandıktan sonra 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe girmiştir.”²⁴

²⁰ a.g.e., s.24

²¹ T.C Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirmeler Genel Müdürlüğü, (Ankara: 1996), s.4

²² a.g.e., s.11

²³ Dünya Gazetesi, (1 Nisan 2000)

²⁴ Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirmeler Genel Müdürlüğü, (Ekim: 1998), a.g.e., s.25

“Ankara anlaşması, Türkiye ile Topluluk arasında üç kademedede tamamlanarak bir ortaklık ilişkisi kurmaktadır. Bunlar, hazırlık, geçiş ve son dönemlerdir.”²⁵

“Türkiye, 14.04.1987 tarihinde, Ankara Anlaşmasından bağımsız olarak ve bu anlaşmada ön görülen dönemlerin tamamlanmasını beklemeden bir Avrupalı Devlet olarak, AET’yi (Avrupa Ekonomik Topluluğu) kuran anlaşmanın 237. maddesine göre AET’ye tam üyelik başvurusunda bulunmuştur.”²⁶

“Ortaklık Konseyi’nin 6 Mart 1995 tarihli toplantısında, ... 1 Ocak 2001 tarihine kadar sürecek olan Türk Ekonomisinin Gümrük Birliğine bağlı olarak geçireceği değişiklikler esnasında ihtiyaç duyacağı mali yardım ve iş birliğinin çerçevesini belirleyen Topluluk Deklarasyonu kabul edilmiştir.”

“Mali yardım konusundaki Topluluk Deklarasyonu ise, Türk Ekonomisinin Gümrük Birliği çerçevesinde geçireceği değişikliğe bağlı olarak ortaya çıkabilecek ihtiyaçları karşılamak ve iki taraf arasındaki gelişme farkını azaltmak amacıyla, topluluğun ileride Türkiye’ye sağlayacağı mali yardımın ve işbirliğinin çerçevesini belirlemektedir.”²⁷

6. İHRACATI TEŞVİK KARARI

Karar No: 94/5782²⁸

Karar Tarihi: 13/06/1994

6.1. Amaç

Madde 1- Bu Kararın amacı, ihracatı arttırmak, ödemeler dengesini iyileştirmek, uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazandırmak, kapasite kullanım oranını artırmak,

²⁵ a.g.e., s.25

²⁶ a.g.e., s.26

²⁷ a.g.e., s.27

²⁸ Mehmet Emin Kaya, *İhracatı Teşvik*, (Ankara: Kariyer Matbaacılık Ltd. Şti., 1995),s.15;16/08/1994 tarih ve 22023 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır; 08/07/1995 tarih ve 22337 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 95/6997 sayılı İhracatı Teşvik Kararında değişiklik Yapılması Hakkındaki Karar ile yapılan değişiklik metin üzerine işlenmiştir.

ihraç pazarlarını geliştirmek, ihraç ürünlerini çeşitlendirmek ve döviz giderlerini azaltmaktır.

6.2. Kapsam

Madde 2- Bu Karar; ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı diğer faaliyetlerin tespiti, teşviki, yönlendirilmesi ve geliştirilmesine dair tedbirlerin düzenlenmesi ve yürütölmesini kapsar.

6.3. İhracatı Teşvik Tedbirleri

Madde 3- İhracatı Teşvik Tedbirleri;

- a) Vergi, Resim ve Harç istisnası,
- b) Gümrük Vergisi ve Fon Muafiyeti,
- c) Enerji Teşviki,
- d) Konut Fonu Muafiyeti,

olarak tanımlanmıştır.

7. İHRACATA YÖNELİK DEVLET YARDIMLARI

İhracata yönelik devlet yardımları, 11/01/1995 tarih ve 22168 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kararı" ile belirlenmiştir.

Bu yardımları başlıklar halinde aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- Araştırma-Geliştirme (AR-GE) yardımları,
- Çevre koruma yardımları,
- Yurt içi ve yurt dışı uluslararası nitelikte ihtisas fuarlarına ilişkin yardımlar,
- Pazar araştırmasına yönelik yardımlar,
- Yurt dışı ofis-mağaza işletme ve tanıtım faaliyetlerine ilişkin yardımlar,
- Eğitim yardımları,
- Tarımsal ürünlerde ihracat iadesi yardımları.

- 1. maddedeki amaçların gerçekleştirilmesine yönelik uluslararası taahhütlerimize aykırılık teşkil etmeyecek diğer devlet yardımları.

8. DIŞ TİCARET KONUSUNDA YETKİLİ KURULUŞLAR

“Ülkemizde 1980 sonrası uygulamaya başlayan dışa açık ekonomi politikası çerçevesinde dış ticaret ile ilgili devlet kuruluşları ve işlevleri yeniden düzenlenmiş ve belirlenmiştir. Bu yeni düzenlemeler sonrasında ülkemizde dış ticaret ile ilgili ve yetkili kuruluşları ana kuruluşlar ve yardımcı kuruluşlar olarak iki grupta incelemek mümkündür.”²⁹

Ülkemizde dış ticaret ile yakından ilgili ve yetkili başlıca kuruluşlar şunlardır.

- 1- Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM),
- 2- Maliye ve Gümrük Bakanlığı,
- 3- T.C. Merkez Bankası,
- 4- Türk Eximbank.

Bu dört kuruluş, ülkemizde dış ticaret ile ilgili mevzuatı ve dolayısıyla işlemleri düzenleyen, sınırlayan ve kontrol altında tutan ana kuruluşlardır. Kuşkusuz bu kuruluşlar, ilişkili oldukları bankalara ve Başbakanlığa bağlı olarak çalışmalarını yürütürler. Ayrıca bunların yanı sıra dış ticaret işlemlerinin yürütülmesine yardımcı olan ve bir kısmı da yukarıdaki kuruluşlara bağlı olarak çalışan alt gruplar vardır. Bunlar ise şunlardır:

- 1- Ticaret ve Sanayi Odaları,
- 2- Ekonomi ve Ticaret Müşavirlikleri,
- 3- İhracatı Geliştirme Merkezi (İGEM),
- 4- Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenlikleri,
- 5- İhracatçı Birlikleri.

²⁹ Mehmet Tomanbay, *Dış Ticaret Rejimi ve İhracatın Finansmanı*, (Ankara: Hatipoğlu Yayınevi, 1995), s.88

İKİNCİ BÖLÜM

DIŞ TİCARETTE KULLANILAN TEMEL KAVRAMLAR, TESLİM VE ÖDEME ŞEKİLLERİ

1. DIŞ TİCARETTE KULLANILAN TEMEL KAVRAMLAR VE TERİMLER

Dış ticaret işlemlerinde kullanılan bir çok temel kavramlar ve terimler vardır. Burada konumuzla ilgili olanların kısaca tanımlarını vermekle yetineceğiz. Ayrıca, bunların bir kısmının tanımları önceki bölümde verilmiştir, bir kısmının tanımı da ilgili bölümlerde verilecektir.

1. Antrepo
2. Avarya
3. Belgeler (Vesaik)
4. Dış Ticaret
5. Döviz
6. Efektif
7. Gümrük Bölgesi
8. Gümrük Hattı
9. Gümrük Komisyoncusu
10. Gümrük Tarifesi
11. İhracat
12. İthalat
13. Kambiyo
14. Kur
15. Küşat Mektubu
16. Navlun
17. Rambusman

18. Sınır Ticareti

19. Serbest Bölge

1.1. Belgeler (Vesaik)

“Dış ticarete kullanılan her türlü ticari ve mali belgeleri ifade eder. Ticari belgeler fatura, sevk belgesi, menşe şahadetnamesi, sigorta poliçesi vb; mali belgeler poliçe, bono, çek, ödeme makbuzları vb.”³⁰ dir.

1.2. İhracat

“Bir ülkede üretilen malların, yabancı ülkelere döviz karşılığında satılması işlemidir.”³¹

1.3. İthalat

“Bir ülkenin başka ülkelerde üretilmiş malları döviz karşılığında satın almasıdır.”³²

1.4. Küşat Mektubu

“Amir banka tarafından muhabir bankaya gönderilen akreditif açma mektubudur.”³³

1.5. Navlun

“Bir limandan başka bir limana taşınmak için gemiye yüklenen malların tümü veya nakliyecisi tarafından talep edilen taşıma ücretidir.”³⁴

³⁰Toroslu, a.g.e., s.5

³¹ a.g.e., s.7

³² a.g.e., s.7

³³ a.g.e., s.9

³⁴ a.g.e., s.9

1.6. Rambusman

“Alınan bir paranın iadesi, başkasına verilen bir avansın tahsili, borçlusu tarafından ödenmeyen bir senedin cırantası tarafından ödenmesi, belgenin ödeme karşılığında verilmesi, bedeli ödenmesi karşılığında verilmesi şartı ile gönderilen malın bedelinin ilgili işletmeye yatırılması işlemidir.”³⁵

2. DIŞ TİCARETTE TESLİM ŞEKİLLERİ

2.1. Teslim Şekilleri Hakkında Genel Bilgi

“Dış ticarete kullanılan teslim şekilleri Milletlerarası Ticaret Odası’nın 460 nolu “Ticari Terimlerin Tanımlarına İlişkin Uluslararası Kurallar” isimli yayınının 1990 revizyonunda (INCOTERMS 1990) belirlenmiştir.”³⁶

Incoterms 1990, şu konularda standart kurallar getirmiştir,³⁷

- Malların belirtilen yere sevkiyatında tarafların yükümlülüklerinin ne olduğu,
- Yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda sorumlulukların nasıl paylaşılacağı,
- Sevkiyat anında mallara gelebilecek zarar riskini hangi tarafın yükleneyeceği,
- Hukuki açıdan alıcıya teslimin ne zaman gerçekleştiği,
- Satıcının yükümlülüklerini ne zaman yerine getirmiş sayılacağı,

Incoterms 1990’da 13 adet terim tanımlamış ve bunlar aşağıdaki gibi, 4 ana bölüme ayrılmıştır.³⁸

³⁵ a.g.e., s.9

³⁶ a.g.e., s. 54

³⁷ a.g.e., s.54

³⁸ a.g.e., s.54

BÖLÜM E – ÇIKIŞ

EXW : EX WORKS

BÖLÜM F – NAVLUN ÖDENMEMİŞ

FCA : FREE CARRIER

FAS : FREE ALONGSIDE SHIP

FOB : FREE ON BOARD

BÖLÜM C – NAVLUN ÖDENMİŞ

CFR : COST AND FREIGHT

CIF : COST, INSURANCE AND FREIGHT

CPT : CARRIAGE PAID TO..

CIP : CARRIAGE AND INSURANCE PAID TO

BÖLÜM D – VARIŞ

DAF : DELIVERED AT FRONTIER

DES : DELIVERED EX SHIP

DEQ : DELIVERED EX QUAY (DUTY PAID)

DDU : DELIVERED DUTY UNPAID

DDP : DELIVERED DUTY PAID

2.2. Uluslararası Teslim Şekilleri

Uluslararası ticarete malların bir ülkeden diğer bir ülkeye taşınmasında, ayrı ülkelerdeki firmaların imzalayacakları satış sözleşmelerinde görülen belli başlı satış terimlerinin açıklamaları aşağıda verilmiştir:

2.2.1. Ticari İşletmede Teslim (..... yer belirtmek suretiyle)**Ex Works (..... named place)****Kodu: EXW**

“Ticari işletmede teslim, satıcının malları işletmesinde (fabrika, depo v.s.) alıcı emrine hazır tutmakla teslim yükümlülüğünü yerine getirdiği anlamındadır.”³⁹ “Malların

³⁹ M.Nurettin Ökten, *Dış Ticaret İşlemleri*, (İstanbul: ARC Eğitim Danışmanlık ve Organizasyon Hizmetleri A.Ş.,1995), s.231

buradan gideceği yere kadar sevk edilmesine ait risk ve masraflar alıcı tarafından üstlenilir.”⁴⁰

2.2.2. Taşıyıcıya Teslim (..... yer belirtmek suretiyle)

Free Carrier (..... named place)

Kodu : FCA

“Bu terim ile satıcının teslim yükümlülüğü malların ihraç gümrüğünden geçirilip, alıcı tarafından belirlenen taşıyıcıya belirlenen yer ya da noktada teslimi ile son bulur.”⁴¹
Malların taşıyıcıya tesliminden sonra vuku bulacak bütün risk ve masraflar alıcıya aittir.

2.2.3. Gemi Doğrultusunda Teslim (yükleme limanı belirtmek suretiyle)

Free Alongside Ship (..... named port, of shipment)

Kodu : FAS

“Bu terim ile satıcının teslim yükümlülüğü, belirlenen limanda, malların gemi doğrultusunda rıhtım veya mavnaya konmasıyla sona erer.”⁴²

2.2.4. Gemi Bordasında Teslim (.....yükleme limanı belirtilmek suretiyle)

Free On Board (..... named port of shipment)

Kodu : FOB

“Bu terim ile satıcının teslim yükümlülüğü belirlenen yükleme limanında, mallar gemi küpeştesini aştığı andan itibaren yerine getirilmiş olur. Mallarla ilgili tüm gider, yitik veya hasar rizikoları bu noktadan itibaren alıcı tarafından üstlenilir. FOB terimi satıcının malları ihraç gümrüğünden geçirmesini gerektirir.”⁴³

⁴⁰ İstanbul Ticaret Odası, Sorularla Kambiyo Rejimi Ve Dış Ticarete Banka Uygulamaları, (İstanbul: Prive Ltd. Şti, 1998), s.64

⁴¹ a.g.e., s.231

⁴² a.g.e., s.231

⁴³ a.g.e., s.232

Ülkemizde teslim şekilleri içinde ağırlıklı olarak uygulanmakta olan FOB teslim şeklidir.

**2.2.5. Mal Bedeli Ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim (.....varış limanı belirtmek suretiyle)
Cost And Freight (.....named port of destination)
Kodu : CFR**

“Bu terim ile satıcı belirlenen varış limanına malı gönderebilmek için gerekli tüm giderleri ve navlunu ödemek zorundadır. Ancak mallarla ilgili yitik veya hasar rizikoları ile giderlerde görülebilecek artış yükleme limanında malların gemi küpeştesini geçmesi anından itibaren satıcıdan alıcıya devredilmiş olur.”⁴⁴

**2.2.6. Mal Bedeli, Sigorta Ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim (.....varış limanı belirtilmek suretiyle)
Cost, Insurance And Freight (.....named port of destination)
Kodu : CIF**

“Bu terim ile satıcı CFR'daki yükümlülüklerine aynen sahiptir. Ancak ek olarak malların taşınması sırasında yitik veya hasar rizikosuna karşı deniz sigortası temin etmek durumundadır. Satıcı sigorta sözleşmesini yapar ve sigorta primini öder.”⁴⁵

**2.2.7. Taşıma Ücreti Ödenmiş Olarak Teslim (.....varış yeri belirtilmek suretiyle)
Carrige Paid To (.....named place of destination)
Kodu : CPT**

“Bu terim, satıcının malın kararlaştırılan varış yerine kadar taşınması için gerekli navlunu ödediği anlamına gelir. Malın yitik veya hasarına ait rizikolarla birlikte

⁴⁴ a.g.e., s.232

⁴⁵ a.g.e., s.232

taşıyıcıya tesliminden itibaren doğabilecek ek masraflar, malların taşıyıcının nezaretine verilmesinden itibaren satıcıdan alıcıya geçer.”⁴⁶

2.2.8. Taşıma Ücreti Ve Sigorta Ödenmiş Olarak Teslim(.....varış yeri belirtilmek suretiyle)

Carriage And Insurance Paid To (...named place of destination)

Kodu : CIP

“Bu terim ile satıcı “CPT”deki yükümlülüklerine aynen sahiptir. Ancak ek olarak malların taşınması sırasında yitik ve hasar rizikosuna karşı kargo sigortası temin etmek durumundadır. Satıcı sigorta sözleşmesini yapar ve sigorta primini öder.”⁴⁷

2.2.9. Sınırdaki Teslim(.....yer belirtilmek suretiyle)

Delivered At Frontier (.....named place)

Kodu : DAF

“Bu terim, satıcının teslim yükümlülüğünün malların ihraç için gümrükten geçirilip, sınırdaki belirlenen yer ya da noktada ancak bitişik ülkenin gümrük sınırından önce emre hazır tutulmasıyla sona ermesini ifade eder.”⁴⁸

2.2.10. Gemide Teslim (.....varış limanı belirtilmek suretiyle)

Delivered Ex Ship (.....named port of destination)

Kodu : DES

“Bu terim ile satıcının teslim yükümlülüğü; malı belirlenen varış limanında, gemi bordasında, ithal gümrüğünden geçirmeden alıcının emrine hazır tutmakla sona erer. Satıcı malların belirlenen varış limanına getirilmesi için gereken tüm gider ve rizikoları üstlenir.”⁴⁹

⁴⁶ a.g.e., s.233

⁴⁷ a.g.e., s.233

⁴⁸ a.g.e., s.233

⁴⁹ a.g.e., s.234

2.2.11. Rıhtımda Teslim (gümrük vergileri ve harçları ödenmiş olarak) (.....varış limanı belirtilmek suretiyle)

Delivered Ex Quay (Duty Paid) (.....named port of destination)

Kodu: DEQ

“Bu terim ile satıcının teslim yükümlülüğü malları, belirlenen varış limanından ithal gümrüğünden geçirilmiş olarak, rıhtım üzerinde alıcı emrine hazır tutmakla sona erer. Satıcı malların o noktaya kadar taşınmasıyla ilgili vergi, resim ve diğer harçlarda da dahil olmak üzere tüm riziko ve giderleri üstlenir.”⁵⁰

2.2.12. Gümrük Resmi Ödenmemiş Olarak Teslim (.....varış yeri belirtilmek suretiyle)

Delivered Duty Unpaid (.....named place of destination)

Kodu : DDU

“Bu terim ile satıcının teslim yükümlülüğü, malların ithal ülkesinde, belirlenen yerde, emre hazır tutulması ile sona erer. Satıcı, malların o noktaya kadar taşınması ve gümrük formalitelerinin yerine getirilmesi ile ilgili riziko ve giderleri üstlenmek zorundadır.”⁵¹

2.2.13. Gümrük Resmi Ödenmiş Olarak Teslim (.....varış yeri belirtilmek suretiyle)

Delivered Duty Paid (.....named place of destination)

Kodu : DDP

“Bu terim ile satıcının teslim yükümlülüğü; malların ithal ülkesinde belirlenen yerde emre hazır tutulması ile sona erer. Satıcı, malların o noktaya kadar taşınması ithal gümrüğünden geçirilmesi için gerekli vergi, resim ve diğer harçlar da dahil olmak üzere riziko ve giderleri üstlenmek durumundadır.”⁵²

⁵⁰ a.g.e., s.234

⁵¹ a.g.e., s.234

⁵² a.g.e., s. 235

3. DIŞ TİCARETTE ÖDEME ŞEKİLLERİ

3.1. Ödeme Şekilleri Hakkında Genel Bilgi

Dış ticaret ile uğraşan ithalatçı ve ihracatçılar birbirlerinden çok uzakta, belki de birbirlerini hiç tanımıyor, hiç karşı karşıya gelmemiŐ durumda olabilirler. Bu Őekildeki iki gerçek ya da tüzel kiŐi arasında gerçekteŐen alım satım işleminde önemli konulardan birisi de ödemenin nasıl yapılacağıdır. İthalatçı ve ihracatçı işletme yöneticilerinin birbirlerini tanımıyor olmaları ve buna paralel olarak da aralarında bir güven unsurunun da oluŐmamıŐ olması son derece doğaldır. Ayrıca, her ülkenin, kendi ulusal parasını kullanıyor olması nedeniyle dış ticaret işlemlerinde ödemelerin hangi ülke parasıyla ve hangi ödeme yöntemi ile yapılacağı konusu ithalatçı ve ihracatçı firmaların yöneticileri açısından riskler taşımaktadır. Bu ve buna benzer nedenlerden dolayı dış ticaret işlemlerinde değişik ödeme Şekilleri vardır ve bunların iyi bilinmesi gerekir.

Bir ülkede yerleşik ithalatçı ile bir diğer ülkede yerleşik ihracatçı arasında mal bedellerinin ödenmesinde Şu ödeme Şekilleri kullanılmaktadır:

- Peşin ödeme
- Mal mukabili ödeme
- Vesaik mukabili ödeme
- Akreditifli ödeme
- Konsinye satış (Malın elden çıkarılmasından sonra ödeme)
- Kabul kredili ödeme

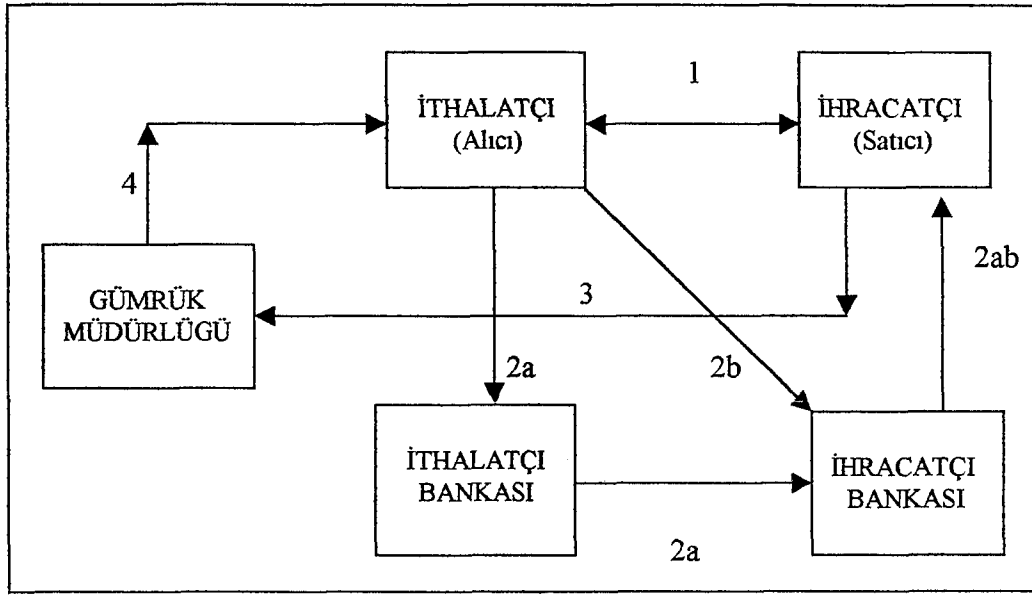
3.2. Peşin Ödeme (Cash Payment)

“Peşin ödeme, ithalatçının ihracat gerçekteŐmeden önce mal bedelini ihracatçıya ödemesidir.”⁵³

⁵³ M. Vefa Toroslu, *Uygulamalı Dış Ticaret İŞlemleri ve Muhasebesi*, (İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ő., 1999), s.59

İhracatçı önce mal bedelini tahsil eder, daha sonra malları sevk eder. Bu ödeme şeklinde ithalatçı, malları almadan önce ödeme yaptığı için risk altındadır. İhracatçının hiçbir riski yoktur.

Peşin ödeme, ihracatçı için en iyi ödeme şeklidir. Bu ödeme yöntemi, ihracatçıya ihraç edilen mallarla ilgili daha erken zamanda kaynak sağlama imkânı sunar.

Şekil 1 : Peşin Ödeme

Davut Aydın, *Dış Ticaret İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi*, (Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Wev-Obset Tesisleri, 1999), s.5

Peşin ödeme yönteminin işleyişi Şekil 1'de gösterilmiştir.

1. İthalatçı firma ile ihracatçı firma aralarında sözleşme imzalarlar.
2. İthalatçı firma mal bedelini, kendi bankası aracılığı ile (2a) veya direkt olarak ihracatçının bankasına (2b) öder. İhracatçının bankası da bu bedeli ihracatçının hesabına transfer eder (2ab).
3. İhracatçı firma malları gümrüğe gönderir.
4. İthalatçı firma malları gümrükten çeker.

3.3. Mal Mukabili Ödeme (Cash against goods)

“Mal mukabili ödeme şeklinde, mallar ihracatçı tarafından hiçbir tahsilat yapılmadan ithalatçıya gönderilmektedir. İthalatçı tarafından mallar gümrükten çekilmekte ve ödenmesi daha sonra yapılmaktadır.”⁵⁴

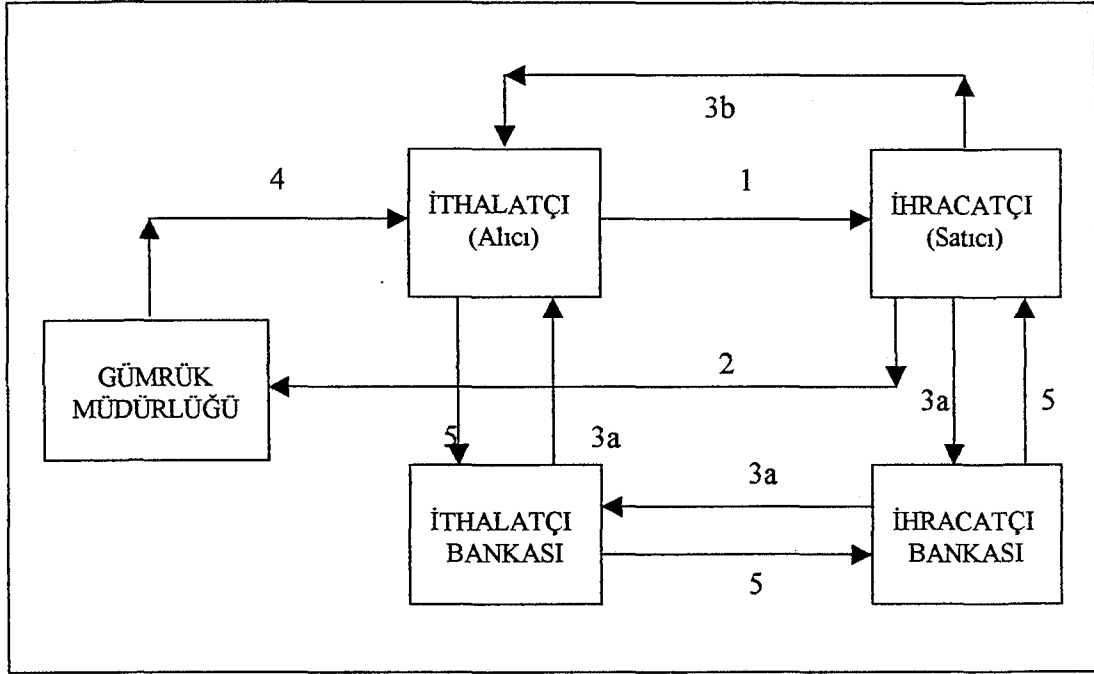
Bu ödeme şeklinde ihracatçı risk altındadır. Çünkü, ihracatçı henüz parasını tahsil etmeden malları ithalatçıya göndermiş bulunmaktadır. İthalatçı için ise avantajlı bir ödeme şeklidir. İthalatçının hiç bir riski yoktur. Çünkü, ithalatçı malları aldıktan sonra mal bedelini ödemektedir.

“Bu ödeme şeklinde ithalatçı mal bedelini vadesinde nakit ödemeyip ihracatçının göndermiş olduğu poliçeyi kabul ederse ödeme şekli “Kabul Kredili Mal Mukabili” olur.”⁵⁵

Mal Mukabili Ödeme yönteminin işleyişi Şekil 2’de verilmiştir.

⁵⁴ a.g.e., s.60

⁵⁵ a.g.e., s.61

Şekil 2 : Mal Mukabili Ödeme

a.g.e. s.8

1. İthalatçı firma ile İhracatçı firma aralarında sözleşme imzalarlar.
2. İhracatçı firma malları gümrüğe gönderir.
3. İhracatçı firma vesaiki, ya kendi bankası ve ithalatçı firmanın bankası aracılığı ile (3a) ya da doğrudan (3b) ithalatçı firmaya ulaştırır.
4. İthalatçı firma malları gümrükten çeker.
5. İthalatçı firma mal bedelini kendi bankası ve ihracatçının bankası aracılığı ile ihracatçıya öder.

3.4. Vesaik Mukabili Ödeme (Cash Against Documents)

“Vesaik mukabili ödeme, malı temsil eden vesaikin ithalatçı firmanın bankası tarafından mal bedelinin tahsili karşılığında ithalatçıya teslimini gerektiren ödeme şeklidir.”⁵⁶

Vesaik Mukabili Ödeme yönteminde; ihracatçı, alıcının bankaya ödeme yapmadan malların mülkiyetine hak kazanması söz konusu olmadığından güvence altındadır. İthalatçı da, malların mülkiyetini kendisine devreden vesaiki teslim almadan ödeme yapmak zorunda olmayacağı için güvence altındadır.

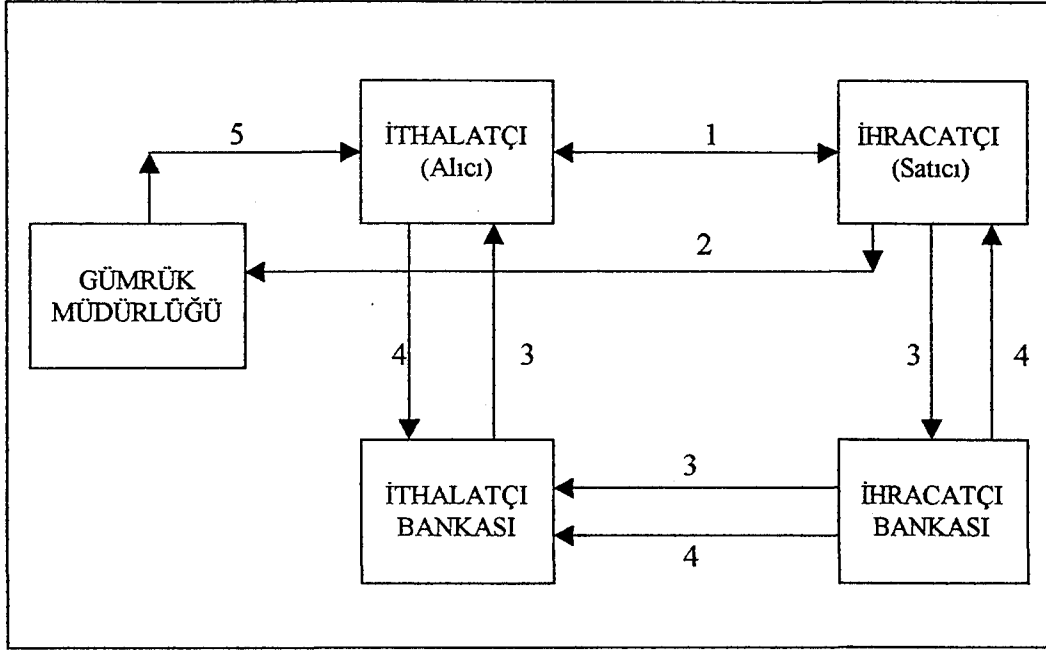
Bu ödeme şeklinde, ihracatçı ihraç edilecek malları gümrüğe sevk eder. İhraç edilen mallar ile ilgili vesaiki tahsil emri ile kendi bankasına veya ithalatçının bankasına verir. Bu tahsil emrinde vesaikin hangi şartlarda ithalatçıya teslim edileceği, faiz ve komisyon giderlerini hangi tarafın ödeyeceği, ithalatçının bankası ya da kendi bankasınca tahsil edilen mal bedelinin transferinin nasıl yapılacağı, mal bedelinin ödenmemesi halinde ne gibi müeyyidelerin uygulanacağı konuları yer almaktadır. İthalatçı tahsil emrinde belirtilen koşulları kabul ederse mal bedelini bankasına öder, vesaiki teslim alır ve malları gümrükten çeker.

“Bu ödeme şeklinde ithalatçı mal bedelini nakit olarak ödemeyip, ihracatçının düzenlediği poliçeyi kabul ederse ödeme şekli “Kabul Kredili Vesaik Mukabili” olur.”⁵⁷

Vesaik Mukabili Ödeme yönteminin işleyişi Şekil 3’te gösterilmiştir.

⁵⁶ a.g.e., s.61

⁵⁷ a.g.e., s.61

Şekil 3 : Vesaik Mukabili Ödeme

a.g.e., s.9

1. İthalatçı firma ile ihracatçı firma aralarında sözleşme imzalarlar.
2. İhracatçı firma malları gümrüğe gönderir.
3. İhracatçı firma vesaiki, kendi bankası ve ithalatçı firmanın bankası aracılığı ile ithalatçı firmaya ulaştırır.
4. İthalatçı firma mal bedelini kendi bankası ve ihracatçının bankası aracılığı ile ihracatçıya öder.
5. İthalatçı firma malları gümrükten çeker.

3.5. Akreditifli Ödeme (Letter Of Credit, Documentary Credit)

3.5.1. Akreditifin Tanımı

“Akreditif, ihracatçının ihraç ettiği mal ile ilgili sevk belgelerinin, ithalatçının istediği yerde aracı olarak kabul edilen bir bankaya verilerek, mal bedelinin teslimine yarayan kredi işlemidir.”⁵⁸

Başka bir ifade ile akreditif, şartlı bir banka garantisidir. Akreditif şartlarına uyulması ve uygun vesaikin verilmesi karşılığında ihracatçıya mal bedelinin ödeneceğini ifade etmektedir.

Akreditifin anlamı UCP 500 Md.2 de aynen şöyledir;

“Bu maddelerin amaçlarına yönelik olarak “Vesikalı kredi(ler)” ve “Teminat kredileri (stanby L/C)s” (bundan böyle “Akreditif(ler)” ifadeleri), bir müşterinin (“Amir”) talep ve talimatı üzerine veya bizzat kendi adına işlem yapan bir bankanın (“Amir Banka”) akreditif şartlarına uyulması kaydıyla ve akreditifte şarta bağlanan vesaikin (belgelerin) ibrazı karşılığında;

I. Üçüncü bir tarafa (Lehdara) veya onun emrine ödeme yapacağı veya lehdarın çekeceği (Poliçe(leri)) kabul edeceği ve ödeyeceği,

veya

II. Böyle bir ödemeyi yapması veya çekilen (poliçe(leri)) kabul etmesi ve ödemesi için diğer bir bankayı yetkili kıldığı,

veya

III. Diğer bir bankayı iştirak işlemi yapmaya yetkili kıldığı, adı ve tanımlanması ne olursa olsun, herhangi bir düzenleme anlamına gelir.

Bu maddelerin amaçları yönünden bir bankanın farklı ülkelerdeki şubeleri diğer banka sayılırlar.”⁵⁹

⁵⁸ İsmet Sayiner, *Belgelerle Uygulamalı Gümrük İşlemleri ve Dış Ticaret*, (İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım, 1995), s.3

⁵⁹ Atilla Bağrıaçık, *Dış Ticaret İşlemleri*, (Altıncı basım. İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi, 2000), s.114

“Buna göre, alıcı ve satıcı arasında yapılan anlaşma gereği , ithalatçının yapılan anlaşma metnini ya da ihracatçının gönderdiği proforma faturayı bankasına ibraz ederek, açılacak akreditif metnindeki şartlara uygun sevk vesaikinin, ihracatçı tarafından hazırlanıp ihracatçının bankasına verilip, oradan da zamanında ithalatçının bankasına gönderilmesi karşılığında ödeme veya poliçe kabul edileceğine veya iştirâ (satın alma) yapılacağına dair bir banka taahhüdüdür.”⁶⁰

Akreditifte, ithalatçı ve ihracatçıdan sonra, ithalatçı ve (duruma göre) ihracatçının bankası da sorumluluk (taahhüt) altına girmektedir. Bu bakımdan bir akreditifte en azından dört taraf mevcuttur.

3.5.2 Akreditifte Taraflar

Akreditif Amiri: Amir ithalatçı olup, kendi bankasına akreditif açtırma talimatı veren taraftır.

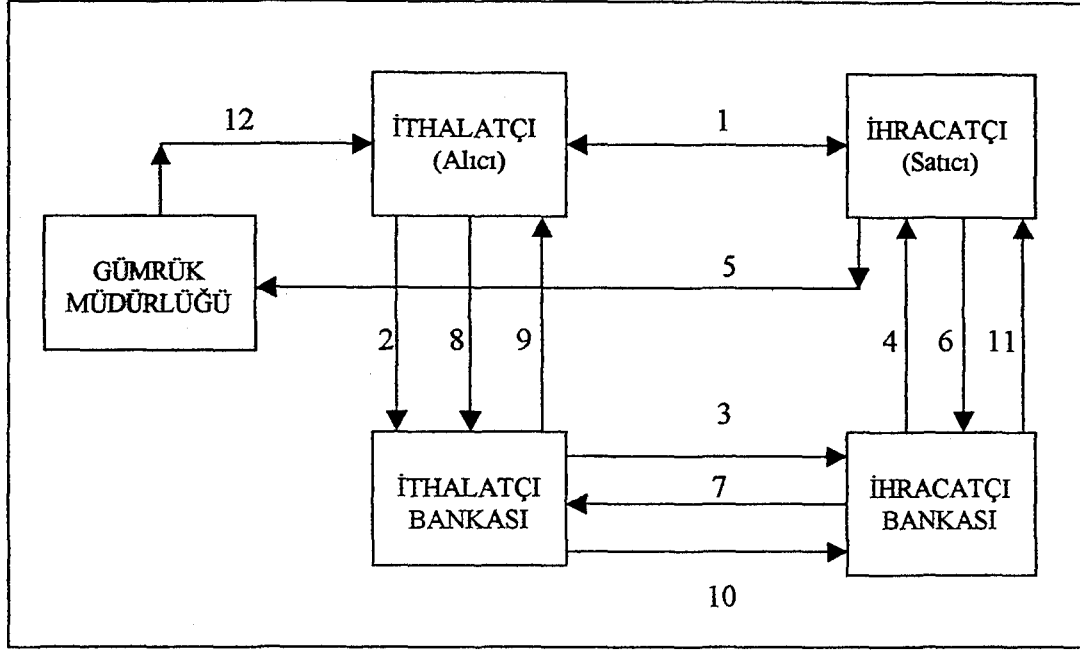
Amir Banka: İthalatçının talimatı üzerine ihracatçı lehine akreditif açan ve bunu ihracatçının bankasına bildiren taraftır.

İhbar Bankası: Gelen akreditifi ihracatçıya ihbar eden yerli banka (İhracatçının bankası) dır.

Lehdar: Adına akreditif açılan, malı gönderip uygun sevk vesaikini bankaya ibraz ederek parasını tahsil edecek olan taraf yani ihracatçıdır.

Bir akreditifin iş akışını aşağıdaki gibi gösterebiliriz.

⁶⁰ a.g.e., s.114

Şekil 4 : Bir Akreditifin İş Akışı

a.g.e., s.11

1. İthalatçı firma ile ihracatçı firma aralarında sözleşme imzalarlar.
2. İthalatçı firma, bankasına ihracatçı firma lehine akreditif açtırtmak için başvuruda bulunur.
3. İthalatçı bankası, ihracatçı bankasına, ihracatçı firma lehine akreditif açtırıldığını bildirir.
4. İhracatçı bankası, ihracatçı firmaya lehine akreditif açtırıldığını haber verir.
5. İhracatçı firma, malları gümrüğe gönderir.
6. İhracatçı firma, malların sevkıyatı ile ilgili akreditif vesaikini kendi bankasına teslim eder.
7. İhracatçı bankası, ihracatçı firmadan aldığı akreditif vesaikini ithalatçı bankasına gönderir.
8. İthalatçı firma, kendi bankasına mal bedelini öder.
9. İthalatçı firma, kendi bankasından akreditif vesaikini alır.
10. İthalatçı bankası, mal bedelini ihracatçı bankasına gönderir.
11. İhracatçı bankası, mal bedelini ihracatçı firmaya öder.
12. İthalatçı firma malları gümrükten çeker.

3.6. Konsinye Satış (Malın Elden Çıkarılmasından Sonra Ödeme)

Konsinye Satış yönteminde, ilk önce mallar ithalatçının ülkesine gönderilmektedir. İthalatçı firma malların satışını gerçekleştirdikten sonra kendi komisyonunu alarak kalan kısmı ihracatçı firmaya gönderir. Bu yöntem güvene dayanan bir ödeme şeklidir.

3.7. Kabul Kredili Ödeme

Kabul Kredili Ödeme yönteminde, ithalatçı firma mal bedelini nakden ödememektedir. Bunun yerine ihracatçının gönderdiği poliçeyi kabul etmektedir. İthalatçının poliçeyi kabul etmesi, ödeme taahhüdünde bulunması anlamına gelir. İthalatçının malların mülkiyetine hak kazanması kabul kredisinin oluşturulmasına bağlı olmaktadır.

4. İHRACAT BEDELLERİNİN TAHSİL SÜRELERİ

4.1. Genel Esaslar

“Sürelerin hesaplanmasında, sürenin başlangıcını belirleyen işlemin yapıldığı gün hesaba katılmaz; Hesaplama, ertesi günden itibaren başlar. İhracat bedelinin tahsil edildiği tarih döviz alım belgesinin (DAB) düzenlediği tarihtir.⁶¹”

4.2. Tahsil Süreleri

1. Akreditifli ve vesaik mukabili veya mal mukabili ödeme şekilli ihracatta fiili ihraç tarihinden,
2. Konsinyasyon yolu ile yapılacak ihracatta kesin satış tarihinden (kesin satış faturasının ibraz edilmemesi halinde fiili ihraç tarihinden),
3. Yurt içinde ve dışında serbest bölge ve gümrüksüz antrepolara yapılacak ihracatta fiili ihraç tarihinden,

⁶¹ Özcan Güven - Nevit Oktay, *İhracat Uygulamaları*, (Eskişehir:Web-Ofset Tesisleri, 1994), s.72

4. Uluslararası fuar, sergi ve haftalara bedelli olarak satılmak üzere gönderilen malların gönderildikleri fuar, sergi veya haftanın bitim tarihinden itibaren 180 gün içinde,

5. Geçici olarak ihraç edilen malların verilen süre veya ek süre içinde yurda getirilmemesi halinde, süre bitiminden itibaren 90 gün içinde,

6. -Kitap, gazete, mecmua ve pul ihracında fiili ihraç tarihinden,

-Yurt dışında iş yapan müteahhit firmaların Müsteşarlıktan izin alarak ihraç edeceği malların fiili ihraç tarihinden,

-Dağılan SSCB yerine kurulan cumhuriyetlere yapılan ihracatta fiili ihraç tarihinden itibaren 365 gün içinde;

7. Kredili veya kiralama yolu ile yapılan ihracatta, kredili satış veya kiralama sözleşmelerinde belirtilen vadeleri izleyen 30 gün içinde;

8. Yugoslavya Federal Cumhuriyeti (Sırbistan-Karadağ), Hırvatistan, Slovenya, Makedonya ve Bosna Hersek'e yapılan ihracatta fiili ihraç tarihinden itibaren 270 gün içinde; ihraç bedellerinin bankalara satılması zorunludur.

İhraç bedellerinin mahsuben ödemeye izin verilen hallerde, ihracat bedelleri süresi içinde tahsil edilmiş sayılır.

4.3. Ek Süreler

İhracat bedellerinin süresi içinde tahsil edilerek bankalara satılmasına engel olan ve aşağıda belirtilen mücbir sebep hallerinde bu durumu tevsik eden belgelerle müracaat edildiği takdirde mücbir sebep hallerinin devamı müddetince kambiyo müdürlüklerinde 3'er aylık dönemler itibarı ile ek süre verilebilir.

Aşağıda belirtilen mücbir (zorunluluğa dayanan) sebep halleri dışında kalan haklı durumların varlığı halinde ihracat bedelinin tahsiline ilişkin ek süre talepleri Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'na (HDTM) yapılır. Müsteşarlık, gerekli incelemeyi müteakip uygun görmesi halinde bedellerin tahsil süresini uzatabileceği gibi, konvertibl döviz olarak gelen bedellerin alışında uygulanacak kuru da belirleyebilir.

4.4. Mcbir Sebep Halleri

Başlıca mcbir sebep halleri aşağıda verilmiştir.⁶²

- 1- İthalatçı veya ihracatçı firmanın infisahı (fesh olması), iflası, ithalatçı firmanın konkordato ilan etmesi ve şahıs firmalarında firma sahibinin lm,
- 2- Grev, lokavt, avarya, (gemi yolculuğunda malın zarar görmesi) hali,
- 3- İthalatçı ülkenin resmi makamlarının karar ve işlemleri dolayısıyla ihracat bedellerinin gelmemesi,
- 4- Tabii afet, harp ve abluka hali,
- 5- Malların kaybı ve hasara uğraması veya imha edilmesi,
- 6- İthalat sebebiyle yurt dışında dava açılması veya tahkime baŐvurulması.

⁶² a.g.e., s.73

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÖVİZ İŞLEMLERİ VE İHRACAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE TEKDÜZEN HESAP PLANI

1. İHRACAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBEYE ETKİSİ

İhracat işletmelerinde, işletmelerin tümü için olağan olan mali nitelikli işlemler yanında faaliyet konusu ile ilgili, kendine özgü niteliği olan ihracat işlemleri mevcuttur ve bu işlemlerin tüm işlemler içindeki yoğunluğu ağırlıktadır.

Nasıl bir ticaret işletmesinin faaliyet konusu ile bir bankanın faaliyet konusunun farklı olması, farklı işlemlerin oluşmasına neden oluyor ve bu farklı işlemler de bu işletmelerin mali durumlarının ve faaliyet sonuçlarının oluşmasında fark yaratıyorsa, ihracat işletmelerinin de faaliyet konularının farklı olması bu işletmelerin mali durumlarının ve faaliyet sonuçlarının farklı unsurlardan oluşmasına neden olmaktadır.

İhracat işletmelerinin faaliyet raporlarının, diğer işletmeler için de olduğu gibi, ilgili taraflara doğru ve açıklayıcı bilgi vermesi için dönem içindeki işlemlerin, doğru mali tablolar üretecek şekilde muhasebeleştirilmeleri gerekir. Bu nedenle ihracat işletmelerinde ana faaliyeti oluşturan ve farklı teslim ve ödeme şartlarına bağlı olarak gerçekleşen ihracat işlemlerinin muhasebeleştirilmeleri önemli özellikler taşır ve bu özellikler üzerinde durulmalıdır.

Bu arada diğer işletmeler (eğer bu işlemleri yapıyorlarsa) için de söz konusu olacak döviz hareketleri ihracat işletmelerinde çokça yer aldığı ve bazen de ihracat işlemleri ile

birleştigi için, ihracat işletmelerinde özelliği olan işlemler olarak düşünölmeli ve ihracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesi aşamasında ele alınmalıdır.

İhracat işletmelerinin işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde özelliği olan bu işlemlerin izlenmesine imkan verecek hesapları da kapsayan bir hesap planı olmalıdır.

Bu nedenle, ölkemizde yürütölmekte olan Tekdüzen Hesap Planının aşağıda ihracat işlemlerinin gerektirdiği hesapları da içerecek bir kapsamda olmasını ön görmekte ve bunun için aşağıda gerekli gördüğüm eklemeleri de içeren "Uygulanabilir bir Tekdüzen Hesap Planı"nı sunmaktayım.

2. İHRACAT İŞLEMLERİ İÇİN UYGULANABİLİR BİR TEKDÜZEN HESAP PLANI

"Hesap planı, kurumlarda, tutulan hesapları, belirli bir anlamda, belirli bir sistem içinde, amaca, plana ve kontrole uygun bir şekilde bölümleyen; bu bölümleri kesin olarak sınırlayan ve açıklayan özel bir yönergedir."⁶³

Ölkemizde, hesap dönemi takvim yılı olan işletmelerce 01/01/1994 tarihinden, özel hesap dönemi kullanan işletmelerce 1994 takvim yılı içinde hesap dönemlerinin açıldığı tarihten geçerli olmak üzere Tekdüzen Hesap Planı uygulamakta ve genelde her kurum, Tekdüzen Hesap Çerçevesinde hesap planını kendi yapısına uygun olarak geliştirip düzenlemektedir.

Hesap planı, işletmenin yapısına uygun olmalıdır. Ayrıntılı bir şekilde açılan hesap planı iş yükü ve zaman açısından daha maliyetli olmakta, daha az ayrıntılı açılan bir hesap planı da muhasebeden beklenen bilgiyi azaltacak ve kontrolü de zorlaştıracak düzeyde kalmaktadır. Bu nedenle hesap planı hazırlanırken, işletmenin yapısına uygun ve muhasebeden beklenen bilgilere en sağlıklı şekilde ulaşılabilmesine imkan tanıyan hesap grupları, ana hesaplar ve tali hesaplar belirlenmelidir.

⁶³ Ataman, Sumer, a.g.e.,s.182

İhracat işletmelerinin muhasebe kayıtlarında kullandıkları hesap planı, ticari faaliyetlerinin gerekli kıldığı farklılıklar nedeniyle, yurtiçi faaliyetlerde bulunan ticari işlemlerin muhasebe kayıtlarında kullandıkları hesap planından hesap çerçevesi değişmemek kaydıyla tali hesaplar ve işlemlerin kambiyo ile ilişkisi itibariyle ayrılmaktadır.

Bu nedenle, Tekdüzen Hesap Planını temel alarak aşağıda özellikle ihracat işletmelerinde kullanılabilir farklı hesapları da içeren bir hesap planı sunmaya çalışacağız.

AKTİF

1. DÖNEN VARLIKLAR

10. HAZIR DEĞERLER

100. KASA

100.10. Merkez Kasa

100.10.001. TL Kası

100.10.002. Döviz Kasası

100.20. Şube Kasa

100.20.001. TL Kasası

100.20.002. Döviz Kasası

101. ALINAN ÇEKLER

101.10. TL. Üzerinden Düzenlenen Çekler

101.10.001. Portföydeki Çekler

101.10.002. Tahsildeki Çekler

101.20. Yabancı Para Üzerinden Düzenlenen Çekler

101.20.001. Portföydeki Çekler

101.20.002. Tahsildeki Çekler

102. BANKALAR

102.10. Vadesiz Hesaplar

102.10.001. Vadesiz TL Hesapları

102.10.002. Vadesiz Döviz Tevdiat Hesapları

102.20. Vadeli Hesaplar⁶⁴

102.20.001. Vadeli TL Hesapları

102.20.002. Vadeli Döviz Tevdiat Hesapları

108. DİĞER HAZIR DEĞERLER

11. MENKUL KIYMETLER

110. HİSSE SENETLERİ

111. ÖZEL KESİM TAHVİL SENET VE BONOLARI

112. KAMU KESİMİ TAHVİL SENET VE BONOLAR

118. DİĞER MENKUL KIYMETLER

119. MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI(-)

12. TİCARİ ALACAKLAR

120. ALICILAR

120.10. Yurt İçi Alıcılar

120.10.001.A.Ş

120.10.002.LTD

120.10.003.

120.20. Yurt Dışı Alıcılar

120.20.001.

120.20.002.

120.20.003.

121. ALACAK SENETLERİ

121.10. TL. Üzerinden Düzenlenen Alacak Senetleri

121.10.001.AŞ

121.10.002.LTD

121.10.003.

121.20. Yabancı Para Üzerinden Düzenlenen Alacak Senetleri

121.20.001.

121.20.002.

⁶⁴ Vadeli Hesaplar, hem uygulamada HAZIR DEĞERLER içinde gösterilmekte olduğundan, hem de her an paraya çevrilebilir olduğu var sayılarak buraya alınmıştır.

121.20.003.

122. ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

126. VERİLEN DOPOZİTO VE TEMİNATLAR

127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR

128. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR

128.10. Yurtiçi Satışlardan Şüpheli Ticari Alacaklar

121.10.001.AŞ

121.10.002.LTD

121.10.003.

128.20. Yurtdışı Satışlardan Şüpheli Ticari Alacaklar

121.20.001.

121.20.002.

121.20.003.

13. DİĞER ALACAKLAR

131. ORTAKLARDAN ALACAKLAR

132. İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR

133. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR

135. PERSONELDEN ALACAKLAR

136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR

136.10. Vergi Dairesi

136.20. İhraç Kaydıyla Satıştan Doğan KDV İadesi

136.30. Personelden Alacaklar

137. DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

138. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR

139. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

15. STOKLAR

150. İLK MADDE VE MALZEME

150.10. Hammadde

150.10.001. A Maddesi

150.10.002. B Maddesi

150.20. İşletme Malzemesi

150.20.001. C Maddesi

150.20.002. D Maddesi

151. YARI MAMÜLLER

152. MAMULLER

152.10. A Mamulü

152.20. B Mamulü

152.50. Konsinye Gönderilen Mamuller

153. TİCARİ MALLAR

153.10. Ambardaki Mallar

153.10.001. A Malı

153.10.002. B Malı

153.50. Konsinye Gönderilen Ticari Mallar

157. DİĞER STOKLAR

158. STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI(-)

159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI

18. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI

180. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER

181. GELİR TAHAKKUKLARI

19. DİĞER DÜZEN VARLIKLAR

190. DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ

191. İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ

192. DİĞER KATMA DEĞER VERGİSİ

192.10. Ertelenen KDV

192.20. Terkin Edilecek KDV

192.30. Tecil Edilecek KDV

192.40. İade Edilecek KDV

192.50. İhraç Kaydıyla Satıştan Doğan İade KDV

193. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR

196. PERSONEL AVANSLARI

197. SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI
 198. DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VARLIKLAR
 199. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR KARŞILIĞI(-)

2. DURAN VARLIKLAR

22. TİCARİ ALACAKLAR

220. ALICILAR

220.10. Yurt İçi Alıcılar

- 220.10.001.AŞ
 220.10.002.LTD ŞTİ
 220.10.003.....

220.20. Yurt Dışı Alıcılar

- 220.20.001.....
 220.20.002.
 220.20.003.

221. ALACAK SENETLERİ

221.10. TL. Üzerinden Düzenlenen Alacak Senetleri

- 221.10.001.AŞ
 221.10.002.LTD
 221.10.003.

220.20. Yabancı Para Üzerinden Düzenlenen Alacak Senetleri

- 220.20.001.
 220.20.002.
 220.20.003.

222. ALACAK SENETLERİ REESKONTU(-)

226. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

229. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI(-)

229.10. Yurt İçi Satışlardan Şüpheli Alacaklar Karşılığı

- 229.10.001.AŞ
 229.10.002.LTD

229.10.003.

229.20. Yurt Dışı Satışlardan Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı

229.20.001.

229.20.002.

229.20.003.

23. DİĞER ALACAKLAR

230. ORTAKLARDAN ALACAKLAR

231. İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR

232. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR

235. PERSONELDEN ALACAKLAR

236. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR

237. DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU(-)

239. ŞÜPHELİ DİĞER TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI(-)

24. MALİ DURAN VARLIKLAR

240. BAĞLI MENKUL KIYMETLER

241. BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ

242. İŞTİRAKLER

243. İŞTİRAKLER SERMAYE TAAHHUTLERİ(-)

244. İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ
KARŞILIĞI(-)

245. BAĞLI ORTAKLIKLAR

246. BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE TAAHHÜTLERİ(-)

247. BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ
KARŞILIĞI(-)

248. DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR

249. DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR KARŞILIĞI(-)

25. MADDİ DURAN VARLIKLAR

250. ARAZİ VE ARSALAR

251. YER ALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ

- 252. BİNALAR
- 253. TESİS, MAKİNA VE CİHAZLAR
- 254. TAŞITLAR
- 255. DEMİRBAŞLAR
- 256. DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR
- 257. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR(-)
- 258. YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR
 - 258.10. Yerli Makine ve Teçhizat
 - 258.20. İthal Makine ve Teçhizat
 - 258.30. Kur Farkları
- 259. VERİLEN AVANSLAR

26. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

- 260. HAKLAR
- 261. ŞEREFİYE
- 262. KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ
- 264. ÖZEL MALİYETLER
- 267. DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
- 268. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR(-)
- 269. VERİLEN AVANSLAR

27. ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR

- 271. ARAMA GİDERLERİ
- 272. HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
- 277. DİĞER ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR
- 278. BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI(-)
- 279. VERİLEN AVANLAR

28. GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI

- 280. GELECEK YILLARA AİT GİDERLER
- 281. GELİR TAHAKKUKLARI

29. DİĞER DURAN VARLIKLAR

- 291. GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ
- 292. DİĞER KATMA DEĞER VERGİSİ
- 293. GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR
- 294. ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR
- 297. DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR
- 298. STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI(-)
- 299. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR(-)

PASİF**3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR****30. MALİ BORÇLAR**

- 300. BANKA KREDİLERİ
 - 300.10. Açık Krediler
 - 300.10.001. *TL Kredileri*
 - 300.10.002. *Yabancı Para Kredileri*
 - 300.20. İhracat Kredileri
 - 300.20.001. *TL Kredileri*
 - 300.20.002. *Yabancı Para Kredileri*
- 303. UZUN VADELİ KREDİLERİN ANA PARA TAKSİTLERİ VE FAİZLERİ
- 305. ÇIKARIMIŞ BONOLAR VE SENETLER
- 306. ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER
- 308. MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI(-)
- 309. DİĞER MALİ BORÇLAR

32. TİCARİ BORÇLAR

- 320. SATICILAR
 - 320.10. Yurtiçi Satıcılar
 - 320.10.001.AŞ

- 320.10.002.LTD. ŞTİ
 320.10.003.
 320.20.Yurtdışı Satıcılar
 320.20.001.
 320.20.002.....
 320.20.003.
 321. BORÇ SENETLERİ
 322. BORÇ SENETLERİ REESKONTU(-)
 326. ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
 329. DİĞER TİCARİ BORÇLAR

33. DİĞER BORÇLAR

331. ORTAKLARA BORÇLAR
 332. İŞTİRAKLERE BORÇLAR
 333. BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR
 335. PERSONELE BORÇLAR
 336. DİĞERÇEŞİTLİ BORÇLAR
 337. DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU(-)

34. ALINAN AVANSLAR

340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI
 340.10. Yurtiçi Sipariş Avansları
 340.10.001.....AŞ
 340.10.002.....LTD
 340.10.003.....
 340.20.Yurtdışı Sipariş Avansları
 340.20.001.....AŞ
 340.20.002.....LTD
 340.20.003.....
 349. ALINAN DİĞER AVANSLAR

36. ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER**360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR**

360.10. Ödenecek KDV

360.20. Ödenecek Gelir Vergisi

360.30. Ödenecek Damga Vergisi

360.40. Ödenecek Kurumlar Vergisi

360.50. Ödenecek Kurumlar Vergisi Fon Payı

361. ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ

361.10. Ödenecek SSK. Primleri

361.20. Ödenecek İşsizlik Sigortası Primi

368. VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER**369. ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER****37. BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI****370. DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL KARŞILIKLAR****371. DÖNEM KARININ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ(-)****372. KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI****379. DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI****38. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLAR****380. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER****382. GİDER TAHAKKUKLARI****39. DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR****391. HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ**

391.10. Yurtiçi Satışlardan Hesaplanan KDV

391.20. İhraç Kaydıyla Satışlardan Hesaplanan KDV

392. DİĞER KATMA DEĞER VERGİSİ

392.10. Tecil Edilecek KDV.

398. SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI**399. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR**

4. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

40. MALİ BORÇLAR

400. BANKA KREDİLER

400.10. Açık Krediler

400.10.001. TL. Kredileri

400.10.002. Yabancı Para Kredileri

400.20. İhracat Kredileri

400.20.001. TL. Kredileri

400.20.002. Yabancı Para Kredileri

405. ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER

407. ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER

408. MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI(-)

42. TİCARİ BORÇLAR

420. SATICILAR

420.10. Yurtiçi Satıcılar

420.10.001.A.Ş.

420.10.002.LTD. ŞTİ.

420.10.003.....

420.20. Yurtdışı Satıcılar

420.20.001.....

420.20.002.....

420.20.003.....

421. BORÇ SENETLERİ

422. BORÇ SENETLERİ REESKONTU(-)

426. ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

429. DİĞER TİCARİ BORÇLAR

43. DİĞER BORÇLAR

431. ORTAKLARA BORÇLAR

432. İŞTİRAKLERE BORÇLAR

433. BAĞLI ODRTAKLIKLARI BORÇLAR

437. BİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU(-)

438. KAMUYA OLAN, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ
BORÇLAR

44. ALINAN AVANSLAR

440. ALINAN AVANSLAR

440.10. Yurtiçi Sipariş Avansları

440.10.001.AŞ

440.10.002.LTD ŞTİ

440.10.003.

440.20. Yurtdışı Sipariş Avansları

440.20.001.

440.20.002.

440.20.003.

449. ALINAN DİĞER AVANSLAR

47. BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

472. KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

479. DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

48. GELECEK YILLARI AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

480. GELECEK YILLARI AİT GELİRLER

481. GİDER TAHAKKUKLARI

49. DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

492. GELECEK YILLARA ERTELENEN VEYA TERKİN EDİLEN KATMA
DEĞER VERGİSİ

493. TESİSE KATILMA PAYLARI

499. DİĞER ÇEŞİTLİ YABANCI KAYNAKLAR

5. ÖZ KAYNAKLAR**50. ÖDENMİŞ SERMAYE**

500. SERMAYE

501. ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)

52. SERMAYE YEDEKLERİ

520. HİSSE SENEDİ İHRAÇ PİRİMLERİ

521. HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI

522. MADDİ DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME DEĞER

ARTIŞLARI

523. İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI

529. DİĞER. KAR YEDEKLERİ

54. KÂR YEDEKLERİ

540 YASAL YEDEKLER

541. STATÜ YEDEKLERİ

543. OLAĞAN ÜSTÜ YEDEKLER

548. DİĞER KAR YEDEKLERİ

549. ÖZEL FONLAR. GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

57. GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

570. GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

570.10. Yılı Kârı

58. GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI(-)

580. GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI(-)

580.10. Yılı Zararı

59. DÖNEM NET KARI (ZARAR)

590. DÖNEM NET KARI

591. DÖNEM NET ZARARI(-)

6.GELİR TABLOSU HESAPLARI**60. BRÜT SATIŞLAR**

600. YURTIÇİ SATIŞLAR

601. YURTDIŞI SATIŞLAR

601.10. Doğrudan Yapılan İhracat

601.20. İhraç Kaydıyla Yapılan Teslimler

602. DİĞER GELİRLER

10. Teşvik Piri

20. Vade Farkı Gelirleri

61. SATIŞ İNDİRİMLERİ

610. SATIŞTAN İADELER (-)

610.10. Yurtiçi Satıştan İadeler

610.20. Yurtdışı Satıştan İadeler

*610.20.001. Doğrudan Yapılan İhracattan İadeler**610.20.002. İhraç Kaydıyla Yapılan Teslimlerden İadeler*

611. SATIŞ İSKONTOLARI (-)

612. DİĞER İNDİRİMLER (-)

612.10. Yurtiçi Satıştan Diğer İndirimler

612.20. Yurtdışı Satıştan Diğer İndirimler

*612.20.001. Kur Farkı Giderleri***62. SATIŞLARIN MALİYETİ(-)**

620. SATILAN MAMULLER MALİYETİ (-)

620.10. Yurtiçi Satışları Maliyeti

620.20. Yurtdışı Satışlar Maliyeti

*620.20.001. Doğrudan Yapılan İhracat Maliyeti**620.10.002. İhraç Kaydıyla Yapılan Teslimler Maliyeti*

621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ (-)

621.10. Yurtiçi Satışların Maliyeti

621.20. Yurtdışı Satışların Maliyeti

621.20.001. Doğrudan Yapılan İhracat Maliyeti

621.20.002. İhraç Kaydıyla Yapılan Teslimler Maliyeti

622. SATILAN HİZMET MALİYETİ (-)

622.10. Yurtiçi Satışlar Maliyeti

622.20. Yurtdışı Satışlar Maliyeti

63. FAALİYET GİDERLERİ(-)

630.ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ(-)

631. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ(-)

632. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ(-)

64. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR

640. İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ

641. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ

642. FAİZ GELİRLERİ

643. KOMİSYON GELİRLERİ

643.10. Yurtiçi Komisyon Gelirleri

643.20. Yurtdışı Komisyon Gelirleri

644. KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR

646. KAMBIYO KARLARI

646. 10.Kur Farkı Gelirleri

649. FAALİYETLERLE İLGİLİ DİĞER GELİR VE KARLAR

65. DİĞER FAALİYETLERDEN DOĞAN GİDER VE ZARARLAR(-)

653. KOMİSYON GİDERLERİ(-)

653.10. Yurtiçi Komisyon Giderleri

653.20. Yurtdışı Komisyon Giderleri

654. KARŞILIK GİDERLERİ(-)

656. KAMBIYO ZARARLARI(-)

656.10. Kur Farkı Giderleri

657. REESKONT FAİZ GİDERLERİ(-)

659. DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR(-)

66. FİNANSMAN GİDERLERİ(-)**660. KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ(-)**

660.10. Yurtiçi Borçlanma Giderleri

*660.10.001. Faiz Giderleri**660.10.002. Komisyon Giderleri**660.10.003. Kur Farkı Gideri*

660.20. Yurtdışı Borçlanma Giderleri

*660.20.001. Faiz Giderleri**660.20.002. Komisyon Giderleri**660.20.003. Kur Farkı Gideri***661. UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ(-)**

661.10. Yurtiçi Borçlanma Giderleri

*661.10.001. Faiz Giderleri**661.10.002. Komisyon Gideri**661.10.003. Kur Farkı Gideri*

661.20. Yurtdışı Borçlanma Giderleri

*661.20.001. Faiz Giderleri**661.20.002. Komisyon Giderleri**661.20.003. Kur Farkı Gideri***67. OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR**

671. ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KARLAR

679. DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR

68. OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR(-)

680. ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI(-)

681. ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLARI(-)

689. DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR(-)

69. DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI

690. DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI

691. DÖNEM NET KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER

KARŞILIKLARI(-)

692. DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI

7. MALİYET HESAPLARI (7/A SECENEĞİ)

70. MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HESAPLARI

710. DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

720. DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ

730. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

740. HİZMET ÜRETİM MALİYETİ

750. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

760.10. İlk Madde ve Malzeme Gideri

760.10.001. Ambalaj Giderleri

760.10.002. Etiket Giderleri

760.20. İşçi Ücret ve Giderleri

760.30. Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler

760.30.001. Taşıma (Navlun) Gideri

760.30.002. Ekspertiz ve Gözetim Gideri

760.30.003. Nakliye Sigorta Gideri

760.30.004. Yükleme ve Boşaltma Giderleri

760.30.005. Gümrükleme Giderleri

760.30.006. Gümrük Komisyoncusu Giderleri

760.30.007. Banka Komisyon Giderleri

760.30.008. Teminat Mektubu Giderleri

760.30.009. Diğer İhracat Giderleri

760.40. Çeşitli Giderler

760.40.001. Yurtdışı Seyahat Giderleri

760.40.009. Diğer Çeşitli İhracat Giderleri

760.50. Vergi Resim ve Harç Giderleri

760.50.001. Damga Vergisi

760.50.002. Gümrük Vergi Resim ve Harçlar

760.50.009. *Diğer Vergi Resim ve Harçlar*

760.60. Amortisman ve Tükenme Payları

760.70. Finansman Giderleri

770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

770.10.

770.20. İşçi Ücret ve Giderler

770.30. Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler

770.40. Çeşitli Giderler

770.50. Vergi Resim Ve Harçlar

770.60. Amortismanlar ve Tükenme Payları

770.70. Finansman Giderleri

770.70.001. *Banka Tahsil Komisyon Gideri*

780. FİNANSMAN GİDERLERİ

780.10. Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri

780.10.001. *Banka Faiz Giderleri*

780.10.002. *Banka Komisyon Giderleri*

780.10.003. *Kur Farkı Giderleri*

780.20. Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri

780.20.001. *Banka Faiz Giderleri*

780.20.002. *Banka Komisyon Giderleri*

780.20.003. *Kur Farkı Giderleri*

7. MALİYET HESAPLARI (7/B SEÇENEĞİ)

79. GİDER ÇEŞİTLERİ

790. İLK MADDE VE MALZEME GİDERİ

791. MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ

792. PERSONEL ÜCRET VE GİDERLERİ

793. DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER

793.10. Enerji Yakıt ve Su Giderleri

793.20. Haberleşme Giderleri

793.30. Nakliye Giderleri

794. ÇEŞİTLİ GİDERLER

- 794.10. Büro Giderleri
- 794.20. Seyahat Giderleri
- 794.30. Dava İcra ve Noter Giderleri
- 794.40. Temsil ve Ağırılama Giderleri
- 794.50. Tanıtım ve Pazarlama Giderleri
- 794.60. Diğer Çeşitli Giderler
- 794.90. İhracat Giderleri
 - 794.90.001. *Tasıma (Navlun) Giderleri*
 - 794.90.002. *Ekspertiz ve Gözetim Giderleri*
 - 794.90.003. *Nakliye Sigorta Giderleri*
 - 794.90.004. *Yükleme ve Boşaltma Giderleri*
 - 794.90.005. *Gümrükleme Giderleri*
 - 794.90.006. *Gümrük Komisyoncusu Giderleri*
 - 794.90.007. *Banka Komisyon Giderleri*
 - 794.90.008. *Teminat Mektubu Giderleri*

795. VERGİ RESİM VE HARÇLAR

- 795.10. Emlak Vergisi
- 795.20. Tapu Harçları
- 795.30. Belediye Vergisi
- 795.40. Damga Vergisi
- 795.50. Taşıt Vergisi
- 795.60. Toplu Konut Fonu
- 795.70. Gümrük Vergi Resim Ve Harçlar
- 795.90. Diğer Vergi Resim Ve Harçlar

769. AMORTİSMAN VE TÜKENME PAYLARI

797. FİNANSMAN GİDERLERİ

- 797.10. Banka Faiz Giderleri
- 797.20. Banka Komisyon Giderleri
- 797.30. Kur Farkı Giderleri

798. GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HESABI

799. ÜRETİM MALİYET HESABI

9. NAZIM HESAPLAR

900. BORÇLU NAZIM HESAPLAR

900.20. Teminat Mektubundan Borçlular

900.40. Konsinye Maldan Borçlular

900.50. Döviz Kasası

900.50.001. Amerikan Doları Kasası

900.50.002. Alman Markı Kasası

900.50.003. İngiliz Sterlini Kasası

950.50.004. Fransız Frangı Kasası

900.60. Döviz Tevdiattan Borçlular

900.60.001.Bank Şube Amerikan Doları Hesabı

900.60.002. Bank Şube Alman Markı Hesabı

950.60.003. Bank Şube İngiliz Sterlini Hesabı

950.60.004. Bank Şube Fransız Frangı Hesabı

900.70. Yabancı Para Kredilerinden Borçlular

900.90. İhracat Siparişinden Borçlular

950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR

950.20. Teminat Mektubundan Alacaklılar

950.40. Konsinye Maldan Alacaklılar

950.50. Döviz Kasası

950.50.001. Amerikan Doları Kasası

950.50.002. Alman Markı Kasası

950.50.003. İngiliz Sterlini Kasası

950.50.004. Fransız Frangı Kasası

950.60. Döviz Tevdiattan Alacaklılar

950.60.001 Bank Şubesi Amerikan Doları Hesabı

950.60.002 Bank Şubesi Alman Markı Hesabı

950.60.003. Bank Şubesi İngiliz Sterlin Hesabı

950.60.004. Bank. Şubesi Frank Hesabı

950.90. İhracat Siparişinden Alacaklılar

Görüleceği üzere, vermeye çalıştığımız bu hesap plânında, Tekdüzen Hesap Plânındaki ana hesapların tali hesapları açılırken özellikle ihracat işletmelerinde kullanılabilir farklı hesaplar dikkate alınmış, Tekdüzen Hesap Plânındaki bütün ana hesapların detaylarına inilmemiştir.

3. DÖVİZ İŞLEMLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

3.1. Kambiyo, Döviz, Efektif ve Kur Kavramları

Kambiyo, bir ülke parasının yabancı bir ülke parası ile ifade edilmesi anlamına gelmekte, ayrıca yabancı ülke paraları üzerinden düzenlenen çek, senet gibi belgeleri de içermektedir.

Kambiyo ve Döviz kavramları ülkemizde eş anlamda kullanılmakta ve Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki Kanun'a bağlı 32 sayılı karar madde 2'de Döviz (Kambiyo) şöyle tarif edilmektedir:

Döviz, efektif dahil yabancı parayla ödemeyi sağlayan her nev'i hesap, belge ve vasıtalarıdır.

Efektif, banknot (kağıt para) şeklindeki bütün yabancı paraları ifade etmektedir.

Kur, bir ulusal paranın yabancı paralar karşısındaki fiyatına denilmektedir. İki türlü kur vardır. Bunlar:

- a) Alış Kuru
- b) Satış Kuru'dur.

Alış Kuru, döviz ve efektif (banknot) alışlarında uygulanan kurlardır, döviz alışlarında uygulanan kurlara **döviz alış kuru**, efektif alışlarında uygulanan kurlara **efektif alış kuru** denilmektedir.

Satış Kuru, Döviz ve Efektif satışlarında uygulanan kurlardır, döviz satışlarında uygulanan kurlara **döviz satış kuru**, efektif satışlarında uygulanan kurlara ise **efektif satış kuru** denilmektedir.

“Döviz alım ve satım işlemleri, işlem tarihinde geçerli kurlar üzerinden yapılır. Mahsup işlemleriyle ilgili döviz alım ve satım belgelerinin düzenlenmesinde işlem tarihindeki **döviz alış kurları** uygulanır.”⁶⁵

Döviz kasasına giren yabancı paranın Türk Lirasına çevrilmesi işlemi yapılırken; Kasaya giren yabancı para, bankadan veya döviz alım-satımına yetkili kuruluşlardan alınmış ise, işlem tarihindeki **bankanın efektif satış kuru** veya döviz alım satımına **yetkili kuruluşun döviz satış bordrosundaki efektif satış kuru** uygulanır. Kasaya giren yabancı para, yurtiçi mal ve hizmet satışı karşılığında alınmış ise, işlem tarihindeki **Merkez Bankasının efektif alış kuru**, nakit para dışındakilerde, örneğin, yabancı para üzerinden düzenlenmiş çek gibi bir değer giriyorsa **Merkez Bankasının döviz alış kuru** uygulanır.⁶⁶

Döviz kasasından çıkan yabancı paranın Türk Lirasına çevrilmesi işlemi yapılırken; kasadan çıkan yabancı para, bankada ya da döviz alım satımına yetkili kuruluşta Türk Lirasına çevriliyor ise, satın alan **bankanın efektif alış kuru** uygulanır veya satın alan döviz alım satımına **yetkili kuruluşun döviz alış bordrosundaki efektif alış kuru** uygulanır. Kasadan çıkan yabancı para, banka veya döviz alım satımına yetkili kuruluş dışında bir yere (bankalar, özel finans kuruluşları, döviz büroları dışında kur belirleme yetkisi olmayan gerçek ve/veya tüzel kişilere, örneğin, ticari ilişki içinde olduğu bir şirket veya gerçek kişiye) satılıyor ise, işlem tarihindeki **Merkez Bankası efektif alış kuru**, nakit para dışındakilerde, örneğin, yabancı para üzerinden düzenlenmiş çek gibi bir değer satılıyorsa **Merkez Bankası döviz alış kuru** uygulanır.⁶⁷

⁶⁵ Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar, Madde 5

⁶⁶ Ümit Ataman-Haluk Sumer, *Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi*, (İkinci Basım. İstanbul: İsmail Akgün Vakfı, 1991), s. 191

⁶⁷ a.g.e., s.191

Uygulamada, Döviz Tevdiat hesabına yatan yabancı para, bir ay, iki ay gibi belirli bir süre hesapta bekletilecekse (vadeli hesap) Merkez Bankası döviz alış kuru, her an bir ihtiyaç halinde hesaptan çekilmeye hazır bekletiliyorsa (vadesiz hesap) Merkez Bankası efektif alış kuru uygulanmaktadır.

Kambiyo Mevzuatımızdaki ifade ise aynen şöyledir; “Dövizle ilişkin işlemler Merkez Bankası’na belirlenen konvertibl dövizler üzerinden Merkez Bankası, bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler ve kıymetli maden aracı kuruluşlarınca; yabancı sermaye mevzuatına göre yurda getirilecek dövizlerin alış ise bankalarca yapılır.”⁶⁸

“Ticari ve gayri ticari işlemlere ilişkin olarak yapılan döviz ve efektif alım satım işlemlerinde uygulanacak döviz kurları bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve kıymetli maden aracı kuruluşlarınca piyasa kuralları dahilinde serbestçe belirlenir.

Ancak, bankalar arası döviz piyasasında verilen Türk Lirası alış ile satış kotasyonları arasındaki fark %3’ü geçemez.

Ticari ve gayri ticari işlemlere döviz cinslerine göre uygulanan Türk lirası kurları ilgili kuruluşlarca günlük olarak Merkez Bankasına bildirilir.

Merkez Bankasınca her iş günü sonunda ilan edilecek günlük kurlar, uluslar arası ve iç piyasalardaki gelişmeler dikkate alınarak serbestçe belirlenir.”⁶⁹

Kambiyo Mevzuatımıza göre, T.C.Merkez Bankası, diğer bankalarla birlikte belirlediği alış ve satış kurlarını her iş günü sonunda döviz ve efektifler için ayrı ayrı ilân etmektedir.

Ayrıca, serbest piyasada da arz ve talebe göre oluşan ve spot kur denilen döviz alış-satış kurları mevcuttur.

⁶⁸ Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar, Madde 6

⁶⁹ Merkez Bankası Genelgesi Sayı: I-M, Madde 5

Özetle, uygulamada;

- T.C. Merkez Bankasınca ilan olunan döviz kurları,
- Bankalarca ve özel finans kuruluşlarınca belirlenen döviz kurları,
- Serbest piyasada oluşan döviz kurları,

olmak üzere farklı döviz ve efektif alış-satış kurları vardır ve bu kurlar günden güne değişmektedir.

3.2. Döviz Kasası İşlemleri

Tekdüzen Hesap Planı (TDHP) açıklamalarında “işletmeye giren ve işletmeden çıkan ulusal para (TL) ile yabancı paraların Türk Lirası karşılıklarının Kasa Hesabı’nda” izleneceği belirtilmiştir.

İşletmelerin faaliyetleri sırasında kasalarına, ulusal paralar gibi yabancı paralar da girip çıkabilirler. Ancak yabancı paralar Döviz Kasası alt hesabına Türk lirasına çevrilerek TL karşılıkları ile işlenir. Bunun nedeni, muhasebe sistemimize göre kayıtların Türkçe olarak ve ulusal para birimimize göre Türk Lirası üzerinden yapılma zorunluluğudur.

Döviz kasasına giren ve döviz kasasından çıkan yabancı paranın Türk Lirası karşılığının hangi kurdan hesaplanacağı önemli bir konudur. Uygulamada titizlikle izlenmesi gereken bu hususla ilgili bilgi yukarıda verilmiştir.

Daha önce de belirtildiği gibi, döviz kasası hareketlerinin efektif alım-satımı nedeni ile ihracat işletmeleri dışındaki işletmelerde de meydana gelmesi olasıdır. Döviz kasası ile ilgili kayıtlar bankalar dışında diğer işletmelerde benzer şekilde kaydedilecektir.

İşletmeler, farklı parasal hareketlerini Kasa Hesabı’nın alt hesaplarında izleyebilirler; başlangıçta önerdiğimiz hesap planında detaya inerek aşağıda gösterildiği gibi alt hesaplar açabilirler:

100. KASA HESABI

100.10. Merkez Kasası

100.10.001. TL.Kasası

100.10.002. Döviz Kasası

100.10.002.0001. A.B.D.Doları Kasası

100.10.002.0002. Alman Markı Kasası

100.10.002.0003. İngiliz Sterlini Kasası

100.10.002.0004. Fransız Frangı Kasası

100.20. Şube Kasası

100.20.001. TL. Kasası

100.20.002. Döviz Kasası

100.20.002.0001. A.B.D. Doları Kasası

100.20.002.0002. Alman Markı Kasası

100.20.002.0003. İngiliz Sterlini Kasası

100.20.002.0004. Fransız Frangı Kasası

Döviz kasasına çeşitli nedenlerle **giren** yabancı paraların yevmiye kayıtlarını aşağıdaki gibi örnekler üzerinde gösterebiliriz.

Örnek 1:

İşletme elindeki fazla **TL. nakit parasını değerlendirmek** amacıyla 05/10/2000 tarihindeBankasıŞubesinden 3.500.- Amerikan Doları satın almıştır. **Banka belgesindeki efektif satış kuru 672.000.-** liradır.

_____ 05/10/2000 _____

100. KASA HESABI

2.352.000.000.-

10. Merkez Kasası

002. Döviz Kasası

0001. Amerikan Doları Kasası

100. KASA HESABI

2.352.000.000.-

10. Merkez Kasası

001. TL. Kasası

05/10/200 tarih venolu döviz satım belgesi ile E-
fektif Satış Kuru 672.000.-TL.den 3.500.-\$ alınması.

_____ .../.../... _____

Döviz hareketleri yoğun olan işletmeler, döviz hareketlerini defter kayıtlarında döviz cinsinden de takip etmek isterlerse Nazım Hesapları kullanabilirler. Bunun için, döviz hareketlerini Türk Lirası üzerinden ilgili hesaplara kayıt işlemi yaptıktan hemen sonra aynı işlemi döviz cinsinden Nazım Hesaplara yapmaları gerekir. Döviz hareketlerinin yoğun olmadığı işletmelerde ise, muhasebe fişlerinin açıklama sütununa yazarak, banka hesap ekstrelerinden veya banka hesap cüzdanlarından da takip edebilirler. Nazım hesaplarla ilgili kayıt örneği aşağıda verildiği gibi olacaktır:

_____ 05/10/2000 _____

900. BORÇLU NAZIM HESAPLAR

3.500.-

50. Döviz Kasası

001. Amerikan Doları Kasası

950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR

3.500.-

50. Döviz Kasası

001. Amerikan Doları Kasası

05/10/2000 tarih ve ...nolu Döviz Satım Belgesi ile
3.500.-\$ satın alınması

_____ .. / .. _____

Yevmiye kayıtlarından da görüleceği üzere, yabancı paranın döviz kasasına girişi ile ilgili işlemde ilk önce, döviz kasasına giren yabancı para işlem tarihindeki banka belgesindeki efektif satış kuru ile çarpılarak Türk Lirasına dönüştürülmekte ve ilgili

hesaplara kayıt yapılmaktadır. Daha sonra, Nazım Hesaplarda döviz cinsi itibariyle kayıt işlemi gerçekleştirilmektedir. Nazım Hesaplarda muhasebe kayıtları Amerikan Doları üzerinden yapılmıştır.

Örnek 2:

T işletmesinin 05/10/2000 tarihinde KDV dahil 150 Amerikan Doları karşılığında yurtiçindeki bir işletmeye mal sattığını ve işlem tarihinde Merkez Bankası efektif alış kurunun 1 \$ = 667.350.- TL. olduğunu kabul edelim.

Satılan malın TL satış değeri, (150 x 667.350.- =>) 100.102.500.-TL.'dir. (Fatura TL. üzerinden hazırlanmıştır.)

Yevmiye kaydı ise;

_____ 05/10/2000 _____	
100. KASA HESABI	100.102.500.-
10. Merkez Kasa	
002. Döviz Kasası	
0001. Amerikan Doları Kasası	
600. YURTIÇİ SATIŞLAR	85.557.692.-
391. HESAPLANAN KDV	14.544.808.-

05/10/2000 tarih venolu fatura ile 150 \$ tutarındaki mal satışı

_____ .. / .. _____

şeklinde olacaktır.

Yukarıdaki uygulamanın devamında, isteniyorsa, yapılması gereken Nazım Hesaplarla ilgili kayıt aşağıdaki gibi olacaktır.

_____ 05/10/2000 _____	
900. BORÇLU NAZIM HESAPLAR	150.-
50. Döviz Kasası	
001. Amerikan Doları Kasası	

950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR	150.-
50. Döviz Kasası	
001. Amerikan Doları Kasası	

05/10/2000 tarih ve nolu fatura ile 150 \$
tutarındaki mal satışı karşılığı olarak.

_____ .. / .. _____

Kayıtlar incelendiğinde Kasa Hesabının alt hesabı olan Döviz Kasası hesabında TL üzerinden, Nazım Hesaplarda, Amerikan Doları Kasasında \$ üzerinden kayıt yapıldığı açıkça görülecektir. Nazım Hesapların kullanılmasıyla döviz hareketlerinin döviz cinslerine göre takip edilebilme olanağı sağlanmaktadır.

Döviz kasasından **çıkan** yabancı paraların yevmiye kayıtları aşağıda bir örnek üzerinde verilmiştir:

İşletmenin, 05/10/2000 tarihinde **Türk Lirasına olan ihtiyacı nedeni ile döviz kasasında bulunan 1.500.- Amerikan Dolarını Akbank Eskişehir şubesinde bozdurduğunu** varsayalım. Bankanın verdiği belgedeki **efektif alış kuru 667.300.- TL.**'dir.

Bu bilgilere göre yevmiye kaydı şöyle olacaktır:

_____ 05/10/2000 _____

100. KASA HESABI 1.000.950.000.-

10. Merkez Kasası

001. TL. Kasası

100. KASA HESABI 1.000.950.000.-

10. Merkez Kasası

002. Döviz Kasası

0001. Amerikan

Doları Kasası

05/10/200 tarih venolu döviz alış belgesi ile Akbankın
Efektif Alış Kuru olun 667.300.-TL.den 1.500.-\$ satılması.

_____ 05/10/2000 _____

950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR 1.500.-

50. Döviz Kasası

001. Amerikan Doları Kasası

900. BORÇLU NAZIM HESAPLAR 1.500.-

50. Döviz Kasası

001. Amerikan

Doları Kasası

05/10/2000 tarih ve....nolu döviz alış belgesi ile
1.500.-\$ satılması

_____ .. / .. _____

Yukarıda görüleceği üzere kasadan çıkan yabancı para, ilgili tarihteki bankanın efektif alış kuru üzerinden hesaplanarak kayda alınmış, ayrıca yabancı paranın durumu Nazım Hesaplarda izlenmiştir.

3.3. Dövizli Çek İşlemleri

İşletmenin ticari faaliyetleri nedeniyle almış olduğu çekler 101. ALINAN ÇEKLER hesabında takip edilir ve başlangıçta önerdiğimiz hesap planında detaya inilerek aşağıda gösterildiği gibi alt hesaplar açılabilir:

101. ALINAN ÇEKLER

101.10.TL.Üzerinden Alınan Çekler

101.10.001. Portföydeki Çekler

101.10.002. Tahsildeki Çekler

101.20. Döviz Üzerinden Düzenlenen Çekler

101.20.001. ABD. Doları Üzerinden Düzenlenen Çekler

101.20.001.0001. Portföydeki ABD. Doları Üzerinden
Düzenlenen Çekler

101.20.001.0002. Tahsildeki ABD. Doları Üzerinden
Düzenlenen Çekler

101.20.002. Alman Markı Üzerinden Düzenlenen Çekler

101.20.002.0001. Portföydeki Alman Markı Üzerinden
Düzenlenen Çekler

101.20.002.0002. Tahsildeki Alman Markı Üzerinden
Düzenlenen Çekler

101.20.003. İngiliz Sterlini Üzerinden Düzenlenen Çekler

101.20.003.0001. Portföydeki İngiliz Sterlini Üzerinden
Düzenlenen Çekler

101.20.003.0002. Tahsildeki İngiliz Sterlini Üzerinden
Düzenlenen Çekler

101.20.004. Fransız Fransı Üzerinden Düzenlenen Çekler

101.20.004.001. Portföydeki Fransız Fransı Üzerinden
Düzenlenen Çekler

101.20.004.002. Tahsildeki Fransız Fransı Üzerinden
Düzenlenen Çekler

Döviz üzerinden düzenlenen çeklerin yevmiye kayıtları aşağıda bir örnek üzerinde verilmiştir:

İşletme, 05/10/2000 tarihinde 1.001.700.000.-TL. tutarındaki **alacağına karşılık** 1.500.-\$ tutarlı **çek almıştır**. İşlem tarihindeki **Merkez Bankası döviz alış kuru** 667.800.-TL.'dir.

Buna göre yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır:

_____ 05/10/2000 _____	
101. ALINAN ÇEKLER	1.001.700.000.-
20. Döviz Üzerinden Düzenlenen Çekler	
01. ABD. Doları Üzerinden	
Düzenlenen Çekler	
0001. Portföydeki ABD. Doları	
Üzerinden Düzenlenen Çekler	
120. ALICILAR	1.001.700.000.-
10. Yurtiçi Alıcıları	
05/10/2000 tarihinde ... nolu 1.500.-\$ tatarında	
çek alınması (1.500.-\$ x 667.800.-TL)	
_____ 05/10/2000 _____	
900. BORÇLU NAZIM HESAPLAR	1.500.-
50. Döviz Kasası	
001. Amerikan Doları Kasası	
950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR	1.500.-
50. Döviz Kasası	
001. Amerikan Doları Kasası	

05/10/2000 tarih ve ...nolu 1.500 \$ tutarlı çek alınması

_____ .. / .. _____

İşletme, 10/10/2000 tarihinde 1.500.- Amerikan Doları tutarındaki çekini tahsil için bankaya ibraz etmiş olsun.

_____ 10/10/2000 _____

101. ALINAN ÇEKLER 1.001.700.000.-

20.Döviz Üzerinden Düzenlenen Çekler

001. ABD. Doları Üzerinden

Düzenlenen Çekler

0002.Tahsildeki ABD. Doları

Üzerinden Düzenlenen Çekler

101. ALINAN ÇEKLER

1.001.700.000.-

20. Döviz Üzerinden

Düzenlenen Çekler

001. ABD.Doları Üzerinden

Düzenlenen Çekler

0001.Portföydeki ABD.

Doları Üzerinden

Düzenlenen Çekler

10/10/2000 tarihinde, 1.500.-\$ tutarındaki çekin

bankaya tahsile verilmesi kaydı.

_____ .. / .. _____

Banka, 15/10/2000 tarihinde 1.500.-Amerikan Doları tutarındaki çeki tahsil ettiğini ve 15.000.000.-TL. hizmet karşılığı komisyon vs. kestiğini bildirmiştir.

İşletme yöneticisinin talebi üzerine ihracat bedeli Türk Lirasına çevrilerek işlemenin Vadesiz TL. Ticari Mevduat Hesabına yatırılmıştır. İşlem tarihinde bankanın döviz alış kuru 673.000.-TL.'dir.

_____ 15/10/2000 _____	
102. BANKALAR	1.009.500.000.-
10. Vadesiz Hesaplar	
001. Vadesiz TL. Hesapları	
101. ALINAN ÇEKLER	1.001.700.000.-
20. Yabancı Para Üzerinden	
Düzenlenen Çekler	
101. A.B.D Üzerinden	
Düzenlenen Çekler	
0002. Tahsildeki Çekler	
646. KAMBIYO KÂRLARI	7.800.000.-
10. Kur Farkı Gelirleri	

..... nolu 1.500.-\$ tutarındaki dövizli çekin tahsili
ve kur farkının hesaba alınması

_____ 15/10/2000 _____	
770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	15.000.000.-
70. Finansman Gideri	
001. Banka Tahsil Komisyon Giderleri	
102. BANKALAR	15.000.000.-
10. Vadesiz Hesaplar	
001. Vadesiz TL. Hesapları	

Banka hesabından komisyon giderinin ödenmesi

_____ .. / .. _____

15/10/2000

950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR

1.500.-

50. Döviz Kasası

001. Amerikan Doları Kasası

900. BORÇLU NAZIM HS.

1.500.-

50. Döviz Kasası

001. Amerikan

Doları Kasası

05/10/2000 tarih ve nolu 1.500 \$ tutarlı çekin tahsil edile rek \$'ın satılması nedeniyle nazım hesaplardan çıkartılması

..... / ..

05/10/2000 tarihinde alınan 1.500.-Amerikan doları tutarındaki çek, 101. ALINAN ÇEKLER (101.20.001.0001. Portföydeki Amerikan Doları Üzerinden Düzenlenen Çekler) hesabının borcuna 667.800.-TL. Merkez bankası döviz alış kurundan hesaplanarak 1.001.700.000.-TL. olarak kaydedilmiştir. Karşılığında ise aynı tutar 120. ALICILAR hesabının alacağına kaydedilmiştir. Ayrıca, 1.500.- Amerikan Doları, 900. BORÇLU NAZIM HESAPLAR'ın borcuna ve 950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR'ın alacağına kaydedilerek yabancı paranın döviz cinsinden takibi yapılmıştır.

10/10/2000 tarihinde, 1.500.- Amerikan doları tutarındaki çek bankaya tahsile verildiği için 101. ALINAN ÇEKLER (101.20.001.0001. Portföydeki Amerikan Doları Üzerinden Düzenlenen Çekler) hesabının alacağına 1.001.700.000.-TL. olarak kaydedilmiş, karşılığında ise 101. ALINAN ÇEKLER (101.20.001.0002. Tahsildeki Amerikan Doları Üzerinden Düzenlenen Çekler) hesabının borcuna aynı tutar kaydedilmiştir.

15/10/2000 tarihinde banka, çeki tahsil ederek karşılığını işletmenin talebi üzerine, işletmenin vadesiz ticari mevduat hesabına yatırdığını, hizmet karşılığı olarak da 15.000.000.-TL. aldığını bildirmiştir. Bunun için çek tutarı olan 1.500.-Amerikan Doları, işlem tarihindeki bankanın döviz alış kurundan (673.000.-TL.) hesaplanarak (1.500.-\$ x 673.000.- => 1.009.500.000.-TL. 102. BANKALAR hesabı (102.10.001. Vadesiz TL. Hesabı)'nın borcuna, kaydedilmiştir. Karşılığında ise 101. ALINAN ÇEKLER (101.20.001.0002. Tahsildeki Amerikan Doları Üzerinden Düzenlenen Çekler) hesabının alacağına 1.001.700.00.-TL. ve 646. KAMBIYO KÂRLARI hesabının alacağına kur farkı geliri olarak 7.800.000.-TL. kaydedilmiştir. Bankanın almış olduğu 15.000.000.-TL. komisyon giderinin kaydı ise 770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ hesabının borcuna, 102. BANKALAR hesabının alacağına kaydedilmiştir. 1.500.- Amerikan Doları, 950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR'ın borcuna ve 900. BORÇLU NAZIM HESAPLAR'ın alacağına kaydedilerek yabancı para üzerinden takibi yapılmıştır.

646. KAMBIYO KÂRLARI Tekdüzen Muhasebe Sistemimizde şöyle ifade edilmiştir. "Kambiyo kârlarının izlendiği hesaptır. (İhracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları bu hesaba değil, 601 YURTDIŞI SATIŞLAR hesabına aktarılır).

Kambiyo işlemlerinden doğan kârlar bu hesaba alacak yazılır."

770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ ise Tekdüzen Muhasebe Sistemimizde şöyle ifade edilmiştir. "Bir işletmenin yönetim fonksiyonları, işletme politikasının tayini, organizasyon ve kadro kuruluşu, büro hizmetleri, kamu ilişkileri, güvenlik, hukuk işleri, personel işleri, kredi tahsilatını da kapsayan muhasebe ve mali işler servislerinin giderleri bu hesaba borç kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, 771. Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı ile karşılaştırılarak kapatılır."

3.4. Döviz Tevdiat İşlemleri

İşletmeler, bankalar veya finans kurumlarındaki açtırdıkları hesaplarında, TL. ya da döviz cinsinden olan para hareketlerini 102 BANKALAR hesabında izleyebilirler; başlangıçta önerdiğimiz hesap planında konumuzla ilgili hesapların detayına inerek aşağıda gösterdiğimiz gibi alt hesaplar açabilirler.

102. BANKALAR

102.10. Vadesiz Hesaplar

102.10.001. Vadesiz TL.Hesaplar

102.10.001. Bankası Şb. TL.Hesabı

102.10.002. Bankası Şb. TL.Hesabı

102.10.002. Vadesiz Döviz Tevdiat Hesapları

102.10.002.0001. Bankası Şb. Amerikan Doları Hesabı

102.10.002.0002. Bankası Şb. Alman Markı Hesabı

102.10.002.0003. Bankası Şb. İngiliz Sterlini Hesabı

102.10.002.0004. Bankası Şb. Fransız Fransı Hesabı

102.20. Vadeli Hesaplar

102.20.001. Vadeli TL Hesapları

102.20.001.0001. Bankası Şb. Vadeli TL.Hesabı

102.20.001.0002. Bankası Şb. Vadeli TL.Hesabı

102.20.002. Vadeli Döviz Tevdiat Hesapları

102.20.002.0001. Bankası Şb.Vd. Amerikan Doları Hs.

102.20.002.0002. Bankası Şb.Vd. Alman Markı Hs.

102.20.002.0003. Bankası Şb.Vd.İngiliz Sterlini Hs.

102.20.002.0004. Bankası Şb.Vd. Fransız Fransı Hs.

“Döviz Tevdiat hesapları aktif karakterli hesaplardır. Döviz Tevdiat hesaplarına yatırılan ve çekilen dövizler işlem tarihindeki döviz alış kuru üzerinden değerlendirilerek Türk Lirası karşılıkları ile ilgili hesaplara işlenir.”⁷⁰ Burada söz konusu olan döviz alış kuru, Merkez Bankası döviz alış kurudur.

⁷⁰ Aydın, a.g.e., s.79

“Bankalarda açtırılan Döviz Tevdiat hesabına yabancı para yatırıldığı zaman, yatırılan döviz o günkü **Merkez Bankası alış kuru** ile çarpılarak bu hesaba borç kaydedilir. Bu hesaba yatırılan döviz, Türk Lirasına çevrilerek bankadaki ticari mevduat hesabına aktarıldığı zaman, Bankalar hesabı borçlandırılırken Döviz Tevdiat Hesabı alacaklandırılır. Bu kayıt sırasında işlemin yapıldığı gündeki ilgili banka döviz alış kuru esas alınır.”⁷¹

Bu ifadeye göre, Döviz Tevdiat hesabında bulunan yabancı para, Türk Lirasına çevrilerek TL hesabına yatırıldığı zaman “Bankalar TL Hesabı” borçlandırılırken, “Bankalar Döviz Tevdiat Hesabı” alacaklandırılır.

Döviz Tevdiat Hesaplarındaki hareketlerin döviz cinsinden takibi, döviz kasası işlemlerinde olduğu gibidir.

Örnek 1:

İşletme, 05/10/2000 tarihinde döviz kasasında bulunan **1.250.-Amerikan Dolarını**, açtırmış olduğu Akbank **vadeli döviz tevdiat hesabına yatırmıştır**. İlgili tarihteki **Merkez Bankası döviz alış kuru 667.800.- TL. dir.**

Döviz hareketlerinin yoğun yaşandığı bir işletme olduğunu da düşünerek yevmiye kayıtlarının nasıl yapıldığına bakalım.

_____ 05/10/2000 _____	
102. BANKALAR	834.750.000.-
20. Vadeli Hesaplar	
002. Vadeli Döviz Tevdiat Hesapları	
0001. Akbank Vadeli Döviz	
Tevdiat Hesabı	

⁷¹ Ümit Ataman ve Haluk Sumer, **Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**, (Beşinci basım. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 1996), s.198

100. KASA HESABI

834.750.000.-

10. Merkez Kası

002. Döviz Kasası

0001. Amerikan

Doları Kasası

05/10/2000 tarih ve nolu dekont ile
Akbank vadeli döviz tevdiat hs.yatırılan
1.250.-\$'ın kaydı.
(1.250.-\$ x 667.800.-TL.)

.. / ..

Döviz tevdiat hesabına yatan yabancı para döviz cinsi itibariyle Nazım Hesaplarda
izlenebilir:

05/10/2000

900. BORÇLU NAZIM HESAPLAR

1.250.-

60. Döviz Tevdiattan Borçlular

001. Akbank. Amerikan Doları Hs.

950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR

1.250.-

60. Döviz Tevdiattan Alacaklılar

001. Akbank Amerikan Doları Hs.

05/10/2000 tarih ve ...nolu dekontla Akbank Döviz Tev-
diat Hesabına yatan 1.250.-\$'ın nazım hesaplara kaydı.

.. / ..

İşletme, 18/10/2000 tarihinde Akbank **Döviz Tevdiat Hesabında bulunan 1.250.-
Amerikan Dolarının, Türk Lirasına çevrilerek** aynı bankadaki Vadesiz TL Ticari
Mevduat Hesabına yatırılmasını, bankaya bildirmiş olsun. İşlem tarihindeki **bankanın
döviz alış kuru 678.200.-TL.**'dir.

18/10/2000	
102. BANKALAR	847.750.000.-
10. Vadesiz Hesaplar	
001. Vadesiz TL. Hesapları	
0001. Akbank Vadesiz TL.Hesabı	
102. BANKALAR	834.750.000.-
10. Vadesiz Hesaplar	
002. Vadesiz Döviz Tevdiat Hs.	
0001. Akbank Vadesiz	
Amerikan Doları Hs.	
646. KAMBIYO KÂRLARI	13.000.000.-
10. Kur Farkı Geliri	

18/10/2000 tarih ve nolu Akbank dekontu ile
1.250 \$'ın TL.'na çevrilerek hesaba yatırılması

İşletme 05/10/2000 tarihinde 1.250.-\$ Akbank'a açtırmış olduğu döviz tevdiat hesabına yatırmıştır. İşlem tarihindeki Merkez bankası döviz alış kuru 667.800.-TL olduğundan 1.250.-\$ karşılığı 834.750.000.-TL 102. BANKALAR hesabının borcuna, 100. KASA hesabı'nın alacağına kaydedilmiştir.

Döviz tevdiat hesabına yatırılan 1.250.-\$'ın döviz cinsi itibariyle nazım hesaplara kaydı ise, 900 BORÇLU NAZIM HESAPLAR'ın borcuna 1.250.-\$, 950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR'ın alacağına 1.250.-\$ yazılarak yapılmıştır.

Daha sonra ise, 18/10/2000 tarihinde 1.250-\$ Türk Lirası'na çevrilerek aynı bankadaki Vadesiz TL. Ticari Mevduat Hesabı'na yatırılması istenmiş, bunun için de 1.250.-\$ karşılığı bankanın döviz alış kuru olan 678.200.-TL. üzerinden hesaplanarak

847.750.000.-TL. 102.(10.001.0001.) Akbank Vadesiz TL Hesabının borcuna, karşılığında 834.750.000.-TL. 102.(10.002.0001.) Akbank Vadesiz Amerikan Doları Hesabının alacağına kaydedilmiştir. 13.000.000.-TL'lık kur farkı geliri de 646. KAMBIYO KÂRLARI hesabının alacağına kaydedilmiştir.

Döviz tevdiat hesabından çekilen yabancı paranın döviz cinsi itibariyle Nazım Hesaplarda takibi aşağıdaki gibidir.

————— 18/10/2000 —————	
950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR	1.250.-
60. Döviz Tevdiattan Alacaklılar	
001. Akbank. Amerikan Doları Hs.	
900. BORÇLU NAZIM HESAPLAR	1.250.-
60. Döviz Tevdiattan Borçlular	
001. Akank Amerikan Doları Hs.	

18/10/2000 tarih ve ... nolu dekontla Akbank Döviz Tevdiat Hesabından 1.250.-\$'ın TL.'na çevrilerek hesaba kaydı.

————— .. / .. —————

1.250.-\$'ın Akbank Döviz Tevdiat hesabından, Türk Lirasına çevrilerek Akbank TL. hesabına aktarılması kaydı 950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR'ın borcuna 900. BORÇLU NAZIM HESAPLAR'ın da alacağına kaydedilerek gösterilmiştir.

Örnek 2:

İşletmenin finansman sorumlusu, 31/10/2000 tarihinde Akbank'a, işletmeden alacağı olan (Y) A.Ş.'nin alacağının bir kısmına karşılık olarak işletmenin banka nezdindeki döviz tevdiat hesabından 1.500.- Amerikan Doların, ödeme yapması için talimat

vermiş ve bankadan da aynı gün ödemenin yapıldığı bildirilmiştir. İşlem tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kuru 682.000.-TL.'dir.

_____ 31/10//2000 _____	
320. SATICILAR	1.023.000.000.-
10. Yurtiçi Satıcılar	
001. (Y) A.Ş.	
102. BANKALAR	1.023.000.000.-
10. Vadesiz Hesaplar	
002. Vadesiz Döviz	
Tevdiat Hesabı	
0001. Akank Vadesiz	
ABD. Doları Hs.	

Döviz tevdiat hs'ndaki 1.500.-\$'ın bankadan borcumuza karşılık ödenmesi.
(1.500.-\$ x 682.000.-TL)

_____ .../.../... _____

Döviz tevdiat hesabından ödenen 1.500.-\$, 102.(10.002.0001.) Akbank Vadesiz Amerikan Doları hesabının alacağına işlem tarihindeki Merkez bankası döviz alış kurundan (690.000.- TL.'dan) hesaplanarak kaydedilmiştir. Karşılığında ise 320. SATICILAR hesabı borçlandırılmıştır.

Kayıtlar, yabancı para üzerinden, yukarıda vermiş olduğumuz örnekte olduğu gibi isteğe bağlı olarak nazım hesaplarda da gösterilebilir.

Eğer işletme, işletme kasasındaki Türk Lirası ile yabancı para satın alırsa, aldığı yabancı paranın muhasebe kaydını, yabancı parayı satın aldığı kuruluşun efektif satış kurundan yapacaktır. Bu yabancı parayı bir bankada açtığı Döviz Tevdiat Hesabına (vadeli/vadesiz) yatırırca bu kez muhasebe kayıtlarında Merkez Bankası alış

(döviz/efektif) kurunu uygulayacaktır. Kısaca ifade etmek gerekirse, Türk Lirası ile yabancı para satın alımı Döviz Tevdiat Hesabına yatırılırsa, Kambiyo Mevzuatı gereği farklı iki kurdan işlem yapılması gerekecektir.

Örneğin, işletme, 05/10/2000 tarihinde işletme kasasında bulunan Türk Lirası ile bankadan 1.500.- Amerikan Doları satın alarak, bankada açtırdığı Vadeli Döviz Tevdiat Hesabına yatırmış olsun. İlgili tarihteki; bankanın efektif satış kuru 672.000.-TL'dir, Merkez Bankası Döviz Alış Kuru 667.800.-TL'dir.

Yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır:

_____ 05/10//2000 _____	
102. BANKALAR	1.001.700.000.-
20. Vadeli Hesaplar	
002. Vadeli Döviz Tevdiat Hs.	
656. KAMBIYO ZARARLARI	6.300.000.-
10. Kur Farkları	
100. KASA HESABI	1.008.000.000.-
10. Merkez Kasa	
001. TL. Kasası	

İşletme, TL kasasındaki Türk Lirası ile \$ satın alarak Vadeli Döviz Tevdiat Hesabına yatırması Bankanın efektif satış kuru: 672.000.-TL Merkez Bankası döviz alış Kuru: 667.800.-TL.

_____ .. / .. / .. _____

Yukarıdaki yevmiye kaydını daha ayrıntılı olarak iki madde halinde aşağıdaki gibi de yapabiliriz:

05/10//2000

100. KASA HESABI	1.008.000.000.-
10. Merkez Kasa	
002. Döviz Kasası	
0001. Amerikan Doları Kasası	

100. KASA HESABI	1.008.000.000.-
10. Merkez Kasa	
001. TL. Kasası	

İşletmenin, TL kasasındaki Türk Lirası ile
\$ satın alarak Döviz Kasasına koyması
Bankanın efektif satış kuru: 672.000.-TL

05/10//2000

102. BANKALAR	1.001.700.000.-
20. Vadeli Hesaplar	
002. Vadeli Döviz Tevdiat Hs.	
656. KAMBIYO ZARARLARI	6.300.000.-
10. Kur Farkları	

100. KASA HESABI	1.008.000.000.-
10. Merkez Kasa	
002. Döviz Kasası	
0001. ABD. Doları Kasası	

İşletmenin döviz kasasında bulunan 1.500.-\$'ın
Bankadaki Vadeli Döviz Tevdiat hesabına yatırılması
Merkez Bankası döviz alış kuru: 667.800.-TL.

.. / .. / ..

3.5. Değerleme İşlemleri

Dönem sonlarında işletmenin elinde bulunan yabancı paralar Vergi Usul Kanunu Hükümlerine göre değerlemeye tabi tutulmaktadır. Vergi Usul Kanunu'nun 280. maddesinde, yabancı paraların borsa rayici ile değerlendirileceği, yabancı paranın borsa rayicinin olmadığı durumlarda ise, değerlemede uygulanacak kuru Maliye Bakanlığınca tespit olunacağı belirtilmiştir. Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile ilan olunan kurlar ise T.C. Merkez Bankası'nın dönem sunundaki döviz alış-efektif alış kurlarıdır.

Özetle, "bilânço gününde Kasa ve Bankalar hesabında yer alan dövizler ile dövize dayalı alacak ve borçlar; varsa oluşan borsa kuru, borsa kurunun bulunmaması durumunda Merkez Bankasınca ilan edilen kurlar üzerinden değerlendirilmektedir."⁷²

Ancak, "sadece kasada mevcut banknot şeklindeki yabancı ülke paralarının değerlendirilmesinde efektif kurları dikkate alınacaktır, bunun dışındaki kalemler (Türkiye'deki veya yurtdışındaki banka hesaplarında mevcut yabancı paralar, yabancı para cinsinden her türlü alacak ve borçlar) döviz kuru ile değerlendirilecektir."⁷³

Yukarıdaki ifade de geçen efektif kurları ile döviz kurları, T.C. Merkez Bankasınca ilan edilen alış kurlarıdır.

Dönem sonlarında yabancı paralarla ilgili değerlendirme (evelüasyon) işlemleri aşağıdaki gibi yapılır:

Değerleme işlemleri esnasında, mevcut yabancı para ile Nazım Hesapların borç kalanında görülen yabancı para tutarı karşılaştırılıp aralarında denklik sağlandıktan, diğer bir ifade ile yabancı para için varsa kasa fazlası veya kasa noksanı dikkate alındıktan sonra, Vergi Usul Kanunu'nda belirtilen Merkez Bankası Efektif Alış Kuru

⁷² Cenk Murat Arslan, *Dönem Sonu İşlemleri*, (Ankara: TÜRMOB Yayınları – 105, 2000), s.71

⁷³ TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER Sirküler Raporu, 01.02.1999/17

ile çarpılır. Türk Lirası üzerinden bulunan tutar döviz kasası hesap kalanından düşük ise kur farkı gideri (zararı), yüksek ise kur farkı geliri söz konusudur.

Kur farkı geliri veya kur farkı giderinin hesaplanmasında kullanılabilecek formülü şu şekilde yazabiliriz.

$$\begin{array}{|c|} \hline \text{İlgili Nazım Hesaptaki} \\ \text{Borç Kalanı} \\ \text{(Döviz Kasasındaki} \\ \text{Mevcut Yabancı Para)} \\ \hline \end{array} \times \begin{array}{|c|} \hline \text{Merkez Bankası} \\ \text{Efektif Alış Kuru} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|} \hline \text{Değerleme} \\ \text{İşlemine Tabi} \\ \text{Tutulmuş Yabancı} \\ \text{Para} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \text{Kur Farkı Geliri} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|} \hline \text{Değerleme} \\ \text{İşlemine Tabi} \\ \text{Tutulmuş Yabancı} \\ \text{Para} \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|} \hline \text{Döviz Kasası} \\ \text{Hesap Kalanı} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \text{Kur Farkı Gideri} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|} \hline \text{Döviz Kasası} \\ \text{Hesap Kalanı} \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|} \hline \text{Değerleme} \\ \text{İşlemine Tabi} \\ \text{Tutulmuş} \\ \text{Yabancı Para} \\ \hline \end{array}$$

Örnek:

İşletmenin 31/12/2000 tarihindeki döviz işlemleri ile ilgili defter kayıtları yardımcı hesaplar baz alınarak aşağıdaki gibi olsun,

100.20. Döviz Kasası Hs.	900.50.ABD Doları Kasası				
(TL)	(\$)				
<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">50.000.000.-</td> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">20.000.000.-</td> </tr> </table>	50.000.000.-	20.000.000.-	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">1.250.-</td> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">1.200.-</td> </tr> </table>	1.250.-	1.200.-
50.000.000.-	20.000.000.-				
1.250.-	1.200.-				
↓	↓				
30.000.000.- (Hesap Kalamı)	50.- (Hesap Kalamı)				

Fiili envanter işlemleri sonucunda Amerikan doları kasasında 50 \$ olduğu tespit edilmiştir. Muhasebe kayıtlarında da 50 \$ olduğu gözlenmektedir. Dolayısıyla kasa denkliği mevcuttur. T.C Merkez Bankasınca Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile ilan edilen Efektif Alış Kuru 690.000.-TL'dir. Bu verilere göre değerlendirme işlemleri şöyle yapılabilir;

Değerleme İşlemine Tabi Tutulmuş Yabancı Para: (50 \$ x 690.000.-TL.=) 34.500.000.-
Kur farkı geliri: (34.500.000. – 30.000.000.-) 4.500.000.-

Yabancı para tutarı, döviz kasası hesap kalanından daha olduğu için kur farkı geliri söz konusudur. Aksi durum meydana gelmiş olsaydı kur farkı gideri söz konusu olacaktı.

Kur farkı gelirinin muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır:

_____ 31/12/2000 _____	
100. KASA HESABI	4.500.000.-
10. Merkez Kasası	
001. Döviz Kasası	
0001. Amerikan Doları Kasası	
646. KAMBIYO KÂRLARI	4.500.000.-
10. Kur Farkı Gelirleri	

Kur Farkı Gelirinin yevmiye kaydı.

_____ .. / .. _____

Kur farkı gelirinin yevmiye kaydından sonra büyük defter kayıtları da yardımcı hesaplar baz alınarak aşağıdaki gibi olacaktır.

100.10.002.0001. Döviz Kasası Hs.

(TL)	
50.000.000.-	20.000.000.-
4.500.000.-	
54.500.000.-	20.000.000.-
↓	

34.500.000.-TL.(Hesap Kalanı)

900.50.001. ABD Doları Kasası

(\$)	
1.250.-	1.200.-
1.250.-	1.200.-
↓	

50.- \$ (Hesap Kalanı)

Görüldüğü gibi, 100.10.002.0001 Döviz Kasası hesabında, hesap kalanı 34.500.000.-TL., 900.50.001. Amerikan Doları Kasası hesap kalanı da 50.- \$'dır. Merkez Bankası efektif alış kuru 690.000.-TL. üzerinden yabancı para tutarı da 34.500.000.-TL.dir.

Kur Farkı Geliri olan 4.500.000.-TL., 646. KAMBIYO KÂRLARI hesabının tali hesabı olan 646.10. Kur Farkı Gelirleri Hesabı'na kaydedilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalarımızda, bilânço gününde, kasa ve bankalarda bulunan yabancı paraların değerlemesinin T.C.Merkez Bankasının dönem sonundaki döviz alış-efektif alış kurlarından yapılacağını belirtmiştik. Buna bağlı olarak ta döviz kasasında bulunan yabancı paranın değerlendirme işlemlerinin Merkez Bankası efektif alış kurundan nasıl yapıldığını gösterdik. Döviz Tevdiat Hesaplarında bulunan yabancı paranın değerlendirilmesi de döviz kasasında bulunan yabancı paranın değerlendirilmesi gibi yapılmakta ancak değerlemede, T.C.Merkez Bankasının döviz alış kuru uygulanmaktadır.

4. İHRACAT İŞLEMLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Bilindiği gibi, ihracat, bir ülkede üretilen malların, yabancı ülkelere döviz karşılığında satılması işlemidir. İhracat, yerleşik işletmeler tarafından doğrudan yurtdışına yapıldığı gibi Serbest Bölgelerden yurt dışına gönderilmek üzere Serbest Bölgelere de yapılmaktadır. Ancak Serbest bölgeler, bir ülkenin ulusal sınırları içinde bulunmakla birlikte gümrük sınırları dışında kalmakta ve ülkedeki ekonomik ve mali mevzuatın dışında tutulmaktadır.

İşletmeler mallarını **doğrudan doğruya yurtdışına ihraç edebilecekleri gibi ihraç kaydıyla dış ticaret şirketlerine de satabilirler.** İşletmelerin yurtiçindeki dış ticaret şirketlerine ihraç kayıtlı satışları da bir tür ön ihracat sayılmaktadır.

İmalatçı niteliğine haiz olmayan işletmeler, ihracatta KDV istisnasından faydalanabilmek için ihracatlarını, Dış Ticaret Sermaye Şirketleri veya Sektörel Dış Ticaret Şirketlerine ihraç kaydıyla teslim yöntemiyle gerçekleştirmektedirler. Bu konuyu ileriki bölümlerimizde ayrıntılı bir şekilde anlatacağımızdan burada daha fazla detaya girmiyoruz.

Tezde, **yerleşik işletmelerce doğrudan yurtdışına yapılan ihracat konuları ile ihraç kaydıyla teslim konuları** esas alınmıştır. Her ne kadar 3065 sayılı KDV Kanunu'nda "Doğrudan ihracat" ve "İhraç kaydıyla teslimler" ifadeleri geçmiyor ise de, konuları anlatımda kolaylık sağlanması nedeniyle bu ifadeleri kullanacağız.

4.1. Doğrudan İhracatta Satış İşlemleri

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın 8. maddesine göre;

"Ticari amaçlarla ihraç edilen malların bedelinin, bu karar'da öngörülen özel halleri ile Bakanlıkça uygun görülen mücbir sebeplerden kaynaklanan gecikmeler hariç, fiili ihraç tarihinden itibaren en çok 180 gün içinde ihracatçılar tarafından yurda getirilerek bankalara veya özel finans kurumlarına, Türk parası olması halinde tevsiki, döviz ise satılması zorunludur.

Ancak;

- i) Söz konusu ihracat dövizlerinin en az %70'inin fiili ihraç tarihinden itibaren 90 gün içerisinde getirilerek bankalar veya özel finans kurumlarına satılması halinde bakiye %30'una tekabül eden kısmı üzerinde ihracatçı serbestçe tasarruf edebilir.”

“İhracat bedellerinin yurt dışından getirildiğinin tevsik edilmesi gerekmektedir birlikte her bir GB itibariyle 50.000.- ABD doları veya eşitine kadar (TRL dahil) bedel alışları ile Irak, İran, Suriye, ve dağılan SSCB yerine kurulan ülkelere gerçekleştirilen ihracatta mal bedellerinin yurt dışından geldiğinin tevsiki aranmaz.”⁷⁴

“İhracat hesapları, GB tutarı USD 50.000'e kadar ihracat işlemleri hariç olmak üzere GB, fatura ve yurt dışına döviz ödenmesini gerektiren belgeler ile bedelin tahsiline ilişkin DAB'nin bir araya gelmesiyle bankalarca kapatılır.”⁷⁵

Bu ifadelerle göre, her bir GB (Gümrük Beyannamesi) itibariyle 50.000.- Amerikan Doları'na kadar ihracat bedellerinin yurt dışından getirildiğinin ispatı aranmaz, bankalardaki ihracat hesapları, her bir GB itibariyle 50.000.- Amerikan Doları haricindeki ihracat bedellerine DAB (Döviz Alım Belgesi) belgesi düzenlenmesiyle kapatılır. Buna göre, ihracat yapan işletmeler her bir GB itibariyle 50.000.- Amerikan Doları'na kadar olan ihracat bedellerini kendi tasarruflarında bulundurabilirler, 50.000.- Amerikan Doları üzerindeki bedelleri ise DAB ile satması zorunludur.

Yurtdışı satışlarda, “faturalar, Türkçe ve yabancı dilde, hem yabancı para, hem de Türk Lirası cinsinden düzenlenir. Yabancı para tutarının Türk Lirası karşılığının hesaplanmasında fatura tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru esas alınır. Döviz alış kuru faturada da gösterilmelidir.”⁷⁶ Ancak uygulamada, ihracata konu olan malın cinsi hem Türkçe hem de yabancı dilde yazılmakta, malın tutarı ise, ithalatçı ülkenin para birimi cinsinden yazılmaktadır. Faturanın, ihracatçı işletmede kalacak

⁷⁴ Nazmi Mavioğlu, “Dış Ticarete Ödeme Ve Teslim Şekilleri, Kambiyo Ve Bankacılık İşlemleri”, İGEME-ESO Dış Ticaret Eğitim Programı, (Eskişehir: İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi, 27-29 Mart 2001).s. 5

⁷⁵ a.g.e., s.8

⁷⁶ Ataman ve Sumer, a.g.e., s.264

nüshasının altına, fatura tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru yazılmaktadır. (EK 1) Bu kurun belirtilmesi, hem işletmenin muhasebe kayıtlarının Türk Lirası üzerinden yapılması için gerekmekte hem de ileride görüleceği üzere, ihracatçı işletmenin ihracatta KDV istisnasından faydalanabilmesi için ilgili vergi dairesince istenilmektedir.

Doğrudan yapılan ihracat işlemleri nedeniyle düzenlenen faturalarda Katma Değer Vergisi gösterilmez. İhraç kaydıyla yapılan teslimlerde ise, fatura üzerinde Katma Değer Vergisi hesaplanmakta ancak tahsil edilmemektedir. Çünkü, bir sonraki bölümde ayrıntılı olarak göreceğimiz üzere KDVK 11. Maddeye göre, ihracat işlemlerinde Katma Değer Vergisi uygulanmamaktadır.

“İşletmenin gerek yurtdışına kendisinin yaptığı ihracat tutarları, gerekse ihracat kaydıyla aracı ihracatçı firmalara yapmış olduğu satışlar 601. YURTDIŞI SATIŞLAR hesabında izlenir”⁷⁷. Başlangıçta önerdiğimiz hesap planında, detaya inilerek aşağıda gösterildiği gibi alt hesaplar açılabilir:

601.YURTDIŞI SATIŞLAR

10. Doğrudan Yapılan İhracat

001. Ticari Mal Satışları

002. Mamul Satışları

003. Hizmet Satışları

004. Doğrudan Yapılan İhracattan Doğan Kur Farkları

601.20. İhraç Kaydıyla Yapılan Satışlar

001. Ticari Mal Satışları

002. Mamul Satışları

003. Hizmet Satışları

004. İhraç Kaydıyla Yapılan Satışlardan Kur Farkları

Tekdüzen Muhasebe Sistemimizde 601.YURTDIŞI SATIŞLAR hesabı şöyle ifade edilmiştir:

⁷⁷ Akdoğan ve Sevilengül, **a.g.e.**, s.433

“Yurtdışına satılan mal ve hizmetler karşılığında alınan ya da alınacak olan toplam değerlerin izlendiği hesaptır.”

Daha önce de belirtildiği gibi 646. KAMBIYO KÂRLARI Tekdüzen Muhasebe Sistemimizde şöyle ifade edilmiştir. “Kambiyo kârlarının izlendiği hesaptır. (İhracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları bu hesaba değil, 601 YURTDIŞ SATIŞLAR hesabına aktarılır).

Kambiyo işlemlerinden doğan kârlar bu hesaba alacak yazılır.”

646. Kambiyo Kârları'na ait açıklama da dikkate alındığında, yukarıda bahsedilen toplam değerler ifadesinden, yurtdışına doğrudan yapılan mal ve hizmet satışları, ihraç kaydıyla yapılan satışlar ve bu satışlar nedeniyle doğan kur farkı gelirleri tutarlarının toplamı anlaşılmaktadır.

“Satışlar gerçekleştikçe hasılat tutarı bu hesaba alacak yazılır. Satış tutarının Türk Lirası karşılığı **malın gümrükten çıktığı tarihteki kur** dikkate alınarak hesaplanır.”⁷⁸

Akdoğan ve Sevilengül'ün görüşüne göre;

“Mal bedelinin transfer tarihi ile malın gümrükten çıkış tarihi arasında ortaya çıkan olağan kur farkları da bu hesabın, 601.90. İhracattan Doğan Kur Farkları (bizim önerdiğimiz hesap planına göre “601.10.004. Doğrudan Yapılan İhracattan Doğan Kur Farkları”) tali hesabında izlenir. Dönem içinde ihracat bedelinin transferinin gecikmesi nedeniyle ortaya çıkan lehteki kur farkları da bu hesabın ilgili tali hesabında izlenir.”⁷⁹

Yukarıdaki açıklamada, ihracattan doğan lehteki olağan kur farklarının İhracattan Doğan Kur Farkları hesabında izleneceği ifade edilmekte, ancak ihracattan doğan aleyhteki kur farklarının ne olacağı konusunda bir açıklama bulunmamaktadır. Kanımızca, Tekdüzen Hesap Planı açıklamalarındaki, 646. Kambiyo Kârları açıklaması içinde yer alan “kur farkları” ifadesinden yola çıkılarak **lehteki kur farkları** yorumu

⁷⁸ a.g.e., s. 434

⁷⁹ a.g.e., s. 433-434

yapılmıştır. Ancak, ihracattan doğan aleyhteki olağan kur farklarının da olumlu kur farklarının bir satış hasılatı kalemi olarak düşünülmesi paralelinde ele alınması ve aynı hesapta gösterilmesi gerekirdi. Fakat, aleyhteki kur farkları tutarının, lehteki kur farkları tutarından büyük olması durumunda hesap ters kalan vereceğinden, aleyhteki kur farklarını bu hesap yerine 612.DİĞER İNDİRİMLER hesabında göstermeyi uygun buluyoruz.

Yine yukarıdaki açıklamada, mal bedeli transferinin yapıldığı tarihten sonra meydana gelen, örneğin, bankalar arasındaki transferde bankaların problemleri sonucu gecikmeler, bankanın söz konusu dövizini derhal ödeyememesi ya da mal bedelinin transferi anında son günlerde yaşadığımız gibi (Şubat 2001) Türk Lirası karşısında yabancı paranın ani ve yüksek oranlarda değer kazanmasından veya değer kaybetmesinden meydana gelen kur farklarının aynı hesapta mı yoksa başka bir hesapta mı izleneceğine dair anlaşılır net bir açıklama bulunmamaktadır. Bizce, lehte oluşan kur farklarının 646. KAMBİYO KÂRLARI hesabında gösterilmesine karşın, aleyhte oluşan söz konusu kur farklarının da 656. KAMBİYO ZARARLARI hesabında izlenmesi gerekir.

656. KAMBİYO ZARARLARI hesabı Tekdüzen Muhasebe Sisteminde şöyle ifade edilmiştir;

“Kambiyo Zararları’nın izlendiği hesaptır. (Borçlanma ile ilgili kur farkları bu hesaba atılmaz, finansman giderleri olarak muhasebeleştirilir). Kambiyo işlemlerinden doğan zararlar bu hesaba borç yazılır.”

Uygulamada, yurtdışına yapılan satışlardan dolayı meydana gelen kur farkı gelirleri 601 YURTDIŞI SATIŞLAR hesabının (601.90. İhracattan Doğan Kur Farkları) tali hesabında izlenmektedir. Bazı görüşlere göre de bu kur farklarının 602. DİĞER GELİRLER hesabında izlenmesi gerekir.

İhracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde ödeme şekilleri ve teslim şartları farklılıklar yaratır.

4.1.1. Peşin Ödemeli İhracat İşlemleri

Peşin Ödemeli İhracat İşlemlerini bir örnekle açıklamaya çalışalım.

Es Tek Tekstil İthalat İhracat San ve Tic A.Ş. yetkilisi ve ABD bulunan bir tekstil firması arasında hazır giyim eşyası ihracatı konusunda peşin ödemeli olarak varılan anlaşmaya göre iki işletme arasında yapılan sözleşme şartları şöyledir.

Malın Cinsi	: Erkek Takım (Ceket Pantolon)
Malın Bedeli	: 36.500.-\$
Malın Satış Şekli	: FOB İstanbul
Malın Sevk Şekli	: Uçak ile
Gümrük Çıkış Rejimi	: Serbest Ticaret
Gümrük Çıkışı	: Atatürk Hava Limanı
İhracatçının Aracı Bankası	: Akbank.
Ödeme Şekli	: Peşin

Verilen bu bilgilere göre, malın ihracatı ile ilgili muhasebe kayıtları, sözleşmenin aşamalarına göre, aşağıdaki gibi yapılmalıdır:

Amerika'daki tekstil şirketi peşin ödemeli şartına bağlı olarak varılmış olan anlaşma sonucu, 05/10/2000 tarihinde bulunduğu yerdeki bir banka aracılığı ile Eskişehir Akbank merkez şubesine 36.500.- Amerikan doları EFT yapmıştır. İşlem tarihindeki **Merkez Bankası döviz alış kuru 667.800.-TL.dir.**

_____	05/10/2000 _____	
102. BANKALAR		24.374.700.000.-
10. Vadesiz Hesaplar		
002. Vadesiz Döviz Tevdiat Hs.		
0001. Akbank Esk.Sb. \$ Hs.		

340. ALINAN SİPARİŞ

AVANSLARI

24.374.700.000.-

20. Yurt Dışı Sipariş Avansları

..... şirketine yapılacak ihracat karşılığında Akbank
döviz tevdiat hesabımıza gönderilen EFT.

(36.500\$ x 667.800.-)

_____ 05/10/2000 _____

900. BORÇLU NAZIM HESAPLAR

36.500.-

60. Döviz Tevdiattan Borçlular

001. Ak Bank.Esk.Şb.\$ Hs.

950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR

36.500.-

60. Döviz Tevdiattan Alacaklılar

001. Ak Bank.Esk.Şb. \$ Hs.

..... şirketine yapılacak ihracat karşılığında Akbank
döviz tevdiat hesabımıza gönderilen EFT. (36.500.-\$)

_____ .. / .. _____

İşletmemiz 07/10/2000 tarihinde Akbank Döviz Tevdiat Hesabımıza peşin ödemeli ihracattan dolayı yatan 36.500.-Doların, Türk Lirasına çevrilerek karşılığının Ticari Mevduat TL. Hesabımıza yatırılmasını istemiştir. İlgili tarihteki Akbank döviz alış kuru 669.500.-TL'dir.

_____ 07/10/2000 _____

102. BANKALAR

24.436.750.000.-

10. Vadesiz Hesaplar

001. Vadesiz TL Hesapları

0001. Akbank Esk.Şb. TL. Hs.

102. BANKALAR 24.374.700.000.-

10. Vadesiz Hesaplar

002. Vadesiz Döviz Tevdiat Hs.

0001. Akbank.Esk.Şb. \$ Hs.

601. YURTDIŞI SATIŞLAR 62.050.000.-

10. Doğrudan Yapılan İhracat

009. İhracattan Doğan Kur

Farkları

Akbank Vadesiz Döviz Tevdiat hesabımızdaki
36.500.- Doların TL'ye çevrilerek Vadesiz TL.
Hesabımıza aktarılması

07/10/2000

950. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR 36.500.-

60. Döviz Tevdiattan Alacaklılar

001. Akbank.Esk.Şb. \$ Hs.

900. BORÇLU NAZIM HESAPLAR 36.500.-

60. Döviz Tevdiattan Borçlular

001. Akbank.Esk.Şb. \$ Hs.

Akbank Vadesiz Döviz Tevdiat hesabımızdaki
36.500.- Doların TL'ye çevrilerek Vadesiz TL.
Hesabımıza aktarılması

.. / ..

İşletmemiz tarafından, 31/10/2000 tarihinde 36,5.-\$'dan 1000 adet erkek takım elbise için 36.500.- ABD doları tutarında fatura düzenlenmiş, gümrük çıkış beyannamesi tescil

ettirilerek mal ilgili gümrüğe teslim edilmiştir. **Gümrük beyannamesinin tescil tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kuru 682.000.-TL.**'dir.

İhraç edilen malın TL. satış hasılatı $(682.000\text{TL} \times 36.500\$ =) 24.893.000.000 \text{ TL}$, maliyeti $15.000.000.000.-\text{TL.}$ 'dir.

Yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır:

_____ 31/10/2000 _____	
340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI	24.374.700.000.-
20. Yurtdışı Sipariş Avansları	
612. DİĞER İNDİRİMLER	518.300.000.-
20. Yurtdışı Satışlardan Diğer İndirimler	
001. Kur Farkı Giderleri	
601. YURTDIŞI SATIŞLARI	24.893.000.000.-
10. Doğrudan Yapılan İhracat	
002. Mamul Satışları	

Malın, peşin ödeme yöntemi ile gerçekleşen ihracat kaydı.

_____ .. / .. _____

Yapılan ihracata istinaden 36.500.-Amerikan Doları tutarında fatura kesilmiş, faturanın TL. tutarı üzerinden $(36.500.-\$ \times 682.000.-\text{TL.} = 24.893.000.000.-\text{TL})$ satış kaydı yapılmıştır. Bu şartlara göre $(682.000.-\text{TL} - 667.800.-\text{TL} = 14.200.-\text{TL} \times 36.500.-\$ =) 518.300.000.-\text{TL.}$ kur farkı gideri oluşmuştur. Bunun nedeni ise; 05/10/2000 tarihinde $36.500.-\$ \times 667.800.-\text{TL.}$ 'den 24.374.700.000.- Türk lirası sipariş avansı alınmış idi. 31/10/2000 tarihinde sevk edilen mallara ait 36.500.-\$'lık fatura kesilmiştir. İşlem tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kuru 667.800.-TL.'den 682.000.-TL.'ye yükselmiştir. Alınan sipariş avansı daha erken tarihte daha düşük kur

dan işlem gördüğünden (36.500.-\$ x 667.800.-TL = 24.374.700.000.-) ve daha sonra malın sevk edildiği ve faturasının kesildiği tarihteki kur daha yüksek olduğundan (36.500.-\$ x 682.000.-TL = 24.893.000.000.-TL.) arada 518.300.000.-TL olumsuz fark oluşmuştur.

Sonuç olarak, satışın Türk Lirası tutarında kur farkından dolayı meydana gelen azalma nedeni ile Kur Farkı Gideri oluşmuş ve bu gider 612. DİĞER İNDİRİMLER hesabına kaydedilmiştir.

612. DİĞER İNDİRİMLER hesabı Tekdüzen Muhasebe Sisteminde şöyle ifade edilmiştir;

“Satıcı tarafından, alıcı hesabına, malın sevki sırasında ödenen giderleri ifade eden ve satılan mallara ait olan sevk giderleri, satılan malların hatalı ve noksan olması ya da taşıma sırasında hasara uğramış olması nedeniyle, yapılması zorunlu indirimler ile satış vergileri, fonlar (KDV hariç) ve benzerleri bu kalemde gösterilir.”

Yukarıdaki açıklamalarımızda, yurtdışı satışlardan doğan lehteki kur farklarının 601. YURTDIŞI SATIŞLAR hesabında takip edildiğini ifade etmiştik. Yurtdışı satışlardan doğan aleyhteki kur farkları da bu paralelde brüt satışlardan indirim olarak düşünülmesi ve gelir tablosunda net satışların doğru olarak görülebilmesi için indirimler bölümünde gösterilmelidir. Bu nedenle, gelir tablosunun bölümleri arasında haksız geçişleri önlemek için yurtdışı satışlardan doğan kur farkı giderlerinin 656. KAMBIYO ZARARLARI hesabında değil 612. DİĞER İNDİRİMLER hesabında gösterilmesini uygun bulmaktayız.

Satılan malın maliyetinin yevmiye kaydı da aşağıdaki gibi olacaktır.

_____ 31/10/2000 _____	
620. SATILAN MAMULLER MALİYETİ	15.000.000.000.-
20. Yurtdışı Satılan Mamuller Maliyeti	
001. Doğrudan Yapılan İhracat Maliyeti	

(23.918.450.000 – 15.000.000.000 =) 8.918.450.000.-TL.'lık Brüt Satış Kârı'na ulaşılmaktadır.

Lehte kur farklarını satış hasılatına katarken, aleyhte kur farklarını kambiyo zararı yazmış olsaydık, Gelir Tablosunun bölümleri arasında haksız geçişlere neden olacaktık.

4.1.2. Mal Mukabili Ödemeli İhracat İşlemleri

Yukarıdaki örnekte bir değişiklik yaparak ihracatın Mal Mukabili Ödemeli olarak gerçekleştirildiğini varsayalım.

İşletmenin, mal mukabili ödemeli olarak anlaşma yaptığı ihraç konusu malların sevk hazırlığı için çeşitli harcamalarda bulunmuş, ayrıca Ticaret ve Sanayi Odasından menşe şahadetnamesi almış ve ihracatçılar birliğine de aidat bedelini ödemiş, bunlar için 450.000.000.-TL tutarında çeşitli harcama yapmış, 50.000.000.-TL'da KDV ödemiş olduğunu varsayalım.

Tekdüzen Hesap Planında 7. Grup maliyet hesaplarına ayrılmıştır. Bu gruptaki gider hesapları iki seçenek halinde 7/A ve 7/B olarak sunulmuştur. 7/A seçeneğindeki gider hesapları fonksiyon esasına, 7/B seçeneğindeki gider hesapları da çeşit esasına göre belirlenmiştir. İşletmelerin büyüklüklerine ve ihtiyaçlarına göre farklı maliyet hesaplama yöntemlerini kullanabilmeleri açısından esneklik tanınmıştır.

“Maliye Bakanlığınca yayınlanan 10 sıra no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama genel Tebliği ile, 2000 yılı aktif toplamı 300 milyar lirayı ve net satışlar toplamı 600 milyar lirayı aşan üretim ve hizmet işletmelerinin 2001 yılında maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmaları öngörülmüştür.”⁸⁰

Bu tutarların altında kalan küçük hizmet işletmeleri ve küçük üretim işletmelerinden isteyenler, giderlerin izlemesinde 7/B seçeneğini uygularlar.

⁸⁰ Ek Mali Tablolar, “Maliye Haber Gazetesi”, Sayı 59, (3 Şubat 2001), s.3

Bu bilgilere göre işletmenin, 7/A seçeneğini uygulama zorunluluğu olduğunu varsayarak yapacağı kayıtlar aşağıda verilmiştir:

Bu işlemlerin muhasebe kayıtları Tekdüzen Muhasebe Sistemine göre aşağıdaki gibi yapılacaktır:

_____ 05/10/2000 _____	
760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞ.GİD.	450.000.000.-
40. Çeşitli Giderler	
009. Diğer Çeşitli İhracat Giderleri	
191. İNDİRİLECEK KDV.	50.000.000.-
100. KASA	500.000.000.-
10. Merkez Kasa Hs.	

Fiili ihracat öncesi yapılan çeşitli harcamalar.

760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ, Tekdüzen Muhasebe Sistemimizde şöyle ifade edilmiştir:

“Mamulün stoklara verildiği ve hizmetin tamamlandığı andan itibaren bu mal ve hizmetlerin alıcılara teslimine kadar yapılan giderler bu hesaba borç kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap; 761- Pazarla Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı ile karşılaştırılarak kapatılır.

Ancak, Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulaması gereği olarak 760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERİ hesabına kaydettiğimiz tutarın, direkt olarak hangi malların satışlarına ait olduğu biliniyor olması nedeniyle, endirekt gider olarak kabul edilemeyeceği için satış hasılatından düşülmesi gerektiği, bu nedenle 760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERİ hesabına değil, 612. DİĞER İNDİRİMLER hesabına alınması gerektiği kanaatindeyiz.

İşletme, 31/10/2000 tarihinde ihracata konu olan mallar için 36.500.-Amerikan Doları tutarında fatura düzenlenmiş ve aynı gün ilgili gümrük müdürlüğüne gümrük beyannamesini tescil ettirerek malları uçağa yüklettirmiştir. Gümrük beyannamesinin tescil tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kuru 682.000.-TL.'dir.

_____ 31/10/2000 _____	
120. ALICILAR	24.893.000.000.-
20. Yurt Dışı Alıcıları	
601. YURTDIŞI SATIŞLARI	24.893.000.000.-
10. Doğrudan Yapılan İhracat	

Mal Mukabili Ödemeli yapılan ihracatın kaydı.
(36.500.-\$ x 682.000.-TL.)

_____ .. / .. _____

Satılan malın maliyetinin yevmiye kaydı da aşağıdaki gibi olacaktır.

_____ 31/10/2000 _____	
620. SATILAN MAMULLER MALİYETİ	15.000.000.000.-
20. Yurtdışı Satılan Mamuller Maliyeti	
001. Doğrudan Yapılan İhracat Maliyeti	
152. MAMULLER	15.000.000.000.-
01. Erkek Takım	

İhraç edilen malın maliyetinin gider hesaplarına devri.

_____ .. / .. _____

Mallar ithalatçı firma tarafından gümrükten çekilmiş ve bedeli Kambiyo Mevzuatı hükümlerine uygun sürede aracı bankaya ödenmiştir. İhraç edilen malların bedelinin

geldiği 05/11/2000 tarihinde Eskişehir Akbank şubesince işletmeye bildirilmiştir. İşletmemiz de ihracat bedelinin tamamının DAB (Döviz Alım Belgesi) düzenlenerek Türk Lirasına çevrilmesi ve vadesiz mevduat TL. hesabımıza yatırılmasını istemiştir. İşlem tarihli **DAB belgesindeki döviz alış kuru** 676.000.-TL'dir. (Banka, tahsilat masrafi olarak 59.500.000.- TL. kesmiştir.)

_____ 05/11/2000 _____	
102. BANKALAR	24.614.500.000.-
10. Vadesiz Hesaplar	
001. Vadesiz TL.Hesapları	
0001. Akbank.Esk.Şb.TL.Hs.	
770. GENEL YÖNETİM GİDERLER	59.500.000.-
70. Finansman Giderleri	
001. Banka Tahsil Komisyon Giderleri	
612. DİĞER İNDİRİMLER	219.000.000.-
20. Yurtdışı Satışlardan Diğer İndirimler	
001. Kur Farkı Giderleri	
120. ALICILAR	24.893.000.000.-
01. Yurtdışı Alıcıları	

Mal Mukabili yöntemi ile gerçekleşen ihracat kaydı.

İhracat bedeli : (36.500\$ x 682.000.-TL.)

Kur Farkı : (682.000.-TL. – 676.00.-TL.) x 36.500.-\$

_____ .. / .. _____

Yapılan ihracat tutarı (36.500.-\$ x 676.000.-TL.) – 59.500.000.- = 24.893.000.000.- TL'dir. [(676.000.-TL – 682.000.-TL) x 36.500.-\$=] 219.000.000.-TL. kur farkı gideri oluşmuştur. Başkaca bir geliri olmadığını varsayarak dönemi içeren GELİR TABLOSU aşağıda verilmiştir.

GELİR TABLOSU

BRÜT SATIŞLAR	24.893.000.000.-
3- Yurtdışı Satışlar	
SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	219.000.000
1- İhracattan Doğan Kur Farkı Giderleri	
NET SATIŞLAR	24.674.000.000.-
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	15.000.000.000.-
2- Doğrudan Yurtdışı Satılan Mamuller Maliyeti	
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI	9.674.000.000.-
FAALİYET GİDERİ (-)	509.000.000.-
1- Pazarlama Satış Dağıtım Gid. 450.000.000.- ⁸¹	
2- Genel Yönetim Gideri <u>59.500.000.-</u>	
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI	9.164.500.000.-

Vermiş olduğumuz gelir tablosunda, Net Satışlarda 24.674.000.000.-TL görülmektedir. Eğer, Tekdüzen Muhasebe Sistemi gereği olarak 760. Pazarlama Satış ve Dağıtım Gideri hesabına kaydedilen 450.000.000.-TL'lık tutar 612. Diğer İndirimler hesabına kaydedilseydi, Net Satışlar 24.224.000.000.-TL olacaktı, buna bağlı olarak da Brüt Satış Kârı veya Zararı 9.674.000.000.-TL. yerine 9.224.000.000.-TL. görülecekti. Bunun sonucunda da Finansal Tablo kullanıcılarına daha doğru bilgi sunarak onların daha doğru kararlar almalarına yardımcı olunacaktı.

4.1.3. Vesaik Mukabili Ödemeli İhracat İşlemleri

Vesaik Mukabili İhracat İşlemlerinde mallar ilgili taşıma aracına yüklendikten ve Gümrük Beyannamesi (GÇB) kapatıldıktan sonra satış kaydı yapılır. İhraç bedeli, tahsil edilinceye kadar 120.ALICILAR hesabının borcunda bekletilir. İleriki tarihlerde ihraç

⁸¹ Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabına Tekdüzen Muhasebe Sistemi gereği yer verilmiştir. Sonraki örneklerimizde de kendi görüşümüzden farklı olarak Tekdüzen Muhasebe Sistemi uyarınca bu hesabın kullanılmasına devam edilecektir.

bedeli tahsil edildiğinde ise 120. ALICILAR hesabının alacağına kaydedilerek hesap kapatılır.

İşletme, Vesaik Mukabili İhracat İşlemlerinde de daha önceki örneğimizde olduğu gibi aynı özelliklerde ABD'ne tekstil hazır giyim üzerine ihracat yapıyor olsun.

İşletme, Amerika'daki tekstil şirketi ile vesaik mukabili ödemeli şartına bağlı olarak varmış olduğu anlaşma sonucu, ihracat işlemlerinin ön hazırlıklarını tamamlamış, bunun için İhracatçılar Birliğine aidatını yatırmış, Sanayi Odasına tasdik ücretini ödemiş, malların sevk hazırlığı için çeşitli harcamalar yapmış, bunlar için toplam 50.000.000.- TL çeşitli gider ve 5.000.000.-TL'de KDV ödemiştir.

_____ 05/10/2000 _____	
760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞ.GİD.	50.000.000.-
40. Çeşitli Giderler	
009. Diğer Çeşitli İhracat Giderleri	
191. İNDİRİLECEK KDV	5.000.000.-
100. KASA	55.000.000.-
10. Merkez Kasa	
001.TL. Kasası	

Fiili ihracat öncesi yapılan giderlerin kaydı.

_____ .. / .. _____

10/10/2000 tarihinde ihraç edilecek mallar için 36.500.-\$ tutarında fatura düzenlenmiştir. Gümrük beyannamesi tescil ettirilerek malların yükleme işlemleri yaptırılmıştır ve ilgili vesaik (belgeler) ithalatçının bankasına gönderilmiştir. İhraç edilen malların maliyeti 15.000.000.000.-TL.dir. Gümrük beyannamesinin tescil tarihindeki **Merkez Bankası döviz alış kuru** 670.700.-TL.'dir. Yevmiye kaydı aşağıdaki gibi yapılacaktır:

_____ 10/10/2000 _____

120. ALICILAR 24.480.550.000.-

20. Yurtdışı Alacıları

601. YURTDIŞI SATIŞLAR 24.480.550.000.-

10. Doğrudan Yapılan İhracat

002. İmalattan Satışlar

Vesaik Mukabili Yapılan İhracatın kaydı.

_____ .. / .. _____

Malın maliyet bedelinin kaydı aşağıdaki gibi olacaktır:

_____ 10/10/2000 _____

620. SATILAN MAMULLER MALİYETİ 15.000.000.000.-

20. Yurtdışı Satılan Mamuller Maliyeti

001. Doğrudan Yapılan İhracat Maliyeti

152. MAMULLER 15.000.000.000.-

01. Erkek Takım

İhraç edilen malın maliyetinin gider hs. aktarımı

_____ .. / .. _____

İşletmemiz toplam 4.500.000.000.-TL komisyon ve taşıma ücreti için 750.000.000.-TL KDV için ödemede bulunmuş olsun.

_____ 15/10/2000 _____

760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERİ 4.500.000.000.-

30. Dışardan Sağlanan Fayda ve Hizmetler

001. Taşıma Gideri 4.250.000.000.-

006. Gümrük Komisyon Gd. 250.000.000.-

191. İNDİRİLECEK KDV

750.000.000.-

100. KASA

5.250.000.000.-

10. Merkez Kasa

001. TL. Kasası

Taşıma ücreti ve Gümrük komisyon giderinin
kaydı

_____ .. / .. _____

31/10/2000 tarihinde vesaik mukabili ihraç edilen tekstil hazır giyim mallarına ait 36.500.-\$'ın Eskişehir Akbank şubesine geldiği bildirilmiş, işletmemiz de tutarın tamamının Döviz Alım Belgesi düzenlenerek Türk Lirasına çevrilmesini ve vadesiz TL Ticari Mevduat Hesabımıza aktarılmasını talep etmiş olsun. **DAB belgesindeki döviz alış kurunun 682.000.-TL. olduğu** görülmüş ve muhabir bankaca 50.000.000.-TL. masraf kesilmiş olduğu gelen dekontlardan anlaşılmış olsun. Bu bilgiler ışığında yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır. (Gelen para karşılığı **Döviz Tevdiat Hesabı** açtılsaydı ve para bu hesaba yatırılsaydı yine **Merkez Bankası döviz alış kuru uygulanacaktı.**)

_____ 31/10/2000 _____

102. BANKALAR

24.843.000.000.-

10. Vadesiz Hesaplar

001. Vadesiz TL.Hesapları

770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

50.000.000.-

70. Finansman Giderleri

001. Banka Tahsil Komisyon Giderleri

120. ALICILAR

24.480.550.000.-

01. Yurtdışı Alıcıları

601. YURTDIŞI SATIŞLAR	412.450.000.-
10. Doğrudan Yapılan İhracat	
009. Doğrudan Yapılan İhracattan	
Doğan Kur Farkları	

İhracat bedelinin tahsil kaydı.

İhracat bedeli : (36.500\$ x 682.000.-TL.)

Kur Farkı : [(682.000.-\$ - 670.700.-\$) x 36.500.-]

----- .. / .. -----

Yapılan ihracat tutarı (36.500.-\$ x 682.000.-TL.) – 50.000.000.- = 24.483.000.000.- TL'dir. [(682.000.-TL – 670.700.-TL) x 36.500.-\$=] 412.450.000.-TL. kur farkı geliri oluşmuştur. Başkaca gelir giderin olmadığını varsayarak dönemi içeren GELİR TABLOSU aşağıda verilmiştir:

GELİR TABLOSU

BRÜT SATIŞLAR		24.893.000.000.-
4- Yurtdışı Satışlar	24.480.550.000.-	
5- Diğer Gelirler	<u>412.450.000.-</u>	
SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)		0.-
NET SATIŞLAR		<u>24.893.000.000.-</u>
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		15.000.000.000.-
3- Yurtdışı Satışların Maliyeti		-----
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI		9.893.000.000.-
FAALİYET GİDERİ (-)		4.600.000.000.-
3- Pazarlama Satış Dağıtım Gid.	4.550.000.000.-	
4- Genel Yönetim Gideri	<u>50.000.000.-</u>	
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI		<u>5.293.000.000.-</u>

İşletme yapmış olduğu yurtdışı satışlardan (36.500.-\$ x 670.700.-TL =) 24.480.550.000.-TL. hasılatı ulaştı, ayrıca malların gümrükten çıkış tarihi ile mal

bedelinin transferi tarihi arasındaki doğal kur farkı geliri ise $[(682.000.-TL. - 670.700.-TL.) \times 36.500.-\$ =]$ 412.450.000.-TL.'dir. Bununla birlikte başka bir indirim olmadığı için Net Satışlar (24.480.550.000.-TL. + 412.450.000.-TL. =) 24.893.000.000.-TL. olmuştur. Net Satışlar'dan Yurtdışı Satışların Maliyeti çıktıktan sonra Brüt Satış Kârı (24.893.000.000.-TL. - 15.000.000.000.-TL. =) 9.893.000.000.-TL. olmaktadır. Ayrıca, Tekdüzen Hesap Planı uygulamasına göre faaliyet giderleri arasında gösterilen 4.600.000.-TL. tutarındaki Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri ile Genel Yönetim Giderlerini Brüt Satış Kârı'ndan çıkardıktan sonra (9.893.000.000.-TL. - 4.600.000.000.-TL. =) 5.293.000.000.-TL. tutarında Faaliyet Kârı'na ulaşılmıştır.

Vermiş olduğumuz gelir tablosunda, Net Satışlarda 24.893.000.000.-TL görülmektedir. Eğer, Tekdüzen Muhasebe Sistemi gereği olarak 760. Pazarlama Satış ve Dağıtım Gideri hesabına kaydedilen 4.550.000.000.-TL'lik tutar 612. Diğer İndirimler hesabına kaydedilseydi, Net Satışlar 20.343.000.000.-TL olacaktı, buna bağlı olarak da Brüt Satış Kârı veya Zararı 9.893.000.000.-TL. yerine 5.343.000.000.-TL. görülecekti. Bunun sonucunda da Finansal Tablo kullanıcılarına daha doğru bilgi sunarak onların daha doğru kararlar almalarına yardımcı olunacaktı.

4.1.4. Akreditif Ödemeli İhracat İşlemleri

Burada da konumuzun en başında vermiş olduğumuz örneğin Akreditif Ödemeli İhracat olduğunu varsayarak işlemlerinin nasıl muhasebeleştirildiğini görmeye çalışalım.

İşletmenin akreditif ödemeli şartına bağlı olarak varmış olduğu anlaşma sonucu, 05/10/2000 tarihinde ihracat işlemlerinin ön hazırlıklarını tamamlamış, bunun için İhracatçılar Birliğine aidatını yatırmış, Sanayi Odasına tasdik ücretini ödemiş, ihraç konusu malların sevk hazırlığı için çeşitli harcamalar yapmış, bunlar için toplam 50.000.000.- TL çeşitli gider ve 5.000.000.-TL'de KDV ödemiş olduğunu varsayalım.

Akreditifli ödeme esasına göre günlük işlemler ve muhasebe kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır.

————— 05/10/2000 —————	
760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERİ	50.000.000.-
40. Çeşitli Giderler	
009. Diğer Çeşitli İhracat Giderleri	
191. İNDİRİLECEK KDV	5.000.000.-
100. KASA	55.000.000.-
10. Merkez Kasa	
001. TL. Kasası	

Fiili ihracat öncesi yapılan giderlerin kaydı.

————— .. / .. —————

Malların gümrükte yükleme işlemleri yapıldıktan sonra gümrük beyannamesi ilgili gümrük müdürlüğüne 31/10/2000 tarihinde onaylanmıştır. Aynı tarihte ihracata konu mallar için 36.500.-\$ tutarında fatura düzenlenmiştir. İhraç edilen malların maliyetinin 15.000.000.000.-TL. olduğunu kabul edelim. Gümrük çıkış beyannamesinin tescil tarihindeki **Merkez Bankası döviz alış kuru** 682.000.-TL.'dir. Bu verilere göre işletmenin yurtdışı satış kaydını aşağıdaki gibi yapması gerekir.

————— 31/10/2000 —————	
120. ALICILAR	24.893.000.000.-
20. Yurtdışı Alıcıları	
601. YURTDIŞI SATIŞLAR	24.893.000.000.-
10. Doğrudan Yapılan İhracat	
02. İmalattan Satışlar	

Akreditif ödemeli olarak yapılan ihracatın kaydı.

ihracat bedeli 36.500.-\$ x 682.000.-TL

————— .. / .. —————

İhraç edilen malların maliyetinin gider hesabına devredilmesi de aşağıdaki gibi olacaktır:

_____ 31/10/2000 _____	
620. SATILAN MAMULLER MALİYETİ	15.000.000.000.-
20. Yurtdışı Satılan Mamuller Maliyeti	
001. Doğrudan Yapılan İhracat Maliyeti	
152. MAMULLER	15.000.000.000.-
01. Erkek Takım	

İhraç edilen malların maliyetinin gider hesabına aktarımı

_____ .. / .. _____

İşletme, ihracata konu malların gümrükte yükleme işlemlerini yaptıktan sonra malların sevkiyatı ile ilgili akreditif vesaikini Akbank Eskişehir şubesine ibraz etmiştir. 05/11/2000 tarihinde de akreditif bedelinin geldiği bankaca haber verildiğinden tahsili için bankaya müracaatta bulunulmuş olsun. İlgili **banka 676.000.- TL. döviz alış kuru** üzerinden 36.500.-\$ için dekont düzenleyerek 50.000.000.-TL banka tahsilat komisyonu kestikten sonra, kalan akreditif bedelini işletmemize Türk Lirası olarak nakden ödemiş olsun. Bu verilere göre yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

_____ 05/11/2000 _____	
100. KASA	24.624.000.000.-
10. Merkez Kasa	
001. TL.Kasası	
770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	50.000.000.-
70. Finansman Giderleri	
001. Banka Tahsil Komisyon Giderleri	

612. DİĞER İNDİRİMLER 219.000.000.-

20. Yurtdışı Satışlardan Diğer İndirimler

001. Kur Farkı Giderleri

120. ALICILAR 24.893.000.000.-

10. Yurtdışı Alıcıları

Akreditif bedelinin tahsil kaydı.

İhracat bedeli : (36.500\$ x 682.000.-TL.)

Kur Farkı : [(676.000.-\$ - 682.000.-\$) x 36.500.-]

_____ .. / .. _____

Yapılan ihracat tutarı (36.500.-\$ x 682.000.-TL.) – 50.000.000.- = 24.624.00.000.- TL'dir. [(676.000.-TL - 682 000.-TL) x 36.500.-\$=] 219.000.000.-TL. kur farkı gideri oluşmuştur.

Akreditif ödemeli ihracat işlemlerinin muhasebe kayıtları ile Vesaik Mukabili ödemeli ihracat işlemlerinin muhasebe kayıtları benzerlik gösterir. Vesaik Mukabili ödemede ithalatçı firma, yapılan anlaşma sonucu ihracatçı firmanın gönderdiği sevk vesaikini kendi bankasından alır ve ödemeyi yapar, sonra bu vesaik ile mallarını gümrükten çeker. İhracatçı da, banka aracılığı ile ihracat bedelini tahsil eder. Akreditif ödemeli ihracatta ise, yapılan anlaşma sonucu önce ithalatçı, bankada akreditif açtırır, açılan akreditife istinaden ihracatçı firma malları sevk eder, sevk vesaikini kendi bankasına ibraz ederek ihracat bedelini tahsil eder. İthalatçı sevk vesaikini bankasından alır ve bu vesaik ile mallarını gümrükten çeker. Görüldüğü gibi her iki yöntemde de sevk vesaiki karşılığında ihracat bedeli ödenmekte ve mallar gümrükten çekilmektedir. Ancak, akreditif ödemeli ihracatta, akreditif, belirli koşulların yerine getirilmesinden, yani, malların sevk edildiğini tevsik eden vesaikin ihracatçının bankasına sunulmasından sonra ödemenin yapılacağına dair bir teminattır. Bu nedenle ihracatçı, malları sevk ettiği taktirde ödemenin kendisine yapılacağını garanti altına almış olur. İthalatçı da ancak mal sevkıyatının gerçekleşmesinden sonra ödemenin yapılacağını bilir.

Kısaca akreditif ödemeli ihracatta, ihracatçı ve ithalatçı ile birlikte hem ihracatçının bankasının hem de ithalatçının bankasının sorumluluk altında bulunması nedeniyle her iki tarafta güvence altında bulunmaktadır.

Yukarıda vermiş olduğumuz örnekte ihracat FOB bedel üzerinden yapılmıştır. “Dış ticaret işlemlerinde ihracat FOB ... bedel üzerinden gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla ... ihracat bedeli olarak FOB bedelin esas alınması gerekir. İhracatın CIF (Cost Insurance Freight) veya CF (Cost And Freight) olarak yapılması durumunda CF ve CIF satış şeklinde, FOB (Free On Board) değer ile bunların navlun bedelini ihracat faturasında ayrıca göstermek ... gerekmektedir.”⁸² Yukarıdaki ifadeden de anlaşılacağı üzere ihracat genelde FOB bedel üzerinden gerçekleşmektedir. Eğer, ihracat FOB bedel yerine örneğin, CIF bedel üzerinden yapılırsa, ihracat faturasına FOB bedel ile navlun ve sigorta bedeli de eklenmesi gerekir. İhracat faturasında belirtilen tutarların tamamı 601. YURTDIŞI SATIŞLAR hesabına kaydedilmelidir. Navlun ve sigorta için yapılan harcamalar 612. DİĞER İNDİRİMLER hesabına kaydedilerek BRÜT SATIŞLAR dan düşülmelidir. Böylece satışların netleşmesi sağlanmış olacaktır.

4.1.5. Konsinye İhracat İşlemleri

Konsinye verilen mallar, gerçekte işletmenin mülkiyetinde olup satılmak üzere başka bir firmaya emanet olarak gönderilen malları ifade etmektedir. Bu nedenle ticaret işletmeleri için 153. TİCARİ MALLAR hesabının tali hesabında, üretim işletmeleri için ise 152. MAMULLER hesabının tali (152.50. Konsinye Gönderilen Mallar vb.) hesabında izlenir. Konsinye olarak gönderilen mallar, üçüncü kişilere satışının gerçekleşmesi durumunda fatura kesilerek stoklardan düşülür.

İşletme konsinye malların gönderilebilmesi için ön hazırlıkları bitirdikten sonra maliyet bedeli 15.000.000.000.-TL olan malların yüklenmesi işlemi de tamamlanmış ve ilgili gümrük müdürlüğünden gümrük beyannamesi alınmış olsun.

⁸² İlhan Kırıktas ve Abdullah Tolu, İhracatta KDV Uygulaması, (İkinci basım. İstanbul: Maliye ve Hesap Uzmanları Derneği, 1996), s.110

Malların, 31/10/2000 tarihinde konsinye olarak gönderilmesiyle ilgili yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

————— 31/10/2000 —————	
152. MAMULLER	15.000.000.000.-
50. Konsinye Gönderilen Mamuller	
152. MAMULLER	15.000.000.000.-
01. Erkek Takım	

Satışa hazır mamullerin konsinye gönderilmesi

————— .. / .. —————

İşletmemiz satışa hazır mamullerin konsinye olarak gönderilmesi ile ilgili olarak 50.000.000.- TL. komisyon ücreti, 15.000.000.-TL sigorta bedeli, taşıma işlemleri için 335.000.000.-TL. ve toplam 65.000.000.-TL de KDV ödemiş olsun. Bu harcamalarla ilgili yevmiye kaydı şöyle olacaktır:

————— 31/10/2000 —————	
760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERİ	400.000.000.-
30. Dışarıdan Sağlanan Fayda Ve Hizmetler	
001. Taşıma Giderleri	335.000.000.-
003. Sigorta Gideri	50.000.000.-
006. Komisyon Gideri	<u>15.000.000.-</u>
191. İNDİRİLECEK KDV.	65.000.000.-
100. KASA	465.000.000.-
01. Merkez Kasa	
001. TL. Kasası	

Konsinye mallar için yapılan giderlerin kaydı.

————— .. / .. —————

Amerika'da yerleşik Q firmasına gönderilen konsinye mallar 15/11/2000 tarihinde 36.500.-\$'a satılmış olsun.

İşletme, konsinye olarak gönderilen ve satışı gerçekleşen mallarla ilgili faturayı düzenlemiştir. Satış faturasının düzenlendiği tarihteki **Merkez Bankası döviz alış kuru 685.000.-TL** dir.

Konsinye olarak gönderilen malların satışı ile ilgili yapılması gereken yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir:

_____ 15/11/2000 _____	
120. ALICILAR	25.002.500.000.-
20. Yurtdışı Alıcıları	
601. YURTDIŞI SATIŞLAR	25.002.500.000.-
10. Doğrudan Yapılan İhracat	
002. İmalattan Satışlar	

Yurtdışına konsinye olarak gönderilen malların
satış kaydı

36.500.-\$ x 685.000.-TL

_____ .. / .. _____

İhraç edilen malın maliyetinin gider hesabına atılması ile ilgili yevmiye kaydı da aşağıdaki gibi olacaktır:

_____ 15/11/2000 _____	
620. SATILAN MAMULLER MALİYETİ	15.000.000.000.-
20. Yurtdışı Satılan Mamuller Maliyeti	
001. Doğrudan Yapılan İhracat Maliyeti	

152. MAMULLER

15.000.000.000.-

50. Konsinye Gönderilen Mallar

Yurtdışına konsinye gönderilen ve satışı gerçekleşen malların maliyetinin gider hesabına aktarımı

_____ / _____

İşlemenin 31/10/2000 tarihinde konsinye olarak gönderdiği, 15/11/2000 tarihinde de satışı gerçekleşen malların bedeli olan 36.500.-\$'ın 20/11/2000 tarihinde Akbank Eskişehir Şubesine gelmiş olduğunun banka tarafından işletmeye bildirildiğini, işletmenin de bankaya gelen paranın % 70'inin Türk Lirasına çevrilerek TL. ticari mevduat hesabına, kalan %30'unun da döviz tevdiat hesabına yatırılması konusunda talimat verdiğini kabul edelim.

İşlem tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kurunun 687.000.-TL., Akbankın döviz alış kurunun ise 688.000.-TL olduğunu varsayarak yevmiye kaydını yapalım.

_____ 20/11/2000 _____

102. BANKALAR

25.101.050.000.-

10. Vadesiz Hesaplar

001. Vadesiz TL.Hesapları

0002. Ak Bank Esk

Şb.TL.Hs. 17.578.400.000.-

20. Vadeli Hesaplar

002. Vadeli Döv.Tev.Hs.

0001. Akbank Esk. Şb.

USD.Hs. 7.522.650.000.-

120. ALICILAR

25.002.500.000.-

01. Yurtdışı Alıcıları

601. YURTDIŞI SATIŞLAR 98.550.000.-

10. Doğrudan Yapılan İhracat

009. Doğrudan Yapılan İhracattan

Doğan Kur Farkları

Konsinye İhracat yöntemi ile gerçekleşen satışın tahsil kaydı.

İhracat bedeli : (36.500\$ x 688.000.-TL.)

Kur Farkı: (688.000.-TL. - 685.000.-TL.) x 36.500.-\$

_____ .. / .. _____

4.2. İhraç Kaydıyla Satış İşlemleri

İşletmeler, ürettikleri mamulleri veya satın aldıkları malları yurtdışına doğrudan doğruya satabilecekleri gibi ihracatçı firmalara **ihraç kaydı ile** de satabilirler. Bu tür satışlar, yurtdışına yapılan satışlar gibi değerlendirilmektedir. Bir başka ifade ile, üretilen mamuller ve satın alınan malların yurtdışına satılmak kaydıyla ihracatçı firmalara satılması halinde bu satış bir tür ön ihracat sayılmaktadır. İhraç kaydıyla satışlar da Tekdüzen Muhasebe Sisteminde 601. YURTDIŞI SATIŞLAR hesabında izlenmektedir.

İhraç Kaydı ile ihracatçılara yapılan mal satışlarında Katma Değer Vergisi hesaplanır fakat tahsil edilmez. Hesaplanan fakat müşteriden tahsil edilmeyen Katma Değer Vergisi Tekdüzen Muhasebe Sistemimizde 192. DİĞER KATMA DEĞER VERĐİSİ ana hesabının tali hesabı olan 192. 10. Tecil Edilebilir Katma Değer Vergisi yardımcı hesabında izlenmektedir.

Bir örnekle açıklamaya çalışalım:

İşletmemiz .31/10/2000 tarihinde İhracatçı firma olan Seçkin Tekstil İthalat İhracat San. Ve Tic. A.Ő'ne 24.893.000.000.-TL tutarında Erkek Ceket Pantolon satışı ihraç kaydı

ile yapmış olsun. Adı geçen malın teslim faturası üzerinde Hesaplanan Katma Değer Vergisi %18 den 4.480.740.000.-TL. görünmektedir. Fatura değerinin tamamının peşin alınmış olduğunu kabul ederek yevmiye kaydımızı gösterelim. İşlem tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kuru: 682.000.-TL.'dir.

_____ 31/10/2000 _____	
100. KASA	24.893.000.000.-
10. Merkez Kasa	
192. DİĞER KATMA DEĞER VERGİSİ	4.480.740.000.-
30. Tecil Edilebilir Katma Değer Vergisi	
601. YURTDIŞI SATIŞLAR	24.893.000.000.-
20. İhraç Kaydıyla Yapılan Satışlar	
002. İmalattan Satışlar	
391. HESAPLANAN KDV.	4.480.740.000.-

31/10/2000 tarih ve nolu fatura ile yapılan
İhraç Kaydıyla satılan malın kaydı.

_____ / ... _____

İhraç Kaydıyla Mal Satışları konusu, takip eden ünitemizde Katma Değer Vergisi yönünden de ele alınarak daha ayrıntılı bir şekilde inceleneceğinden şimdilik bu kadarla yetiniyoruz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DOĞRUDAN İHRACATTA VE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERDE KDV İADESİ VE UYGULAMASI

1. KATMA DEĞERİN VERGİLENDİRİLMESİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

Ülkemizde uygulanmakta olan Katma Değer Vergisi (KDV) sistemi, mal ve hizmetlerin üretiminden tüketimine kadar her aşamada oluşturulan katma değeri, vergileyen bir yapıya sahiptir. KDV sistemi uygulanmasında, her aşamada oluşturulan KDV'den (Hesaplanan KDV), katma değer oluşturulmasından doğan emtia alışları ve masraflar için ödenen KDV'nin (İndirilecek KDV) düşülerek ödenecek KDV saptanır.

Bu konuyu, bir mobilya ürününün imalinden satışına kadar geçen her aşamada KDV'nin nasıl uygulandığını gösteren bir örnekle açıklamaya çalışalım.

Örnek aldığımız mobilya üretiminde ilk aşama olarak, köylünün kerestelik ağacı yetiştirmiş olduğunu, sonraki aşamalarda ise, kereste işletmesinin köylüden bu hammaddeyi alış ve işleyerek mamul hale getirmesi, bu ürünü mobilya mağazasının satın alış ve sonuç olarak da mobilya mağazasından tüketicinin satın alış aşamalarının olduğunu varsayalım.

SAFHALAR	ALİŞ BEDELİ	ÖDENEN KDV	SATIŞ BEDELİ	HESAPLANAN KDV	VERGİ DAİRESİNE ÖDENEN KDV
Çiftçi	-----	-----	100.000	-----	-----
Kereste işletmesi	100.000	-----	400.000	72.000	72.000
Mobilya Fabrikası	400.000	72.000	900.000	162.000	90.000
Mobilya Mağazası	900.000	162.000	2.000.000	360.000	198.000
				TOPLAM :	360.000

“KDV Kanunu’nun 17/4-b maddesiyle, Gelir Vergisi Kanunu’na göre gelir vergisinden muaf tutulan küçük çiftçiler ile kazançları götürü gider usulüne göre tespit edilen çiftçilerin teslim ve hizmetleri KDV’den istisna”⁸³ edildiğinden örneğimizde orman köylüsü çiftçinin kereste işletmesine satmış olduğu 100.000 TL ‘lik kereste için KDV hesaplanmamıştır. Bundan sonraki her aşamada teslim bedeli üzerinden %18⁸⁴ oranında KDV hesaplanmıştır. Hesaplanan KDV’den Ödenen KDV düşülmek suretiyle vergi dairesine Ödenecek KDV bulunmuştur.

Çiftçiden başlayarak tüketiciye kadar birbirini takip eden bu faaliyetler içinde, çiftçiden almış olduğu kereste için KDV ödemediğinden kereste işletmesinin bu malın satışında, hesaplanan KDV’nin tamamını (72.000) vergi dairesine yatırması gerekmektedir. Mobilya Fabrikası satışta hesapladığı KDV’den alıfta kereste işletmesine ödediği KDV’yi düştüktan sonra kalanını (162.000 - 72.000 = 90.000) vergi dairesine

⁸³ Kemal Oktar, *Katma Değer Vergisinde İstisnalar Ve İadeler*, (Üçüncü basım. Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları Ltd.Şti, 2000), s.2

⁸⁴ 10/05/2001 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan, Mal ve Hizmetlere Uygulanacak KDV oranlarının tespitine ilişkin 2001/2344 sayılı kararının ilgili maddelerinde, 15/05/2001 tarihi itibarıyla uygulanacak KDV oranları %1, %8, %18, %26 ve %40 olarak yeniden düzenlenmiştir.

ödeyecektir. Mobilya mağazası da satış fiyatı üzerinden hesapladığı KDV'den Mobilya fabrikasına ödediği KDV'yi düştükten sonra kalan kısmı ($360.000 - 162.000 = 198.000$) vergi dairesine ödemek durumundadır. Her aşamada ayrı ayrı işletmeler tarafından Vergi Dairesine ödenen KDV toplamı 360.000 TL olmuştur. Bu tutar Mobilya mağazasının satış fiyatı üzerinden hesapladığı KDV tutarına eşittir. Bu süreci oluşturan faaliyetler incelendiğinde görüleceği gibi aşamaların sayısı ne kadar arttırılırsa arttırılsın devlete ödenen KDV tutarı toplamı , tüketicinin satıcıya ödediği KDV tutarı kadar olacaktır. Örneğimizde de görüldüğü gibi üretilen mobilya mamulünün satış bedeli üzerinden hesaplanan KDV (360.000.TL) tutarı, Vergi Dairesine yatırılan KDV'lerin toplam tutarına (360.000.TL) eşittir. Bu duruma göre mobilya ürününün tüketiciye maliyet bedeli KDV dahil 2.360.000.TL'dir.

2. İHRACAT İSTİSNASI

2.1. Genel Açıklama

Ülkemizde uygulanan KDV sisteminde, üretimden tüketime kadar her aşamada yukarıda bahsettiğimiz gibi KDV hesaplanmamakta, bütün vergi uygulamalarında olduğu gibi KDV kanununda da bir takım istisna hükümleri bulunmaktadır.

İhracat istisnasına ilişkin hükümler 3065 sayılı KDV Kanunu'nun 11. ve 12. maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre Türkiye'de ikamet etmeyen yolcuların satın aldıkları mallar ile **doğrudan ihracat ve ihraç kaydıyla yapılan teslimler** KDV'den istisna edilmişlerdir. Aşağıda son iki durumu ayrı ayrı inceleyeceğiz. Kanunun 11. maddesinde, mal ve hizmet ihracatına ilişkin hükümler ile Türkiye'de ikamet etmeyen yolcuların satın aldıkları mallar ile ilgili hükümler düzenlenmiştir. Kanunun 12. Maddesinde ise, bir teslimin ihracat teslimi sayılabilmesi için gerekli olan şartlar sayılmıştır.

3. DOĞRUDAN İHRACATTA KDV İSTİSNASI

3.1. Yasal Düzenleme

3.1.1. Mal Ve Hizmet İhracatında KDV İstisnası Uygulaması

3065 sayılı KDV Kanunu'nun 11. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, "ihracat teslimleri ve bu teslimlere ilişkin hizmetler ile yurtdışındaki müşteriler için yapılan hizmetler" in KDV'den istisna olduğu hükme bağlanmıştır. Bu hüküm ile mal ve hizmet ihracatı nedeniyle yapılan teslimlerden dolayı KDV hesaplanmayacağı belirtilmiştir.

Fıkranın (b) bendinde, "Türkiye'de ikamet etmeyen yolcuların, satın alarak Türkiye dışına götürdükleri malların teslimi anında Katma Değer Vergisi tahsil edilir. Ancak gümrükten malın çıkışı anında fatura veya belgenin ibrazında tahsil edilen Katma Değer Vergisi iade olunur" denilmektedir. Bu ifadeden de, ülke içinde seyahat eden yabancıların almış oldukları mallar için KDV ödeyeceklerini, söz konusu malları gümrükten ülke dışına çıkartırken belgelerini ibraz etmeleri halinde ödedikleri KDV'lerini iade olarak geri alabilecekleri anlaşılmaktadır.

3.1.1.2. Bir teslimin ihracat teslimi sayılabilmesi İçin gerekli şartlar

3065 sayılı KDV Kanunu'nun 12/1. maddesinde bir teslimin ihracat teslimi sayılabilmesi için gerekli olan şartlar sayılmıştır. Buna göre:

- a) "Teslim yurt dışındaki bir müşteriye yapılmalıdır.
- b) Teslim konusu mal Türkiye Cumhuriyeti gümrük bölgesinden çıkarak bir dış ülkeye vasıl olmalıdır."

Serbest Bölgeler, Türkiye Cumhuriyeti gümrük bölgesinin dışında bırakıldığı için buralarda bulunan müşterilere yapılan teslimler de ihracat teslimi sayılmaktadır.

3065 sayılı KDV Kanunu'nun 12/2. maddesinde "yurtdışındaki müşteri" tabiri kullanılmıştır. Buna göre; "ikametgâhı, işyeri, kanuni ve iş merkezi yurt dışında olan alıcılar ile yurt içinde bulunan bir firmanın yurt dışında kendi adına müstakilen faaliyet gösteren şubeleri" yurt dışındaki müşteriyi ifade etmektedir.

3.2. İhracat İstisnasının Beyanı

İhracat istisnası KDV uygulamasında, ihracata konu olan malların T.C gümrük hattından geçtiği döneme ait KDV beyannamesinde beyan edilmesi gerekmektedir. Malların yurt dışına çıkışı, gümrük beyannamesinde bulunan kaşedeki tarihle belirlenecektir.

Bazen, ihracat faturasının tarihi ile gümrükten çıkış tarihi aynı döneme isabet etmemektedir. Böyle durumlarda sadece ihracat teslimlerine mahsus olmak üzere KDV'yi doğuran olay, faturanın düzenlendiği tarih değil , malların fiilen yurtdışına gönderildiği tarih olarak kabul edilmektedir. Bu konuyu bir örnekle açıklayacak olursak; 28 Aralık'ta düzenlenen ihracata ilişkin faturaya dayanılarak 10 Ocak'ta gümrük beyannamesinin düzenlenmesi, 20 Ocak olarak "intaç tarihi"⁸⁵ nin belirlenmesi, 5 Şubat'ta malların yurtdışına çıkışının gerçekleşmesi halinde, ihracata konu olan malların bedeli ne Aralık ne de Ocak katma değer vergisi beyannamesi döneminde beyan edilmeyecek, Şubat dönemine ait KDV beyannamesinde beyan edilecektir.

3.2.1. İhracatın FOB Bedel Üzerinden Yapılması Durumunda Beyan

"Dış ticaret işlemlerinde ihracat FOB, ithalat ise CIF bedel üzerinden gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla KDV ihracat istisnasının beyanında ihracat bedeli olarak FOB bedelinin esas alınması gerekir. Bu durumda, KDV beyannamesinde ihracat istisnası olarak FOB bedel gösterilecektir."⁸⁶

⁸⁵ Genel olarak intaç tarihi: Malların sevğine ilişkin işlemlerin tamamlandığı, gümrük işlemlerinin gümrük idaresi açısından tamamen bitirilmiş olduğu tarihi göstermekte olup, bu tarihte mallar henüz gümrük hattını geçerek bir başka ülkeye ulaşmamaktadır; Kırıkaş ve Tolu, s.109

⁸⁶ Kırıkaş ve Tolu, a.g.e., s.110

3.2.2. İhracatın CIF veya CF Bedel Üzerinden Yapılması Durumunda Beyan

“İhracatın CIF veya CF olarak yapılması durumunda navlun ve sigorta için ihracatçının yurt dışındaki müşterisinden aldığı bedele KDV istisnası uygulanması gerekir. Çünkü, KDV Kanunu'nun 24/a maddesine göre, teslim alanın gösterdiği yere kadar satıcı tarafından yapılan taşıma, yükleme ve boşaltma giderleri de, aynı Kanunun 20. maddesinde KDV matrahı olarak belirlenen teslim ve hizmet bedeline dahil olacaktır. Bu durumda, CIF ve CF satış şeklinde, FOB değer ile navlun ve sigorta bedelleri de ihracat faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle, bunların toplamının KDV beyannamesinin “ihracat istisnası” satırına yazılarak, KDV matrahından indirilmesi ve bu şekilde KDV yönünden vergilendirilmemesi gerekmektedir.”⁸⁷

3.3. İade Edilecek KDV'nin Hesaplanması

KDV iadesinde, iade edilecek vergi tutarı, ihracat dolayısıyla yüklenilen KDV (mal ve hizmet alımları nedeniyle ödenen KDV) tutarı ile sınırlıdır. İhracat nedeniyle yüklenilen vergilerin indirim yoluyla giderilemeyen kısmı için iade hakkı doğmaktadır. Bu nedenle, iade edilecek verginin en yüksek tutarı, ihracattan dolayı yüklenilen vergi tutarı kadar olacaktır.

İade edilecek vergi tutarı ihracat nedeniyle yüklenilen verginin tutarını geçemeyeceğinden, ihracat bedelinin KDV oranları ile (%1, %8, %18, %26, %40, vb) çarpılarak bulunacak tutarın vergi iadesi olarak talep edilmesi kabul edilmez. KDV iade Kanunu'na göre de asıl olan, iade hakkı doğuran işlemler için yüklenilen vergidir. Bu tutar ise KDV iadesinin üst sınırını göstermektedir.

Ayrıca, iade hakkı doğuran faaliyetlerden dolayı yüklenilen vergiler ile diğer faaliyetlerden dolayı yüklenilen vergilerin defter kayıtlarında mutlaka ayrı hesaplarda takip edilmesi gerekir. Böyle bir ayırım yapılmadan, iade hakkı doğuran faaliyetlere ait tutarların genel vergi oranıyla (bugün için %18) çarpılmak suretiyle bulunacak tutarın vergi iadesi olarak talep edilmesi de kabul edilebilir olmayacaktır.

⁸⁷ a.g.c., s.111

3.3.1. İade Hakkı Doğuran İşlemler İle İlgili KDV

İade hakkı doğuran işlemlerin gerçekleştirilmesinde satın alınan her türlü mal ve hizmete ait ödenen KDV iade hakkı doğuran işlemlerle ilgili KDV'dir. Örneğin, ihraç edilecek malın satın alınmasında, işlenmesinde, nakliyesinde, ambalajlanmasında iade hakkı doğuran işlemlerle ilgili faaliyetlerin sürdürüldüğü işyerlerinin aydınlatılmasında, işyeri ve makinelerin temizlik, tamir ve bakımlarında, bu faaliyetler de çalışan işçilerin giyim ve yemek malzemelerinin alımında, haberleşme bedellerinin ödenmesinde ve buna benzer ihracatın gerçekleştirilmesi için yapılan her türlü mal ve hizmet alımında ödenen KDV, iade hakkı doğuran işlemlerle ilgili KDV'dir.

3.3.2. İade Hakkı Doğuran İşlemlere İsbet Eden KDV

İade hakkı doğuran işlemlere isabet eden verginin tespitinde, satın alınan mal ve hizmetlerin, ihracata konu olan faaliyetlerin yanı sıra daha başka faaliyetlerde de kullanılması halinde, mal ve hizmetlerin alımında yüklenilen KDV'nin ne kadarının iade hakkı doğuran işlemlere ait, ne kadarının da diğer faaliyetlere ait olduğunun hesaplanması gerekir.

3.4. Doğrudan İhracattan Doğan KDV'nin İadesi İçin Aranılan Belgeler

3.4.1 Gümrük Beyannamesi

28 Seri Nolu KDV Genel Tebliği'ne göre, mükelleflerin mal ihracatı istisnasından faydalanabilmeleri için, ilgili döneme ait KDV beyannamesine, ihracata konu malın fiilen yurtdışına çıktığını ispat aracı olan gümrük beyannamesinin tasdikli (noter veya yeminli mali müşavir onaylı) örneğini eklemesi gerekmektedir.

Bir mükellefin ihracat istisnasından faydalanabilmesi için en önemli şart Gümrük Beyannamesine sahip olmasıdır. Gümrük beyannamesi olmadan mükellef, ihraç ettiği mal bedelini KDV matrahından indirememektedir. Bu nedenle, ihraç edilen mallardan

doğan KDV iadesinin talep edilip edilmemesine bakılmaksızın ihraç edilen mallara ait gümrük beyannamesinin ilgili döneme ait KDV beyannamesi ile birlikte ibraz edilmesi gerekmektedir.

3.4.2. İhraç Edilen Malların Alış ve Satış Faturaları

İhraç edilen malların alış ve satış faturalarının tarihini, no'sunu, alıcı ve satıcıların adı, soyadı veya ticaret unvanlarını, vergi dairelerini ve vergi numaralarını, malların cinsi, miktarı ve tutarlarını, alışlar nedeniyle yüklenilen KDV'yi içeren bir listenin ilgili döneme ait KDV beyannamesine eklenmesi gerekmektedir.

İmalatçı ihracatçıların kendi ürettikleri malların ihracında, sadece satış faturalarına ait listenin ilgili dönem KDV beyannamesine eklenmesi yeterli olacaktır.

Bu listelerin altına " Listelerde yer alan bilgilerin doğruluğunu taahhüt eder, herhangi bir yanlışlık olduğunun tespiti halinde uygulanacak yaptırımları kabul ederim." şeklinde şerh düşölmesi gerekmektedir. Ayrıca bu belgede işletme yetkililerinin isim ve unvan kaşeleri bulunmalı, tarih atılarak imzalanmalıdır.

4. İHRAÇ KAYDIYLA YAPILAN TESLİMLERDE TECİL – TERKİN UYGULAMASI

4.1. Yasal Düzenleme

İhracatçılara, ihraç etmek kaydıyla imalatçılardan satın alacakları mallar için KDV ödememe avantajı sağlayan "tecil-terkin" sistemi KDV Kanununun 11/1-c maddesinde düzenlenmiş bulunmaktadır.

3065 Sayılı KDV Kanununun 11/1-c maddesinde ihraç kaydıyla teslimlerin KDV' den istisna edilmesi aynen şöyle ifade edilmektedir;

"İhraç edilmek şartıyla imalatçılar tarafından kendilerine teslim edilen mallara ait katma değer vergisi, ihracatçılar tarafından ödenmez. Mükelleflerce tahsil edilmeyen ancak

ilgili dönem beyannamesinde beyan edilecek olan bu vergi, vergi dairesince tarh ve tahakkuk ettirilerek tecil olunur.

Söz konusu malların, ihracatçıya teslim tarihini takip eden ay başından itibaren 3 ay içinde ihraç edilmesi halinde, tecil edilen vergi terkin olunur.

İhracatın yukarıdaki şartlara uygun olarak gerçekleştirilmemesi halinde, tecil olunan vergi tahakkuk ettirildiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51inci maddesine göre belirlenen gecikme zammının % 50 fazlası ile birlikte tahsil olunur. Ancak, ihraç edilmek şartıyla teslim edilen malların Vergi Usul Kanununda belirtilen mücbir sebepler nedeniyle ihraç edilmemesi halinde, tecil edilen vergi tecil edildiği tarihinden itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesine göre ilgili dönemler için geçerli tecil faizi ile birlikte tahsil edilir.

İhracatçılara mal teslim eden imalatçılara iade edilecek Katma Değer Vergisi, ihraç edilen mala ilişkin imalatçı satış bedeline göre hesaplanan miktardan fazla olamaz.

İhracatçılara mal teslim eden imalatçılara iade edilmesi gereken Katma Değer Vergisi, ihracat işlemlerinin tamamlanmasından sonra yapılır. İade veya tecil olunacak vergi miktarı, mükellefin ilgili dönem beyannamesinde yer alan bilgiler mukayese edilmek suretiyle hesaplanır.”

Yukarıda belirtilen kanun maddesine göre, ihraç kaydıyla yapılan teslimlerle ilgili hükümleri aşağıdaki gibi maddeler halinde açarak inceleyebiliriz.

4.2. Tecil Terkin İşlemleri

3065 Sayılı KDV kanununun 11/1-c maddesine göre, imalatçılar tarafından ihracatçı firmalara ihraç edilmek kaydıyla yapılan teslimlerden dolayı düzenlenen faturalarda KDV tutarı gösterilmekte ancak, bu tutar ihracatçılar tarafından imalatçı işletmelere ödenmemektedir. İmalatçı işletmeler tarafından tahsil edilmediği halde ilgili dönem beyannamesinde beyan edilecek olan bu KDV, vergi dairesince tarh ve tahakkuk ettirilecek, ancak tahsil edilmeyip tecil edilecektir.

4.2.1. İhraç Kaydıyla Teslim Edilen Malların 3 Ay İçinde İhraç Edilme Zorunluluğu

İhraç kaydıyla ihracatçı firmaya teslim edilen malların, teslim tarihini takip eden ayın başından itibaren 3 ay içinde ihracatçı firma tarafından söz konusu malların ihracatının gerçekleşmesi halinde, ihracatın gerçekleştiğini gösterir belgenin ilgili vergi dairesine ibraz edilmesi şartıyla, daha önceden vergi dairesi tarafından tecil edilen vergi bu defa terkin edilir.

İhracatın bu süre içinde gerçekleştirilememesi halinde teslimin yapıldığı vergilendirme dönemine ait KDV beyannamesindeki tecil olunan KDV açısından iki türlü müeyyide uygulanacaktır.

- Gecikme zammı uygulaması,
- Tecil Faizi uygulaması.

4.2.1.1. Gecikme zammı uygulaması

İhraç kaydıyla teslim edilen malların ihracatının belirtilen sürede gerçekleştirilememesi halinde tecil olunan KDV ilgili vergi dairesince tahakkukunun yapıldığı tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsili Usulü Hakkındaki Kanunun (A.A.T.U.H.K) 51. maddesine göre Vergi Dairesince uygulanmakta olan gecikme zammının %50 fazlası ile birlikte tahsil olunacaktır.

4.2.1.2. Tecil faizi uygulaması

İhraç kaydıyla teslim edilen malların, ihracatının Vergi Usul Kanunun da belirtilen mücbir sebepler nedeniyle gerçekleştirilememiş olması durumunda, tecil edilen vergi, tecil edildiği tarihten itibaren 6183 sayılı A.A.T.U.H.K.'nin 48. Maddesine göre ilgili dönemlerdeki faiz oranlarına göre hesaplanacak tecil faizi ile birlikte Vergi Dairesince tahsil olunacaktır.

4.2.1.3. Mücbir sebepler

İhracatın gerçekleştirilmesine engel olan ve mücbir sebep olarak kabul edilen mazeretlerden bazıları şunlardır;

“Hava koşulları nedeniyle karayolunun kapanması, sel felaketi, trafik kazası, malların yüklendiği geminin batması, körfez krizi, grev, mahkeme kararıyla tevsik edilmesi şartıyla malların çalınması ve mallara ihtiyati haciz konulması, hükümetçe yapılan performans kota dağıtımının gecikmesi, ekonomik ambargo, malların varış limanının kapalı olması, ithalatçı ülkedeki olaylar nedeniyle malların ihraç edilememesi vb.

Mücbir sebep olarak kabul edilmeyen mazeretler arasında ise, kota hakkının dolması, yurt dışındaki alıcının siparişini iptal etmesi, yurt dışındaki inşaat işinin zamanında bitirilmemesi nedeniyle malların yurtdışı edilememesi, kiralanan gemilerin gelmemesi, yabancı alıcının yükleme emrini geç vermesi vb. bulunmaktadır.”⁸⁸

4.3. İhraç Kaydıyla Tecil - Terkin Kapsamında Mal Teslimine Konu Olan Mükelleflerin Teslimleri

KDV Kanunu'nun 11/1-c bendi hükmünden, aşağıdaki şartları taşıyan mükelleflerin, adı geçen ihracat şirketlerine yaptıkları teslimler faydalanır. Buna göre;

- “Sanayi Bakanlığınca belirtilen kriterlere göre “imalatçı” niteliğine haiz olanların ihracatçılara yaptıkları teslimler,
- Satıcılar bu vasfı haiz olmasalar bile Dış Ticaret Sermaye Şirketlerine veya Sektörel Dış Ticaret Şirketlerine ihraç edilmek üzere yapılan teslimler,
- Bu vasfı haiz olmasalar bile Özel Finans Kurumlarınca ihracatçılara yapılan teslimler,
- Geçici kabul veya dahilde işleme izin belgesi kapsamında ithal edilen ham ve yardımcı maddeler kullanarak mal üretenler tarafından bu malların ihracatçılara ihraç kaydıyla teslimleri, yararlanabilecektir.”⁸⁹

⁸⁸ İlhan Kırıktaş ve Abdullah Tolu, İhracatta KDV Uygulaması Devlet Yardımları – Muhasebe ve YMM Mevzuatı İlişkisi, (İkinci basım. Ankara: Maliye Hesap Uzmanları Derneği, 1996), s.199

⁸⁹ Oktar, a.g.e., s.27; 71 Seri Nolu KDV Genel Tebliği

4.4. İhraç Kaydıyla Mal Teslim Edebilecek İmalatçılar

KDV Kanunu'nun 11/1-c maddesinde düzenlenen tecil terkin uygulaması dahilinde ihraç kaydıyla mal teslim edebilecek imalatçıların durumunun Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenen aşağıdaki şartlara uygun olması gerekmektedir.

- "Sanayi siciline kayıtlı olup, sanayi sicil belgesi almış olmaları,
- Sanayi odaları, ticaret odaları veya esnaf ve sanatkarlar demeklerine kayıtlı olmaları,
- İmalat işinde en az 5 işçi çalıştırmaları, (imalat işine fiilen katılmayan yönetici, büro elemanı veya muhasebeci gibi personel bu sayıya dahil değildir, işyeri sahibi imalata fiilen katılırsa bu sayıya dahil edilir.),
- Sanayi sicil belgesinde yer alan üretim konusunda gerekli araç parkına sahip olması (araçların kiralanması halinde, bunların en az bir yıllık süreyle kiralandığının noterce onaylı sözleşme ile ispat edilmesi gerekir)." ⁹⁰

Yukarıdaki şartlara uygun olanlar, ihracatçılara ihraç kaydıyla yapmış oldukları teslimler için fatura düzenleyeceklerdir. Bu faturada KDV tutarı hesaplanarak gösterilecek ancak fatura üzerine "3065 sayılı KDV Kanunu hükümlerine göre ihraç edilmek şartıyla teslim edildiğinden KDV tahsil edilmemiştir." ibaresi düşülecektir. İhracatçı firma bu şartlarda kesilmiş faturaya istinaden teslim aldığı mallar için fatura üzerinde hesaplanan KDV'ni ödemeyecektir.

Üretim yaptığı halde Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirtilen imalatçı şartlarına uymayan veya imalatçı olmayan mükellefler Dış Ticaret Sermaye Şirketleri (DTSS) ile Sektörel Dış Ticaret Şirketlerine (SDTŞ) ihraç kaydıyla yaptıkları teslimler nedeniyle KDV Kanunu'nun Tecil-Terkin uygulamasından yararlanabileceklerdir. İhraç kaydıyla yapılacak bu teslimlerde tecil ve terkin uygulamasının en önemli özelliği;

- Malı teslim edenin, **imalatçı niteliğine haiz olmaması,**
- Malı teslim alanın, Dış Ticaret Müsteşarlığınca belirlenen **Dış Ticaret Sermaye Şirketi veya Sektörel Dış Ticaret Şirketi olmasıdır.**

⁹⁰ a.g.c., s.27

Dış Ticaret Sermaye Şirketleri ile Sektörel Dış Ticaret Şirketleri her yıl Dış Ticaret Müsteşarlığınca belirlenerek Resmi Gazete’de yayınlanmaktadır.

İmalatçı olmayan mükellefler, Dış Ticaret Müsteşarlığınca “Dış Ticaret Sermaye Şirketi” veya “Sektörel Dış Ticaret Şirketi” ünvanı verilmeyen şirketlere, ihraç kaydıyla mal tesliminde bulunmaları halinde, yapacakları bu teslimler için tecil- terkin uygulamasından yararlandırılmayacaklardır.

4.5. İhraç Kaydıyla Teslimlere Ait Faturanın Düzenlenmesi

Daha önce de belirtildiği gibi ihraç kaydıyla teslimi yapılan mallara ait düzenlenecek faturada KDV hesaplanarak gösterilecek, ancak ihraç kaydıyla mal teslim edilen mükelleften, hesaplanan KDV tahsil edilmeyecektir.

Düzenlenen faturaya; “3065 sayılı KDV Kanununun 11/1-c maddesine göre ihraç edilmek şartıyla teslim edildiğinden , KDV tahsil edilmemiştir.” şerhinin düşülmesi mecburidir. Bu şerhin faturaya düşülmemesi halinde , faturada adı geçen mallar ihraç kaydıyla teslim edilerek KDV de tahsil edilmese dahi, söz konusu malların tesliminden dolayı tecil- terkin uygulamasından yararlanılamayacaktır.

4.6. İhraç Kaydıyla Teslimlerde Tecil – Terkin Ve İade Edilecek KDV

İhraç kaydıyla tecil - terkin uygulaması kapsamında yapılan teslimlerden dolayı iade edilecek KDV’nin hesaplanabilmesi için öncelikle tecil edilebilir KDV ve tecil edilecek KDV’nin neyi ifade ettiğini bilmemiz gerekir.

4.6.1. Tecil Edilebilir Katma Değer Vergisi

“Tecil edilebilir katma değer vergisi, ihraç kaydıyla mal teslim eden, imalatçı veya imalatçı olmayan mükelleflerin hesaplayıp ihracatçı dış ticaret sermaye şirketleri, sektörel dış ticaret şirketlerinden tahsil etmedikleri katma değer vergisidir.”⁹¹

4.6.2. Tecil Edilecek Katma Değer Vergisi

“Bir vergilendirme döneminde ödenecek vergi tutarının tecil terkin kapsamında teslim edilen mallara isabet eden kısmı, tecil edilecek katma değer vergisi’ dir. Ödenecek katma değer vergisi yoksa tecil edilecek katma değer vergisi de olmayacaktır.”⁹²

4.6.3. İade Edilecek Katma Değer Vergisi

İhraç kaydıyla teslimlerde, teslim edilen mal bedeli üzerinden hesaplanan KDV’nin tecil edilemeyen kısmı, ihraç kaydıyla teslimde bulunan mükelleflere, ilgili vergi dairesince iade edilmektedir. İade edilecek KDV tutarı, ihraç kaydıyla teslim edilen mal bedeli üzerinden hesaplanan KDV’den daha fazla olmamaktadır. Ancak, ileride ifade edileceği üzere istisna olarak, indirimli oranda KDV’ne tabi malların ihraç kaydıyla teslimlerinden dolayı iade edilecek KDV, ihraç kaydıyla teslim bedelleri üzerinden hesaplanan KDV’ni geçebilmektedir. Bu konu ileriki bölümlerde, nedenleriyle açıklanacaktır.

“Bu iade yönteminin mantığı ihraç kaydıyla teslim bedeli üzerinden hesaplanarak tahsil edilmediği halde beyan edilen verginin, mükerrer vergilendirmeye neden olunmaması açısından iade edilmesidir.”⁹³

⁹¹ a.g.e., S.202

⁹² a.g.e., S.202

⁹³ a.g.e., s.202

4.7. İade Edilecek KDV'nin Hesaplanması

4.7.1. Genel ve Yüksek Oranda (%18, %26, %40,) KDV'ye Tabi Malların İhraç Kaydıyla Tesliminden İade Edilecek KDV'nin Hesabı

Genel ve yüksek oranlardaki (%18, %26, %40) KDV'ne tabi malları ihraç kaydıyla teslimlerde bulunan mükelleflere iade edilecek KDV tutarı, mükelleflerin KDV beyannamesinde beyan ettikleri ihraç kaydıyla yapmış oldukları teslimler tutarı üzerinden hesaplanan ancak tahsil edilmeyen KDV (tecil edilebilir KDV) tutarından, ödenmesi gereken KDV (tecil edilecek KDV) tutarı düşüldükten sonra kalan artı değerdeki miktardır.

Diğer bir ifadeyle iade edilecek KDV, tecil edilebilir KDV ile tecil edilecek KDV arasındaki farktır.

İhraç kaydıyla yapılan teslimler nedeniyle hesaplanıp ihracatçı firmadan alınamayan KDV tutarının, mükellefin KDV beyannamesindeki ödenmesi gereken KDV (21-26=27. satır) tutarına eşit veya bu tutardan küçük olması halinde tecil edilebilir KDV'nin tamamı indirim konusu yapılmış olacağından mükellefe vergi dairesince KDV iadesinde bulunulması mümkün olmayacaktır.

4.7.2. İndirimli Oranda (%1, %8) KDV'ne Tabi Malların İhraç Kaydıyla Tesliminde İade Edilecek KDV'nin Hesabı.

Yukarıda bahsettiğimiz gibi iade edilecek KDV, tecil edilebilir KDV ile tecil edilecek KDV arasındaki farktır.

Ancak, enerji ve su tüketimi, taşıma giderleri, ambalaj malzemesi alımları, makine ve teçhizat alımları, bunların bakım ve temizlik giderleri, bu işlerde çalışan işçilerin giysi ve yemek giderleri ve buna bezer yapılan harcamalar nedeniyle yüklenen vergiler, genel vergi oranından (%18) hesaplanmaktadır. Bu nedenle, indirimli orana tabi

malların ihraç kaydıyla tesliminden dolayı yüklenilen vergiler, bazı durumlarda ihraç kaydıyla teslim bedeli üzerinden hesaplanan KDV'nden daha fazla olabilmektedir.

Bu gibi durumlarda, indirimli orana tabi malların ihraç kaydıyla teslimlerinden dolayı iade edilecek KDV'nin hesaplanmasında, ihracat kaydıyla teslimlerden dolayı yüklenilen KDV tutarının tamamı (amortismanına tabi iktisadi kıymetlere ödenen KDV hariç) indirilmemişse, iade konusu yapılması mümkün olacaktır.

“24 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin (E) bölümündeki amortismanına tabi iktisadi kıymetlerde iade uygulamasına ilişkin açıklamalarda, faaliyetleri kısmen veya tamamen iade hakkı doğuran işlemlerden oluşan mükelleflerin amortismanına tabi iktisadi kıymetler için ödediği vergilerin iadesinin mümkün bulunduğu, ancak bir vergilendirme döneminde iade edilecek verginin, o dönemdeki iade hakkı doğuran işlemlere ait bedelin genel vergi oranı ile çarpılması suretiyle bulunan miktardan fazla olamayacağı belirtilmiştir.”⁹⁴

4.7.3. İhraç Kaydıyla Teslimlerde İade Hakkı Doğuran İşlemlerle İlgili KDV

İhraç kaydıyla teslimlerde iade hakkı doğuran işlemlerle ilgili KDV, doğrudan ihracatta olduğu gibidir.

4.7.4. İhraç Kaydıyla Teslimlerde İade Hakkı Doğuran İşlemlere İsabet Eden KDV

İhraç kaydıyla teslimlerde iade hakkı doğuran işlemlere isabet eden KDV, doğrudan ihracatta olduğu gibidir.

⁹⁴ OKTAR, a.g.e., s.136

4.8. İhraç Kaydıyla Teslimler İçin Tecil-Terkin Uygulamasında Aranılan Belgeler

4.8.1. Gümrük Beyannamesi

İhraç kaydıyla yapılan teslimler nedeniyle doğan KDV'lerin vergi dairesinden terkin ve iadesinin yapılabilmesi için, ihraç kaydıyla teslim edilen malların ihracatının gerçekleştiğini ibraz etmek üzere; ilgili mallara ait gümrük beyannamesinin aslını veya noter ya da yeminli mali müşavir tarafından tasdikli örneğini ve eğer ihracatçı birden fazla firmadan ihraç kaydıyla mal teslim almışsa bu firmaların listesini de GÇB ile birlikte vergi dairesine sunmak gerekmektedir. Vergi Dairesine sunulan bu gümrük çıkış beyannamesindeki malların ihraç edildiğini belirten tarihin, imalatçı firmanın mallarının ihracatçı firmaya ihraç kaydı ile teslim ettiği tarihi takip eden ayın ilk gününden itibaren 3 ay içindeki bir tarih ile aynı olması gerekmektedir. Aksi bir durumun gerçekleşmiş olması halinde ise ihracat, KDV Kanununun 11/1-c maddesinde belirtilen süre içerisinde gerçekleşmemiş sayılır. Böyle bir durumun söz konusu olması halinde, tecil edilen vergi için tecil tarihinden itibaren hesaplanacak gecikme zammı %50 fazlası ile tahsil edilecektir.

4.8.2. Satış Faturaları

KDV Kanununun 11/1-c maddesinde düzenlenen tecil-terkin uygulaması sistemine göre ihraç kaydıyla mal tesliminde bulunan imalatçıların sadece ihraç kaydıyla yapmış oldukları teslimlere ait satış faturalarını; no'su, tarihi, alıcıya ait bilgileri (adı, soyadı veya unvanı, vergi dairesi ve vergi sicil numarası), malın cinsi, miktarı ve bedeli ile hesaplanan KDV tutarını gösteren bir listeyi KDV beyannamesine eklemeleri gerekmektedir. Vergi Dairesine KDV beyannamesinin ekinde 3 nüsha olarak ibraz edilecek olan bu belgenin alt kısmına " Listelerde yer alan bilgilerin doğruluğunu taahhüt eder, herhangi bir yanlışlık olduğunun tespiti halinde uygulanacak yaptırımları kabul ederim." şeklinde şerh düşülmesi gerekmektedir. Ayrıca bu belgede işletme yetkililerinin isim ve unvan kaşeleri bulunmalı, tarih atılarak imzalanmalıdır.

5. DOĞRUDAN İHRACAT VE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERİN KDV BEYANNAMESİNDE GÖSTERİLMESİ

İhracat ve ihraç kaydıyla yapılan teslimlere ait tutarların toplamı KDV beyannamesinin 6. satırına yazılacaktır. Bu satıra eğer varsa, yurtiçi satışlar nedeniyle üzerinden KDV hesaplanacak tutarlar da eklenecektir. Doğrudan ihracata ait satışlar, beyannamenin 7. satırına yazılacak ve bu tutar 6. satırdaki tutardan düşülerek kalan, beyannamenin 8. satırlarına yazılacaktır. İhraç kaydıyla teslim bedeli, KDV beyannamesindeki ihracat istinasının yazıldığı 7. satırına yazılmayacak 6. satırdaki KDV matrahından da indirilmeyecektir. İhraç kaydıyla teslimlerde, teslim bedeli üzerinden KDV hesaplanmakta ancak tahsil edilmemekte olmasına rağmen, KDV beyannamesinde, ihraç kaydıyla teslim bedeli üzerinden KDV hesaplanacak ve 1 nolu KDV beyannamesinin ön yüzündeki diğer satırları da vergili satış yapılmış gibi belirli kurallar dahilinde doldurulacaktır.

İhracat yapan mükelleflerin, 1 nolu KDV beyannamesinin arka yüzünde bulunan TABLO II deki İSTİSNALAR VE İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN BİLDİRİM bölümünü doldurmaları gerekmektedir. Bu bölümde bulunan 33 nolu satıra, ihracata konu olan mallara ait satış tutarı yazılacak (bu tutar 51 nolu satıra aktarılacak), 34 nolu satıra ise bu mallara ait yüklenilen KDV (indirilecek KDV) tutarı yazılacaktır (bu tutar 52 nolu satıra aktarılacaktır). 53 nolu satıra ise, 26 nolu satırdaki tutardan 21 nolu satırdaki tutarın düşülmesi sonucu kalan meblağ 52 nolu satırdaki tutardan küçükse bu meblağ, büyükse 52 nolu satırdaki tutar yazılacaktır.

İhraç kaydıyla teslimler nedeniyle Tecil - Terkin uygulaması kapsamında bulunan mükelleflerin, 1 nolu KDV beyannamesinin arka yüzünde bulunan TABLO III teki İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERE AİT BİLDİRİM bölümünü doldurmaları gerekmektedir. Tablo 3'ün 54,56,58 ve 60. satırlarına farklı oranlardaki ihraç kaydıyla teslim bedellerine ait KDV matrahları, "ORAN%" sütununa KDV oranları ve 55,57,59 ve 61 numaralı satırlara ise KDV oranları üzerinden hesaplanan vergiler yazılacaktır. 62 nolu satır "TECİL EDİLEBİLİR KDV"ye aittir. Bu satır ihraç kaydıyla teslimlere ait tutarlar üzerinden hesaplanan KDV'ye ait olup 55,57,59 ve 61 nolu satırların

toplamından oluşmaktadır. 63 nolu satır ise “TECİL EDİLECEK KDV” (Ödenecek KDV) ile ilgilidir. Bu satıra, KDV beyannamesinin ön yüzündeki 21 nolu satırdaki tutardan 26 nolu satırdaki tutarın düşülmesi sonucu kalan mablağ 62 nolu satırdaki tutardan küçükse bu mablağ, büyükse 62 nolu satırdaki tutar yazılacaktır. 64 numaralı satır ise “İHRACATIN GERÇEKLEŞTİĞİ DÖNEMDE İADE EDİLECEK KDV” ile ilgilidir. Bu satıra 62 nolu satırdan 63 nolu satır çıktıktan sonra kalan tutar yazılacaktır.

63 numaralı satırda bir tutarın bulunması halinde bunun 30 numaralı satıra ($63=30$), 53 ve 64 numaralı satırlarda tutarların bulunması halinde ise bunların toplamının da 29 numaralı satıra ($53+64=29$) yazılması gerekmektedir.

5.1. Doğrudan İhracat Ve İhraç Kaydıyla Teslimlere Ait KDV Beyannamesi Örneği

Örnek 1:

Hazır giyim imalatı konusunda üretim yapan (X) firması, hem yurt içi satışlar yapmakta, hem doğrudan ihracat yapmakta, hem de ihracatçı (Y) firması aracılığı ile yurt dışına ihraç kaydıyla ürünlerini pazarlamaktadır. (X) üretim işletmesinin 06/2001 dönemine ait bilgileri aşağıdaki gibidir.

<u>ALIŞLAR</u>	<u>TUTARI</u>	<u>İNDİRİLECEK KDV</u>
Kumaş Alışları	15.800.000.000	2.844.000.000
Diğer Alışlar	<u>5.150.000.000</u>	<u>927.000.000</u>
TOPLAM :	20.950.000.000	3.775.000.000

<u>SATIŞLAR</u>	<u>TUTARI</u>	<u>HESAPLANAN KDV</u>
Yurtiçi Satışlar	4.630.000.000	833.400.000
Doğrudan İhracat	15.880.000.000	0
İhraç Kaydıyla Satışlar	<u>21.490.000.000</u>	<u>3.868.200.000</u>
TOPLAM :	42.000.000.000	4.701.600.000

(X) üretim işletmesinin önceki dönemden **Devreden KDV**'si 250.000.000.-TL'dir. Bu döneme ait toplam 3.775.000.000.-TL'lık **İndirilecek KDV**'nin 416.100.000.-TL'sı yurtiçi satışlar, 1.427.300.000.-TL'sı ihracat ve 1.931.600.000.-TL'sı da ihraç kaydıyla teslimlere isabet eden KDV olduğu muhasebe kayıtlarından anlaşılmaktadır. Bu verilere göre KDV beyannamesinin düzenlenmiş hali aşağıda gösterildiği gibi olacaktır.

KATMA DEĞER VERGİSİ BEYANNAMESİ

(Gerçek Usulde Vergilendirilen Mükellefler İçin)

1 TAŞBAŞI
VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

YILI 2001

AYLIK X

ÜÇ AYLIK

2 İZMİR
İL-İLÇEOCA SUB MAR NIS MAY HAZ X
TEM AĞU EYL EKİ KAS ARSV.D.KODU
(Vergi Dairesince Doldurulacaktır.)

1

3 MÜKELLEFİN
Vergi Kimlik Numarası

8260169988

Telefon No,

(Ara Kodu)

Telefon

4 Soyadı (Unvanı)

X FİRMASI

5 Adı

TABLO I MATRAH VE VERGİ BİLDİRİMİ

6	TESLİM VE HİZMETLERİN KARŞILIĞINI TEŞKİL EDEN BEDEL	42 000 000 000
7	İSTİSNALAR VE ÖZEL MATRAH ŞEKLİNDE MATRAHA DAHİL OLMAYAN BEDEL (31+32+33) - (39)	15 880 000 000
8	KATMA DEĞER VERGİSİ MATRAHI (6-7)	26 120 000 000
9	MATRAH	26 120 000 000
10	ORAN (%)	18
11	VERGİ	4 701 600 000
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ (10+12+14+16+18)	4 701 600 000
20	İLAVE EDİLECEK KDV	
21	TOPLAM KATMA DEĞER VERGİSİ (19+20)	4 701 600 000
22	Önceki Dönemden Devreden İndirilecek KDV	250 000 000
23	Bu Döneme Ait İndirilecek KDV	3 775 000 000
24	Satışlardan İade Edilen, İşlemi Gerçekleşmeyen veya İşleminde Vazgeçilen Mal ve Hizmetler Nedeniyle İndirilmesi Gereken KDV	
25	Türkiye'de İkamet Etmeyen Yöculara Bu Dönemde İade Edilen KDV	
26	İNDİRİMLER TOPLAMI (22+23+24+25)	4 025 000 000
27	ÖDENMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (21-26) - (30)	
28	SONRAKİ DÖNEME DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ (26-21) - (35)	
29	İADE EDİLMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (33+34)	3 191 600 000
30	TECİL EDİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ (33)	676 600 000

65 BEYANNAMENİN HANGİ SIFATLA VERİLDİĞİ

Mükellef	Mirasçı	Kanuni Temsilci (Vefi, Vasi, Kayıym)
Vergi Kimlik No. (Kanuni Temsilci)		
Adı ve Soyadı		
İmzası		Danışman
Tarih		

66 BEYANNAMEYİ DÜZENLEYEN S.M. VEYA S.M.M.'İN

Vergi Kimlik Numarası
Adı ve Soyadı
İmzası
Tarih

TABLO II İSTİSNALAR VE İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN BİLDİRİM
31 Özel Matrah Şekline Tabi İşlemlerde Matraha Dahil Olmayan Bedel

32 Kısmi İstisnalar

İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER
TESLİM VE HİZMET TUTARI
YÜKLENİLEN KDV
33 İhracat İstisnası **34** 15 880 000 000

36 1 427 300 000

35 Deniz, Hava ve Demiryolu Taşıma Araçlarına İlişkin İstisna **36**
37 Liman ve Hava Meydanlarında Yapılan Hizmetlere İlişkin İstisna **38**
39 Petrol Arama Faaliyetlerine İlişkin İstisna **40**
41 Tesvik Belgesi Yatırım Mallarına İlişkin İstisna **42**
43 Transit ve Uluslararası Taşımacılık İstisnası **44**
45 Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara İlişkin İstisna (*) **46**
47 Diplomatik ve Uluslararası Kuruluşlara İlişkin İstisna **48**
49 Sorumluluk Uygulaması Kapsamında Hürda Metal Teslimleri **50**
51 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN TESLİM VE HİZMET BEDELLERİ TOPLAMI (33+35+37+39+41+43+45+47+49)

15 880 000 000
52 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN YÜKLENİLEN KDV TOPLAMI (34+36+38+40+42+44+46+48+50)+(25)

1 427 300 000
53 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER NEDENİYLE YÜKLENİLEN VERGİLERDEN İADE OLUNACAK KDV (***)

TABLO III İHRAC KAYDIYLA TESLİMLERE AIT BİLDİRİM
İHRAC KAYDIYLA TESLİM BEDELİ
ORAN(%)
VERGİ
54 21 490 000 000 **55** 18

57 3 868 200 000

56
58
60
62 TECİL EDİLEBİLİR KDV (55+57+59+61)

3 868 200 000
63 TECİL EDİLECEK KDV (***)

676 600 000
64 İHRACATIN GERÇEKLEŞTİĞİ DÖNEMDE İADE EDİLECEK KDV (62-63)

3 191 600 000
BEYANNAMEYE EKLENECEK BELGELER

Adet	Türü	Adet	Türü
	Adi, Kollektif ve Adi Komandit Şirketlerde Ortaklar Listesi (Sadece İlk İşe Başlama ve Değişiklikler Varsa Eklenecektir.)		Yeminli Mali Müşavir Raporuna Göre İade Almak İsteyenlerin Talep Dilekçesi
	İhrac Edilen Mallara Ait Gümrük Beyannamesinin Ash veya Noter ya da Yeminli Mali Müşavirce Tasdikli Örneği		3100 Sayılı Kanun Uyarınca Kullanılan Ödeme Kaydedici Cihazdan Alınan Aylık Mali Hafıza Raporu
	Sınır Ticaretine Ait Tahakkuk Vurakasının Noter, Yeminli Mali Müşavir veya Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		
	Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolcular ile Diplomatik İstisnadan Yararlananlara Yapılan İadelere Ait Liste (Tahsil Edilen Vergilerin İade Edildiği Dönemde Eklenecektir.)		
	Uluslararası Kara Taşımacılığına Ait Kara Manifestosu Tır Karnesi veya Transit Aktarma Beyannamesinin Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		

(*) Bu Dönemde Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara Daviz Karşılığı Yapılan Satışlardan İstisna Şartları Gerçekleşen Tutular ve Başka İhracat Yüklenilen Vergiler Yazılacaktır.

(20) No.lu Satırdaki Tutardan (21) No.lu Satırdaki Tutarı Düşülmesi Sonucu Kalan Meblağ (52) No.lu Satırdaki Tutardan Küçük veya Büyükçe (53) No.lu Satırdaki Tutarı Yazılacaktır.

(21) No.lu Satırdaki Tutardan (20) No.lu Satırdaki Tutarı Düşülmesi Sonucu Kalan Meblağ (62) No.lu Satırdaki Tutardan Küçük veya Büyükçe (63) No.lu Satırdaki Tutarı Yazılacaktır.

(X) üretim işletmesi 06/2001 döneminde toplam 42.000.000.000.-TL'lik satış hasılatına ulaşmıştır. Bu tutar KDV beyannamesinin 6 nolu satırında gösterilmiştir. İhraç edilen malların tutarları üzerinden KDV hesaplanmadığı için, işletmenin yapmış olduğu 15.880.000.000.-TL'lik ihracat tutarı 7 numaralı satıra yazılmış, 6 numaralı satırdaki tutardan düşülerek 26.120.000.000.-TL tutarındaki KDV matrahına ulaşılmıştır. KDV matrahı üzerinden %18 oranında hesaplanan KDV tutarı 4.701.600.000.-TL'dir ve bu tutar KDV beyannamesinin şekli nedeniyle önce 10, sonra 19 ve daha sonra 21 numaralı satırlarda gösterilmiştir. 22 nolu satıra, önceki aydan devreden indirilecek KDV tutarı olan 250.000.000.-TL yazılmıştır. 23 nolu satıra ise, bu döneme ait indirilecek KDV tutarı olan 3.775.000.000.-TL yazılmıştır. 22 ve 23 nolu satırlardaki tutarların toplamı 26 nolu satırda gösterilmiştir ve bu tutar, bu dönemde indirilecek toplam KDV'ni oluşturmaktadır.

Beyannamenin arka yüzündeki 33 nolu satıra ihracat tutarı olan 15.880.000.000.-TL'si yazılmıştır (Bu tutar 51 nolu satıra aktarılmıştır). 34 nolu satıra ise bu ihracata konu olan mal ve hizmet alımları nedeniyle ödenen KDV (yüklenilen KDV) tutarı yazılmıştır (Bu tutar 52 nolu satıra aktarılmıştır). 26 nolu satırdaki tutardan, 21 nolu satırdaki tutar (daha büyük olduğu için) çıkartılmadığından, 53 nolu satır boş bırakılmıştır.

Beyannamenin 54 nolu satırına ihraç kaydıyla teslim bedeli olan 21.490.000.000.-TL'si yazılmıştır. 55 nolu satıra ise 54 nolu satardaki tutar üzerinden %18 oranında hesaplanan 3.868.200.000.- TL yazılmıştır ve bu tutar 62 nolu satıra aktarılmıştır. 21 nolu satırdaki tutardan, 26 nolu satırdaki tutarın düşülmesi sonucu kalan 676.600.000.- TL 63 nolu satıra yazılmıştır (bu tutar 33 nolu satıra aktarılmıştır) ve bu tutar tecil edilecek KDV'ni ifade etmektedir. 62 nolu satırdaki tutardan 63 nolu satırdaki tutar düşüldükten sonra kalan 3.191.600.000.-TL. 64 nolu satıra yazılmıştır. Bu tutar da KDV beyannamesinin 29 nolu satırına aktarılmıştır ve iade edilmesi gereken KDV'ni ifade etmektedir.

5.1.1. Genel ve Yüksek Oranda KDV'ne Tabi Malların İhraç Kaydıyla Teslimlerine Ait KDV Beyannamesi Örneği

Örnek 2:

Hazır giyim üretiminde bulunan imalatçı (Y) firması, genel oranda KDV'ne tabi hazır giyim mamullerini⁹⁵ ihraç kaydıyla teslim yöntemiyle yurtdışına pazarlamaktadır. İmalatçı (Y) firması, 04/2001 döneminde ihracatçı firmaya 25.000.000.000.- TL tutarındaki hazır giyim mamullerini ihraç kaydıyla teslim etmiştir. İmalatçı firmanın aynı dönemde 10.000.000.000 TL'lık da yurtiçi satışı bulunmaktadır. İmalatçı firmanın bu dönemde indirilebilir KDV'si tutarı ise 3.500.000.000.TL'dir. Bu bilgilere göre imalatçı firmanın ilgili dönemdeki tecil ve iade edilecek KDV tutarını gösteren KDV beyannamesinin düzenlenmiş hali aşağıda gösterildiği gibi olacaktır.

⁹⁵ Tekstil ürünleri genel oranda KDV'ne tabi mallardır. Yüksek oranda KDV'ne tabi mallar ise lüks tüketim mallarından oluşmaktadır.

KATMA DEĞER VERGİSİ BEYANNAMESİ

(Gerçek Usulde Vergilendirilen Mükellefler İçin)

1 YUNUSSEMEZ
VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

YILI 2001

AYLIK

ÜÇ AYLIK

V.D.KODU
(Vergi Dairesince Doldurulacaktır.)2 İSKİŞEHİR
İL-İLÇE

OCA

ŞUB

MAR

NIS

MAY

HAZ

TEM

AĞU

EYL

EKİ

KAS

ARA

1

MÜKELLEFİN

3 Vergi Kimlik Numarası

8260171516

Telefon No.

(Alan Kodu)

Telefon

4 Soyadı (Unvanı)

Y FİRMASI

5 Adı

TABLO I MATRAH VE VERGİ BİLDİRİMİ

6 TESLİM VE HİZMETLERİN KARŞILIĞINI TEŞKİL EDEN BEDEL

35 000 000 000

7 İSTİSNALAR VE ÖZEL MATRAH ŞEKLİNDE MATRAHA DAHİL OLMAYAN BEDEL (31+32+51) - (49)

8 KATMA DEĞER VERGİSİ MATRAHI (6-7)

35 000 000 000

9 MATRAH 35 000 000 000

ORAN(%)

17

VERGİ

5 950 000 000

10

11

12

13

14

15

16

17

19 HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ (10+12+14+16+18)

5 950 000 000

20 İLAVE EDİLECEK KDV

21 TOPLAM KATMA DEĞER VERGİSİ (19+20)

5 950 000 000

22 Önceki Dönemden Devreden İndirilecek KDV

23 Bu Döneme Ait İndirilecek KDV

3 500 000 000

24 Satışlardan İade Edilen, İşlemi Gerçekleşmeyen veya İşleminde Vazgeçilen Mal ve Hizmetler Nedeniyle İndirilmesi Gereken KDV

25 Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara Bu Dönemde İade Edilen KDV

26 İNDİRİMLER TOPLAMI (22+23+24+25)

3 500 000 000

27 ÖDENMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (21-26) - (30)

28 SONRAKİ DÖNEME DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ (26-21) - (53)

29 İADE EDİLMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (53+64)

1 800 000 000

30 TECİL EDİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ (63)

2 450 000 000

65 BEYANNAMENİN HANGİ SIFATLA VERİLDİĞİ

Mükellef

Mirasçı

Kanuni Temsilci (Veli, Vasi, Kayyım)

Vergi Kimlik No.
(Kanuni Temsilci)

Adı ve Soyadı

İmzası

Tarih

Damga Vergisi

66 BEYANNAMEYİ DÜZENLEYEN S.M. VEYA S.M.M.M.'in

Vergi Kimlik
Numarası

Adı ve Soyadı

İmzası

Tarih

TABLO II İSTİSNALAR VE İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN BİLDİRİM

11 Özel Matrah Şekline Tabi İşlemlerde Matraha Dahil Olmayan Bedel

12 Kısmi İstisnalar

İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER

TESLİM VE HİZMET TUTARI

YÜKLENİLEN KDV

13 İhracat İstisnası	34
15 Deniz, Hava ve Demiryolu Taşıma Araçlarına İlişkin İstisna	36
17 Liman ve Hava Meydanlarında Yapılan Hizmetlere İlişkin İstisna	38
19 Petrol Arama Faaliyetlerine İlişkin İstisna	40
41 Teşvik Belgeği Yatırım Mallarına İlişkin İstisna	42
43 Transit ve Uluslararası Taşımacılık İstisnası	44
45 Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara İlişkin İstisna (*)	46
47 Diplomatik ve Uluslararası Kuruluşlara İlişkin İstisna	48
49 Sorumluluk Uygulaması Kapsamında Hürda Metal Teslimleri	50

51 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN TESLİM VE HİZMET BEDELLERİ TOPLAMI (33+35+37+39+41+43+45+47+49)

52 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN YÜKLENİLEN KDV TOPLAMI (34+36+38+40+42+44+46+48+50)+(25)

53 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER NEDENİYLE YÜKLENİLEN VERGİLERDEN İADE OLUNACAK KDV (**)

TABLO III İHRAC KAYDIYLA TESLİMLERE AİT BİLDİRİM

54 İHRAC KAYDIYLA TESLİM BEDELİ	ORAN(%)	VERGİ
25 000 000 000	17	4250 000 000
55		
56		
57		
58		
59		
60		
61		
62 TECİL EDİLEBİLİR KDV (55+57+59+61)		4250 000 000
63 TECİL EDİLECEK KDV (***)		2450 000 000
64 İHRACATIN GERÇEKLEŞTİĞİ DÖNEMDE İADE EDİLECEK KDV (62-63)		1800 000 000

BEYANNAMEYE EKLENECEK BELGELER

Adet	Türü	Adet	Türü
	Adi, Kollektif ve Adi Komandit Şirketlerde Ortaklar Listesi (Sadece İlk İşe Başlama ve Değişiklikler Varsa Eklenecektir.)		Yeminli Mali Müşavir Raporuna Göre İade Almak İsteyenlerin Talep Dilekçesi
	İhrac Edilen Mallara Ait Gümrük Beyannamesinin Asli veya Noter ya da Yeminli Mali Müşavirce Tasdikli Örneği		3100 Sayılı Kanun Uyarınca Kullanılan Ödeme Kaydedici Cihazdan Alınan Aylık Mali Hafıza Raporu
	Sınır Ticaretine Ait Tahakkuk Varakasının Noter, Yeminli Mali Müşavir veya Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		
	Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolcular ile Diplomatik İstisnadan Yararlananlara Yapılan İadelere Ait Liste (Tahsil Edilen Vergilerin İade Edildiği Dönemde Eklenecektir.)		
	Uluslararası Kara Taşımacılığına Ait Kara Manifestosu Tır Karnesi veya Transit Aktarma Beyannamesinin Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		

Bu Dönemde Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara Döviz Karşılığı Yapılan Satışlardan İstisna Şartları Gerçekleşen Tutarlar ve İhmalatlı Bedel Yüklenilen Vergiler Yazılacaktır.

(26) No.lu Satırdaki Tutarıdan (21) No.lu Satırdaki Tutarın Düşülmesi Sonucu Kalan Meblağ (52) No.lu Satırdaki Tutarıdan Küçük ve Orta M. Blag, Büyükse (52) No.lu Satırdaki Tutar Yazılacaktır.

(21) No.lu Satırdaki Tutarıdan (26) No.lu Satırdaki Tutarın Düşülmesi Sonucu Kalan Meblağ (62) No.lu Satırdaki Tutar Yazılacaktır.

Örnek 3:

Yukarıdaki örnekte vermiş olduğumuz verileri tekrar kullanarak, sadece toplam indirilecek KDV 3.500.000.000.-TL yerine, 6.500.000.000.-TL tutarı olarak değiştirmek suretiyle tecil - iade edilecek KDV tutarının ne yönde değişeceği örnek 3'ün devamında verilen KDV beyannamesinde gösterilmiştir.

Örnek 2'de düzenlenen KDV beyannamesinde, indirilecek KDV 3.500.000.000.-TL'dan 6.500.000.000.-TL'ya yükseltildiği halde iade alınacak KDV tutarı aynı miktarda artış göstermemiştir. İndirilecek KDV'nde (6.500.000.000.- - 3.500.000.000.- =) 3.000.000.00.-TL'lık artış varken, iade alınacak KDV'nde (4.250.000.000.- - 1.800.000.000.- =) 2.450.000.000.-TL'lık artış söz konusudur.

Bunun nedeni ise, örnek 2'de gösterilen beyannamede (5.950.000.000.- - 3.500.000.000.- =) 2.450.000.000.-TL ödenecek KDV hesaplandığı için bu tutar tecil edilerek, ihraç kaydıyla teslimler üzerinden %17 oranında hesaplanan (25.000.000.000.- x %17=) 4.250.000.000.-TL'lık KDV'nden düşülmüş, kalan (4.250.000.000.- - 2.450.000.000.- =) 1.800.000.000.-TL'lık tutar iade edilecek KDV olarak beyannamenin ilgili satırında olmasıdır. Örnek 3'de gösterilen KDV beyannamesinde ise, ödenecek KDV yoktur, bu nedenle tecil edilecek KDV'de bulunmamaktadır. Ancak, en fazla iade alınabilecek tutar, ihraç kaydıyla teslim bedelleri üzerinden hesaplanan KDV tutarı kadar olabileceğinden, bu beyannamede iade alınabilecek KDV tutarı (25.000.000.000.- x %17 =) 4.250.000.000.-TL olmuştur. Toplam indirilecek KDV'nden iade alınacak KDV düşüldükten sonra kalan (6.500.000.000.- - 4.250.000.000.- =) 550.000.000.-TL'da beyannamenin sonraki dönemlere devreden KDV satırında gösterilmiştir.

KATMA DEĞER VERGİSİ BEYANNAMESİ

(Gerçek Usulde Vergilendirilen Mükellefler İçin)

1 YUNUSUZURZ
VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

YILI 2001

AYLIK X

ÜÇ AYLIK

2 ZSKİPZEHİR
İL-İLÇE

OCA

ŞUB

MAR

NIS X

MAY

HAZ

TEM

AĞU

EYL

EKI

KAS

ARA

MÜKELLEFİN

3 Vergi Kimlik Numarası

8260171516

Telefon No.

(Alan Kodu)

Telefon

4 Soyadı (Unvanı)

Y FİRMAŞI

5 Adı

1

TABLO I

MATRAH VE VERGİ BİLDİRİMİ

6	TESLİM VE HİZMETLERİN KARŞILIĞINI TEŞKİL EDEN BEDEL		35 000 000 000
7	İSTISNALAR VE ÖZEL MATRAH SEKLİNDE MATRAHA DAHİL OLMAYAN BEDEL (57+32+57) - (39)		
8	KATMA DEĞER VERGİSİ MATRAHI (6-7)		35 000 000 000
		MATRAH	VERGİ
		35 000 000 000	5 950 000 000
		ORAN(%)	
		17	
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ (10+12+14+16+18)		5 950 000 000
20	İLAVE EDİLECEK KDV		
21	TOPLAM KATMA DEĞER VERGİSİ (19+20)		5 950 000 000
22	Önceki Dönemden Devreden İndirilecek KDV		
23	Bu Döneme Ait İndirilecek KDV		
24	Satışlardan İfade Edilen, İşlemi Gerçekleşmeyen veya İşlemden Vazgeçilen Mal ve Hizmetler Nedeniyle İndirilmesi Gereken KDV		
25	Türkiye'de İkamet Emeyen Yolculara Bu Dönemde İfade Edilen KDV		
26	İNDİRİMLER TOPLAMI (22+23+24+25)		6 500 000 000
27	ÖDENMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (21-26) - (30)		
28	SONRAKİ DÖNEME DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ (26-21) - (53)		5 500 000 000
29	İADE EDİLMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (53+64)		4 250 000 000
30	TECİL EDİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ (63)		

65 BEYANNAMENİN HANGİ SIFATLA VERİLDİĞİ

Mükellef

Mirasçı

Kanuni Temsilci (Veli, Vasi, Kayıym)

Vergi Kimlik No.
(Kanuni Temsilci)

Adı ve Soyadı

İmzası

Tarih

Damga Vergisi

66 BEYANNAMEYİ DÜZENLEYEN S.M. VEYA S.M.M.M.'İN

Vergi Kimlik
Numarası

Adı ve Soyadı

İmzası

Tarih

TABLO II İSTISNALAR VE İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN BİLDİRİM

- 11 Özel Matrah Şekline Tabi İşlemlerde Matraha Dahil Olmayan Bedel
12 Kısmi İstisnalar

İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER

TESLİM VE HİZMET TUTARI

YÜKLENİLEN KDV

13 İhracat İstisnası	34
15 Deniz, Hava ve Demiryolu Taşıma Araçlarına İlişkin İstisna	36
17 Liman ve Hava Meydanlarında Yapılan Hizmetlere İlişkin İstisna	38
19 Petrol Arama Faaliyetlerine İlişkin İstisna	40
11 Tesvik Belgesi Yatırım Mallarına İlişkin İstisna	42
13 Transit ve Uluslararası Taşımacılık İstisnası	44
15 Türkiye'de İkamet Etmeyen Yöleculara İlişkin İstisna (*)	46
17 Diplomatik ve Uluslararası Kuruluşlara İlişkin İstisna	48
19 Sorumluluk Uygulanması Kapsamında Hurda Metal Teslimleri	50

51 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN TESLİM VE HİZMET BEDELLERİ TOPLAMI (33+35+37+39+41+43+45+47+49)

52 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN YÜKLENİLEN KDV TOPLAMI (34+36+38+40+42+44+46+48+50)+(25)

53 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER NEDENİYLE YÜKLENİLEN VERGİLERDEN İADE OLUNACAK KDV (**)

TABLO III İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERE AİT BİLDİRİM

54 İHRAÇ KAYDIYLA TESLİM BEDELİ	ORAN(%)	VERGİ
25 000 000 000 000	17	4 250 000 000
56		
58		
60		
62 TECİL EDİLEBİLİR KDV (55+57+59+61)		4 250 000 000
63 TECİL EDİLECEK KDV (***)		
64 İHRAÇTIN GERÇEKLEŞTİĞİ DÖNEMDE İADE EDİLECEK KDV (62-63)		4 250 000 000

BEYANNAMEYE EKLENECEK BELGELER

Adet	Türü	Adet	Türü
	Adi, Kolektif ve Adi Komandit Şirketlerde Ortaklar Listesi (Sadece İlk İşe Başlama ve Değişiklikler Varsa Eklenecektir.)		Yeminli Mali Müşavir Raporuna Göre İade Almak İsteyenlerin Talep Dilekçesi
	İhraç Edilen Mallara Ait Gümrük Beyannamesinin Asli veya Noter ya da Yeminli Mali Müşavirce Tasdikli Örneği		3100 Sayılı Kanun Uyarınca Kullanılan Ödeme Kaydedici Cihazdan Alınan Aylık Mali Hafıza Raporu
	Sınır Ticaretine Ait Tahakkuk Varakasının Noter, Yeminli Mali Müşavir veya Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		
	Türkiye'de İkamet Etmeyen Yölecular ile Diplomatik İstisnadan Yararlananlara Yapılan İadelere Ait Liste (Tahsil Edilen Vergilerin İade Edildiği Dönemde Eklenecektir.)		
	Uluslararası Kara Taşımacılığına Ait Kara Manifestosu Tır Karnesi veya Transit Aktarma Beyannamesinin Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		

Bu Dönemde Türkiye'de İkamet Etmeyen Yöleculara Döviz Karşılığı Yapılan Satışlardan İstisna Şartları Geçerli ise Tanıtıcı ve Bonofolu İlgili Yüklenilen Vergiler Yazılacaktır.
(26) No.lu Satırdaki Tutarın (21) No.lu Satırdaki Tutarın Düşülmesi Sonucu Kalan Meblağ (52) No.lu Satırdaki Tutarın Kaçukse Bu Meblağ, Büyükse (52) No.lu Satırdaki Tutar Yazılacaktır.
(21) No.lu Satırdaki Tutarın (26) No.lu Satırdaki Tutarın Düşülmesi Sonucu Kalan Meblağ (62) No.lu Satırdaki Tutarın Kaçukse Bu Meblağ, Büyükse (62) No.lu Satırdaki Tutar Yazılacaktır.

**5.1.2. İndirimli Oranda KDV'ne Tabi Malların İhraç Kaydıyla
Teslimlerine Ait KDV Beyannamesi Örneği**

Örnek 4:

İndirimli oranda (%8) KDV'ne tabi malların üretimini ve pazarlamasını yapan (F) imalat işletmesinin muhasebe kayıtlarına göre, Temmuz/2001 dönemine ait bilgileri aşağıdaki gibidir.

<u>SATISLAR</u>	<u>TUTAR</u>	<u>HESAPLANAN KDV</u>
İhraç kaydıyla teslimler :	15.000.000.000.-	1.200.000.000.-
Yurtiçi satışlar :	<u>15.000.000.000.-</u>	<u>1.200.000.000.-</u>
TOPLAM :	30.000.000.000.-	2.400.000.000.-

<u>İNDİRİLECEK KDV</u>	<u>TUTAR</u>
Önceki dönemden devreden KDV :	900.000.000.-
Bu döneme ait indirilecek KDV :	3.750.000.000.-
İhraç kayıtlı teslimler nedeniyle yüklenilen KDV : 1.500.000.000.-	
Yurtiçi satışlar nedeniyle Yüklenilen KDV : <u>2.250.000.000.-</u>	
TOPLAM :	<u>4.650.000.000.-</u>

Bu bilgilere göre imalatçı firmanın ilgili dönemdeki tecil ve iade edilecek KDV tutarını KDV beyannamesinde gösterelim.

KATMA DEĞER VERGİSİ BEYANNAMESİ

(Gerçek Usulde Vergilendirilen Mükellefler İçin)

V.D.KODU
(Vergi Dairesince Doldurulacaktır.)1 BATTALGAZİ
VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

YILI 2001 AYLIK X ÜÇ AYLIK

2 RSKİŞEHİR
İL-İLÇEOCA ŞUB MAR NİS MAY HAZ
TEM X AĞU EYL EKİ KAS ARA3 MÜKELLEFİN
Vergi Kimlik Numarası

8260159528

Telefon No.

(Alan Kodu)

Telefon

4 Soyadı (Unvanı)

F FİZMASI

5 Adı

TABLO I

MATRAH VE VERGİ BİLDİRİMİ

6	TESLİM VE HİZMETLERİN KARŞILIĞINI TEŞKİL EDEN BEDEL	30 000 000 000
7	İSTISNALAR VE ÖZEL MATRAH ŞEKLİNDE MATRAHA DAHİL OLMAYAN BEDEL (31+32+51) - (49)	
8	KATMA DEĞER VERGİSİ MATRAHI (6-7)	30 000 000 000
9	MATRAH	30 000 000 000
10	ORAN (%)	08
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ (10+12+14+16+18)	2 400 000 000
20	İLAVE EDİLECEK KDV	
21	TOPLAM KATMA DEĞER VERGİSİ (19+20)	2 400 000 000
22	Önceki Dönemden Devreden İndirilecek KDV	900 000 000
23	Bu Döneme Ait İndirilecek KDV	3 750 000 000
24	Sansızlardan İade Edilen, İşlemi Gerçekleşmeyen veya İşleminin Vazgeçilen Mal ve Hizmetler Nedeniyle İndirilmesi Gereken KDV	
25	Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara Bu Dönemde İade Edilen KDV	
26	İNDİRİMLER TOPLAMI (22+23+24+25)	4 650 000 000
27	ÖDENMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (21-26) - (30)	
28	SONRAKİ DÖNEME DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ (26-21) - (53)	1 950 000 000
29	İADE EDİLMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (53+63)	1 500 000 000
30	TECİL EDİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ (63)	

65 BEYANNAMENİN HANGİ SIFATLA VERİLDİĞİ

Mükellef Mirasçı Kanuni Temsilci (Veli, Vasi, Kayyım)

Vergi Kimlik No.
(Kanuni Temsilci)

Adı ve Soyadı

İmzası

Tarih

Danga Vergisi

66 BEYANNAMEYİ DÜZENLEYEN S.M. VEYA S.M.M.M.'İN

Vergi Kimlik
Numarası

Adı ve Soyadı

İmzası

Tarih

TABLO II İSTİSNALAR VE İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN BİLDİRİM**31** Özel Matrah Şekline Tabi İşlemlerde Matraha Dahil Olmayan Bedel**32** Kısmi İstisnalar**İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER****TESLİM VE HİZMET TUTARI****YÜKLENİLEN KDV**

33 İhracat İstisnası	34
35 Deniz, Hava ve Demiryolu Taşıma Araçlarına İlişkin İstisna	36
37 Liman ve Hava Meydanlarında Yapılan Hizmetlere İlişkin İstisna	38
39 Petrol Arama Faaliyetlerine İlişkin İstisna	40
41 Teşvik Belgesi Yatırım Mallarına İlişkin İstisna	42
43 Transit ve Üçüncü Tarafların Taşımacılık İstisnası	44
45 Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara İlişkin İstisna (*)	46
47 Diplomatik ve Uluslararası Kuruluşlara İlişkin İstisna	48
49 Sorumluluk Uygulaması Kapsamında Hurda Metal Teslimleri	50

51 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN TESLİM VE HİZMET BEDELLERİ TOPLAMI (33+35+37+39+41+43+45+47+49)**52** İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN YÜKLENİLEN KDV TOPLAMI (34+36+38+40+42+44+46+48+50)+(25)**53** İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER NEDENİYLE YÜKLENİLEN VERGİLERDEN İADE OLUNACAK KDV (**)**TABLO III İHRAC KAYDIYLA TESLİMLERE AIT BİLDİRİM**

54	İHRAC KAYDIYLA TESLİM BEDELİ	ORAN(%)	55	VERGİ
56	15 000 000 000 000	08	57	1 200 000 000 000
58			59	
60			61	
62	TECİL EDİLEBİLİR KDV (55+57+59+61)			1 200 000 000 000
63	TECİL EDİLECEK KDV (***)			
64	İHRACATIN GERÇEKLEŞTİĞİ DÖNEMDE İADE EDİLECEK KDV (62-63)			1 500 000 000 000

BEYANNAMEYE EKLENECEK BELGELER

Adet	Türü	Adet	Türü
	Adi, Kollektif ve Adi Komandit Şirketlerde Ortaklar Listesi (Sadece İlk İşe Başlama ve Değişiklikler Varsa Eklenecektir.)		Yeminli Mali Müşavir Raporuna Göre İade Almak İsteyenlerin Talep Dilekçesi
	İhrac Edilen Mallara Ait Gümrük Beyannamesinin Ash veya Noter ya da Yeminli Mali Müşavirce Tasdikli Örneği		3100 Sayılı Kanun Uyarınca Kullanılan Ödeme Kaydedici Cihazdan Alınan Aylık Mali Hafıza Raporu
	Sınır Ticaretine Ait Tahakkuk Varakasının Noter, Yeminli Mali Müşavir veya Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		
	Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolcular ile Diplomatik İstisnadan Yararlananlara Yapılan İadelere Ait Liste (Tahsil Edilen Vergilerin İade Edildiği Dönemde Eklenecektir.)		
	Uluslararası Kara Taşımacılığına Ait Kara Manifestosu Tır Karnesi veya Transit Aktarma Beyannamesinin Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		

*) Bu Dönemde Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara Döviz Karşılığı Yapılan Satışlardan İstisna Şartları Gerçekleşen Ticaret ve Banka ile İlgili Yüklenilen Vergiler Yazılacaktır.

**) (26) No.lu Satırdaki Tutardan (21) No.lu Satırdaki Tutarı Düşülmesi Sonucu Kalan Meblağ (52) No.lu Satırdaki Tutardan Kaçaklık Bu Meblağ, Büyükse (52) No.lu Satırdaki Tutar Yazılacaktır.

***) (21) No.lu Satırdaki Tutardan (26) No.lu Satırdaki Tutarı Düşülmesi Sonucu Kalan Meblağ (62) No.lu Satırdaki Tutardan Kaçaklık Bu Meblağ, Büyükse (62) No.lu Satırdaki Tutar Yazılacaktır.

6. DOĞRUDAN İHRACATTAN DOĞAN KDV İADE ALACAĞI İLE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERDEN DOĞAN KDV İADESİ ALACAĞININ KARŞILAŞTIRILMASI

Bilindiği gibi işletmeler, yurtdışına doğrudan ihracat yaparak mallarını satabildikleri gibi ihraç kaydıyla da bir tür ön ihracat yaparak mallarını yurtdışına satabilmektedirler. İhracat yöntemlerinden ikisinde de, yapılan ihracat nedeniyle KDV iadesi doğmaktadır. KDV iadesinin temel unsurunu "yüklenilen KDV" oluşturmaktadır. Doğrudan ihracat yönteminde, yüklenilen KDV için iade talebinde bulunulmasına rağmen, ihraç kaydıyla yapılan teslimler nedeniyle iadesi talep edilen KDV, yukarıda da görüldüğü üzere yüklenilen KDV değil, hesaplanan KDV'dir. Bu durumda aynı veriler kullanılarak iki ayrı yöntemle göre ihracat gerçekleştirilmiş olsa, iade alınacak KDV tutarında bir değişiklik var mıdır? yok mudur?, varsa ne yönde değişimler vardır? Bu soruları bir örnek çalışma üzerinde görelim.

Örnek:

Aynı verilere sahip (A) işletmesinin doğrudan ihracat yaptığını, (B) işletmesinin ise ihraç kaydıyla teslim yaptığını varsayalım. Muhasebe kayıtlarından alınan bilgilere göre işletmelerin Temmuz/2001 dönemi içindeki verileri aşağıdaki gibidir:

	<u>TUTAR</u>
Yurtiçi Satışlar	: 20.000.000.000.-TL.
İhraç Kaydıyla Teslimler	: <u>50.000.000.000.-TL.</u>
TOPLAM	: 70.000.000.000.-TL.

	<u>TUTAR</u>
Bir Önceki Dönemden Devreden KDV	: 2.350.000.000.-TL.
Yurtiçi Satışlar Nedeniyle Yüklenilen KDV	: 2.450.000.000.-TL.
İhraç Kaydıyla Teslimler Nedeniyle Yüklenilen KDV	: <u>5.650.000.000.-TL.</u>
TOPLAM	:10.450.000.000.-TL.

İşletmeler genel oranlı KDV'ne tabi malların ticaretini yapmakta olup ilgili dönemdeki KDV oranı % 18'dir.

KATMA DEĞER VERGİSİ BEYANNAMESİ

(Gerçek Usulde Vergilendirilen Mükellefler İçin)

145
1015 A

1 BATTALGAZİ
VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

YILI 2001 AYLIK X ÜÇ AYLIK

2 ZSKİBEHİR
İL-İLÇE

OCA SUB MAR NİS MAY HAZ
TEM X AGU EYL EKİ KAS ARA

V.D.KODU
(Vergi Dairesince Doldurulacaktır.)

1

3 MÜKELLEFİN
Vergi Kimlik Numarası

9260265590

Telefon No.

(Alan Kodu)

Telefon

4 Soyadı (Unvanı)

A FİRMASI

5 Adı

TABLO I MATRAH VE VERGİ BİLDİRİMİ

6	TESLİM VE HİZMETLERİN KARŞILIĞINI TEŞKİL EDEN BEDEL	70 000 000 000
7	İSTİSNALAR VE ÖZEL MATRAH SEKLİNDE MATRAHA DAHİL OLMAYAN BEDEL (31+32+31) - (39)	50 000 000 000
8	KATMA DEĞER VERGİSİ MATRAHI (6-7)	20 000 000 000
9	MATRAH	20 000 000 000
10	ORAN(%)	18
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ (10+12+14+16+18)	3 600 000 000
20	İLAVE EDİLECEK KDV	
21	TOPLAM KATMA DEĞER VERGİSİ (19+20)	3 600 000 000
22	Önceki Dönemden Devreden İndirilecek KDV	2 350 000 000
23	Bu Döneme Ait İndirilecek KDV	8 100 000 000
24	Satışlardan İade Edilen, İşlemi Gerçekleşmeyen veya İşlemden Vazgeçilen Mal ve Hizmetler Nedeniyle İndirilmesi Gereken KDV	
25	Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara Bu Dönemce İade Edilen KDV	
26	İNDİRİMLER TOPLAMI (22+23+24+25)	10 450 000 000
27	ÖDENMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (21-26) - (30)	
28	SONRAKİ DÖNEME DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ (26-21) - (53)	1 200 000 000
29	İLAVE EDİLMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (52+64)	5 650 000 000
30	TECİL EDİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ (63)	

65 BEYANNAMENİN HANGİ SIFATLA VERİLDİĞİ

Mükellef	Mirasçı	Kanuni Temsilci (Veli, Vasi, Kayyum)
Vergi Kimlik No. (Kanuni Temsilci)		
Adı ve Soyadı		
İmzası		Damga Vergisi
Tarih		

66 BEYANNAMEYİ DÜZENLEYEN S.M. VEYA S.M.M.M.'İN

Vergi Kimlik Numarası	
Adı ve Soyadı	
İmzası	
Tarih	

TABLO II İSTİSNALAR VE İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN BİLDİRİM

31 Özel Matrah Şekline Tabi İşlemlerde Matraha Dahil Olmayan Bedel

32 Kısmi İstisnalar

İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER

TESLİM VE HİZMET TUTARI

YÜKLENİLEN KDV

33 İhracat İstisnası

50 000 000 000 34

5 650 000 000

35 Deniz, Hava ve Demiryolu Taşıma Araçlarına İlişkin İstisna

36

37 Liman ve Hava Meydanlarında Yapılan Hizmetlere İlişkin İstisna

38

39 Petrol Arama Faaliyetlerine İlişkin İstisna

40

41 Tesvik Belgeği Yatırım Mallarına İlişkin İstisna

42

43 Transit ve Uluslararası Taşımacılık İstisnası

44

45 Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara İlişkin İstisna (*)

46

47 Diplomatik ve Uluslararası Kuruluşlara İlişkin İstisna

48

49 Sorumluluk Uygulaması Kapsamında Hürda Metal Teslimleri

50

51 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN TESLİM VE HİZMET BEDELLERİ TOPLAMI (33+35+37+39+41+43+45+47+49)

50 000 000 000

52 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN YÜKLENİLEN KDV TOPLAMI (34+36+38+40+42+44+46+48+50)+(25)

5 650 000 000

53 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER NEDENİYLE YÜKLENİLEN VERGİLERDEN İADE OLUNACAK KDV (**)

5 650 000 000

TABLO III İHRAC KAYDIYLA TESLİMLERE AIT BİLDİRİM

İHRAC KAYDIYLA TESLİM BEDELİ

ORAN(%)

VERGİ

54

55

56

57

58

59

60

61

62 TECİL EDİLEBİLİR KDV (55+57+59+61)

63 TECİL EDİLECEK KDV (***)

64 İHRACATIN GERÇEKLEŞTİĞİ DÖNEMDE İADE EDİLECEK KDV (62-0,3)

BEYANNAMEYE EKLENECEK BELGELER

Adet	Türü	Adet	Türü
	Adi, Kolektif ve Adi Komandit Şirketlerde Ortaklar Listesi (Sadece İlk İşe Başlama ve Değişiklikler Varsa Eklenecektir.)		Yeminli Mali Müşavir Raporuna Göre İade Almak İsteyenlerin Talep Dilekçesi
	İhraç Edilen Mallara Ait Gümrük Beyannamesinin Asli veya Noter ya da Yeminli Mali Müşavire Tasdikli Örneği		3100 Sayılı Kanun Uyarınca Kullanılan Ödeme Kaydedici Cihazdan Alınan Aylık Mali Hafıza Raporu
	Sınır Ticaretine Ait Tahakkuk Varakasının Noter, Yeminli Mali Müşavir veya Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		
	Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolcular ile Diplomatik İstisnadan Yararlanınlara Yapılan İadelere Ait Liste (Tahsil Edilen Vergilerin İade Edildiği Dönemde Eklenecektir.)		
	Uluslararası Kara Taşımacılığına Ait Kara Manifestosu Tır Karnesi veya Transit Alımına Beyannamesinin Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		

Bu Dönemde Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara Döviz Karşılığı Yapılan Satışlardan İstisna Satılan Gümrük Ücreti İstisnası ve Başlıklarla İlgili Yöklümlen Vergiler Yazılacaktır.

(*) 26 No.lu Satırdaki Tutardan (23) No.lu Satırdaki Tutarı Düşümlenir. Sonuçta Kalan Meblağ (52) No.lu Satırdaki Tutardan Küçüktür. Bir Meblağ İnceleme (52) No.lu Satırdaki Tutarı Yazılacaktır.

(**) 26 No.lu Satırdaki Tutardan (26) No.lu Satırdaki Tutarı Düşümlenir. Sonuçta Kalan Meblağ (62) No.lu Satırdaki Tutardan Küçüktür. Bir Meblağ İnceleme (62) No.lu Satırdaki Tutarı Yazılacaktır.

KATMA DEĞER VERGİSİ BEYANNAMESİ

(Gerçek Usulde Vergilendirilen Mükellefler İçin)

1015 A

1 BATTALGAZİ
VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

YILI 2001 AYLIK x ÜÇ AYLIK

2 İSKİPZEHİR
İL-İLÇEOCA ŞUB MAR NİS MAY HAZ
TEM x AĞU EYL EKİ KAS ARAV.D.KODU
(Vergi Dairesince Doldurulacaktır.)

1

3 MÜKELLEFİN
Vergi Kimlik Numarası

9260265589

Telefon No.

4 Soyadı (Unvanı)

B FİRMASI

Alan Kodu

Telefon

5 Adı

TABLO I

MATRAH VE VERGİ BİLDİRİMİ

6	TESLİM VE HİZMETLERİN KARŞILIĞINI TEŞKİL EDEN BEDEL		70 000 000 000
7	İSTISNALAR VE ÖZEL MATRAH ŞEKLİNDE MATRAHA DAHİL OLMAYAN BEDEL (31+32+33) - (49)		
8	KATMA DEĞER VERGİSİ MATRAHI (6-7)		70 000 000 000
	MATRAH	ORAN(%)	VERGİ
	70 000 000 000	18	12 600 000 000
9		10	
11		12	
13		14	
15		16	
17		18	
19	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ (10+12+14+16+18)		12 600 000 000
20	İLAVE EDİLECEK KDV		
21	TOPLAM KATMA DEĞER VERGİSİ (19+20)		12 600 000 000
22	Önceki Dönemden Devreden İndirilecek KDV		2 350 000 000
23	Bu Döneme Ait İndirilecek KDV		8 100 000 000
24	Satışlardan İade Edilen, İşlemi Gerçekleşmeyen veya İşlemden Vazgeçilen Mal ve Hizmetler Nedeniyle İndirilmesi Gereken KDV		
25	Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara Bu Dönemde İade Edilen KDV		
26	İNDİRİMLER TOPLAMI (22+23+24+25)		10 450 000 000
27	ÖDENMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (21-26) - (30)		
28	SONRAKİ DÖNEME DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ (26-21) - (53)		
29	İADE EDİLMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (53+64)		6 850 000 000
30	TECİL EDİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ (63)		2 150 000 000

65 BEYANNAMENİN HANGİ SIFATLA VERİLDİĞİ

Mükellef Mirasçı Kanuni Temsilci (Veli, Vasi, Kayyım)

Vergi Kimlik No.
(Kanuni Temsilci)

Adı ve Soyadı

İmzası

Tarih

Damga Vergisi

66 BEYANNAMENİ DÜZENLEYEN S.M. VEYA S.M.M.M.'İN

Vergi Kimlik Numarası

Adı ve Soyadı

İmzası

Tarih

TABLO II İSTİSNALAR VE İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN BİLDİRİM
31 Özel Matrah Şekline Tabi İşlemlerde Matraha Dahil Olmayan Bedel

32 Kısmi İstisnalar

İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER
TESLİM VE HİZMET TUTARI
YÜKLENİLEN KDV

33 İhracat İstisnası	34
35 Deniz, Hava ve Demiryolu Taşıma Araçlarına İlişkin İstisna	36
37 Liman ve Hava Meydanlarında Yapılan Hizmetlere İlişkin İstisna	38
39 Petrol Arama Faaliyetlerine İlişkin İstisna	40
41 Teşvik Belgesi Yatırım Mallarına İlişkin İstisna	42
43 Transit ve Uluslararası Taşımacılık İstisnası	44
45 Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara İlişkin İstisna (*)	46
47 Diplomatik ve Uluslararası Kuruluşlara İlişkin İstisna	48
49 Sorumluluk Uygulaması Kapsamında Hurda Metal Teslimleri	50

51 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN TESLİM VE HİZMET BEDELLERİ TOPLAMI (33+35+37+39+41+43+45+47+49)

52 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN YÜKLENİLEN KDV TOPLAMI (34+36+38+40+42+44+46+48+50)+(25)

53 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER NEDENİYLE YÜKLENİLEN VERGİLERDEN İADE OLUNACAK KDV (***)

TABLO III İHRAC KAYDIYLA TESLİMLERE AIT BİLDİRİM

54	İHRAC KAYDIYLA TESLİM BEDELİ	ORAN(%)	55	VERGİ
56	50 000 000 000	18	57	9 000 000 000
58			59	
60			61	
62	TECİL EDİLEBİLİR KDV (55+57+59+61)			9 000 000 000
63	TECİL EDİLECEK KDV (***)			2 150 000 000
64	İHRACATIN GERÇEKLEŞTİĞİ DÖNEMDE İADE EDİLECEK KDV (62-63)			6 850 000 000

BEYANNAMEYE EKLENECEK BELGELER

Adet	Türü	Adet	Türü
	Adi, Kollektif ve Adi Komandit Şirketlerde Ortaklar Listesi (Sadece İlk İşe Başlama ve Değişiklikler Varsa Eklenecektir.)		Yeminli Mali Müşavir Raporuna Göre İade Almak İsteyenlerin Talep Dilekçesi
	İhrac Edilen Mallara Ait Gümrük Beyannamesinin Asli veya Noter ya da Yeminli Mali Müşavirce Tasdikli Örneği		3100 Sayılı Kanun Uyarınca Kullanılan Ödeme Kaydedici Cihazdan Alınan Aylık Mali Hafıza Raporu
	Sınır Ticaretine Ait Tahakkuk Varakasının Noter, Yeminli Mali Müşavir veya Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		
	Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolcular ile Diplomatik İstisnadan Yararlanana Yapan Yapılan İadelere Ait Liste (Tahsil Edilen Vergilerin İade Edildiği Dönemde Eklenecektir.)		
	Uluslararası Kara Taşımacılığına Ait Kara Manifestosu Tır Karnesi veya Transit Aktarma Beyannamesinin Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		

(*) Bu Dönemde Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara Döviz Karşılığı Yapılan Satışlardan İstisna Şartları Gerçekleşen Faturalar ve Barutla İlgili Yüklenilen Vergiler Yazılacaktır.

(**) 20 No.lu Satırdaki Tutarıdan (21) No.lu Satırdaki Tutarın Düşülmesi Sonucu Kalan Meblağ (52) No.lu Satırdaki Tutarıdan Küçüğe Bu Meblağ, Büyükse (52) No.lu Satırdaki Tutar Yazılacaktır.

(***) 20 No.lu Satırdaki Tutarıdan (26) No.lu Satırdaki Tutarın Düşülmesi Sonucu Kalan Meblağ (62) No.lu Satırdaki Tutarıdan Küçüğe Bu Meblağ, Büyükse (62) No.lu Satırdaki Tutar Yazılacaktır.

Yukarıda vermiş olduğumuz örnekte, aynı veriler kullanılıyor olmasına rağmen, doğrudan ihracat nedeniyle düzenlenen KDV beyannamesinde iade edilmesi gereken KDV 5.650.000.000.- Türk Lirası'dır, ihraç kaydıyla teslimler nedeniyle düzenlenen KDV beyannamesinde iade edilmesi gereken KDV ise 6.850.000.000.-Türk Lirası'dır. Düzenlenen her iki KDV beyannamesinde de iade olarak talep edilecek KDV tutarları farklıdır. Bunun nedeni şöyle açıklanabilir:

Doğrudan yapılan ihracat nedeniyle düzenlenen KDV beyannamesinde, KDV iadesi olarak talep edilecek tutar, yüklenilen KDV'dir. Kural olarak, iade alınacak KDV, en fazla yüklenilen KDV kadardır. Bu beyannamede 10.450.000.000.-Türk Lirası toplam indirilecek KDV vardır. Bu tutarın 3.600.000.000.- Türk Lirası yurtiçi satışlar nedeniyle **hesaplanan KDV** olarak tahsil edilmiştir. 5.600.000.000.-Türk Lirası **iade edilecek KDV**'dir, kalan 1.200.000.000.- Türk Lirası da sonraki dönemlere **devreden KDV** olarak beyannamenin ilgili satırına kaydedilmiştir.

İhraç kaydıyla düzenlenen KDV beyannamesinde ise, İhraç kaydıyla teslimler üzerinden %18 KDV hesaplanmış, bundan ödenmesi gereken KDV (tecil edilecek KDV) düşüldükten sonra kalan tutar **iade edilecek KDV** olarak bulunmuştur. Bu beyannamede de, ihraç kaydıyla teslim bedeli üzerinden 9.000.000.000.- Türk Lirası KDV hesaplanmıştır. Bu tutardan 2.150.000.000.- Türk Lirası ödenmesi gereken KDV (**tecil edilecek KDV**) düşülmekte ve kalan 6.850.000.000.-TL. **iade edilmesi gereken KDV** olmaktadır.

Sonuç olarak, her iki yöntemde de yüklenilen KDV iade olarak talep edilmektedir. Alışlar nedeniyle yüklenilmeyen KDV'nin iadesi mümkün değildir. Doğrudan ihracat nedeniyle talep edilen KDV iadesinde, en fazla ihracata konu olan alışlar nedeniyle yüklenilen KDV, iade edilecek KDV olabilmektedir. Yurtiçi satışlara konu olacak alışlar nedeniyle yüklenilen KDV iadenin konusuna girmemektedir. Bu nedenle beyannamede ihracata konu olan alışlar nedeniyle yüklenilen KDV tutarı olan 5.650.000.000.- Türk Lirası iade olarak talep edilmekte, 1.200.000.000.- Türk Lirası ise yurtiçi satışlara konu olacak alışlara isabet eden yüklenilen KDV olduğu için indirim

konusu da yapılamadığından sonraki dönemlere devreden KDV olarak beyannamenin ilgili satırında gösterilmektedir.

İhraç kayıtlı satışlarda ise durum biraz daha farklıdır. Bu yöntemde de iade alınacak tutar en fazla ihraç kaydıyla teslimler üzerinden hesaplanan KDV kadar olabilmektedir. (konumuzun ilgili bölümlerinde belirttiğimiz istisnai durumlar hariç) Beynamede bu tutar 9.000.000.000.- Türk Lirasıdır. Bu tutardan 2.150.000.000.- Türk Lirası ödenecek KDV (tecil edilecek KDV) düştükten sonra kalan 6.850.000.000.- Türk Lirası iade alınacak KDV'dir. Görüleceği üzere bu beynamede sonraki dönemlere devreden KDV bulunmamaktadır.

Beyannameler arasındaki iade alınacak KDV tutarları arasındaki fark (6.850.000.000.- - 5.650.000.000.- =) 1.200.000.000.- Türk Lirasıdır. Bu tutar, doğrudan ihracat nedeniyle düzenlenen KDV beyannamesindeki sonraki dönemlere devreden KDV kadardır. Bundan şu anlaşılmaktadır; doğrudan ihracatta, en fazla ihracata konu olan alışlar nedeniyle yüklenilen KDV kadar iade alınabilmektedir. İhraç kaydıyla teslimlerde ise en fazla ihraç kaydıyla teslim bedelleri üzerinden hesaplanan KDV tutarı kadar (konunuzun ilgili bölümlerinde belirttiğimiz istisnai durumlar hariç) ihracata konu olan alışlar nedeniyle yüklenilen KDV ile birlikte, yurtiçi satışlara konu olan alışlar nedeniyle yüklenilen KDV de iade kapsamına girebilmektedir. Örneğimizde ihraç kaydıyla teslimlere konu olan yüklenilen KDV 5.650.000.000.- Türk Lirasıdır. Toplan olarak 6.850.000.000.- Türk Lirası iade alınacak KDV olduğuna göre, kalan 1.200.000.000.- Türk Lirası da yurtiçi satışlara konu olan yüklenilen KDV'dir.

Bu durumda işletmelerin, yurtiçi faaliyetleri nedeniyle devreden KDV'lerinin bulunması durumunda doğrudan ihracata göre, ihraç kaydıyla teslimlerin daha avantajlı olduğu görülmektedir. Örneğimizdeki gibi 1.200.000.000.- Türk Lirasının sonraki döneme devreden KDV olarak Vergi Dairesinde bekletmek yerine, KDV iadesi olarak tahsil edip işletmenin hazır değerlerinde kullanmak daha faydalıdır.

7. DOĞRUDAN İHRACAT VE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERDE KDV İADESİNİN YAPILABİLMESİ İÇİN ARANILAN ZORUNLU ŞARTLAR

7.1. İadenin Şartları

KDV Kanununda, ihracat istisnasından dolayı KDV iadesinin doğması ve bu iadenin yapılması bir takım şartlara bağlanmıştır. Bu şartlar eksiksiz olarak yerine getirildiği takdirde KDV iadesinden söz etmek mümkün olacaktır. Söz konusu şartlar aşağıda ifade edildiği gibidir:

7.1.1. İhracatın Fiilen Gerçekleştirilmiş Olması

İhracat istisnasından doğan KDV iadesinin temelini ihracat oluşturduğundan, KDV iadesinin gerçekleşebilmesi için ihracatın fiilen gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

7.1.2. İhraç Nedeniyle Yüklenilen KDV'nin İndirim Konusu Yapılmamış Olması

İhracatın gerçekleştirilerek KDV istisnasının beyan edildiği dönemdeki KDV beyannamesinde, ihracata konu olan mallara ait yüklenilen KDV'nin tamamının indirim konusu yapılmamış olması gerekir.

İhracat nedeniyle yüklenilen vergilerin tamamının indirim konusu yapılması halinde, indirilemeyen KDV ve buna bağlı olarak da iade edilecek KDV'nin varlığından söz edilemeyecektir.

7.1.3. İhracatın Gerçekleştiğinin Tevsiki ve İade İçin İlgili Belgelerin İbraz Edilmesi

KDV iadesinin doğabilmesi ve iadenin gerçekleştirilebilmesi için, ihracatın gerçekleştirilmiş olduğunun gümrük çıkış beyannamesi ile tevsik edilmesi ve ayrıca, kurumca aranan belgelerin tam ve eksiksiz olarak ibraz edilmesi gerekmektedir.

7.1.4. İhracat Nedeniyle Yüklenilen Vergilerin Ayrı Hesaplarda Takip Edilmesi ve İade Tutarının Doğru Hesaplanması

İhracat nedeniyle yüklenilen vergi ile, diğer işlemler nedeniyle yüklenilen vergilerin ayrı-ayrı hesaplarda takip edilerek ihracat istisnasına konu olan verginin tam ve doğru olarak hesaplanması gerekir.

8. DOĞRUDAN İHRACAT VE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLER NEDENİYLE DOĞAN KDV İADESİNİN YAPILMASI

İhracat istisnasından dolayı alınacak KDV iadesinin vergi dairesinden tahsil edilebilmesi için mükellefin yazılı olarak vergi dairesine başvuruda bulunması gerekmektedir. Aksi halde vergi dairesinin söz konusu iade işlemini re'sen yapması mümkün değildir. Mükellefin vergi dairesinden yapmış olduğu yazılı talebinde iadenin nakden mi, mahsuben mi, teminat ile mi, yeminli mali müşavirlik raporu ile mi ya da vergi dairesinin incelemesi ile mi alınmak istendiğinin belirtilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, doğan KDV iadesi, mükellefe nakden ödenebileceği gibi mükellefin vergi ve Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) primi borçlarına veya mükellefin mal ihracı ve ihraç kaydıyla teslimler için mal ve hizmet alımında bulunduğu firmaların vergi borçlarına ve SSK primi borçlarına da mahsup edilerek iadenin gerçekleştirilmesi mümkündür.

Doğrudan ihracat ve ihraç kaydıyla teslimlerden doğan iade alacağının tahsili, mükellefin isteğine göre iki şekilde gerçekleştirilebilmektedir:

- Nakit iade
- Mahsuben iade

8.1. Doğrudan İhracat ve İhraç Kaydıyla Teslimlerde Tecil-Terkin Uygulanmasından Doğan İadeler

8.1.1. Nakit İade

KDV Kanunu bir dönemde inceleme raporu veya teminat aranılmaksızın iade edilecek KDV tutarını belirlemiştir. En son belirlenen bu tutar 73 seri nolu KDV Genel Tebliği ile 1.000.000.000.TL 'den 2.000.000.000.TL'ye çıkartılmıştır. Mükellefin bir dönemde iade alacağı tutar 2.000.000.000.TL'yi aşmadığı durumda, bir dilekçe ekinde ihracat istisnasında aranılan belgeler ile birlikte vergi dairesine müracaat edilerek iade işlemleri gerçekleştirilecektir.

Eğer mükellefin alacağı iade tutarı 2.000.000.000.TL'yi geçiyorsa, 2.000.000.000.TL'lik kısmı için aranılan belgelerin ibraz edilmesi yeterli olacaktır. 2.000.000.000.TL'yi geçen kısım için ise aşağıda açıklamaya çalışacağımız iade türlerinden birisi ile iade işlemi gerçekleştirilebilecektir.

8.1.1.1. Teminatla iade

Mükellef, vergi dairesine yapmış olduğu nakit iade başvurusunda 2.000.000.000.TL'yi geçen kısım için teminat göstermesi halinde, iadenin tamamını tahsil etme imkanına sahip olabilecektir. Örneğin 2.500.000.000.TL'lik iade talebine karşılık 500.000.000.TL'lik teminat göstermesi şartıyla iade alacağının tamamını tahsil edebilecektir.

8.1.1.1.1. İndirimli teminat uygulaması

8.1.1.1.1.1. Teminat tutarı %5 olarak belirlenen

I. grup mükellefler

Dış Ticaret Sermaye Şirketleri ile Sektörel Dış Ticaret Şirketlerinden aşağıda belirtilen şartlara uygun olanların iade talepleri, 2.000.000.000.TL'yi aşan kısmın %5'i kadar teminat göstermeleri halinde yerine getirilecektir:

-“Son 5 yıl içinde (5 yıldan daha az bir geçmişe sahip olan firmalarda faaliyete geçtikten bu yana) tahakkuk etmiş olan Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi ve KDV’leri ödeyen (Vergilerin tecil edilmiş olması bu şartın ihlali sayılmayacaktır.) ,

-KDV iadesi amacıyla yapılan incelemeler sonunda sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığı konusunda haklarında rapor yazılmamış olan (Bu rapor uyarınca yapılan tarhiyata ait vergi, ceza, zam ve faizler ödenirse bu şart aranılmayacaktır),

-Birbirini izleyen son 5 vergilendirme döneminde haklarında olumlu rapor yazılmış olanlar. (Tam tasdik sözleşmesi yapılan Y.M.M. tarafından düzenlenen olumlu rapor da geçerlidir.)”⁹⁶

Örneğin, 2,500.000.000.-TL’lık iade talebinde bulunan ve yukarıda saymış olduğumuz şartlara uygun olan bir mükellef (2.500.000.000. – 2.000.000.000.=) 500.000.000.- TL’nın %5’i olan 25.000.000.- TL’lık teminat karşılığında iade alacağı KDV’nin tamamını tahsil edebilecektir.

8.1.1.1.1.2. Teminat tutarı %10 olarak belirlenen II. grup mükellefler

8.1.1.1.1.2.1. İmalatçılar ve imalatçı-ihracatçılar

Dış ticaret Sermaye Şirketleri ile Sektörel Dış Ticaret Şirketleri için yukarıda belirttiğimiz şartlarla birlikte aşağıdaki şartları da taşıyan imalatçılar ve imalatçı-ihracatçıların iade talepleri, 2.000.000.000.-TL’nı aşan kısımları için %10 oranında teminat göstermeleri halinde olumlu karşılanacaktır:

“- Sanayi siciline kayıtlı olması,

- Ödenmiş sermayesinin toplam en az 40.000.000.000.TL olmak veya en son bilanço da kayıtlı amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin (gayri menkuller hariç) amortisman düşülmeden önceki toplam tutarı 40.000.000.000.TL’nı aşmak. (Söz konusu

⁹⁶ Oktar, a.g.e. S. 182

- amortismanına tabi kıymetlerin V.U.K.'nun 189/2.maddesinde belirtilen "özel bir amortisman defteri" veya "demirbaş defteri"nde açıkça gösterilmiş olması zorunludur),
- İşletmenin sahip olduğu ve kapasite raporunda yer alan amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin kayıtlı olduğu defterlerin noter onayları ile numaraları, kaç yıldır amortismanına tabi tutulduklarını kapasite raporlarında belirtmek,
 - İmalat işinde 20 veya daha fazla işçi çalıştırmak (İşçi sayısının tespitinde bizzat imalat işinde çalışan işçiler dikkate alınacak, bunlar dışında kalan yönetici, büro personeli ve muhasebeci gibi personel dikkate alınmayacaktır.)"⁹⁷

8.1.1.1.1.2.2. İhracatçılar

Aşağıda belirteceğimiz şartları taşıyan ihracatçı mükelleflerin iade talepleri, 2.000.000.000.TL'yi aşan kısmın %10'u nispetinde teminat gösterilmek suretiyle olumlu karşılanacaktır:

- Son üç takvim yılı itibariyle ihracat tutarı her bir yıl için 5.000.000.ABD Dolarını aşan veya ,
- Son beş takvim yılı itibariyle ihracat tutarı her bir yıl için 1.000.000.. ABD Dolarını aşan,
- Son beş yıl içinde adlarına tahakkuk eden gelir, kurumlar ve KDV'leri ödeyen (Bu vergilerin tecil edilmiş olması bu şartın ihlali sayılmaz),
- İade talebinde bulunulan son beş vergilendirme dönemi itibariyle bu iadeleri için olumlu rapor yazılanlar (Tam tasdik sözleşmesi bulunan mükellefler için Y.M.M. tarafından düzenlenen olumlu raporlar da geçerlidir.)"⁹⁸

Örneğin, 2.500.000.000.TL'lik iade talebinde bulunan ve yukarıda saymış olduğumuz şartlara uygun olan bir mükellef (2.500.000.000 - 2.000.000.000 =) 500.000.000.TL'nin %10'u olan 50.000.000.-TL'lik teminat karşılığında iade alacağı KDV 'nin tamamını tahsil edebilecektir.

⁹⁷ a.g.e. , S. 183

⁹⁸ a.g.e. , S.184

8.1.1.1.2.3. Teminat aranılmayan kuruluşlar

“Sermayenin %51’i veya daha fazlası kamuya ait olan kurum ve kuruluşların KDV iadeleri teminat (veya inceleme raporu, tasdik raporu) aranılmaksızın yerine getirilecektir. Bu mükellefler, sermayenin %51 veya daha fazlasının kamuya ait olduğunu, ortakları olan kamu kuruluşlarından alacakları bir yazı ile ve bir defaya mahsus olmak üzere tevsik edeceklerdir.”⁹⁹

8.1.1.2. Yeminli mali müşavirlik tasdik raporu ile iade

“3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununun 12. maddesinin Maliye ve Gümrük Bakanlığı’na verdiği yetkiye dayanılarak hazırlanan “Yeminli Mali Müşavirlerin tasdik edecekleri vergiler, tasdik konuları ve tasdike ilişkin usul ve esaslar hakkındaki yönetmelik” 02/01/1990 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan yönetmeliğin 7-c/b maddesiyle ihracat teslimleri ve ihraç kaydıyla yapılan teslimlerden doğan KDV iade ve mahsup işlemleri tasdik kapsamına alınmıştır.”¹⁰⁰

Doğrudan ihracat ve ihraç kaydıyla teslimlerden doğan KDV iadelerinin yeminli mali müşavir (YMM) tasdik raporlarına göre yapılmasının esasları 23 Seri nolu YMM Genel Tebliği ile açıklanmıştır. Buna göre, YMM ile yıllık gelir vergisi beyannameleri ile kurumlar vergisi beyannamelerini tasdik ettirmek amacı ile tam tasdik sözleşmesi yapan mükelleflerin, ihracat ve ihraç kaydıyla teslimler nedeniyle doğan KDV iadeleri için bir üst sınır aranmaksızın iade talepleri yerine getirilecektir. Tam tasdik sözleşmesi olmayan mükelleflerin KDV iadesi talepleri için ise 15.000.000.000.-TL’lık üst sınıra kadar YMM raporu ile yapılmasına imkan tanınacaktır.

⁹⁹ a.g.e., S.184

¹⁰⁰ Yaşar Methibay, *Muhasebecilik ve Mali Müşavirlik Mevzuatı*, (Dördüncü basım. Ankasa: İmaj Yayınevi, 1998), s. 389

KDV iadesine YMM raporu ile almak isteyen mükelleflerde daha önce belirttiğimiz gibi bu taleplerini bağlı oldukları vergi dairesine yazılı olarak (bir dilekçe ile) yapmaları gerekmektedir.

8.1.1.3. Maliye bakanlığı inceleme elemanı raporu ile iade

Doğrudan ihracat ve ihraç kaydıyla teslimler nedeniyle doğan KDV iadelerinin tahsil yöntemlerinden bir tanesi de Maliye Bakanlığı İnceleme Elemanı Raporu İle İade yöntemidir. Bu tür iadeler, Maliye Bakanlığının merkezi denetim elemanları ve vergi denetmenlerince hazırlanan inceleme raporunun sonucuna göre gerçekleştirilmektedir.

Daha önceki dönemlerde gerçek dışı belge düzenlediği veya bilerek kullandığı hakkında raporu bulunan mükellefin iade talepleri, sadece Maliye Bakanlığı İnceleme Elemanı Raporu ile yerine getirilebilecektir.

8.2. Mahsuben İade

Doğrudan ihracat ve ihraç kaydıyla teslimlerden doğan KDV iadesi alacaklarının, mükellefin vergi dairesine olan vergi borçlarına mahsubu mümkündür. Hatta mükellefin vergi dairesine vergi borcu varken bu borçlarının, nakit iadeden önce söz konusu alacağından mahsup ettirilmesi bir zorunluluktur.

Mükellefin KDV iade alacağını, hem kendi vergi borçlarına hem de ihracatçı ya da imalatçının mal aldığı firmaların vergi borçlarına mahsup isteme hakkı bulunmaktadır.

Mükellefin KDV iade alacağını; kendi vergi borçlarına mahsup talebinde bulunulması halinde vergi borçlarının miktarına bakılmaksızın, KDV iade alacağını tamamını vergi borçlarının tamamına mahsup etme imkanı bulunmaktadır. Bu konuda her hangi bir sınır aranmamaktadır.

İhracatçının veya ihraç kaydıyla mal tesliminde bulunan mükelleflerin KDV iade alacağını, ihracatçı veya imalatçının mal aldığı firmaların vergi borçlarına mahsubunda ise mahsup edilebilecek tutar, bu firmalardan alınan mal ve hizmetler için ödenen KDV tutarından fazla olamaz.

İhracatçının veya ihraç kaydıyla mal tesliminde bulunan mükelleflerin bu kapsamdaki KDV iade alacağını kendi vergi borçlarına veya mal ve hizmet satın aldıkları mükelleflerin vergi borçlarına mahsup ettirebilmesi için, daha önce ifade ettiğimiz belgelerin eksiksiz olarak hazırlanması ve bunların zamanında vergi dairesine yazılı bir talep dilekçesi ekinde sunulması gerekmektedir. Mükellefin vergi iade alacağını vergi borcuna mahsup isteminde ayrıca, her hangi bir sınıra bağlı olmaksızın, teminat, Y.M.M raporu veya inceleme raporu da istenmeden mahsup istemi gerçekleştirilecektir.

Mükellefin mahsup talebini, mahsup edilecek vergi borcunun vade tarihinden önceki bir tarihte yapması gerekmektedir. Mahsup işlemi, vergi dairesinden kaynaklanan herhangi bir nedenle vergi borcunun vade tarihinden sonraki bir tarihe kalmışsa bu durumda vergi dairesi, mahsubu geciken borç için gecikme zammı uygulamayacaktır. Ayrıca mükellefin mahsup talebinde bulunduğu vergi borcunun, mahsup talebinde bulunulan tarihten önce o borcun ve vade tarihinin kesinleşmiş olması gerekmektedir.

Mahsup talebinin vergi borcunun kesinleşme tarihinden sonra yapılmış olması veya mahsup talebi vergi borcunun vade tarihinden önce yapılmakla birlikte aranılan belgelerin eksik olması veya belgelerinin borcun vadesi geçtikten sonraki bir tarihte tamamlanarak ibraz edilmesi halinde vergi borcunun vade tarihi ile mahsup talebinin yapıldığı tarih veya eksik belgelerin tamamlandığı tarihler arasında geçen süre için 6183 sayılı A.A.T.U.H. Kanununun 51. maddesine göre gecikme zammı uygulanacaktır.

8.2.1. Mahsuba Konu Olan Vergiler ve Mahsupta Öncelik

Mükellef mahsup talebini KDV, Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, Gelir Vergisi Stopajı ve bunun gibi vergi dairesine olan her türlü vergi borçları ile Sosyal Sigortalar Kurumu'na (SSK) olan sigorta prim borçlarına da mahsup işlemini yaptırabilir.

Mahsup işlemi, öncelikle mükellefin kendi vergi borcuna daha sonra mal ve hizmet satın aldığı firmaların vergi borçlarına mahsup yapılabilir. Mükellefin kendisinin vergi borcu varken başkasının vergi borcuna mahsup talebi, mahsup işlemleri için gerekli şartlar tam ve zamanında yerine getirilse bile kabul edilmeyecektir. Mahsupta öncelik mükellefin kendi vergi borçlarıdır.

8.2.2. Mahsup Sonrası Kalan Tutarın İadesi

Mükellefin ihracat veya ihraç kaydıyla mal teslimlerinden doğan KDV iadesi alacağını, kendisinin veya mal ve hizmet satın aldıkları mükelleflerin vergi borçlarına mahsup işlemlerini gerçekleştirdikten sonra kalan miktarın iadesi söz konusu olacaktır. Bu iade tutarının hak sahibine iade edilmesi, nakden iadelerle ilgili esasların yerine getirilmesi ile mümkün olacaktır. Yani, mahsup sonrası kalan tutarın iadesi için;

- Mahsup talebinde bulunurken istenilen belgeler vergi dairesine ibraz edildiğinden tekrar verilmeyecektir.
- 2 milyar liraya kadar olan iade tutarları için teminat, Y.M.M. raporu veya inceleme raporu istenilmeyecektir.
- 2 milyar lirayı aşan iade tutarı için ise, aşan tutar kadar teminat verilmesi veya Y.M.M. raporu ya da inceleme raporu hazırlanarak ibraz edilmesi gerekecektir.

Örnek;

İhraç kaydıyla mal tesliminde bulunan mükellefin KDV iade alacağı tutarı 3.500.000.000.-TL olsun. Bu alacağına istinaden vergi dairesinden 800.000.000.-TL'nı Vergi borçlarına mahsup talebinde bulunmuş olsun. Mahsup işlemi gerçekleştikten sonra kalan 2.700.000.000.-TL'nın 700.000.000.-TL'sı için teminat gösterilerek iade edilmesi mümkün olabilecektir. KDV iadesi alacağı olan mükellefin %10 indirimli orana tabi mükellef olması durumunda ise 70.000.000.-TL'lık teminat göstermesi karşılığında nakit ve mahsup toplam 3.500.000.000.-TL'lık iade işlemi gerçekleşmiş olacaktır.

9. DOĞRUDAN İHRACAT VE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERDEN DOĞAN KDV İADESİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Doğrudan ihracat ve ihraç kaydıyla teslimlerden doğan KDV iadesi konusunu örnek yardımıyla açıklamaya çalışalım.

Örnek;

Tekstil hazır giyim imalatı işi yapan (A) firmasının Ocak 2001 dönemine ait faaliyetleri aşağıdaki gibidir:

(a) 05/01/2001 tarihinde yurtiçi satışları nedeniyle 25.000.000.000.TL.+ %17 KDV tutarında fatura düzenlemiştir. Aynı tarihte ihracatçı (Y) firmasına 37.990.500.000.- Türk Lirası tutarında ihraç kaydıyla mal tesliminde bulunmuş ve %17 KDV hesaplanarak teslimine ilişkin fatura düzenlenmiştir. İlgili tarihteki Merkez Bankası döviz alış kurunun da 666.500.-Türk Lirası olduğu fatura üzerinde gösterilmiştir.

(b) Firmanın, mal mukabili ödemeli olarak yapmış olduğu anlaşmaya göre, 30.950.- Amerikan Doları tutarındaki malların ihracı 10/01/2001 tarihinde fiilin gerçekleştirilerek gümrük beyannamesi tescil ettirilmiş ve aynı gün ihracata ilişkin fatura düzenlenmiştir. Gümrük beyannamesinin tescil tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kuru 668.400.-Türk Lirası'dır.

(c) İmalatçı (A) firmasının, üretilen mamullere ait hammadde, malzeme ve hizmet alımları için ödediği KDV tutarları, muhasebe kayıtlarından alınan bilgilere göre aşağıdaki gibidir:

		<u>TUTAR</u>
Önceki Dönemden Devreden KDV	:	<u>3.500.000.000.-TL.</u>
TOPLAM	:	3.500.000.000.-TL.

<u>Bu Döneme Ait :</u>		<u>TUTAR</u>
Yurtiçi satışlar nedeniyle yüklenilen KDV	:	2.125.000.000.-TL.
Doğrudan ihracat nedeniyle yüklenilen KDV	:	1.700.000.000.-TL.
İhraç kaydıyla teslimler nedeniyle yüklenilen KDV	:	<u>3.230.000.000.-TL.</u>
TOPLAM	:	7.055.000.000.-TL.

(A) Firması bu bilgilere göre düzenlemiş olduğu Ocak 2001 dönemine ait KDV beyannamesini 18/02/2001 tarihinde bağlı bulunduğu vergi dairesine ibraz ederek tahakkuk işlemlerini yaptırmıştır.

(d) İhracatçı (Y) firması, imalatçı (A) firmasından ihraç kaydıyla almış olduğu hazır giyim mamullerini 15/01/2001 tarihinde fiilen ABD'ne ihraç etmiştir .

(e) İmalatçı (A) firması, istenilen belgeleri 18/02/2001 tarihinde bağlı bulunduğu vergi dairesine ibraz ederek ihracat ve ihraç kaydıyla teslimler nedeniyle doğan KDV iadesi alacağını, 01/2001 dönemine ait 1.500.000.000.TL. tutarındaki stopaj gelir vergisine mahsubunu, mal ve hizmet alımında bulunduğu firmaların (yüklendikleri KDV oranlarında) ilgili vergi borçlarına mahsubunu ve kalan tutarın da nakden iadesini bir dilekçe ile talep etmiş olsun.

(f) İhracat ve ihraç kaydıyla teslim edilen malların üretiminde kullanılan ham madde, malzeme ve işçilik harcamaları ile ilgili yüklenilen KDV'leri, doğacak KDV iadesinden mahsup edilmek üzere ilgili firmaların cari hesaplarına borç kaydedilmiştir ve bu bilgiler şöyledir:

- Toptancı (K) firmasından alınan kumaş için 850.000.000.-TL.,
- Toptancı (L) firmasından alınan astarlık kumaş için 595.000.000.-TL.,

- Toptancı (M) firmasından alınan iplik, düğme, telâ, fermuar vb. malzemeler için 552.500.000.-TL.,

- Fason imalatçı (N) firmasına yaptırmış olduğu işçilik için 425.000.000.-TL.'dir.

Doğan KDV iadesinden, her bir satıcının vergi borcuna mahsup edilecek tutar, o firmalardan yapılan mal ve hizmet alımlarına ait yüklenilen KDV tutarını geçmemektedir.

Yukarda verilen bu bilgilere göre, işletmenin yapmış olduğu yurtiçi ve yurtdışı satışlarına ait yevmiye kayıtları ile tecil – terkin işlemleri ve ilgili vergi dairesinden alınan KDV iadesinin yevmiye kayıtları aşağıdaki gibidir:

1 _____ 05/01/2001 _____	
100. KASA	67.240.500.000.-
10. Merkez Kasa	
001. TL Kasası	
136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	6.458.385.000.-
20. Vergi Dairesi	
600. YURT İÇİ SATIŞLAR	25.000.000.000.-
10. Mamul Satışları	
601. YURT DIŞI SATIŞLAR	37.990.500.000.-
20. İhraç Kaydıyla Yapılan Satışlar	
002. Mamul Satışları	
391. HESAPLANAN KDV	10.708.385.000.-
10. Yurtiçi Satışlardan Hesaplanan KDV	4.250.000.000.-

20. İhraç Kayıtlı Satışlardan

Hesaplanan KDV 6.458.385.000.-

05.01.2001. tarih venolu faturalar
ile yapılan satışlara ait yevmiye kaydı.

_____ .. / .. _____

1 numaralı yevmiye maddesinde; İmalatçı (A) firmasının yurtiçi ve ihraç kaydıyla teslimlere ilişkin yevmiye kaydı görülmektedir.

(A) firması, 05/01/2001 tarihinde 25.000.000.000. TL'lik 600. YURTIÇİ SATIŞ, 37.990.500.000.TL'lik da 601.YURTDIŞI SATIŞ (İhraç kaydıyla) olmak üzere toplam 62.990.500.000.TL'lik satış yapmıştır. Bunlar için toplam 391. HESAPLANAN KDV 10.708.358.000.TL'dir. Bu hesaplar alacak kaydedilmiştir.

Satışlar nedeniyle 100. KASA hesabına 67.240.500.000.-TL kaydedilmiştir. İhraç kaydıyla satışlardan hesaplanan KDV daha sonra vergi dairesinden iade alınmak üzere 136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR hesabına da 6.458.385.000.TL kaydedilmiştir.

2 _____ 10/01/2001 _____

120. ALICILAR 20.686.980.000.-

20 Yurtdışı Alıcılar

601. YURTDIŞI SATIŞLAR 20.686.980.000.-

10. Doğrudan Yapılan İhracat

10/01/2001 tarih ve ... nolu fatura ile 30.950.-\$
tutarında ihracatın gerçekleştirilmesi

(M.B. döviz alış kuru: 668.400.-TL x 30.950.-\$)

_____ .. / .. _____

2 numaralı yevmiye maddesinde; Doğrudan ihracata ilişkin mamul satış kaydı yapılmıştır.

10/01/2001 tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kuru 668.400.-TL'den, 30.950.- \$'lık mamul satışı yapılmıştır. Bunun için 601 YURTDIŞI SATIŞLAR hesabının alacağına 20.686.980.000.- TL. kaydedilmiştir. Karşılığında ise 120. ALICILAR hesabına aynı tutarda borç kaydedilmiştir. Bilindiği üzere ihracat işlemlerinden KDV istisna edilmiştir. Bu nedenle Doğrudan ihracattan dolayı 391. HESAPLANAN KDV dikkate alınmamıştır. Tahsilat işlemi gerçekleştirildiğinde ilgili bankanın döviz tevdiat hesabı borçlandırılarak 120. ALICILAR hesabı da alacak kaydedilerek kapatılacaktır. Döviz kurunda meydana gelen değişmelere bağlı olarak çıkan olumlu kur farklarının 601. YURTIÇİ SATIŞLAR hesabına, olumsuz kur farklarının da 612. DİĞER İNDİRİMLER hesabına kaydedilmesi gerektiğini daha önceki bölümlerimizde belirtmiştik.

3 _____ 31/01/2001 _____

391. HESAPLANAN KDV		10.708.385.000.-
10. Yurtiçi Satışlardan		
Hesaplanan KDV	4.250.000.000.-	
20. İhraç Kaydıyla Satışlardan		
Hesaplanan KDV	<u>6.458.385.000.-</u>	
190. DEVREDEN KDV		3.500.000.000.-
191. İND. KDV		7.055.000.000.-
360. ÖD. VER. VE FONLAR.		153.385.000.-
10. Ödenecek KDV		

01/2001 Dönemi KDV Beyanname Tahakkuku

_____ .. / .. _____

/

3 numaralı yevmiye maddesinde; KDV beyannamesinin ay sonundaki tahakkuk kaydı yapılmıştır.

Geçen aydan 190. DEVREDEN KDV 3.500.000.000.-TL, bu döneme ait 191. İNDİRİLECEK KDV 7.055.000.000.-TL olduğundan, Hesaplanan KDV ile mahsup sonucu bulunan ödenmesi gereken 153.385.000.-TL. KDV 360. ÖDENECEK VERGİLER VE FONLAR hesabına alacak yazılmıştır.

4 _____ 31/01/2001 _____

360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 153.385.000.-

10. Ödenecek KDV.

392. DİĞER KDV

153.385.000.-

10. Tecil Edilecek KDV

Ödenecek KDV'nin tecil kaydı.

_____ .. / .. _____

4. numaralı yevmiye maddesinde; ödenecek KDV'nin tecil kaydı yapılmıştır.

3 numaralı yevmiye maddesinde 360.ÖDENECEK VERGİLER VE FONLAR hesabında 153.385.000.TL ödenecek KDV bulunmakta idi. (A) firmasının ilgili vergi dairesinden KDV iade alacağı olduğundan söz konusu ödenecek KDV bu dönemde ödenmeyip ertelenmektedir. Bu nedenle ödenecek KDV, 360. ÖDENECEK VERGİLER VE FONLAR hesabına borç kaydedilip, 392. DİĞER KDV Hesabına alacak kaydedilerek ödenecek KDV tecil edilmektedir.

5 _____ 31/01/2001 _____

392. DİĞER KDV 153.385.000.-

10. Tecil Edilecek KDV

136. DİĞER ÇEŞİT.ALAC.

153.385.000.-

20. Vergi Dairesi

Tecil edilen KDV'nin terkin kaydı.

_____/_____/_____

5. numaralı yevmiye maddesi; tecil edilen KDV'nin terkin kaydı yapılmıştır.

360. ÖDENECEK KDV bir önceki kayıta 153.385.000.-TL borç kaydedilmiş, aynı tutar 392 DİĞER KDV hs.'nin alacağına kaydedilerek ödenmesi gereken KDV tecil edilmişti. Tecil edilen KDV vergisi bu defa 136.DİĞER.ÇEŞİTLİ ALACAKLAR hesabının alacağına kaydedilerek terkin edilmekte, 392 DİĞER KDV hesabı da borçlandırılarak kapatılmaktadır. Bu durumda (A) firmasının 153.385.000.-TL'lık ödenecek KDV borcu, 6.458.385.000.-TL'lık KDV iade alacağından mahsup edilmiş olmaktadır.

6 _____ 18/02/2001 _____

192. DİĞER KDV 6.305.000.000.-

50. İhraç Kaydıyla Satışlardan

Doğan İade KDV

136. DİĞER ÇEŞİT.ALAC.

6.305.000.000.-

20. Vergi Dairesi

İhraç nedeniyle iade edilecek KDV'nin
mahsup kaydı.

_____/_____/_____

6. numaralı yevmiye maddesi; Ocak 2001 dönemine ait düzenlenen KDV beyannamesinde imalatçı (A) firmasının ödenmesi gereken KDV tecil edildikten sonra 6.305.000.000.-TL ihracat ve ihraç kaydıyla yapılan teslimler nedeniyle iade edilmesi gereken KDV'si olduğu görülmektedir. Bu yevmiye maddesinde, iade edilmesi gereken KDV'den (192. DİĞER KDV) vergi borçlarına mahsup yöntemi ile iade işleminin yapılabilmesi için, iade edilmesi gereken KDV, 136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR hesabından 192. DİĞER KDV hesabına mahsubu yapılmıştır.

7 _____ 18/02/2001 _____

360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 1.500.000.000.-

20. Ödenecek Gelir Vergisi.

770. GEN. YÖNETİM GİD. 11.250.000.-

40. Damga Vergisi

192. DİĞER KDV 1.511.250.000.-

50. İhraç Kaydıyla Satışlardan
Doğan İade KDV

Vergi borcunun iade edilecek

KDV'den mahsubu kaydı.

_____ .. / .. _____

7. numaralı yevmiye maddesi; vergi dairesine olan 1.500.000.000.-TL. stopaj gelir vergisi borcunun KDV iadesi alacağından mahsup işlemi yapılmıştır.

Yukarıdaki maddede 192 DİĞER KDV hesabına mahsubu yapılan 6.305.000.000. TL'lik iade alacağından, bu defa 360. ÖDENECEK VERGİLER VE FONLAR hesabı borçlandırılarak 1.500.000.000.-TL stopaj vergisinin mahsubu yapılmış, 770.GENEL YÖNETİM GİDERLERİ hesabı'nın borcuna da 11.250.000.-TL mahsup işleminden doğan damga vergisi masrafı kaydı yapılmıştır. Toplam 1.511.250.000.-TL'lik tutar

192. DİĞER KDV hesabına alacak kaydedilerek KDV iade alacağından vergi borcuna mahsup işlemi yapılmış olmaktadır.

8 _____ 18/02/2001 _____

320. SATICILAR 2.422.500.000.-

10. (K) Firması 850.000.000.-

20. (L) Firması 595.000.000.-

30. (M) Firması 552.500.000.-

40. (N) Firması 425.000.000.-

770. GEN.YÖN.GİD 18.168.750.-

40. Damga Vergisi

192. DİĞ.KDV. 2.440.668.750.-

50. İhraç Kaydıyla Satışlardan

Doğan İade KDV.

Mal ve hizmet satın alınan firmaların ... vergi

borçlarına mahsup kaydı.

_____ .. / .. _____

8. numaralı yevmiye maddesi; imalatçı (A) firmasının yurtdışı satışlardan doğan KDV iadesi alacağından, mal ve hizmet satın aldığı firmalardan her bir firmanın yüklenilen KDV tutarı kadarını vergi borçlarına mahsubu işlemi yapılmıştır. Bu mahsup işlemi, (A) işletmesinin ilgili firmalara olan borçlarına karşılık yapılmıştır.

İmalatçı (A) firması, ihraç kaydıyla sattığı malların imalatında kullandığı ham madde malzeme ve hizmet alımlarından dolayı, (K) firmasına 850.000.000.- TL, (L) firmasına 595.000.000.-TL, (M) firmasına 552.500.000.-TL ve (N) firmasına 425.000.000.-TL mal ve hizmet alımlarından dolayı ödeyeceği KDV tutarları kadar borçlanmış idi. İmalatçı (A) firmasının vergi dairesinden alacağı olan KDV iadesinden, bu KDV tutarları, ilgili firmaların vergi borçlarına mahsubu yapılmıştır. Bunun için mal ve

hizmet alımında bulunduğu borçlanılan firmaların CARI hesaplarına ilgili tutarlar borç kaydedilerek 320. SATICILAR hesabından düşülmüş ve böylece toplam 2.422.500.000.- TL. mahsup yöntemiyle ödenmiştir. Ayrıca mahsup işleminden dolayı 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ hesabının borcuna 18.168.750.TL tutarında Damga Vergisi gider olarak kaydedilmiştir. Bunun karşılığında 192.DİĞER KDV hesabına 2.440.668.750.TL. alacak kaydedilerek KDV iadesi alacağından düşülmüştür.

Mal ve hizmet alımında bulunulan firmalar ise, vergi borçlarına mahsup yapıldığından, kendi defterlerindeki kayıtlarında 360. ÖDENECEK VERGİLER VE FONLAR hesabına ilgili tutar kadar borç, 120. ALICILAR hesabına aynı tutar kadar alacak kaydedeceklerdir. Böylece (A) firmasından olan alacaklarından ilgili tutar kadar düşmüş olacaklardır.

9 _____ 18/02/2001 _____

136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 2.353.081.250.-

20. Vergi Dairesi

192. DİĞER KDV. 2.353.081.250.-

50. İhraç Kaydıyla Satışlardan

Doğan İade KDV.

Vergi Dairesince iade edilecek KDV'nin

Düzeltilmesi (Mahsup kaydı)

_____ .. / .. _____

9. numaralı yevmiye maddesi; vergi dairesince yapılan mahsuplardan, geriye kalan iade edilecek KDV tutarının mahsubu kaydı yapılmıştır.

İade edilecek ihraç kayıtlı satışlardan doğan KDV iadesi alacağımızdan, önce kendi vergi borcumuza, sonra mal ve hizmet alımında bulunduğumuz firmaların vergi borçlarına mahsup işlemi yapıldıktan sonra geriye kalan iade edilecek KDV tutarı ilgili vergi dairesine, başka bir ifadeyle 136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR hesabına borç,

192 DİĞER KDV hesabına alacak kaydedilerek bu hesap kapatılmıştır. 136.DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR hesabının kalanı 2.353.081.250.-TL. KDV iadesi alacağını göstermektedir.

10 _____ 18/02.2001 _____

101. ALINAN ÇEKLER. 2.335.564.516.-

10. TL. Üzerinden Düzenlenen Çekler

001. Portföydeki Çekler

770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 17.516.734.-

40. Damga Vergisi

136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 2.353.081.250.-

20. Vergi Dairesi

Vergi dairesinden iade alınacak KDV tutarında çek alınması kaydı.

_____ .../.../... _____

10. numaralı yevmiye maddesi; KDV iadesi için vergi dairesinden alınan çekin kaydı gösterilmiştir.

2.353.081.250.-TL'lık iade alacağı için 136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR hesabına alacak kaydedilmiş, 17.516.734.-TL damga vergisi masrafı için 770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ hesabı, kalan 2.335.564.516.-TL için de 101 ALINAN ÇEKLER hesabı borçlandırılmıştır.

Sonuç olarak, yurtdışı satışlardan 6.458.385.000.- TL iade edilmesi gereken KDV hesaplanmış, bu alacaktan 153.385.000.-TL ödenecek KDV çıktığı için bu tutar önce tecil sonra terkin edilmiş, yani iade alınacak KDV'nden mahsup edilmiştir. Daha sonra kalan 6.305.000.000.-TL'den 1.500.000.000.TL stopaj Gelir Vergisi borcu mahsup edilmiştir, ayrıca 2.422.500.000.TL alımlarda bulunulan firmaların vergi borçlarına

mahsup işlemi yapılmıştır. Bu işlemler esnasında toplam 46.935.484.-TL'lık damga vergisi kesintisi yapılmıştır. Geriye kalan 2.335.564.516.-TL için de vergi dairesinden çek alınmıştır.

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR

6.458.385.000.-	153.385.000.-
2.353.081.250.-	6.305.000.000.-
	2.353.081.250.-
8.811.466.250.-	8.811.466.250.-

190 DEVREDEN KDV

3.500.000.000.-	3.500.000.000.-
3.500.000.000.-	3.500.000.000.-

191 İNDİRİLECEK KDV

7.055.000.000.-	7.055.000.000.-
7.055.000.000.-	7.055.000.000.-

192 DİĞER KDV

6.305.000.000.-	1.511.250.000.-
	2.440.668.750.-
	2.353.081.250.-
6.305.000.000.-	6.305.000.000.-

360 ÖDENECEK KDV

153.385.000.-	153.385.000.-
153.385.000.-	153.385.000.-

391 HESAPLANAN KDV

10.708.385.000.-	10.708.385.000.-
10.708.385.000.-	10.708.385.000.-

392 DİĞER KDV

153.385.000.-	153.385.000.-
153.385.000.-	153.385.000.-

BEŞİNCİ BÖLÜM

ANADOLU MAKİNE AMBALAJ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ'NDE FİİLİ UYGULAMA

1. FİRMANIN UYGULAMAYA AİT İLGİLİ DÖNEM FAALİYETLERİ

Sanayi Bakanlığınca belirlenen kriterlere göre “imalatçı” niteliğine haiz olan ve **paketleme makineleri imalatı ve satışı** yapan Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nin¹⁰¹ Haziran 2001 dönemine ait faaliyetleri ile ilgili bilgiler aşağıdaki gibidir:

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketinin, merkezi MOSKOVA'da bulunan LATRONICK şirketi ile paketleme makinelerinin demonte vaziyette ihracatı konusunda **CIF satış bedeli üzerinden**, mal bedeli olarak 94.500.-\$ ve nakliye bedeli olarak da 2.500.- \$ olmak üzere toplam 97.000.-\$'dan Peşin Ödemeli olarak anlaşma yapılmıştır. Ödeme şartları ise, 97.000.-\$'ın sözleşmede belirtilen tarihlerde taksitler halinde ödenmesi şeklindedir. (EK 2)

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, Haziran 2001 dönemi içinde Esalin Gıda Temizlik Malzemeleri İnşaat Dış Ticaret Limited Şirketi'ne İhraç kaydıyla Sabun Paketleme Makinesi tesliminde bulunmuştur ve aynı dönemde yurtiçi satışları da vardır.

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nin Haziran 2001 dönemine ait ihracat, ihraç kaydıyla teslim ve diğer satışlara ait bilgiler aşağıdaki gibidir:

¹⁰¹ Fiili uygulama yapılan işletmenin ünvanı değiştirilmiştir.

1- Latronick Şirketi 26/03/2001 tarihinde sözleşme gereği olarak Garanti Bankası Eskişehir şubesi Vadesiz Döviz Tevdiat hesabına 30.000.- Amerikan Doları avans göndermiştir. İlgili tarihteki Merkez Bankası döviz alış kuru 992.354.- Türk Lirası'dır.

2- Latronick Şirketi 17/04/2001 tarihinde sözleşme gereği olarak Garanti Bankası Eskişehir şubesi Vadesiz Döviz Tevdiat hesabına 14.988.- Amerikan Doları avans göndermiştir. İlgili tarihteki Merkez Bankası döviz alış kuru 1.168.420.- Türk Lirası'dır.

3- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, Latronick Şirketince Garanti Bankası vadesiz döviz tevdiat hesabına gönderilen sipariş avansından 15.480.- Amerikan Doları'nı 17/04/2001 tarih ve 382034 numaralı Döviz Alım Belgesindeki (DAB) 1.180.000.-TL kurdan Türk Lirasına çevirerek Garanti Bankası Vadesiz TL. hesabına yatırmıştır.

4- Latronick Şirketi 04/05/2001 tarihinde sözleşme gereği olarak Garanti Bankası Eskişehir şubesi Vadesiz Döviz Tevdiat hesabına 25.000.- Amerikan Doları avans göndermiştir. İlgili tarihteki Merkez Bankası döviz alış kuru 1.159.968.- Türk Lirası'dır.

5- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, Latronick Şirketince Garanti Bankası vadesiz döviz tevdiat hesabına gönderilen sipariş avansından 25.000.- Amerikan Doları'nı 07/05/2001 tarih ve 353589 numaralı Döviz Alım Belgesindeki (DAB) 1.135.000.-TL kurdan Türk Lirasına çevirerek Garanti Bankası Vadesiz TL. hesabına yatırmıştır.

6- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, 11 Haziran 2001 tarihinde Esalin Gıda Tem. Malz. İnş. Dış. Tic. Ltd. Şti. ile varmış olduğu anlaşmaya göre, 11.000.000.000.- Türk Lirası tutarında **ihraç kaydıyla mal tesliminde** bulunmuş ve aynı gün ilgili mallar için fatura düzenlenmiştir. Fatura üzerinde %18'den 1.980.000.000.- Türk Lirası KDV'de hesaplanarak gösterilmiştir. Esalin Gıda Tem. Malz. İnş. Dış. Tic. Ltd. Şti, ihraç kaydıyla teslim edilen malların ihracını 24 Haziran 2001 tarihinde gerçekleştirmiş ve gümrük çıkış beyannamesinin bir nüshasını da Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'ne göndermiştir.

7- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, 11 Haziran 2001 tarihinde Esalin Gıda Tem. Malz. İnş. Dış. Tic. Ltd. Şti.'ne ihraç kaydıyla teslim ettiği malların 8.677.545.684.- Türk Lirası tutarındaki maliyetini ilgili gider hesabına devir kaydını yapmıştır.

8- Latronick Şirketi 14/06/2001 tarihinde sözleşme gereği olarak Garanti Bankası Eskişehir şubesi Vadesiz Döviz Tevdiat hesabına 15.000.- Amerikan Doları avans göndermiştir. İlgili tarihteki Merkez Bankası döviz alış kuru 1.223.409.- Türk Lirası'dır.

9- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, Latronick Şirketince Garanti Bankası vadesiz döviz tevdiat hesabına gönderilen sipariş avansından 15.000.- Amerikan Doları'nı 15/06/2001 tarih ve 380670 numaralı Döviz Alım Belgesindeki (DAB) 1.200.000.-TL kurdan Türk Lirasına çevirerek Garanti Bankası Vadesiz TL. hesabına yatırmıştır.

10- Latronick Şirketi 22/06/2001 tarihinde sözleşme gereği olarak Garanti Bankası Eskişehir şubesi Vadesiz Döviz Tevdiat hesabına 11.988.- Amerikan Doları avans göndermiştir. İlgili tarihteki Merkez Bankası döviz alış kuru 1.273.902.- Türk Lirası'dır.

11- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, 26 Haziran 2001 tarihinde ihracata konu mallar için 94.500.- Amerikan Doları ve anlaşmanın CIF satış beledi üzerinden yapılmış olması nedeniyle fatura üzerinde nakliye (trasport) bedeli olarak 2.500.- Amerikan Doları'nı da göstererek toplam 97.000.- Amerikan Doları tutarında fatura düzenleyerek hazır etmiş, 29 Haziran 2001 tarihinde de ihracatı gerçekleştirerek bu faturayı işleme koymuştur. 29 Haziran 2001 tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kuru 1.267.415.-Türk Lirası'dır. Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, ihracata konu malları, 29 Haziran 2001 tarihinde Samsun gümrük hattından geçirerek ilgili gümrük müdürlüğüne gümrük çıkış beyannamesini onaylattırmıştır.

12- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, 29 Haziran 2001 tarihinde 120. ALICILAR hesabı ile 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI hesabının mahsup kaydını yapmıştır.

13- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, 29 Haziran 2001 tarihinde satılan mamullerin 89.069.902.643.- Türk Lirası tutarındaki maliyetini ilgili gider hesabına devir kaydını yapmıştır.

14- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, 29 Haziran 2001 tarihinde malların sevkiyatı ile ilgili olarak, nakliyat şirketiyle varılan anlaşmaya göre (2.500.-\$ x 1.267.415.-TL =>) 3.168.537.500.- Türk Lirası ve 570.336.750.- Türk Lirası da KDV olmak üzere toplam 3.738.874.250.- Türk Lirası ödemiştir.

15- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, 29 Haziran 2001 tarihinde, ihraç edilen malların ön hazırlık masrafları ve hizmet karşılığı olarak Ürgen Gümrükleme Ltd. Şti'nden 100.000.000.- Türk Lirası hizmet bedeli, 18.000.000.- Türk Lirası KDV olmak üzere toplam 118.000.000.- Türk Lirası tutarında serbest meslek makbuzu almış, karşılığında ise bu tutardan %20 stopaj 20.000.000.- Türk Lirası ve %10 stopaj fon payı 2.000.000.- Türk Lirası olmak üzere toplam 22.000.000.- Türk Lirası kestikten sonra kalan 96.000.000.-Türk Lirasını ödemiştir.

16- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nin 30 Haziran 2001 tarihinde yurtiçi satışı nedeniyle 234.000.000.- Türk Lirası mal bedeli ve 42.120.000.- Türk Lirası da KDV olmak üzere toplam 276.120.000.- Türk Lirası tutarında fatura düzenlemiştir.

17- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, 30 Haziran 2001 tarihinde yurtiçi satışlarının 167.142.857.- Türk Lirası tutarındaki maliyetini ilgili gider hesabına devir kaydını yapmıştır.

18- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nin 2001 Haziran ayı sonu itibariyle muhasebe raporlarından alınan bilgiler göre KDV ile ilgili tutarlar aşağıdaki gibidir:

KATMA DEĞER VERGİLERİ**TUTAR**

Hesaplanan KDV	:	2.054.120.000.-
Önceki Dönemden Devreden İndirilecek KDV.	:	22.648.630.000.-
Bu Döneme Ait İndirilecek KDV.	:	3.427.440.000.-
Doğrudan İhracat Nedeniyle Yüklenilen KDV.	:	12.058.400.000.-

Bu verilere göre Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi 30 Haziran 2001 tarihinde KDV beyanname tahakkukunu yapmıştır.

19- Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, 15 Temmuz 2001 tarihinde KDV beyannamesini düzenleyerek Battalgazi Vergi Dairesine tahakkuk işlemlerini yaptırmıştır.

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, 14 Ağustos 2001 tarihinde bir dilekçeye dördüncü bölümde de belirttiğimiz gibi aşağıda listesini verdiğimiz belgeleri de ekleyerek mahsup talebinde bulunmuştur. (EK 3) Bu belgeler şunlardır:

- Doğrudan ihracata ait gümrük çıkış beyannamesi sureti (Ek 4)
- Doğrudan ihracat nedeniyle mal ve hizmet alımlarına ait fatura listesi (Ek 5)
- İhraç kaydıyla teslimlere ait gümrük çıkış beyannamesi sureti (Ek 6)
- İhraç kaydıyla teslimlere ait fatura (Ek 7)
- Ayrıca uygulamada ilgili döneme ait KDV beyannamesi fotokopisi (Ek 8) istendiğinden bu belge de dilekçeye eklenmiştir.

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, mahsup talebinde, ihracat istisnası nedeniyle doğan KDV iadesinin tamamının, kendisine ait olan vergi borçlarına mahsubunu istemiştir. Bu vergi borçları aşağıdaki gibidir.

<u>KOD</u> <u>VERGİLER</u>	<u>TUTAR</u>
0003 Gelir Vergisi Stopajı	: 1.304.040.000.-
0010 Kurumlar Vergisi	: 5.950.250.000.-
1020 Pon Payı	: 725.429.000.-
0033 Kurum Geçici Vergi	: 1.895.560.000.-
1042 Eğitime Katkı Payı	: 3.000.000.-
1043 Özel İşlem Vergisi	: 6.000.000.-
0047 Damga Vergisi	: 74.240.000.-
1084 Gecikme Faizi	: <u>1.164.670.000.-</u>
TOPLAM	: 11.123.010.000.-

Mahsup sonrası kalan tutar, gelecek dönemlerde doğacak olan vergi borçlarına mahsup edilmek üzere Battalgazi Vergi Dairesinin "0061 Emanetler" hesabına alınmıştır.

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nin KDV iade talebi, vergi borçlarına mahsup olduğu için teminat, yeminli mali müşavirlik tasdik raporu veya Maliye Bakanlığı inceleme elemanı raporu istenmemiştir.

2. FİRMANIN UYGULAMAYA AİT İLGİLİ DÖNEM FAALİYETLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nin yukarıdaki işlemlerle ilgili yapmış olduğu yevmiye kayıtları aşağıdaki gibidir:

1 _____ 29/03/2001 _____

102. BANKALAR 29.770.620.000.-

20. Vadesiz Hesaplar

002. Vadesiz Döviz Tevdiat Hs.

0001. Garanti Bankası Esk.Sb. \$ Hs.

340. ALINAN SİPARİŞ

AVANSLARI

29.770.620.000.-

20. Yurt Dışı Sipariş Avansları

Latronick şirketince, 29/03/2001 tarih ve 0017 numaralı banka dekontu ile Garanti Bankası vadesiz döviz tevdiat hesabına gönderilen avans.
(30.000\$ x 992.354.-TL.)

1 numaralı yevmiye maddesinde; varılın anlaşmaya göre Latronick şirketince 29/03/2001 tarihinde Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi Garanti Bankası Eskişehir Şubesi Vadesiz Döviz Tevdiat hesabına avans olarak gönderilen 30.000.- Amerikan Doları'nın kaydı yapılmıştır.

Bu tutar 29/03/2001 tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kurundan hesaplanarak 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI hesabına (30.000.-\$ x 992.354.-TL =) 29.770.620.000.- Türk Lirası alacak, 102. BANKALAR hesabına borç kaydedilmiştir.

Garanti Bankası dekontundan (Ek 9) anlaşıldığına göre, 12.- Amerikan Doları banka tarafından kesinti yapılmış, ancak bu tutar Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nce dikkate alınmamıştır. Banka tarafından kesinti yapılan (12.-\$ x 992.354.- =) 11.908.248.- Türk Lirası tutarı 102. BANKALAR hesabından düşülüp, 780. FİNANSMAN GİDERLERİ hesabına borç kaydedilmesi gerekirdi.

2 _____ 17/04/2001 _____

102. BANKALAR 17.512.278.960.-

10. Vadesiz Hesaplar

002. Vadesiz Döviz Tevdiat Hs.

0001. Garanti Bankası Esk.Sb. \$ Hs.

340. ALINAN SİPARİŞ

AVANSLARI

17.512.278.960.-

20. Yurt Dışı Sipariş Avansları

Latromick şirketince, 17/04/2001 tarih ve 0028 numaralı banka dekontu ile yapılacak ihracata karşılık Garanti Bankası vadeli döviz tevdiat hesabına gönderilen avans.
(14.988.-\$ x 1.168.420.-TL.)

2 numaralı yevmiye maddesinde; varılan anlaşmaya göre Latromick şirketince 17/04/2001 tarihinde Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi Garanti Bankası Eskişehir Şubesi Vadesiz Döviz Tevdiat hesabına avans olarak gönderilen 14.988.- Amerikan Dolarının kaydı yapılmıştır.

Bu tutar 17/04/2001 tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kurundan hesaplanarak 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI hesabına (14.988.-\$ x 1.168.420.-TL => 17.512.278.960.- Türk Lirası alacak, 102. BANKALAR hesabına borç kaydedilmiştir.

Ancak, Garanti Bankası Döviz Tevdiat Hesabına gelen 14.988.- Amerikan Doları değil, 15.000.- Amerikan Doları'dır. Daha önce olduğu gibi banka tarafından 12.- Amerikan Doları kesinti yapılmıştır. Bu tutarın Türk Lirası karşılığı, 102. BANKALAR hesabından düşülerek 780. FİNANSMAN GİDERLERİ hesabına borç kaydedilmesi, 340. SİPARİŞ AVANSLARI hesabına ise 15.000.- Amerikan Doları 1.168.420.-TL. kurdan 17.526.300.000.- Türk Lirası alacak kaydedilmesi gerekirdi. Aksi halde Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nin 340. ALINAN AVANSLAR hesabı 12.- Amerikan Doları eksik görünecektir.

3 _____ 17/04/2001 _____

102. BANKALAR

18.266.400.000.-

10. Vadesiz Hesaplar

001. Vadesiz TL. Hesapları

0001. Garanti Bankası Vadesiz

TL.Hesabı

102. BANKALAR	18.002.629.920.-
10. Vadesiz Hesaplar	
002. Vadesiz Döviz Tevdiat Hs.	
0001. Garanti Bankası Vadesiz	
Amerikan Doları Hs.	
646. KAMBİYO KÂRLARI	263.770.080.-
10. Kur Farkı Geliri	

17/04/2001 tarih ve 382034 nolu döviz alım belgesi ile

15.480.- \$'ın TL.'na çevrilerek hesaba yatırılması

alış : (15.000.-\$ x 1.168.420.-TL)

alış : (480.-\$ x 992.354.-TL)

toplam : 15.480.-\$

satış : (15.480.-\$ x 1.180.000.-TL)

_____ .. / .. _____

3 numaralı yevmiye maddesinde; Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, Latromck Şirketince Garanti Bankası vadesiz döviz tevdiat hesabına gönderilen sipariş avansından 15.480.- Amerikan Doları'nı 1.180.000.-TL'den 17/04/2001 tarih ve 382034 numaralı Döviz Alım Belgesi (DAB) (Ek 10) ile Türk Lirasına çevirerek Garanti Bankası Vadesiz TL. hesabına devrinin kaydını yapmıştır.

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, bu işlem için, 102 BANKALAR Vadesiz TL hesabına (15.480.-\$ x 1.180.000.-TL. =) 18.266.400.000.- Türk Lirası borç, 102. BANKALAR Vadesiz Döviz Tevdiat hesabına 15.480.- Amerikan Doları'nın alış fiyatı olan [(15.000.-\$ x 1.168.420.-TL) + (480.-\$ x 992.354.-TL. =)] 18.002.629.920.- Türk Lirası ve 646. KAMBİYO KÂRLARI hesabına (18.266.400.000.- - 18.002.629.920.- =) 263.770.080.- Türk Lirası kur farkı geliri olarak alacak kaydetmiştir.

Anlaşıldığı üzere kur farkı geliri, Garanti Bankası döviz tevdiat hesabındaki yabancı paranın, Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nin tasarrufunda bulunduğu dönemde oluşması nedeniyle 646. KAMBİYO KÂRLARI hesabına kaydedilmiştir. Eğer mal bedelinin transferi tarihi ile malın gümrükten çıkış tarihi arasında ortaya çıkan kur farkı olsaydı 601. YURTDIŞI SATIŞLAR hesabına kaydedilmesi gerekirdi.

4 _____ 04/05/2001 _____

102. BANKALAR 28.999.200.000.-

10. Vadesiz Hesaplar

002. Vadesiz Döviz Tevdiat Hs.

0001. Garanti Bankası Esk.Sb. \$ Hs.

340. ALINAN SİPARİŞ

AVANSLARI

28.999.200.000.-

20. Yurt Dışı Sipariş Avansları

Latronick şirketince, 04/05/2001 tarih ve 0026 numaralı banka dekontu ile yapılacak ihracata karşılık Garanti Bankası vadesiz döviz tevdiat hesabına gönderilen avans.

(25.000.-\$ x 1.159.968.-TL.)

.. / ..

4 numaralı yevmiye maddesinde; varılan anlaşmaya göre Latronick şirketince 04/05/2001 tarihinde Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi Garanti Bankası Eskişehir Şubesi Vadesiz Döviz Tevdiat hesabına avans olarak gönderilen 25.000.- Amerikan Dolarının kaydı yapılmıştır.

Bu tutar 04/05/2001 tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kurundan hesaplanarak 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI hesabına (25.000.-\$ x 1.159.968.-TL =) 28.999.200.000.- Türk Lirası alacak, 102. BANKALAR hesabına borç kaydedilmiştir.

5 _____ 07/05/2001 _____

102. BANKALAR 28.375.000.000.-

10. Vadesiz Hesaplar

001. Vadesiz TL. Hesapları

0001. Garanti Bankası Vadesiz

TL.Hesabı

656. KAMBİYO ZARARLARI 624.200.000.-

10. Kur Farkı Gideri

102. BANKALAR 28.999.200.000.-

10. Vadesiz Hesaplar

002. Vadesiz Döviz Tevdiat Hs.

0001. Garanti Bankası Vadesiz

Amerikan Doları Hs.

07/05/2001 tarih ve 353589 nolu döviz alım belgesi ile

25.000.- \$'ın TL.'na çevrilerek hesaba yatırılması.

alış : (25.000.-\$ x 1.159.968.-TL.)

satış : (25.000.-\$ x 1.135.000.-TL.)

_____ .. / .. _____

5 numaralı yevmiye maddesinde; Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, almış olduğu sipariş avanslarından 25.000.- Amerikan Doları'nı 07/05/2001 tarih ve 353589 numaralı Döviz Alım Belgesindeki (DAB) 1.135.000.-TL'den Türk Lirasına çevirerek Garanti Bankası Vadesiz TL hesabına yatırmasının kaydını yapmıştır.

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, bu işlem için, 102 BANKALAR Vadesiz TL hesabına (25.000.-\$ x 1.135.000.-TL. =) 28.375.000.000.- Türk Lirası ve 656. KAMBİYO ZARARLARI hesabına (28.999.200.000.- - 28.375.000.000.- =) 624.200.000.- Türk Lirası kur farkı gideri olarak borç, 25.000.- Amerikan Doları'nın

alış fiyatı olan (25.000.-\$ x 1.159.968.-TL.=) 28.999.200.000.- Türk Lirası 102. BANKALAR Vadesiz Döviz Tevdiat hesabına alacak kaydetmiştir.

Buradaki kur farkı gideri, Garanti Bankası döviz tevdiat hesabındaki yabancı paranın, Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nin tasarrufunda bulunduğu dönemde oluşması nedeniyle 656. KAMBIYO ZARARLARI hesabına kaydedilmiştir. Eğer mal bedelinin transferi tarihi ile malın gümrükten çıkış tarihi arasında ortaya çıkan olumsuz kur farkı olsaydı 612. DİĞER İNDİRİMLER hesabına kaydedilmesi gerekirdi.

6	11/06/2001	
120. ALICILAR		11.000.000.000.-
Yurtdışı Alıcıları		
136. DİĞER ALACAKLAR		1.980.000.000.-
Vergi Dairesinden Alacaklar		
601. YURTDIŞI SATIŞLAR		11.000.000.000.-
İhraç Kaydıyla Teslimler		
391. HESAPLANAN KDV.		1.980.000.000.-

11/06/2001 tarih ve 529822 nolu fatura ile Esalin Gıda Tem.Malz.İnş. Dış Tic.Ltd.Şti'ne İhraç kaydıyla teslimin kaydı.

..... / .. / ..

6 numaralı yevmiye maddesinde; Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nin 11/06/2001 tarih ve 529822 numaralı fatura ile Esalin Gıda Tem.Malz.İnş. Dış Tic.Ltd.Şti'ne 11.000.000.000.- Türk Lirası tutarında mamulün, ihraç kaydıyla teslimi kaydı yapılmıştır.

Teslim bedeli olan 11.000.000.000.- Türk Lirası 120 ALICILAR hesabına borç kaydedilmiştir. Teslim bedeli üzerinden %18 oranında hesaplanan fakat tahsil

edilmeyen 1.980.000.000.- Türk Lirası tutarında ki KDV 136. DİĞER ALACAKLAR hesabının borcuna kaydedilerek ilgili vergi dairesinden, ihraç kaydıyla teslimler nedeniyle doğan KDV iadesi alacağıının kaydı yapılmıştır. Karşılığında ise, 601. YURTDIŞI SATIŞLAR hesabına 11.000.000.000.- Türk Lirası ve 391. HESAPLANAN KDV hesabına da 1.980.000.000.- Türk Lirası alacak kaydedilmiştir.

7 _____ 11/06/2001 _____

620. SATILAN MAMULLER MALİYETİ 8.677.545.684.-

20. Yurtdışı Satılan Mamuller Maliyeti

001. Doğrudan Yapılan İhracat Maliyeti

152. MAMULLER

8.677.545.684.-

01. Makineler

İhraç kaydıyla teslim edilen malın
maliyetinin gider hesaplarına devri.

_____ .. / .. _____

7 numaralı yevmiye kaydında; 11/06/2001 tarihinde ihraç kaydıyla teslim edilen mamullerin maliyetinin ilgili gider hesabına devri yapılmıştır.

İhraç kaydıyla teslimlere konu olan mamullerin maliyeti olan 8.677.545.684.- Türk Lirası 620. SATILAN MAMULLER MALİYETİ hesabına borç, 152. MAMULLER hesabına da alacak kaydedilmiştir.

8 _____ 14/06/2001 _____

102. BANKALAR 18.351.135.000.-

10. Vadesiz Hesaplar

002. Vadesiz Döviz Tevdiat Hs.

0001. Garanti Bankası Esk.Sb. \$ Hs.

340. ALINAN SİPARİŞ

AVANSLARI

18.351.135.000.-

20. Yurt Dışı Sipariş Avansları

Latromick şirketince, 14/06/2001 tarih ve 0031 numaralı banka dekontu ile yapılacak ihracata karşılık Garanti Bankası vadesiz döviz tevdiat hesabına gönderilen avans.

(15.000.-\$ x 1.223.409.-TL.)

_____ .. / .. _____

8 numaralı yevmiye maddesinde; varılan anlaşmaya göre Latromick şirketince 14/06/2001 tarihinde Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi Garanti Bankası Eskişehir Şubesi Vadesiz Döviz Tevdiat hesabına avans olarak gönderilen 15.000.- Amerikan Dolarının kaydı yapılmıştır.

Bu tutar 14/06/2001 tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kurundan hesaplanarak 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI hesabına (15.000.-\$ x 1.223.409.-TL =) 18.351.135.000.- Türk Lirası alacak, 102. BANKALAR hesabına borç kaydedilmiştir.

9 _____ 15/06/2001 _____

102. BANKALAR

18.000.000.000.-

10. Vadesiz Hesaplar

001. Vadesiz TL. Hesapları

0001. Garanti Bankası Vadesiz

TL.Hesabı

656. KAMBIYO ZARARLARI

351.135.000.-

10. Kur Farkı Gideri

102. BANKALAR

18.351.135.000.-

10. Vadesiz Hesaplar

002. Vadesiz Döviz Tevdiat Hs.

0001. Garanti Bankası Vadesiz

Amerikan Doları Hs.

15/06/2001 tarih ve 380670 nolu döviz alım belgesi ile

15.000.- \$'ın TL.'na çevrilerek hesaba yatırılması.

alış : (15.000.-\$ x 1.223.409.-TL.)

satış : (15.000.-\$ x 1.200.000.-TL.)

_____ .. / .. _____

9 numaralı yevmiye maddesinde; Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi almış olduğu sipariş avanslarından 15.000.- Amerikan Doları'nı 15/06/2001 tarih ve 380670 numaralı Döviz Alım Belgesindeki (DAB) 1.200.000.-TL kurdan Türk Lirasına çevirerek Garanti Bankası Vadesiz TL. hesabına yatırmasının kaydını yapmıştır.

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, bu işlem için, 102 BANKALAR Vadesiz TL hesabına (15.000.-\$ x 1.200.000.-TL. =) 18.000.000.000.- Türk Lirası ve 656. KAMBİYO ZARARLARI hesabına (18.351.135.000.- - 18.000.000.00.- =) 351.135.000.- Türk Lirası kur farkı gideri olarak borç, 15.000.- Amerikan Doları'nın alış fiyatı olan (15.000.-\$ x 1.223.409.-TL. =) 18.351.135.000.- Türk Lirası 102. BANKALAR Vadesiz Döviz Tevdiat hesabına alacak kaydetmiştir.

Bu işlemdeki 656. KAMBİYO ZARARLARI hesabının durumu 5 numaralı yevmiye maddesinde olduğu gibidir.

10 _____ 22/06/2001 _____

102. BANKALAR

15.271.537.176.-

20. Vadeli Hesaplar

002. Vadeli Döviz Tevdiat Hs.

0001. Garanti Bankası Esk.Sb. \$ Hs.

340. ALINAN SİPARİŞ

AVANSLARI

15.271.537.176.-

20. Yurt Dışı Sipariş Avansları

Latronick şirketince, 22/06/2001 tarih ve 0034 numaralı banka dekontu ile yapılacak ihracata karşılık Garanti Bankası vadeli döviz tevdiat hesabına gönderilen avans.

(11.988.-\$ x 1.273.902.-TL.)

.. / ..

10 numaralı yevmiye maddesinde; varılan anlaşmaya göre Latronick şirketince 22/06/2001 tarihinde Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi Garanti Bankası Eskişehir Şubesi Vadeli Döviz Tevdiat hesabına avans olarak gönderilen 11.988.- Amerikan Dolarının kaydı yapılmıştır.

Bu tutar 22/06/2001 tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kurundan hesaplanarak 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI hesabına (11.988.-\$ x 1.273.902.-TL =) 15.271.537.176.- Türk Lirası alacak, 102. BANKALAR hesabına borç kaydedilmiştir.

Ancak, burada da Garanti Bankası Döviz Tevdiat Hesabına gelen 11.988.- Amerikan Doları değil, 12.000.- Amerikan Doları'dır. 2 numaralı yevmiye maddesindeki gibi banka tarafından 12.- Amerikan Doları kesinti yapılmıştır. Bu tutarın Türk Lirası karşılığının, 102. BANKALAR hesabından düşülerek 780. FİNANSMAN GİDERLERİ hesabına borç kaydedilmesi, 340. SİPARİŞ AVANSLARI hesabına ise 12.000.- Amerikan Doları 1.273.902.-TL. kurdan 15.286.824.000.- Türk Lirası alacak kaydedilmesi gerekirdi. Aksi halde Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nin 340. ALINAN AVANSLAR hesabı 12.- Amerikan Doları bu yevmiye maddesinden, 12 Amerikan Doları da 2 numaralı yevmiye maddesinden olmak üzere toplan 24.- Amerikan Doları eksik görünecektir.

11 _____ 29/06/2001 _____

120. ALICILAR

122.939.255.000.-

Yurtdışı Alıcıları

601. YURTDIŞI SATIŞLARI

119.770.717.500.-

10. Doğrudan Yapılan İhracat

649. DİŐER OLAŐAN GELİR

VE KÂRLAR

3.168.537.500.-

10. Nakliye Gelirleri

26/06/2001 tarih ve 529827 numaralı fatura

ile peşin ödemeli yapılan ihracatın kaydı.

(97.000.-\$ x 1.267.415.-TL.)

.. / ..

11 numaralı yevmiye maddesinde; 29/06/2001 tarihinde ihracatı gerçekleştirilen 97.000.- Amerikan Doları tutarındaki mamullerin, 26/06/2001 tarih ve 529827 numaralı fatura ile peşin ödemeli ihracat kaydı yapılmıştır.

Bu işlem için, 120. ALACILAR hesabına (97.000.-\$ x 1.267.415.-TL =) 122.939.255.000.- Türk Lirası borç, 601. YURTDIŞI SATIŞLAR hesabına (94.500.-\$ x 1.267.415.-TL. =) 119.770.717.500.- Türk Lirası alacak kaydedilmiştir. Ayrıca, anlaşmanın CIF satış bedelinden yapılmış olması nedeniyle alıcı Latromick Şirketi hesabına Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi tarafından ödenen ve alıcı Latromick Şirketine fatura edilen 2.500.- Amerikan Doları yine aynı kurdan hesaplanarak 649. DİŐER OLAŐAN GELİR VE KARLAR hesabına (2.500.-\$ x 1.267.415.-TL. =) 3.168.537.500.- Türk Lirası alacak kaydedilmiştir.

Ancak, üçüncü bölümde de ifade ettiğimiz gibi, ihracat bedelinin ödenmesi ile ilgili olarak, anlaşmanın CIF satış bedeli üzerinden yapılması durumunda alıcı firma adına düzenlenen faturaya mal bedeli ile birlikte taşıma ücreti de ilave edilmekte ve bu

tutarlar 601. YURTDIŞI SATIŞLAR hesabında gösterilmektedir. Mal bedeli ile taşıma ücreti tutarları bu hesabın tali hesaplarında ayrı-ayrı takip edilir.

Yukarıda görüldüğü üzere, Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, alıcı Latromick şirketi adına düzenlediği faturada belirtilen taşıma bedelini 649. DİŐER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR hesabına kaydederek yanlış bir işlem yapmıştır.

12 _____ 29/06/2001 _____

340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI 109.904.771.136.-
20. Yurt Dışı Sipariş Avansları

656. KAMBİYO ZARARLARI 13.034.483.864.-
Kur Farkı Gideri

120. ALICILAR 122.939.255.000.-
Yurtdışı Alıcıları

Peşin Ödemeli yapılan ihracat ile ilgili olarak
Alıcılar hesabı ile Sipariş Avansları hesabının
mahsubu

(97.000.-\$ x 1.267.415.-TL.)

_____ .. / .. _____

12 numaralı yevmiye maddesinde; 340. SİPARİŞ AVANSLARI hesabı ile 120. ALICILAR hesabının mahsubu ile kur farkının kaydı yapılmıştır.

Peşin ödemeli ihracat nedeniyle, yukarıda belirtilen tarihlerde Latromick şirketince Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'ne gönderilen ve ilgili tarihlerdeki Merkez Bankası döviz alış kurundan hesaplanan 109.9904.771.136.- Türk Lirası 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI hesabına alacak kaydedilmişti, bu defa aynı tutar bu hesaba borç kaydedilmiştir. 29/06/2001 tarihinde, düzenlenen ihracat faturasına istinaden 120. ALICILAR hesabına 122.939.255.000.- Türk Lirası borç kaydedilmişti,

bu tutar tahsil edildiğinden aynı hesaba alacak kaydedilmiştir. Alınan sipariş avansları daha erken tarihte ve düşük kurdan, ihracat faturasının düzenlenmesi ise daha sonraki tarihte ve yüksek kurdan işlem görmesi nedeniyle (122.939.255.000.- - 109.904.771.136.- =>) 13.034.483.864.- Türk Lirası olumsuz kur farkı meydana gelmiştir. Bu tutar 656. KAMBIYO ZARARLARI hesabına borç kaydedilmiştir.

Bu konu ile ilgili olarak üçüncü bölümde ifade ettiğimiz gibi, mal bedelinin transfer tarihi ile malın gümrükten çıkış tarihi arasında ortaya çıkan olumsuz kur farklarının 612. DİĞER İNDİRİMLER hesabında gösterilmesi gerekir. Burada da Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi aynı nedenle ortaya çıkan olumsuz kur farklarını 656. KAMBIYO ZARARLARI hesabına kaydetmekle yanlış bir işlem yapmıştır.

Satılan malın maliyetinin yevmiye kaydı da aşağıdaki gibi olacaktır.

13 _____ 29/06/2001 _____

620. SATILAN MAMULLER MALİYETİ 89.069.902.643.-

20. Yurtdışı Satılan Mamuller Maliyeti

001. Doğrudan Yapılan İhracat Maliyeti

152. MAMULLER

89.069.902.643.-

01. Makineler

İhraç edilen malın maliyetinin gider hesaplarına devri.

_____ .. / .. _____

13. numaralı yevmiye maddesinde; ihraç edilen mamullerin maliyetinin gider hesabına devri ile ilgili kayıt yapılmıştır.

İhracata konu olan mamullerin maliyet bedeli olan 89.069.902.643.- Türk Lirası 620. SATILAN MAMULLER MALİYETİ hesabına borç, 152. MAMULLER hesabına alacak kaydedilmiştir.

14 _____ 29/06/2001 _____

760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİD. 3.168.537.500.-

10. Taşıma Gideri

191. İNDİRİLECEK KDV. 570.336.750.-

100. KASA

3.738.874.250.-

10. Merkez Kasa

Sevk giderinin ödenmesi

_____ .. / .. _____

14 numaralı yevmiye maddesinde; ihracatın CIF satış bedeli üzerinden yapılması nedeniyle ihraç edilen malların taşınması için ödenen tutarın kaydı yapılmıştır.

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, ihraç konusu malların taşınması için nakliyat şirketine peşin olarak (2.500.-\$ x 1.267.415.-TL. =>) 3.738.874.250.- Türk Lirası ödemiş, bu tutarı 100. KASA hesabına alacak kaydetmiş, 760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERİ hesabına 3.168.537.500.- Türk Lirası ve 191. İNDİRİLECEK KDV hesabına da 570.336.750.- Türk Lirası borç kaydetmiştir.

Üçüncü bölümde de ifade ettiğimiz gibi, ihracatın CIF satış bedeli üzerinden yapılması durumunda alıcı firma adına, ihracata konu malların sevkiyatı ile ilgili harcama tutarı, 612. DİĞER İNDİRİMLER hesabında gösterilmesi gerekirdi.

15 _____ 29/06/2001 _____

770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 100.000.000.-

30. Dışarıdan Sağlanan Fayda Ve Hizmetler

001. Serbest Meslek Ödemesi

191. İNDİRİLECEK KDV. 18.000.000.-

360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	22.000.000.-
01. Gelir Vergisi Stopajı	
02. Fon Payı	
100. KASA	96.000.000.-
10. Merkez Kasa	

29/06/2001 tarih ve 108344 numaralı serbest meslek makbuzu ile ihracat öncesi hazırlık için yapılan masraflar ve hizmet karşılığı olarak ödenen

_____ / _____

15 numaralı yevmiye maddesinde; ihracat işlemlerinin ön hazırlıkların tamamlanması aşamasındaki harcamalar ve hizmet karşılığı olarak Ürgen Gümrükleme Nakliyat ve Dış Ticaret işletmesine yapılan ödemenin kaydı yapılmıştır.

Ürgen Gümrükleme Nakliyat ve Dış Ticaret işletmesi, yapmış olduğu harcama ve hizmetler karşılığı olarak brüt 100.000.000.- Türk Lirası ve 18.000.000.- Türk Lirası KDV olmak üzere toplam 118.000.000.- Türk Lirası tutarında Serbest Meslek Makbuzu düzenlemiş, Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi’de bu tutar üzerinden 20.000.000.- Türk Lirası %20 stopaj ve 2.000.000.- Türk Lirası %10 stopaj fon payı keserek net 96.000.000.- Türk Lirası nakit olarak ödemiştir.

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, yapmış olduğu bu harcama için, 770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ hesabına 100.000.000.- Türk Lirası ve 191. İNDİRİLECEK KDV. hesabına 18.000.000.- Türk Lirası borç, 360. ÖDENECEK VERGİLER VE FONLAR hesabına 22.000.000.000.- Türk Lirası ve 100. KASA hesabına da 96.000.000.- Türk Lirası alacak kaydetmiştir.

Üçüncü bölümümüzde, pazarlama satış ve dağıtım giderinin hangi mal grubuna ait olduğu biliniyorsa, bu harcama tutarından, hiç ilgisi bulunmadığı halde diğer mal gruplarına pay verilmesinin doğru olmayacağını, bu nedenle bu tür harcamalar indirekt

gider olamayacağı için satış hasılatından düşülmesi gerektiğini belirtmiştik. Bu türden yapılan harcamalar 612. DİĞER İNDİRİMLER hesabına kaydedilerek brüt satışlardan düşülmesi sonucunda ulaşılabacak net satışlar tutarı daha doğru olacaktır.

16 _____ 30/06/2001 _____

100. KASA 276.120.000.-

Merkez Kasa

600. YURTIÇİ SATIŞLAR 234.000.000.-

10. Yurtiçi Satışlar

391. HESAPLANAN KDV 42.120.000.-

Yurtiçi Satışların kaydı.

_____ .. / .. _____

16 numaralı yevmiye maddesinde; yurtiçi satışlara ait yevmiye kaydı yapılmıştır.

Yurtiçi satış için, 100. KASA hesabına 276.120.000.- Türk Lirası borç, 600. YURTIÇİ SATIŞLAR hesabına 234.000.000.- Türk Lirası ve 391 HESAPLANAN KDV hesabına da 42.120.000.- Türk Lirası alacak kaydedilmiştir.

17 _____ 30/06/2001 _____

620. SATILAN MAMULLER MALİYETİ 167.142.857.-

10. Yurtiçi Satılan Mamuller Maliyeti

152. MAMULLER 167.142.857.-

20. Makine Parçaları

Yurtiçi satışların maliyetinin gider hesaplarına devri.

_____ .. / .. _____

17 numaralı yevmiye maddesinde; yurtiçi satılan mamullerin maliyetinin kaydı yapılmıştır.

Yurtiçi satılan mamullerin maliyeti olan 167.142.857.- Türk Lirası 620. SATILAN MAMULLER MALİYETİ hesabına borç, 152. MAMULLER hesabına alacak kaydedilmiştir.

18 _____ 30/06/2001 _____

391. HESAPLANAN KDV	2.054.120.000.-
190. DEVREDEN KDV	11.963.550.000.-
136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	14.038.400.000.-
10. Battalgazi Vergi Dairesi	

136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	1.980.000.000.-
190. DEVREDEN KDV	22.648.630.000.-
191. İNDİRİLECEK KDV	3.427.440.000.-

Haziran 2001 dönemi KDV beyannamesi tahakkuku

_____ .. / .. _____

18 numaralı yevmiye maddesinde; Haziran 2001 dönemine ait Katma Değer Vergisi Beyannamesinin tahakkuk kaydı yapılmıştır.

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, KDV dönemi sonunda muhasebe raporlarından aldığı bilgilere göre, 136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR hesabında görülen 1.980.000.000.- Türk Lirası, 190. DEVREDEN KDV hesabında görülen 22.648.630.000.- Türk Lirası ve 191. İNDİRİLECEK KDV hesabında görülen 3.427.440.000.- Türk Lirası borç bakiyesi tutarlarını aynı hesaplara bu defa alacak kaydetmiştir. 391. HESAPLANAN KDV hesabında görülen 2.054.120.000.- Türk Lirası alacak bakiyesi tutarını aynı hesaba, bu dönemde indirim konusu yapılamadığından sonraki döneme devreden 11.963.550.000.- Türk Lirası KDV tutarını 190. DEVREDEN KDV hesabına ve iade talebinde bulunulacak olan 14.038.400.000.-

Türk Lirası tutarını da 136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR hesabına borç kaydetmiştir.

19 _____ 14/08/2001 _____

360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 9.958.340.000.-

10. Gelir Vergisi Stopajı	:	1.304.040.000.-
20. Kurumlar Vergisi	:	5.950.250.000.-
30. Fon Payı	:	725.429.000.-
40. Kurumlar Geçici Vergisi	:	1.895.560.000.-
50. Eğitime Katkı Payı	:	3.000.000.-
60. Özel İşlem Vergisi	:	6.000.000.-
70. Damga Vergisi	:	<u>74.240.000.-</u>
		9.958.340.000.-

689. DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER

VE ZARARLAR 1.164.670.000.-

10. Gecikme Faizi

136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 11.123.010.000.-

10. Battalgazi Vergi Dairesi

06/2001 dönemi KDV iade alacağının

Vergi borçlarına mahsubu kaydı.

_____ .. / .. _____

19 numaralı yevmiye maddesinde; Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi'nin 14/08/2001 tarihli mahsup talep dilekçesi ile Haziran 2001 dönemine ait KDV beyannamesine istinaden Battalgazi Vergi Dairesinden alacağı olan KDV iadesinin vergi borçlarına mahsubu işlemi yapılmıştır.

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, Battalgazi Vergi Dairesinden KDV iade alacağını Vergi borçlarını mahsup talibinde bulunmuş ve bu tutarı 136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR hesabına 11.123.010.000.- Türk Lirası alacak, 360.

ÖDENECEK VERGİLER VE FONLAR hesabına 9.958.340.000.- Türk Lirası ve vadesi geçmiş vergi borçlarının gecikme zamlarını kanunen kabul edilmeyen gider olduğundan 689. DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR hesabına 1.164.670.000.- Türk Lirası borç kaydetmiştir. Mahsup edilemeyen 2.915.390.000.- Türk Lirasını da gelecek dönemde doğacak vergi borçlarına mahsup etmek üzere Battalgazi Vergi Dairesinin "0061 Emanetler" hesabında bırakılmıştır. Mahsup Alındısı (EK 11) de verildiği gibidir.

Anadolu Makine Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi, KDV iadesi alacağını mahsuben iade yapıldığından, dördüncü bölümde verilen örnekte görüldüğü gibi, 136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR hesabında bulunan tutarı 192. DİĞER KDV hesabına devrederek bu hesaptan mahsup işlemini yapsaydı daha uygun olurdu. Çünkü, 136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR hesabı nakit iadelerde kullanılmaktadır.

KDV iadesi talebi 2.000.000.000.- Türk Lirasını geçiyor olmasına rağmen mahsuben iade yapıldığından, Battalgazi Vergi Dairesi tarafından Maliye Bakanlığı inceleme elemanı raporu, Yeminli mali müşavirlik tasdik raporu veya teminat istenmemiştir.

SONUÇ

Ülkeler, sınırsız ihtiyaçlar karşısında yeryüzüne dağılmış olan sınırlı kaynaklardan sağladıkları üretimlerini, üstün oldukları alanlara yönelterek maliyetlerini en düşük, hacimlerini ise en yüksek seviyede gerçekleştirerek ihtiyacı olan ülkelere ihraç eder, diğer ihtiyaçlarını ise öteki ekonomik üstünlüğe sahip ülkelere temin ederler. Bu süreç ülkelerin gelişiminde ihracatın ne kadar büyük bir öneme sahip olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Dış ticaret ile uğraşan ithalatçı ve ihracatçılar birbirlerinden çok uzak, birbirlerini hiç tanımıyor olmaları ve buna bağlı olarak da aralarında güven unsurunun gelişmemiş olması nedeniyle ihracat işlemlerinde teslimin ve ödemenin nasıl ve hangi şartlarda yapılacağı konusunda sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle dış ticaret işlemlerinde değişik teslim ve ödeme şekilleri vardır.

İhracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesi, hesap çerçevesi değişmemek kaydıyla bazı alt hesaplar ve kambiyo ilişkisi açısından yurtiçi işlemlerin muhasebeleştirilmesine göre farklılıklar arz etmektedir. İhracat firmalarının geleceği açısından ihracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesindeki bu farklılıkların çok iyi bilinmesi gerekir. İhracat genellikle döviz karşılığı yapılmaktadır, ülkeye getirilen yabancı paranın muhasebeleştirilmesinin ise Türk Lirası üzerinden yapılması zorunludur. Bu nedenle ihracattan dolayı döviz tevdiat hesaplarına yatırılan ve bu hesaplardan satışı yapılan yabancı paranın muhasebe kayıtlarında hangi kurdan dikkate alınacağını bilmesi kambiyo mevzuatı açısından önemlidir.

Ülkelerin büyümesi için ihracat büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle ülkemizde ihracatı teşvik etmek ve geliştirmek için bazı tedbirler alınmıştır. Bu tedbirler arasında İhracatta KDV istisnası uygulaması da vardır. 3065 sayılı KDV Kanunu'nun 11. maddesinin (a) bendi ile ihracat teslimleri ve bu teslimlere ilişkin hizmetler ile yurtdışındaki müşteriler için yapılan hizmetler KDV'den müstesna bırakılmıştır. Bu uygulama ile ihracatçı firmalarca mal ve hizmet satışları nedeniyle KDV

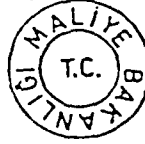
hesaplanmamakta ancak, ihracata konu olan üretimleri için mal ve hizmet alımlarında ödenen KDV'ni (yüklenilen KDV) bağlı bulunulan vergi dairesinden iade alma imkanı sağlanmıştır. 3065 sayılı KDV Kanunu'nun 11. maddesinin (c) bendi ile de ihraç edilmek şartıyla ihracatçılara teslim edilen mallar üzerinden KDV hesaplanmakta ancak, teslimde bulunanlara ödenmemektedir. İhracatçılara ihraç kaydıyla mal tesliminde bulunan mükelleflerce tahsil edilmeyen, ancak ilgili dönem KDV beyannamesinde beyan edilen bu vergi, vergi dairesince tarh ve tahakkuk ettirilerek tecil olunur. Söz konusu malların ihracatçıya teslim tarihini takip eden ay başından itibaren üç ay içinde ihraç edilmesi halinde, tecil edilen vergi terkin olur. İhracatın söz konusu şartlara uygun olarak gerçekleştirilememesi halinde tecil olunan vergi tahakkuk ettirildiği tarihten itibaren 6183 sayılı A.A.T.U.H.K.K.'un 51. maddesine göre belirlenen gecikme zammının %50 fazlası ile birlikte tahsil olunur. Ancak, ihraç kaydıyla teslim edilen malların ihracatı VUK'nda belirtilen mücbir sebepler nedeniyle gerçekleşmemesi halinde A.A.T.U.H.K.K.'un 48. maddesine göre ilgili dönemler için geçerli tecil faizi ile birlikte tahsil edilir. İhraç kaydıyla teslim edilen mallar üzerinden hesaplanan KDV'nden tecil ve terkin edilen KDV düşüldükten sonra, indirim konusu yapılamayan KDV (sonraki dönemlere devreden KDV) varsa, bu vergi ihraç kaydıyla teslimde bulunan mükellefe ilgili vergi dairesince iade olunur.

Özellikle doğrudan ihracat nedeniyle yüklenilen KDV'nin tespit edilmesinde bir belge ile alınan mal veya hizmetin ortak dağıtımlar sonucunda ne kadarının ihracata konu mal ve hizmet üretimine, ne kadarının da yurtiçi satışlara konu olan mal ve hizmet üretiminde kullanıldığı her zaman tam olarak tespit edilememektedir. Ayrıca, bu dağıtımların ne kadar gerçekçi yapıldığının vergi daireleri tarafından kontrol edilmesi de bütün mükellefler için mümkün olamamaktadır. KDV iadesinin yapılması vergi daireleri açısından belirli bir kontrol düzeninin sağlanmasını gerekli kılmaktadır. Bu kontrol düzeni içinde de şartların büyük çoğunluğu ihracatçı firmalara yüklenmektedir. Hem Maliyenin kontrolü sağlamadaki sıkıntıları hem de mükelleflerin şartları yerine getirmede yaşadıkları sıkıntılar nedeniyle KDV iade sistemimizin değiştirilmesinde yarar vardır. Doğrudan ihracat ya da ihraç kaydıyla teslimlerde bulunan mükelleflere

mal ve hizmet alımları nedeniyle KDV ödememe kolaylığının getirilmesi halinde ihracat nedeniyle KDV yüklenilmeyeceği için iade edilecek KDV de olmayacaktır. Böyle bir uygulama, doğrudan ihraç ya da ihraç kaydıyla teslimde bulunan mükellefleri finansman yönünden rahatlatacak, hem bu mükelleflere hem de Maliyeye zaman ve iş yükü bakımından büyük bir tasarruf sağlayacaktır.

EKLER

	<u>Sayfa</u>
1. DOĞRUDAN İHRACAT FATURASI ÖRNEĞİ.....	202
2. İHRACAT SÖZLEŞMESİ ÖRNEĞİ.....	204
3. KDV İADE MAHSUP DİLEKÇESİ ÖRNEĞİ.....	207
4. DOĞRUDAN İHRACAT GÜMRÜK ÇIKIŞ BEYANNEMESİ ÖRNEĞİ.....	208
5. DOĞRUDAN İHRACAT NEDENİYLE MAL VE HİZMET ALIŐLARINA AİT FATURA LİSTESİ ÖRNEĞİ.....	210
6. İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERE AİT GÜMRÜK ÇIKIŞ BEYANNAME ÖRNEĞİ.....	221
7. İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERE AİT FATURA ÖRNEĞİ....	223
8. UYGULAMAYA AİT KDV BEYANNAMESİ ÖRNEĞİ.....	224
9. DÖVİZ TEVDİAT HESABINA DÖVİZ YATIRMA DEKONTU	226
10. DÖVİZ ALIM BELGESİ ÖRNEĞİ.....	227
11. KDV İADESİ MAHSUP ALINDISI ÖRNEĞİ.....	228

ANADOLU**MAKİNE AMBALAJ SANAYİ
ANONİM ŞİRKETİ**A D R E S : ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ
3. CADDE
26110 MERKEZ/ESKİŞEHİRVERGİ DAİRESİ : BATTALGAZİ
VERGİ NO : 826 016 99 26LATRONICK 109444 MOSKOW
UL SORMOVSKAYA 8 KOP 2*A. Lutfi***FATURA**SERİ D
SIRA NO. 529826

İL KODU 26

FATURA TARİHİ : 26.06.2001

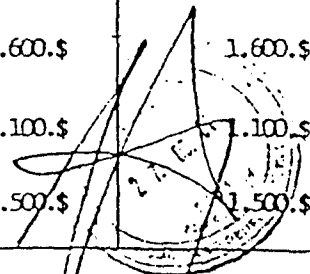
İRSALİYE TARİHİ :

İRSALİYE NO. :

Müşteri V.D.

No.:

CINSİ	MIKTARI	FIYATI	TUTARI
Unstable Band (Oynar Band)	1	1.600.\$	1.600.\$.
Biscuit Collection Band (Bisküvi Alma Bandı)	1	5.500.\$	5.500.\$.
Intermediate Transfer Band (Ara Band)	2	1.800.\$	3.600.\$.
90 Rotary Band (90 Derece Döner Band)	2	1.450.\$	2.900.\$.
Biscuit Stacking Machine (Bisküvi Dizici Makine)	1	12.000.\$	12.000.\$.
Cooling Band (Soğutma Bandı)	1	2.600.\$	2.600.\$.
Biscuit Moulds (Bisküvi Kalıpları)	6	600.\$	3.600.\$.
Craker Lubrication Disc (Kraker Yağlama Tamburu)	1	2.000.\$	2.000.\$.
Creaming Machine (Kremalana Makinası)	1	30.000.\$	30.000.\$.
Craker Transfer Band (Kraker Ara Bandı)	1	1.600.\$	1.600.\$.
Mould Tripod (Kalıp Sehbası)	1	1.100.\$	1.100.\$.
Creamed Biscuit Transfer Band (Kremalı Bisküvi Taşıma Bandı)	1	1.500.\$	1.500.\$.

27 391
27 HAZ 2001

Banka Hesap No :

Vakıflar Bankası Eskişehir Şubesi : 02025821

Halk Bankası Eskişehir Şubesi : 304210-39-03280

Esbank Eskişehir Şubesi : 30421-9009123

Şekerbank Teşebbüs Eskişehir Şb : 32003455

ANADOLU

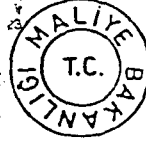
MAKİNE AMBALAJ SANAYİ
ANONİM ŞİRKETİ

A D R E S: ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ
3. CADDE
26110 MERKEZ/ESKİŞEHİR

VERGİ DAİRESİ : BATTALGAZİ
VERGİ NO : 826 016 99 26

LATRONICK 109444 MOSKOW
UL SORMOVSKAYA 8 KOP 2

A. S. S. S.

FATURA

SERİ D
SIRA NO. 529827

İL KODU 26

FATURA TARİHİ : 26.06.2001

IRSALİYE TARİHİ :

IRSALİYE NO. :

Müşteri V.D.

No: 70

CINSİ	MIKTARI	FİYATI	TUTARI
Cream Tank Group (Krema Kazanı)	1	1.500.\$	1.500.\$.
Over Wrapping Machine (Es - 10 Paketleme Makinası)	1	25.000.\$	25.000.\$.
Transport (Nakliye)			2.500.\$.
		TOTAL	97.000.\$.

57-3,9

27 HAZ 2001

Aslı Gilt. 17.07.2001

25/06/2001

1 USD = 1.267.415 TL'dir.

Banka Hesap No :

Vakıflar Bankası Eskişehir Şubesi : 02025621

Halk Bankası Eskişehir Şubesi : 304210-39-03260

Esbank Eskişehir Şubesi : 30421-3009123

Şekerbank Taşbaşı Eskişehir Şubesi : 32003455

ANADOLU MAKİNE AMBALAJ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

SÖZLEŞME

26.03.2001

MADDE 1: TARAFLAR ve KONUSU

1.1 TARAFLAR

Bu sözleşme Organize Sanayi Bölgesi 7. Cadde ESKİŞEHİR adresinde bulunan ANADOLU MAKİNE AMBALAJ SANAYİ A.Ş. (bundan sonra FİRMA olarak anılacaktır) ile NOVORIZANSK ST.28 MOSCOW adresinde bulunan LATRONIC (bundan sonra MÜŞTERİ olarak anılacaktır) ve İsmetpaşa Cad. Rıza Saatçi İşhanı Kat:2 No:5 ANTALYA adresinde bulunan BARHUDARLI Tarım Ürünleri İhracat ve Paz.Ltd.Şti'nden İlhan YÜKÜNÇ (bundan sonra KONTROLÖR olarak anılacaktır) arasında düzenlenmiştir.

1.2. KONUSU

Bu sözleşme, yukarıda belirtilen taraflar arasında, 1 Adet ES 10 Üstten Sarmalı Ambalaj Makinesi satış işidir.

MADDE 2: YÜKÜMLÜLÜKLER

2.1. FİRMANIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

2.1.1. Makineler firma adresinde müşteriye teslim edilecektir. Nakliye ve Sigorta müşteriye ait olacaktır.

2.2.2. Müşteri, teçhizat ve donanımı firmaya nakliyeden önce hazırlamak ve fabrika binasını montaja hazır hale getirmekle yükümlüdür.

2.2.3. Montaj için gönderilecek teknik ekibin: uçak bileti, konaklama ve yiyecek ihtiyaçları müşteri tarafından sağlanacaktır.

ANADOLU

MAKİNE AMBALAJ SANAYİ
ANONİM ŞİRKETİ

MADDE 3: İŞİN BEDELİ VE ÖDEME ŞEKLİ

İŞİN TOPLAM BEDELİ 97.000.-\$

ÖDEME ŞEKLİ :	29/03/2001.....	30.000.-\$
	17/04/2001.....	15.000.-\$
	04/05/2001.....	25.000.-\$
	14/06/2001.....	15.000.-\$
	22/06/2001.....	<u>12.000.-\$</u>
	TOPLAM.....	97.000.-\$

MADDE 4: GARANTİ SÜRESİ

Firma tarafından üretilen makineler teslim tarihinden itibaren kullanım hataları dışında 1 yıl süre ile garanti kapsamındadır.

MADDE 5: YEDEK PARÇA VE SERVİS

Firma makinelerin tesliminden 1 yıl süre ile kullanım hataları dışında kalan ve firmanın üretim hatasından doğan yedek parça ve servis ihtiyacını ücretsiz olarak sağlayacaktır.

Bunun dışındaki yedek parça istekleri bedeli mukabili firmadan istenebilecektir.

MADDE 6: ADRESLER

Taraflar bu sözleşme ile ilgili bildirimlerini sözleşmede yer alan adreslere yaparlar. Adres değişiklikleri 7 gün içinde karşı tarafa bildirilir. Adres

ANADOLU

MAKİNE AMBALAJ SANAYİ
ANONİM ŞİRKETİ

değişikliği bildirim yapılmaması sebebiyle sözleşmedeki adreslere yapılmış bildirimler geçerli sayılır.

MADDE 7: YETKİLİ MAHKEME ve İCRA DAİRELERİ

İş bu sözleşmenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek her türlü uyuşmazlıktan dolayı Eskişehir mahkemeleri ve icra müdürlükleri yetkili kılınmıştır.

Madde 8: YÜRÜRLÜK ve TEBLİĞAT

Sözleşme imzalandığı tarihte yürürlüğe girer. Madde 1'deki kayıtlı kanuni adreslere yapılan bildirimler tebliğ edilmiş sayılır.

MADDE 9:

İş bu sözleşme 9 maddeden ibaret olup, tarafların karşılıklı mutabakatı ile 26/03/2001 tarihinde tanzim edilerek imzalanmıştır.

FİRMA

**ANADOLU MAKİNA
AMBALAJ SANAYİ A.Ş.**

M Ü Ş T E R İ

LATRONIC

KONTROLÖR FİRMA

BARHUDARLI

Tarım Ürünleri İhracat ve Paz.Ltd. Şti

ANADOLU

MAKİNE AMBALAJ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

14/08/2001

BATTALGAZİ VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ'NE
ESKİŞEHİR

Daireniz 826 016 99 26 sicil numaralı dosyanızda işlem görmekte olan mükellefiniz.

Haziran 2001 dönemi KDV beyannamemizde, doğrudan ihracat ve ihracat kaydıyla teslimlerden doğan 14.038.400.000.-Türk Lirası iade alacağımızın; 0003 Gelir Vergisi Stopajı'na 1.304.040.000.-TL, 0010 Kurumlar Vergisi'ne 5.950.250.000.- TL, 1020 Fon Payı'na 725.429.000.-TL, 0033 Kurum Geçici Vergisi'ne 1.895.560.000.-TL, 1042 Eğitime Katkı Payı'na 3.000.000.-TL, 1043 Özel İşlem Vergisi'ne 6.000.000.-TL, 0047 Damga Vergisi'ne 74.240.000.-TL ve 1084 Gecikme Faizi'ne 1.164.670.000.-TL olmak üzere toplam 11.123.010.000.- Türk Lirasının mahsup edilmesini, kalan 2.915.390.000.- Türk Lirasının da gelecek aylarda mahsup edilmek üzere daireniz emanetler hesabına alınmasını arz ederiz.

ADRES :

Organize San. Bölgesi
3. Cadde ESKİŞEHİR

ANADOLU MAKİNE

AMBALAJ SAN A.Ş.
İsmail Köroğlu

EKLER :

- Doğrudan ihracata ait GÇB sureti (noter onaylı)
- Doğrudan ihracata konu olan mal ve hizmet alımlarına ait fatura listesi
- İhraç kaydıyla teslimlere ait GÇB sureti (noter onaylı)
- İhraç kaydıyla teslimlere ait fatura
- Haziran 2001 dönemine ait KDV beyannamesi fotokopisi

İhracatçı nüshası İmalatçı nüshası	ANADOLU MAKİNE AMBALAJ SAN. A.Ş. ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ 3. CADDE		BEYAN		EKİŞEHİR MAY 2001
	MERKEZ 26110 MERKEZ / EKİŞEHİR / TÜRKİYE		3 Formlar	4 Tük. İhracatçı	
İhracatçı nüshası	LATRONICK 109444 MOSKOW UL SORMOVSKAYA 8 KOP 2		5 İhracatçı	6 Kuruluş	1 20
	14 Beyan Etkisi, Tamsıca		9 Makine ve Cihazların Makine No		ABDULKADİR AYDIN KARAKEN V.D. 1110000357 /KARAKEN
İhracatçı nüshası	İHRACATÇI		10 Ürün Kodu	11 Ürün Adı	12 Ürün Adı (Etiler)
	18 Çiğirtiler taşıma aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke		15 Ürün Kodu	16 Ürün Adı	17 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	DİCLE NAKLİYAT 42 AE 488		18 Ürün Kodu	19 Ürün Adı	20 Ürün Adı (Etiler)
	21 Sınırı geçen gücük hareketi taşıma aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke		22 Ürün Kodu	23 Ürün Adı	24 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	RD - RD		25 Ürün Kodu	26 Ürün Adı	27 Ürün Adı (Etiler)
	28 Ürün Kodu		29 Ürün Adı	30 Ürün Adı (Etiler)	31 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	SAMSUN RD - RD		32 Ürün Kodu	33 Ürün Adı	34 Ürün Adı (Etiler)
	35 Ürün Kodu		36 Ürün Adı	37 Ürün Adı (Etiler)	38 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	20 SANDIK		39 Ürün Kodu	40 Ürün Adı	41 Ürün Adı (Etiler)
	- 1 SET / KUJ FASILIN DİĞER POZİSYON YER ALMAYAN VEYA BELİRTİLMİYEN YİYEK VE İÇECEKLERİN SİHAİ SİMAÇLARLA HAZIRLANMIŞI VEYA İMELİNE MAKSUS MAKİNE VE CİHAZLAR:-EKMEKÇİLİK, PASTACILIK, BİSKÜVİCİLİK MAKİNE VE CİHAZLARI İLE;-EKMEK, PASTA, BİSKÜVİ İMELİNE MAKSUS OLANLAR "DYNAR BAND, ALKA BANDI, ARA BAND, SOSUTMA BANDI, KALİPLARI, KRANER YÖZLEME TAMBURLU, KEMALARA MAKİNASI, KRANER ARA BANDI, KALIP ÇERPAĞI, TESTİMA BANDI, KAZANI, PAKETLEME MAKİNASI" (DEMONTE VAZİYETTE)		42 Ürün Kodu	43 Ürün Adı	44 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	25.06.2001 59826-27 SAYILI FATURA, ÇEKİ LİSTESİ, DAB		45 Ürün Kodu	46 Ürün Adı	47 Ürün Adı (Etiler)
	48 Ürün Kodu		49 Ürün Adı	50 Ürün Adı (Etiler)	51 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	52 Ürün Kodu		53 Ürün Adı	54 Ürün Adı (Etiler)	55 Ürün Adı (Etiler)
	56 Ürün Kodu		57 Ürün Adı	58 Ürün Adı (Etiler)	59 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	60 Ürün Kodu		61 Ürün Adı	62 Ürün Adı (Etiler)	63 Ürün Adı (Etiler)
	64 Ürün Kodu		65 Ürün Adı	66 Ürün Adı (Etiler)	67 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	68 Ürün Kodu		69 Ürün Adı	70 Ürün Adı (Etiler)	71 Ürün Adı (Etiler)
	72 Ürün Kodu		73 Ürün Adı	74 Ürün Adı (Etiler)	75 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	76 Ürün Kodu		77 Ürün Adı	78 Ürün Adı (Etiler)	79 Ürün Adı (Etiler)
	80 Ürün Kodu		81 Ürün Adı	82 Ürün Adı (Etiler)	83 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	84 Ürün Kodu		85 Ürün Adı	86 Ürün Adı (Etiler)	87 Ürün Adı (Etiler)
	88 Ürün Kodu		89 Ürün Adı	90 Ürün Adı (Etiler)	91 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	92 Ürün Kodu		93 Ürün Adı	94 Ürün Adı (Etiler)	95 Ürün Adı (Etiler)
	96 Ürün Kodu		97 Ürün Adı	98 Ürün Adı (Etiler)	99 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	100 Ürün Kodu		101 Ürün Adı	102 Ürün Adı (Etiler)	103 Ürün Adı (Etiler)
	104 Ürün Kodu		105 Ürün Adı	106 Ürün Adı (Etiler)	107 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	108 Ürün Kodu		109 Ürün Adı	110 Ürün Adı (Etiler)	111 Ürün Adı (Etiler)
	112 Ürün Kodu		113 Ürün Adı	114 Ürün Adı (Etiler)	115 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	116 Ürün Kodu		117 Ürün Adı	118 Ürün Adı (Etiler)	119 Ürün Adı (Etiler)
	120 Ürün Kodu		121 Ürün Adı	122 Ürün Adı (Etiler)	123 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	124 Ürün Kodu		125 Ürün Adı	126 Ürün Adı (Etiler)	127 Ürün Adı (Etiler)
	128 Ürün Kodu		129 Ürün Adı	130 Ürün Adı (Etiler)	131 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	132 Ürün Kodu		133 Ürün Adı	134 Ürün Adı (Etiler)	135 Ürün Adı (Etiler)
	136 Ürün Kodu		137 Ürün Adı	138 Ürün Adı (Etiler)	139 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	140 Ürün Kodu		141 Ürün Adı	142 Ürün Adı (Etiler)	143 Ürün Adı (Etiler)
	144 Ürün Kodu		145 Ürün Adı	146 Ürün Adı (Etiler)	147 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	148 Ürün Kodu		149 Ürün Adı	150 Ürün Adı (Etiler)	151 Ürün Adı (Etiler)
	152 Ürün Kodu		153 Ürün Adı	154 Ürün Adı (Etiler)	155 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	156 Ürün Kodu		157 Ürün Adı	158 Ürün Adı (Etiler)	159 Ürün Adı (Etiler)
	160 Ürün Kodu		161 Ürün Adı	162 Ürün Adı (Etiler)	163 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	164 Ürün Kodu		165 Ürün Adı	166 Ürün Adı (Etiler)	167 Ürün Adı (Etiler)
	168 Ürün Kodu		169 Ürün Adı	170 Ürün Adı (Etiler)	171 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	172 Ürün Kodu		173 Ürün Adı	174 Ürün Adı (Etiler)	175 Ürün Adı (Etiler)
	176 Ürün Kodu		177 Ürün Adı	178 Ürün Adı (Etiler)	179 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	180 Ürün Kodu		181 Ürün Adı	182 Ürün Adı (Etiler)	183 Ürün Adı (Etiler)
	184 Ürün Kodu		185 Ürün Adı	186 Ürün Adı (Etiler)	187 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	188 Ürün Kodu		189 Ürün Adı	190 Ürün Adı (Etiler)	191 Ürün Adı (Etiler)
	192 Ürün Kodu		193 Ürün Adı	194 Ürün Adı (Etiler)	195 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	196 Ürün Kodu		197 Ürün Adı	198 Ürün Adı (Etiler)	199 Ürün Adı (Etiler)
	200 Ürün Kodu		201 Ürün Adı	202 Ürün Adı (Etiler)	203 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	204 Ürün Kodu		205 Ürün Adı	206 Ürün Adı (Etiler)	207 Ürün Adı (Etiler)
	208 Ürün Kodu		209 Ürün Adı	210 Ürün Adı (Etiler)	211 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	212 Ürün Kodu		213 Ürün Adı	214 Ürün Adı (Etiler)	215 Ürün Adı (Etiler)
	216 Ürün Kodu		217 Ürün Adı	218 Ürün Adı (Etiler)	219 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	220 Ürün Kodu		221 Ürün Adı	222 Ürün Adı (Etiler)	223 Ürün Adı (Etiler)
	224 Ürün Kodu		225 Ürün Adı	226 Ürün Adı (Etiler)	227 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	228 Ürün Kodu		229 Ürün Adı	230 Ürün Adı (Etiler)	231 Ürün Adı (Etiler)
	232 Ürün Kodu		233 Ürün Adı	234 Ürün Adı (Etiler)	235 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	236 Ürün Kodu		237 Ürün Adı	238 Ürün Adı (Etiler)	239 Ürün Adı (Etiler)
	240 Ürün Kodu		241 Ürün Adı	242 Ürün Adı (Etiler)	243 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	244 Ürün Kodu		245 Ürün Adı	246 Ürün Adı (Etiler)	247 Ürün Adı (Etiler)
	248 Ürün Kodu		249 Ürün Adı	250 Ürün Adı (Etiler)	251 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	252 Ürün Kodu		253 Ürün Adı	254 Ürün Adı (Etiler)	255 Ürün Adı (Etiler)
	256 Ürün Kodu		257 Ürün Adı	258 Ürün Adı (Etiler)	259 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	260 Ürün Kodu		261 Ürün Adı	262 Ürün Adı (Etiler)	263 Ürün Adı (Etiler)
	264 Ürün Kodu		265 Ürün Adı	266 Ürün Adı (Etiler)	267 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	268 Ürün Kodu		269 Ürün Adı	270 Ürün Adı (Etiler)	271 Ürün Adı (Etiler)
	272 Ürün Kodu		273 Ürün Adı	274 Ürün Adı (Etiler)	275 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	276 Ürün Kodu		277 Ürün Adı	278 Ürün Adı (Etiler)	279 Ürün Adı (Etiler)
	280 Ürün Kodu		281 Ürün Adı	282 Ürün Adı (Etiler)	283 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	284 Ürün Kodu		285 Ürün Adı	286 Ürün Adı (Etiler)	287 Ürün Adı (Etiler)
	288 Ürün Kodu		289 Ürün Adı	290 Ürün Adı (Etiler)	291 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	292 Ürün Kodu		293 Ürün Adı	294 Ürün Adı (Etiler)	295 Ürün Adı (Etiler)
	296 Ürün Kodu		297 Ürün Adı	298 Ürün Adı (Etiler)	299 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	300 Ürün Kodu		301 Ürün Adı	302 Ürün Adı (Etiler)	303 Ürün Adı (Etiler)
	304 Ürün Kodu		305 Ürün Adı	306 Ürün Adı (Etiler)	307 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	308 Ürün Kodu		309 Ürün Adı	310 Ürün Adı (Etiler)	311 Ürün Adı (Etiler)
	312 Ürün Kodu		313 Ürün Adı	314 Ürün Adı (Etiler)	315 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	316 Ürün Kodu		317 Ürün Adı	318 Ürün Adı (Etiler)	319 Ürün Adı (Etiler)
	320 Ürün Kodu		321 Ürün Adı	322 Ürün Adı (Etiler)	323 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	324 Ürün Kodu		325 Ürün Adı	326 Ürün Adı (Etiler)	327 Ürün Adı (Etiler)
	328 Ürün Kodu		329 Ürün Adı	330 Ürün Adı (Etiler)	331 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	332 Ürün Kodu		333 Ürün Adı	334 Ürün Adı (Etiler)	335 Ürün Adı (Etiler)
	336 Ürün Kodu		337 Ürün Adı	338 Ürün Adı (Etiler)	339 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	340 Ürün Kodu		341 Ürün Adı	342 Ürün Adı (Etiler)	343 Ürün Adı (Etiler)
	344 Ürün Kodu		345 Ürün Adı	346 Ürün Adı (Etiler)	347 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	348 Ürün Kodu		349 Ürün Adı	350 Ürün Adı (Etiler)	351 Ürün Adı (Etiler)
	352 Ürün Kodu		353 Ürün Adı	354 Ürün Adı (Etiler)	355 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	356 Ürün Kodu		357 Ürün Adı	358 Ürün Adı (Etiler)	359 Ürün Adı (Etiler)
	360 Ürün Kodu		361 Ürün Adı	362 Ürün Adı (Etiler)	363 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	364 Ürün Kodu		365 Ürün Adı	366 Ürün Adı (Etiler)	367 Ürün Adı (Etiler)
	368 Ürün Kodu		369 Ürün Adı	370 Ürün Adı (Etiler)	371 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	372 Ürün Kodu		373 Ürün Adı	374 Ürün Adı (Etiler)	375 Ürün Adı (Etiler)
	376 Ürün Kodu		377 Ürün Adı	378 Ürün Adı (Etiler)	379 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	380 Ürün Kodu		381 Ürün Adı	382 Ürün Adı (Etiler)	383 Ürün Adı (Etiler)
	384 Ürün Kodu		385 Ürün Adı	386 Ürün Adı (Etiler)	387 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	388 Ürün Kodu		389 Ürün Adı	390 Ürün Adı (Etiler)	391 Ürün Adı (Etiler)
	392 Ürün Kodu		393 Ürün Adı	394 Ürün Adı (Etiler)	395 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	396 Ürün Kodu		397 Ürün Adı	398 Ürün Adı (Etiler)	399 Ürün Adı (Etiler)
	400 Ürün Kodu		401 Ürün Adı	402 Ürün Adı (Etiler)	403 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	404 Ürün Kodu		405 Ürün Adı	406 Ürün Adı (Etiler)	407 Ürün Adı (Etiler)
	408 Ürün Kodu		409 Ürün Adı	410 Ürün Adı (Etiler)	411 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	412 Ürün Kodu		413 Ürün Adı	414 Ürün Adı (Etiler)	415 Ürün Adı (Etiler)
	416 Ürün Kodu		417 Ürün Adı	418 Ürün Adı (Etiler)	419 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	420 Ürün Kodu		421 Ürün Adı	422 Ürün Adı (Etiler)	423 Ürün Adı (Etiler)
	424 Ürün Kodu		425 Ürün Adı	426 Ürün Adı (Etiler)	427 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	428 Ürün Kodu		429 Ürün Adı	430 Ürün Adı (Etiler)	431 Ürün Adı (Etiler)
	432 Ürün Kodu		433 Ürün Adı	434 Ürün Adı (Etiler)	435 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	436 Ürün Kodu		437 Ürün Adı	438 Ürün Adı (Etiler)	439 Ürün Adı (Etiler)
	440 Ürün Kodu		441 Ürün Adı	442 Ürün Adı (Etiler)	443 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	444 Ürün Kodu		445 Ürün Adı	446 Ürün Adı (Etiler)	447 Ürün Adı (Etiler)
	448 Ürün Kodu		449 Ürün Adı	450 Ürün Adı (Etiler)	451 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	452 Ürün Kodu		453 Ürün Adı	454 Ürün Adı (Etiler)	455 Ürün Adı (Etiler)
	456 Ürün Kodu		457 Ürün Adı	458 Ürün Adı (Etiler)	459 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	460 Ürün Kodu		461 Ürün Adı	462 Ürün Adı (Etiler)	463 Ürün Adı (Etiler)
	464 Ürün Kodu		465 Ürün Adı	466 Ürün Adı (Etiler)	467 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	468 Ürün Kodu		469 Ürün Adı	470 Ürün Adı (Etiler)	471 Ürün Adı (Etiler)
	472 Ürün Kodu		473 Ürün Adı	474 Ürün Adı (Etiler)	475 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	476 Ürün Kodu		477 Ürün Adı	478 Ürün Adı (Etiler)	479 Ürün Adı (Etiler)
	480 Ürün Kodu		481 Ürün Adı	482 Ürün Adı (Etiler)	483 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	484 Ürün Kodu		485 Ürün Adı	486 Ürün Adı (Etiler)	487 Ürün Adı (Etiler)
	488 Ürün Kodu		489 Ürün Adı	490 Ürün Adı (Etiler)	491 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	492 Ürün Kodu		493 Ürün Adı	494 Ürün Adı (Etiler)	495 Ürün Adı (Etiler)
	496 Ürün Kodu		497 Ürün Adı	498 Ürün Adı (Etiler)	499 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	500 Ürün Kodu		501 Ürün Adı	502 Ürün Adı (Etiler)	503 Ürün Adı (Etiler)
	504 Ürün Kodu		505 Ürün Adı	506 Ürün Adı (Etiler)	507 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	508 Ürün Kodu		509 Ürün Adı	510 Ürün Adı (Etiler)	511 Ürün Adı (Etiler)
	512 Ürün Kodu		513 Ürün Adı	514 Ürün Adı (Etiler)	515 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	516 Ürün Kodu		517 Ürün Adı	518 Ürün Adı (Etiler)	519 Ürün Adı (Etiler)
	520 Ürün Kodu		521 Ürün Adı	522 Ürün Adı (Etiler)	523 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	524 Ürün Kodu		525 Ürün Adı	526 Ürün Adı (Etiler)	527 Ürün Adı (Etiler)
	528 Ürün Kodu		529 Ürün Adı	530 Ürün Adı (Etiler)	531 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	532 Ürün Kodu		533 Ürün Adı	534 Ürün Adı (Etiler)	535 Ürün Adı (Etiler)
	536 Ürün Kodu		537 Ürün Adı	538 Ürün Adı (Etiler)	539 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	540 Ürün Kodu		541 Ürün Adı	542 Ürün Adı (Etiler)	543 Ürün Adı (Etiler)
	544 Ürün Kodu		545 Ürün Adı	546 Ürün Adı (Etiler)	547 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	548 Ürün Kodu		549 Ürün Adı	550 Ürün Adı (Etiler)	551 Ürün Adı (Etiler)
	552 Ürün Kodu		553 Ürün Adı	554 Ürün Adı (Etiler)	555 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	556 Ürün Kodu		557 Ürün Adı	558 Ürün Adı (Etiler)	559 Ürün Adı (Etiler)
	560 Ürün Kodu		561 Ürün Adı	562 Ürün Adı (Etiler)	563 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	564 Ürün Kodu		565 Ürün Adı	566 Ürün Adı (Etiler)	567 Ürün Adı (Etiler)
	568 Ürün Kodu		569 Ürün Adı	570 Ürün Adı (Etiler)	571 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	572 Ürün Kodu		573 Ürün Adı	574 Ürün Adı (Etiler)	575 Ürün Adı (Etiler)
	576 Ürün Kodu		577 Ürün Adı	578 Ürün Adı (Etiler)	579 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	580 Ürün Kodu		581 Ürün Adı	582 Ürün Adı (Etiler)	583 Ürün Adı (Etiler)
	584 Ürün Kodu		585 Ürün Adı	586 Ürün Adı (Etiler)	587 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	588 Ürün Kodu		589 Ürün Adı	590 Ürün Adı (Etiler)	591 Ürün Adı (Etiler)
	592 Ürün Kodu		593 Ürün Adı	594 Ürün Adı (Etiler)	595 Ürün Adı (Etiler)
İhracatçı nüshası	596 Ürün Kodu		597 Ürün Adı	598 Ürün Adı (Etiler)	599 Ürün Adı (Etiler)
	600 Ürün Kodu		601 Ürün Adı	602 Ürün Adı (Etiler)	603 Ü

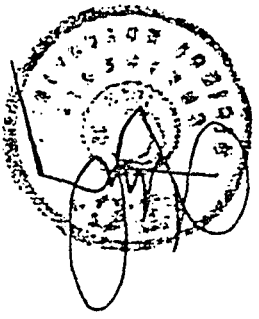

GOMZOK HAYTINDA
Geçtiği Yarı Samsun
Yarıb - 29/6/2001

LM.M.L.B. adına

27 Hazir 2001

01.930.4

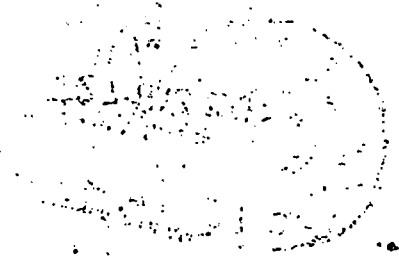

HQ 16498

1 KALEM / J.E. C.A. 92002.8
Eya beyana uyan bulunarak ilgili arca
ceylerle yekünlemek üzere görevli köşeye
tevd edilmiştir.

İMZA İMZA İMZA

2001 YILI HAZİRAN AYI DİREK İHRAÇAT KDV İADESİ ALIŞ FATURALARI DÖKÜMÜ

SIRA NO	FİRMA ADI ÜNVANI	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ	VERGİ DAİRESİ HESAP NOSU	FATURA TARİHİ	FATURA NOSU	KDV MATRAHI	KDV TUTARI	FATURA TOPLAMI
1	DENİZ DÖKÜM SAN.VE TIC.A.Ş.	BATTALGAZI	379 003 20 23	02.01.2001	222053	440.050.000	74.808.500	514.858.500
2	ERKARA A.Ş	TAŞBAŞI	361 002 75 31	03.01.2001	735025	11.731.550	1.994.364	13.725.914
3	ERK METAL TESİSAT SAN.TİC	KÖRFEZ	253 001 23 93	04.01.2001	283683	110.160.000	18.727.200	128.887.200
4	ARI DEMİR	TAŞBAŞI	132 006 18 64	04.01.2001	999079	11.210.000	1.905.700	13.115.700
5	ANLAR KAUÇUK LTD.ŞTİ.	TAŞBAŞI	379 003 20 23	06.01.2001	856126	4.000.000	680.000	4.680.000
6	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	08.01.2001	244244	32.880.000	5.589.600	38.469.600
7	GRUP MAKİNA TIC.LTD.ŞTİ.	AVCILAR	411 005 13 99	08.01.2001	413248	52.050.000	8.848.500	60.898.500
8	DOĞAN TİCARET	BATTALGAZI	379 002 30 32	08.01.2001	25277	38.922.007	6.616.741	45.538.748
9	AYDINGÖR MAKİNA LTD.ŞTİ.	BATTALGAZI	116 005 08 46	09.01.2001	897836	42.000.000	7.140.000	49.140.000
10	ESTİM YEMEK SALONU	TAŞBAŞI	356 007 90 64	10.01.2001	39110	265.650.000	45.160.500	310.810.500
11	BAŞAK EKMEK UNLU MAMÜLLERİ	BATTALGAZI	845 001 20 19	10.01.2001	8442	34.653.465	5.891.089	40.544.554
12	DOĞAN TİCARET	BATTALGAZI	379 002 30 32	10.01.2001	25284	10.200.000	1.734.000	11.934.000
13	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	11.01.2001	244367	5.479.000	931.430	6.410.430
14	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	12.01.2001	244475	23.962.200	4.073.574	28.035.774
15	ŞAHİN REKLAM	BATTALGAZI	437 002 73 58	12.01.2001	16653	45.000.000	7.650.000	52.650.000
16	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	13.01.2001	465061	45.773.000	7.781.410	53.554.410
17	ANOT ELEKTRİK	YUNUSEMRE	69 006 97 83	15.01.2001	696814	110.360.000	18.761.200	129.121.200
18	ÖZTAŞ ÇELİK TIC.LTD.ŞTİ.	RAMİ	707 001 45 57	18.01.2001	101485	376.950.000	64.081.500	441.031.500
19	RETA ELEKTROMEKANİK A.Ş	BATTALGAZI	734 009 52 62	18.01.2001	17222	84.565.566	14.376.146	98.941.712
20	KOÇ MÜHENDİSLİK TIC.	YUNUSEMRE	569 000 51 46	19.01.2001	32556	23.985.000	4.077.450	28.062.450
21	ESYAY YAY SAN.	TAŞBAŞI	594 004 17 27	19.01.2001	17596	64.600.000	10.982.000	75.582.000
22	BOS BİLEŞİK OKSİJEN A.Ş	BOĞ. KURUMLAR	178 001 90 58	19.01.2001	219187	18.348.500	3.119.245	21.467.745
23	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	20.01.2001	465126	45.862.000	7.796.540	53.658.540
24	HİLAL TEKNİK CİVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	22.01.2001	668196	72.304.000	12.291.680	84.595.680
25	BOS BİLEŞİK OKSİJEN A.Ş	BOĞ. KURUMLAR	178 001 90 58	22.01.2001	209867	68.475.000	11.640.750	80.115.750
26	ESKİŞEHİR KARGO LTD.ŞTİ.	BATTALGAZI	380 003 42 12	22.01.2001	588433	8.000.000	1.360.000	9.360.000
27	HİLAL TEKNİK CİVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	23.01.2001	668197	27.105.000	4.607.850	31.712.850
28	PER-KİM METAL KAPLAMA	TAŞBAŞI	827 004 15 80	23.01.2001	181814	9.500.000	1.615.000	11.115.000

2001 YILI HAZİRAN AYI DİREK İHRAÇAT KDV İADESİ ALIŞ FATURALARI DÖKÜMÜ

SIRA NO	FİRMA ADI ÜNVANI	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ	VERGİ DAİRESİ HESAP NOSU	FATURA TARİHİ	FATURA NOSU	KDV MATRAHI	KDV TUTARI	FATURA TOPLAMI
29	GRUP MAKİNA TİC.LTD.ŞTİ.	AVCILAR	411 005 13 99	23.01.2001	413416	6.000.000	1.020.000	7.020.000
30	KOÇ MÜHENDİSLİK TİC.	YUNUSEMRE	569 000 51 46	24.01.2001	32616	22.770.000	3.870.900	26.640.900
31	SERKON İŞ MAK.KAYNAK BAKIM TİC.	TAŞBAŞI	576 003 85 25	24.01.2001	160	83.980.000	14.276.600	98.256.600
32	HİDROSAM HİDROPAR HİD.SAN.TİC.A.Ş.	ÇEKİRGE	462 00 552 63	24.01.2001	720	113.669.145	19.323.755	132.992.900
33	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	25.01.2001	245090	16.420.000	2.791.400	19.211.400
34	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	25.01.2001	668209	31.300.000	5.321.000	36.621.000
35	KOÇ MÜHENDİSLİK TİC.	YUNUSEMRE	569 000 51 46	26.01.2001	32642	9.800.000	1.666.000	11.466.000
36	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	26.01.2001	465151	28.977.500	4.926.175	33.903.675
37	ERFA ENDÜSTRİYEL SAN.LTD.ŞTİ.	BATTALGAZI	354 002 51 60	26.01.2001	216612	7.250.000	1.232.500	8.482.500
38	ELİAÇIK ELEKTİRİK	TAŞBAŞI	331 005 03 67	26.01.2001	277821	62.400.000	10.608.000	73.008.000
39	ÖZFER ELEKTRİK	YUNUSEMRE	683 002 50 00	27.01.2001	40190	80.000.000	13.600.000	93.600.000
40	TORAMAN MAKİNA	KIZILBEY	856 000 97 07	27.01.2001	31142	81.200.000	13.804.000	95.004.000
41	DOĞAN TİCARET	BATTALGAZI	379 002 30 32	27.01.2001	25311	21.250.000	3.612.500	24.862.500
42	STANDART DEPO VE RAF SIS. A.Ş.	BOĞ. KURUMLAR	721 004 33 32	29.01.2001	285150	550.000.000	93.500.000	643.500.000
43	ERK METAL TESİSAT SAN.TİC	KÖRFEZ	253 001 23 93	29.01.2001	283762	198.900.000	33.813.000	232.713.000
44	ESKİŞEHİR KARGO LTD.ŞTİ.	BATTALGAZI	380 003 42 12	29.01.2001	589089	10.000.000	1.700.000	11.700.000
45	BAŞTAŞ LTD.ŞTİ	GALATA	143 988 00 15	30.01.2001	75870	14.250.000	2.422.500	16.672.500
46	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	30.01.2001	668215	68.100.000	11.577.000	79.677.000
47	ZAFER BAYKUL RULMAN SANAYİ TİC.	TAŞBAŞI	155 000 08 01	30.01.2001	1528	11.800.000	2.006.000	13.806.000
48	SPECTRUM KUTLU KIRTASIYE SAN.	BATTALGAZI	599 004 16 53	30.01.2001	901229	26.520.000	4.508.400	31.028.400
49	ESTİM YEMEK SALONU	TAŞBAŞI	356 007 90 64	31.01.2001	39114	284.900.000	48.433.000	333.333.000
50	YAĞCILAR TİCARET	BATTALGAZI	536 000 56 52	31.01.2001	209722	6.000.000	1.020.000	7.020.000
51	E.S.O.BÖL.MÜD.	BATTALGAZI	743 000 54 71	31.01.2001	30093	841.098.115	142.986.680	984.084.795
52	ESKİŞEHİR ENDÜSTRİYEL ENJ.TİC.A.Ş.	BATTALGAZI	380 008 45 09	31.01.2001	547847	415.412.180	70.620.071	486.032.251
53	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	31.01.2001	465190	196.769.000	33.450.730	230.219.730
54	BİLYA TİCARET KOLL.ŞTİ.	YUNUSEMRE	175 003 72 73	31.01.2001	41684	35.000.000	5.950.000	40.950.000
55	GÖK-AY MAKİNA SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	TAŞBAŞI	398 003 71 40	01.02.2001	134695	120.000.000	20.400.000	140.400.000
56	HİDROSAM HİDROPAR HİD.TİC.A.Ş.	ÇEKİRGE	462 005 52 63	02.02.2001	756	113.357.066	19.270.701	132.627.767

2001 YILI HAZİRAN AYI DİREK İHRAÇAT KDV İADESİ ALIŞ FATURALARI DÖKÜMÜ

SIRA NO	FİRMA ADI ÜNVANI	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ	VERGİ DAİRESİ HESAP NOSU	FATURA TARİHİ	FATURA NOSU	KDV MATRAHI	KDV TUTARI	FATURA TOPLAMI
57	TEKNİK TORNA	TAŞBAŞI	315 006 35 19	03.02.2001	22041	125.000.000	21.250.000	146.250.000
58	BORDEMİR TİC.	BATTALGAZI	379 003 20 23	05.02.2001	110024	134.000.000	22.780.000	156.780.000
59	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	06.02.2001	47918	8.078.750	1.373.388	9.452.138
60	BOS BİLEŞİK OKSİJEN A.Ş.	BOĞ. KURUMLAR	178 001 90 58	07.02.2001	220539	18.348.500	3.119.245	21.467.745
61	ARI DEMİR	TAŞBAŞI	132 006 18 64	08.02.2001	147250	11.780.000	2.002.600	13.782.600
62	ESPA GIDA İHTİYAÇ MADDELERİ	BATTALGAZI	380 005 72 84	08.02.2001	694391	57.380.400	9.754.668	67.135.068
63	ÇALIŞKAN TORNA	TAŞBAŞI	227 000 26 74	08.02.2001	86955	45.000.000	7.650.000	52.650.000
64	TEMPO OZALIT	TAŞBAŞI	243 008 92 41	08.02.2001	178519	75.000.000	12.750.000	87.750.000
65	PER-KİM METAL KAPLAMA	TAŞBAŞI	827 004 15 80	10.02.2001	181857	46.875.000	7.968.750	54.843.750
66	ERK METAL TESİSAT SAN.TİC	KÖRFEZ	253 001 23 93	10.02.2001	283818	521.295.000	88.620.150	609.915.150
67	ESKİŞEHİR KARGO LTD.ŞTİ.	BATTALGAZI	380 003 42 12	12.02.2001	590412	15.000.000	2.550.000	17.550.000
68	ATEŞ TORNA	TAŞBAŞI	100 014 62 27	12.02.2001	24999	60.000.000	10.200.000	70.200.000
69	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	13.02.2001	668241	46.127.000	7.841.590	53.968.590
70	ARI DEMİR	TAŞBAŞI	132 006 18 64	13.02.2001	147331	8.930.000	1.518.100	10.448.100
71	DOĞAN TİCARET	BATTALGAZI	379 002 30 32	13.02.2001	25330	74.502.135	12.665.363	87.167.498
1	INTERKAN SAN.MALZ.LTD.ŞTİ.	ULUDAĞ	478 009 03 46	14.02.2001	653309	33.077.000	5.623.090	38.700.090
2	YILDIZ METAL MAK. SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	TAŞBAŞI	965 008 50 58	14.02.2001	99720	52.800.000	8.976.000	61.776.000
3	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	14.02.2001	668253	28.750.000	4.887.500	33.637.500
4	ŞAHİNKUL ÇELİK	ULUDAĞ	798 000 06 49	15.02.2001	811656	48.800.000	8.296.000	57.096.000
5	BANAŞ HASSAS	G. ÖNÖ	140 002 83 14	16.02.2001	22391	57.700.000	9.809.000	67.509.000
6	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	17.02.2001	465290	48.955.000	8.322.350	57.277.350
7	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	17.02.2001	465293	25.940.000	4.409.800	30.349.800
8	PER-KİM METAL KAPLAMA	TAŞBAŞI	827 004 15 80	17.02.2001	181871	15.000.000	2.550.000	17.550.000
9	EROĞLU BİLEME	TAŞBAŞI	057 003 15 62	19.02.2001	48433	3.000.000	510.000	3.510.000
10	YILMAZ REDÜKTÖR A.Ş.	BATTALGAZI	379 003 20 23	20.02.2001	794898	199.000.000	33.830.000	232.830.000
11	ZAFER BAYKUL RULMAN SANAYİ TİC.	TAŞBAŞI	155 000 08 01	21.02.2001	1678	33.990.000	5.778.300	39.768.300
12	KOYUNCU FIRÇA	İNEGÖL	581 007 81 09	23.02.2001	76058	25.000.000	4.250.000	29.250.000
13	ŞAHİNKUL ÇELİK	ULUDAĞ	798 000 06 49	23.02.2001	811765	36.400.000	6.188.000	42.588.000

2001 YILI HAZİRAN AYI DİREK İHRAÇAT KDV İADESİ ALIŞ FATURALARI DÖKÜMÜ

SIRA NO	FİRMA ADI ÜNVANI	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ	VERGİ DAİRESİ HESAP NOSU	FATURA TARİHİ	FATURA NOSU	KDV MATRAHI	KDV TUTARI	FATURA TOPLAMI
14	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	24.02.2001	465339	99.093.400	16.845.878	115.939.278
15	DOĞAN TİCARET	BATTALGAZİ	379 002 30 32	24.02.2001	25376	61.864.738	10.517.005	72.381.743
16	ESKİŞEHİR KARGO LTD.ŞTİ.	BATTALGAZİ	380 003 42 12	26.02.2001	591933	42.500.000	7.225.000	49.725.000
17	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	26.02.2001	668266	74.748.800	12.707.296	87.456.096
18	ÖZTAŞ ÇELİK TİC.LTD.ŞTİ.	RAMİ	707 001 45 57	26.02.2001	101509	13.750.000	2.337.500	16.087.500
19	ENTİL END. YAT. VE TİC.A.Ş.	BATTALGAZİ	336 000 34 49	26.02.2001	374477	1.664.100.000	282.897.000	1.946.997.000
20	HERİŞ A.Ş	YUNUSEMRE	461 005 07 42	27.02.2001	250758	4.550.000	773.500	5.323.500
21	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	28.02.2001	465387	76.930.000	13.078.100	90.008.100
22	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	28.02.2001	465390	15.025.000	2.554.250	17.579.250
23	PER-KİM METAL KAPLAMA	TAŞBAŞI	827 004 15 80	28.02.2001	181905	46.375.000	7.883.750	54.258.750
24	ELİAÇIK ELEKTİRİK	TAŞBAŞI	331 005 03 67	28.02.2001	277994	17.250.000	2.932.500	20.182.500
25	İNAN DEMİR TİC.SAN.	BATTALGAZİ	475 005 41 74	01.03.2001	86508	17.920.000	3.046.400	20.966.400
26	KOÇ MÜHENDİSLİK TİC.	YUNUSEMRE	569 000 51 46	01.03.2001	32992	32.850.000	5.584.500	38.434.500
27	TEKNİK TORNA	TAŞBAŞI	315 006 35 19	01.03.2001	22069	40.000.000	6.800.000	46.800.000
28	ERK METAL TESİSAT SAN.TİC	KÖRFEZ	253 001 23 93	01.03.2001	283892	15.050.000	2.558.500	17.608.500
29	ERDEN GIDA SAN.AŞ.	TAŞBAŞI	100 014 82 27	02.03.2001	900422	135.000.000	22.950.000	157.950.000
30	KARAGÖL TİCARETHANESİ	TAŞBAŞI	510 001 49 02	02.03.2001	16080	18.000.000	3.060.000	21.060.000
31	SERBESTOĞLU TİC.	TAŞBAŞI	761 005 22 65	02.03.2001	85568	30.900.000	5.253.000	36.153.000
32	ELEKTRO-MAK TEKNİK TİC.	YUNUSEMRE	826 012 84 93	03.03.2001	7785	150.000.000	25.500.000	175.500.000
33	BORDEMİR TİC.	BATTALGAZİ	379 003 20 23	13.03.2001	110144	164.500.000	27.965.000	192.465.000
34	ERENOĞLU TORNA	TAŞBAŞI	354 007 92 43	14.03.2001	1772	51.000.000	8.670.000	59.670.000
35	İNAN DEMİR TİC.SAN.	BATTALGAZİ	475 005 41 74	14.03.2001	86533	125.051.000	21.258.670	146.309.670
36	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	14.03.2001	668283	83.929.480	14.268.012	98.197.492
37	SAVURAN MAKİNA	TAŞBAŞI	454 938 00 11	16.03.2001	76943	40.000.000	6.800.000	46.800.000
38	ESYAY YAY SAN.	TAŞBAŞI	594 004 17 27	17.03.2001	17660	29.000.000	4.930.000	33.930.000
39	ESKİŞEHİR KARGO LTD.ŞTİ.	BATTALGAZİ	380 003 42 12	19.03.2001	593009	16.000.000	2.720.000	18.720.000
40	BOS BİLEŞİK OKSİJEN A.Ş	BOĞ. KURUMLAR	178 001 90 58	19.03.2001	211649	17.430.000	2.963.100	20.393.100
41	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	20.03.2001	668288	36.100.000	6.137.000	42.237.000

2001 YILI HAZİRAN AYI DİREK İHRAÇAT KDV İADESİ ALIŞ FATURALARI DÖKÜMÜ

SIRA NO	FİRMA ADI ÜNVANI	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ	VERGİ DAİRESİ HESAP NOSU	FATURA TARİHİ	FATURA NOSU	KDV MATRAHI	KDV TUTARI	FATURA TOPLAMI
42	BİLYA TİCARET KOLL.ŞTİ.	YUNUSEMRE	175 003 72 73	21.03.2001	4610	144.445.000	24.555.650	169.000.650
43	TEKNİK HIRDAVAT	YUNUSEMRE	695 003 29 96	21.03.2001	52100	110.450.000	18.776.500	129.226.500
44	BİLYA TİCARET KOLL.ŞTİ.	YUNUSEMRE	175 003 72 73	22.03.2001	4617	488.600.000	83.062.000	571.662.000
45	MERİÇ BOBİNAJ	BATTALGAZI	469 001 71 32	23.03.2001	15287	50.000.000	8.500.000	58.500.000
46	DOĞAN TİCARET	BATTALGAZI	379 002 30 32	23.03.2001	25425	13.600.000	2.312.000	15.912.000
47	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	27.03.2001	668304	24.350.000	4.139.500	28.489.500
48	PER-KİM METAL KAPLAMA	TAŞBAŞI	827 004 15 80	27.03.2001	181931	129.625.000	22.036.250	151.661.250
49	BİLYA TİCARET KOLL.ŞTİ.	YUNUSEMRE	175 003 72 73	28.03.2001	4642	36.000.000	6.120.000	42.120.000
50	BOS BİLEŞİK OKSİJEN A.Ş	BOĞ. KURUMLAR	178 001 90 58	29.03.2001	224327	11.000.000	1.870.000	12.870.000
51	STAR KLİŞE(RİDVAN TAŞKIN)	YUNUSEMRE	828 003 20 14	30.03.2001	494259	25.000.000	4.250.000	29.250.000
52	ZAFER BAYKUL RULMAN SANAYİ TİC.	TAŞBAŞI	155 000 08 01	30.03.2001	1872	2.100.000	357.000	2.457.000
53	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	31.03.2001	465524	27.252.000	4.632.840	31.884.840
54	BİLYA TİCARET KOLL.ŞTİ.	YUNUSEMRE	175 003 72 73	31.03.2001	4657	107.800.000	18.326.000	126.126.000
55	KAÇARLAR MAKİNE SANAYİ	TAŞBAŞI	485 016 01 96	01.04.2001	7298	18.000.000	3.060.000	21.060.000
56	ÇALIŞKAN TORNA	TAŞBAŞI	227 000 26 74	03.04.2001	86999	100.000.000	17.000.000	117.000.000
57	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	03.04.2001	55443	12.442.250.834	2.115.182.642	14.557.433.476
58	İNAN DEMİR TİC.SAN.	BATTALGAZI	475 005 41 74	04.04.2001	86704	49.674.000	8.444.580	58.118.580
59	BORDEMİR TİC.	BATTALGAZI	379 003 20 23	04.04.2001	110241	281.750.000	47.897.500	329.647.500
60	ÖZTAŞ ÇELİK TİC.LTD.ŞTİ.	RAMİ	707 001 45 57	05.04.2001	101530	168.760.000	28.689.200	197.449.200
61	BORDEMİR TİC.	BATTALGAZI	379 003 20 23	06.04.2001	110247	107.250.000	18.232.500	125.482.500
62	PER-KİM METAL KAPLAMA	TAŞBAŞI	827 004 15 80	07.04.2001	181966	83.325.000	14.165.250	97.490.250
63	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	07.04.2001	465573	306.845.000	52.163.650	359.008.650
64	ANOT ELEKTRİK	YUNUSEMRE	69 006 97 83	07.04.2001	697146	39.712.368	6.751.103	46.463.471
65	ELİAÇIK ELEKTİRİK	TAŞBAŞI	331 005 03 67	09.04.2001	578104	81.952.200	13.931.874	95.884.074
66	STAR KLİŞE(RİDVAN TAŞKIN)	YUNUSEMRE	828 003 20 14	10.04.2001	494266	105.000.000	17.850.000	122.850.000
67	SERBESTOĞLU TİC.	TAŞBAŞI	761 005 22 65	10.04.2001	85573	32.580.000	5.538.600	38.118.600
68	ANLAR KAÇUK LTD.ŞTİ.	TAŞBAŞI	379 003 20 23	10.04.2001	856382	70.000.000	11.900.000	81.900.000
69	ALPAN TİCARET	TAŞBAŞI	057 003 15 62	10.04.2001	15500	8.800.000	1.496.000	10.296.000

2001 YILI HAZİRAN AYI DİREK İHRAÇAT KDV İADESİ ALIŞ FATURALARI DÖKÜMÜ

SIRA NO	FİRMA ADI ÜNVANI	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ	VERGİ DAİRESİ HESAP NOSU	FATURA TARİHİ	FATURA NOSU	KDV MATRAHI	KDV TUTARI	FATURA TOPLAMI
70	DENİZ DÖKÜM SAN.VE TİC.A.Ş.	BATTALGAZI	379 003 20 23	11.04.2001	222281	71.600.000	12.172.000	83.772.000
71	GÜNEŞ METAL TİC.VE SAN.LDT.ŞTİ	GALATA	434 005 33 74	11.04.2001	43053	498.000.000	84.660.000	582.660.000
72	ELİAÇIK ELEKTİRİK	TAŞBAŞI	331 005 03 67	11.04.2001	278114	64.670.000	10.993.900	75.663.900
73	ARI DEMİR	TAŞBAŞI		12.04.2001	147869	85.093.500	14.465.895	99.559.395
74	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	12.04.2001	668338	96.590.500	16.420.385	113.010.885
75	BİLYA TİCARET KOLL.ŞTİ.	YUNUSEMRE	175 003 72 73	12.04.2001	4688	309.425.000	52.602.250	362.027.250
76	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	12.04.2001	5576	1.178.821.379	200.399.634	1.379.221.013
77	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	12.04.2001	668344	109.100.000	18.547.000	127.647.000
78	ZAFER BAYKUL RULMAN SANAYİ TİC.	TAŞBAŞI	155 000 08 01	13.04.2001	1950	7.750.000	1.317.500	9.067.500
79	BORDEMİR TİC.	BATTALGAZI	379 003 20 23	13.04.2001	110281	99.450.000	16.906.500	116.356.500
80	ÖZ MOBİLYA MALZ.İMALAT SAN.	BATTALGAZI	662 012 32 95	14.04.2001	47415	9.401.710	1.598.291	11.000.001
81	ABADANLAR A.Ş	BATTALGAZI	1 002 36 59	14.04.2001	574342	15.163.200	2.577.744	17.740.944
82	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	14.04.2001	465623	164.172.000	27.909.240	192.081.240
83	ESKİM BOYA AŞ.	BATTALGAZI	380 002 67 37	16.04.2001	221815	189.000.000	32.130.000	221.130.000
84	PER-KİM METAL KAPLAMA	TAŞBAŞI	827 004 15 80	16.04.2001	181980	24.915.000	4.235.550	29.150.550
85	ESYAY YAY SAN.	TAŞBAŞI	594 004 17 27	17.04.2001	17706	41.500.000	7.055.000	48.555.000
86	MIMSAN LTD.ŞTİ.	GÜNEŞLİ	621 008 94 06	17.04.2001	32037	72.692.000	12.357.640	85.049.640
87	DOĞAN TİCARET	BATTALGAZI	379 002 30 32	17.04.2001	25468	127.415.003	21.660.551	149.075.554
88	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	18.04.2001	668357	69.500.000	11.815.000	81.315.000
89	GÜNEŞ METAL TİC.VE SAN.LDT.ŞTİ	GALATA	434 005 33 74	18.04.2001	43080	1.756.500.000	298.605.000	2.055.105.000
90	BİLYA TİCARET KOLL.ŞTİ.	YUNUSEMRE	175 003 72 73	19.04.2001	4707	54.600.000	9.282.000	63.882.000
91	ŞAHİNKUL ÇELİK	ULUDAĞ	798 000 06 49	19.04.2001	812377	220.300.000	37.451.000	257.751.000
92	DOĞAN TİCARET	BATTALGAZI	379 002 30 32	20.04.2001	25474	99.620.000	16.935.400	116.555.400
93	ERENOĞLU TORNA	TAŞBAŞI	354 007 92 43	20.04.2001	1790	30.000.000	5.100.000	35.100.000
94	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	21.04.2001	465656	43.918.000	7.466.060	51.384.060
95	ESKİM BOYA AŞ.	BATTALGAZI	380 002 67 37	21.04.2001	221936	120.000.000	20.400.000	140.400.000
96	ELİAÇIK ELEKTİRİK	TAŞBAŞI	331 005 03 67	21.04.2001	278164	26.400.000	4.488.000	30.888.000
97	ESKİŞEHİR KARGO LTD.ŞTİ.	BATTALGAZI	380 003 42 12	23.04.2001	595516	85.000.000	14.450.000	99.450.000

2001 YILI HAZİRAN AYI DİREK İHRAÇAT KDV İADESİ ALIŞ FATURALARI DÖKÜMÜ

SIRA NO	FİRMA ADI ÜNVANI	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ	VERGİ DAİRESİ HESAP NOSU	FATURA TARİHİ	FATURA NOSU	KDV MATRAHI	KDV TUTARI	FATURA TOPLAMI
98	ABADANLAR A.Ş.	BATTALGAZI	1 002 36 59	24.04.2001	574772	225.297.000	38.300.490	263.597.490
99	DENİZ DÖKÜM SAN.VE TIC.A.Ş.	BATTALGAZI	379 003 20 23	24.04.2001	222311	1.043.000.000	177.310.000	1.220.310.000
100	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	24.04.2001	668367	156.502.010	26.605.342	183.107.352
101	SOMPANO	TAŞBAŞI	448 001 73 75	25.04.2001	684	464.000.000	78.880.000	542.880.000
102	TEKNİK TORNA	TAŞBAŞI	315 006 35 19	25.04.2001	22109	250.000.000	42.500.000	292.500.000
103	ARIMAN TIC.LTD.ŞTİ.	YUNUSEMRE	78 005 75 29	25.04.2001	71121	2.000.000	340.000	2.340.000
104	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	26.04.2001	55770	10.683.531.832	1.816.200.411	12.499.732.243
105	ÖZTAŞ ÇELİK TIC.LTD.ŞTİ.	RAMI	707 001 45 57	26.04.2001	100755	260.620.000	44.305.400	304.925.400
106	ANOT ELEKTRİK	YUNUSEMRE	69 006 97 83	26.04.2001	697186	93.950.625	15.971.606	109.922.231
107	BAŞTAŞ LTD.ŞTİ	GALATA	143 988 00 15	26.04.2001	34727	262.400.000	44.608.000	307.008.000
108	TEKNİKER MAKİNA	BATTALGAZI	836 006 90 32	27.04.2001	840532	84.000.000	14.280.000	98.280.000
109	NİKEL PASLANMAZ	MEVLANAKAPI	631 010 71 67	27.04.2001	388643	355.607.700	60.453.309	416.061.009
110	TEKNİK HIRDAVAT	YUNUSEMRE	695 003 29 96	27.04.2001	52196	62.300.000	10.591.000	72.891.000
111	PER-KİM METAL KAPLAMA	TAŞBAŞI	827 004 15 80	28.04.2001	182003	42.240.000	7.180.800	49.420.800
112	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	28.04.2001	465690	46.650.500	7.930.585	54.581.085
113	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	28.04.2001	668381	62.038.100	10.546.477	72.584.577
114	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	30.04.2001	55832	1.497.285.986	254.538.618	1.751.824.604
115	İPEKGAZ END. GAZ. LTD.ŞTİ.	TAŞBAŞI	479 005 39 81	30.04.2001	48126	7.200.000	1.224.000	8.424.000
116	ANOT ELEKTRİK	YUNUSEMRE	69 006 97 83	30.04.2001	697197	93.870.670	15.958.014	109.828.684
117	ERENOĞLU TORNA	TAŞBAŞI	354 007 92 43	01.05.2001	1796	60.000.000	10.200.000	70.200.000
118	YILMAZ REDÜKTÖR A.Ş.	BATTALGAZI	379 003 20 23	01.05.2001	796332	2.204.000.000	374.680.000	2.578.680.000
119	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	01.05.2001	668389	179.423.400	30.501.978	209.925.378
120	KAÇARLAR MAKİNE SANAYİ	TAŞBAŞI	485 016 01 96	01.05.2001	7309	108.000.000	18.360.000	126.360.000
121	GÜLER MAKİNA(MEHMET TOPRAK)	TAŞBAŞI	854 003 53 35	02.05.2001	15237	318.000.000	54.060.000	372.060.000
122	BERİL MÜHENDİSLİK	YUNUSEMRE	316 002 88 74	03.05.2001	3286	52.300.000	8.891.000	61.191.000
123	404 KİMYA SANAYİ	SARIGAZI	313 000 60 19	04.05.2001	841760	81.576.000	13.867.920	95.443.920
124	ANOT ELEKTRİK	YUNUSEMRE	69 006 97 83	05.05.2001	697212	17.000.000	2.890.000	19.890.000
125	ELİAÇIK ELEKTİRİK	TAŞBAŞI	331 005 03 67	05.05.2001	278225	34.000.000	5.780.000	39.780.000

2001 YILI HAZİRAN AYI DİREK İHRAÇAT KDV İADESİ ALIŞ FATURALARI DÖKÜMÜ

SIRA NO	FİRMA ADI ÜNVANI	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ	VERGİ DAİRESİ HESAP NOSU	FATURA TARİHİ	FATURA NOSU	KDV MATRAHI	KDV TUTARI	FATURA TOPLAMI
126	ESKİŞEHİR KARGO LTD.ŞTİ.	BATTALGAZI	380 003 42 12	07.05.2001	647530	36.500.000	6.205.000	42.705.000
127	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	07.05.2001	55955	74.447.853	12.666.135	87.103.988
128	BOS BİLEŞİK OKSİJEN A.Ş	BOĞ. KURUMLAR	178 001 90 58	07.05.2001	213354	12.360.000	2.101.200	14.461.200
129	BAYKAL MAKİNA SANAYİ	ÇEKİRGE	154 001 47 76	07.05.2001	164421	465.400.000	79.118.000	544.518.000
130	TS DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	SARIGAZI	859 007 97 38	07.05.2001	499334	1.202.029.873	204.345.078	1.406.374.951
131	ÇAĞRI END.MAL.PAZ.	BATTALGAZI	379 003 20 23	08.05.2001	976124	232.976.000	39.605.920	272.581.920
132	ABADANLAR A.Ş	BATTALGAZI	1 002 36 59	09.05.2001	575423	113.760.000	19.339.200	133.099.200
133	IPEKGAZ END. GAZ. LTD.ŞTİ.	TAŞBAŞI	479 0005 39 8	10.05.2001	48161	88.160.000	14.987.200	103.147.200
134	ESTİM YEMEK SALONU	TAŞBAŞI	356 007 90 64	10.05.2001	41535	382.800.000	65.076.000	447.876.000
135	OMAK OĞUZLAR MAKİNA	TAŞBAŞI	534 014 31 26	11.05.2001	25626	60.000.000	10.200.000	70.200.000
136	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	11.05.2001	347914	97.749.080	16.617.344	114.366.424
137	PER-KİM METAL KAPLAMA	TAŞBAŞI	827 004 15 80	12.05.2001	182025	35.970.000	6.114.900	42.084.900
138	ELİAÇIK ELEKTİRİK	TAŞBAŞI	331 005 03 67	12.05.2001	278275	331.423.000	56.341.910	387.764.910
139	ELİAÇIK ELEKTİRİK	TAŞBAŞI	331 005 03 67	14.05.2001	278285	162.560.000	27.635.200	190.195.200
140	YILMAZ REDÜKTÖR A.Ş.	BATTALGAZI	379 003 20 23	14.05.2001	796697	1.084.000.000	184.280.000	1.268.280.000
141	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	14.05.2001	347998	67.480.382	11.471.665	78.952.047
142	YAŞAR TİCARET	TAŞBAŞI	939 009 54 99	14.05.2001	96073	35.100.000	5.967.000	41.067.000
143	BİLYA TİCARET KOLL.ŞTİ.	YUNUSEMRE	175 003 72 73	14.05.2001	4797	141.600.000	24.072.000	165.672.000
144	DOĞAN TİCARET	BATTALGAZI	379 002 30 32	14.05.2001	25504	103.700.000	17.629.000	121.329.000
145	TS DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	SARIGAZI	859 007 97 38	15.05.2001	499338	312.506.625	56.251.193	368.757.818
146	ABADANLAR A.Ş	BATTALGAZI	1 002 36 59	16.05.2001	575763	57.892.000	10.420.560	68.312.560
147	YILDIZ METAL MAK. SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	TAŞBAŞI	965 008 50 58	16.05.2001	99777	72.000.000	12.960.000	84.960.000
148	DENİZ DÖKÜM SAN.VE TİC.A.Ş.	BATTALGAZI	379 003 20 23	16.05.2001	222361	55.000.000	9.900.000	64.900.000
149	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	16.05.2001	668427	55.100.000	9.918.000	65.018.000
150	YILMAZ REDÜKTÖR A.Ş.	BATTALGAZI	379 003 20 23	18.05.2001	796797	194.000.000	34.920.000	228.920.000
151	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	19.05.2001	465849	8.552.500	1.539.450	10.091.950
152	BİLYA TİCARET KOLL.ŞTİ.	YUNUSEMRE	175 003 72 73	19.05.2001	4815	227.650.000	40.977.000	268.627.000
153	ESTİM YEMEK SALONU	TAŞBAŞI	356 007 90 64	20.05.2001	41538	309.720.000	55.749.600	365.469.600

2001 YILI HAZİRAN AYI DİREK İHRAÇAT KDV İADESİ ALIŞ FATURALARI DÖKÜMÜ

SIRA NO	FİRMA ADI ÜNVANI	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ	VERGİ DAİRESİ HESAP NOSU	FATURA TARİHİ	FATURA NOSU	KDV MATRAHI	KDV TUTARI	FATURA TOPLAMI
154	TEKNİK TORNA	TAŞBAŞI	315 006 35 19	21.05.2001	22153	100.000.000	18.000.000	118.000.000
155	ESKİŞEHİR KARGO LTD.ŞTİ.	BATTALGAZI	380 003 42 12	21.05.2001	648773	35.000.000	6.300.000	41.300.000
156	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	21.05.2001	56248	2.152.275.843	387.409.652	2.539.685.495
157	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	21.05.2001	56246	1.283.711.185	231.068.013	1.514.779.198
158	ECO TEKNİK	TAŞBAŞI	460 011 79 33	23.05.2001	85473	332.800.000	59.904.000	392.704.000
159	TELÖRBANT SAN.VE TİC LTD.ŞTİ	BAYRAMPAŞA	837 002 64 41	23.05.2001	106624	732.000.000	131.760.000	863.760.000
160	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	24.05.2001	348374	183.496.789	33.029.422	216.526.211
161	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	24.05.2001	56324	80.120.317	14.421.657	94.541.974
162	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	24.05.2001	348385	430.967.892	77.574.221	508.542.113
163	ŞAHINKUL ÇELİK	ULUDAĞ	798 000 06 49	24.05.2001	812854	37.800.000	6.804.000	44.604.000
164	PINAR MOBİLYA LTD.ŞTİ.	BATTALGAZI	729 003 87 08	25.05.2001	59236	52.966.100	9.533.898	62.499.998
165	GRUP MAKİNA TİC.LTD.ŞTİ.	AVCILAR	411 005 13 99	25.05.2001	414579	382.000.000	68.760.000	450.760.000
166	KAÇARLAR MAKİNE SANAYİ	TAŞBAŞI	485 016 01 96	25.05.2001	7312	564.999.999	101.700.000	666.699.999
167	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	26.05.2001	465886	507.657.500	91.378.350	599.035.850
168	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	26.05.2001	465887	112.923.000	20.326.140	133.249.140
169	KAPLAN ÇADIR LTD.ŞTİ.	TAŞBAŞI	498 993 00 17	26.05.2001	78365	40.000.000	7.200.000	47.200.000
170	PER-KİM METAL KAPLAMA	TAŞBAŞI	827 004 15 80	26.05.2001	182044	52.965.000	9.533.700	62.498.700
171	AKPINAR İNŞAAT MALZEMELERİ	YUNUSEMRE	033 004 59 21	26.05.2001	5130	114.880.000	20.678.400	135.558.400
172	PINAR MOBİLYA LTD.ŞTİ.	BATTALGAZI	729 003 87 08	28.05.2001	59245	67.796.610	12.203.390	80.000.000
173	OMAK OĞUZLAR MAKİNA	TAŞBAŞI	534 0143 126	28.05.2001	25630	175.000.000	31.500.000	206.500.000
174	KOYUNCU FIRÇA	İNEGÖL	581 007 81 09	28.05.2001	76173	70.000.000	12.600.000	82.600.000
175	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	28.05.2001	668450	149.850.000	26.973.000	176.823.000
176	PAKEL SAN.VE TİC.A.Ş	TAŞBAŞI	719 002 54 23	30.05.2001	368400	190.000.000	34.200.000	224.200.000
177	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	30.05.2001	50605	66.677.487	12.001.948	78.679.435
178	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	31.05.2001	668469	63.653.359	11.457.605	75.110.964
179	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	31.05.2001	465925	35.838.660	6.450.959	42.289.619
180	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	31.05.2001	56435	135.244.586	24.344.025	159.588.611
181	ESMETAL VE KİMYA ÜRÜNLERİ	TAŞBAŞI	377 005 51 70	01.06.2001	822946	2.400.000	432.000	2.832.000

2001 YILI HAZİRAN AYI DİREK İHRAÇAT KDV İADESİ ALIŞ FATURALARI DÖKÜMÜ

SIRA NO	FİRMA ADI ÜNVANI	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ	VERGİ DAİRESİ HESAP NOSU	FATURA TARİHİ	FATURA NOSU	KDV MATRAHI	KDV TUTARI	FATURA TOPLAMI
182	ES TORNA	TAŞBAŞI	983 001 82 88	01.06.2001	2001	225.000.000	40.500.000	265.500.000
183	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	01.06.2001	56492	572.792.855	103.102.714	675.895.569
184	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	02.06.2001	465948	15.648.000	2.816.640	18.464.640
185	ÇAKIROĞULLARI A.Ş.	TAŞBAŞI	610 003 85 79	03.06.2001	81796	1.425.850.000	256.653.000	1.682.503.000
186	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	04.06.2001	56531	244.503.292	44.010.593	288.513.885
187	YÜKSELİR İNŞAAT ELEK.LTD.ŞTİ.	YUNUSEMRE	995 008 22 03	04.06.2001	2397	500.000.000	90.000.000	590.000.000
188	EMEK PANTOĞRAF	TAŞBAŞI	530 010 53 35	05.06.2001	10582	11.250.000	2.025.000	13.275.000
189	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	05.06.2001	50832	69.374.364	12.487.386	81.861.750
190	PAKEL SAN.VE TİC.A.Ş	TAŞBAŞI	719 002 54 23	05.06.2001	368415	53.375.000	9.607.500	62.982.500
191	YAĞCILAR TİCARET	BATTALGAZI	536 000 56 52	06.06.2001	204596	38.135.593	6.864.407	45.000.000
192	ŞİMSİREL KİMYA AŞ	BATTALGAZI	313 005 36 15	06.06.2001	8715	14.500.000	2.610.000	17.110.000
193	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	07.06.2001	56595	317.456.966	57.142.254	374.599.220
194	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	07.06.2001	50916	110.133.421	19.824.016	129.957.437
195	BAŞTAŞ LTD.ŞTİ	GALATA	143 988 00 15	12.06.2001	34827	9.000.000	1.620.000	10.620.000
196	TEKNİK HIRDAVAT	YUNUSEMRE	695 003 29 96	12.06.2001	52290	152.552.500	27.459.450	180.011.950
197	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	13.06.2001	668489	32.445.200	5.840.136	38.285.336
198	ESKİŞEHİR KARGO LTD.ŞTİ.	BATTALGAZI	380 003 42 12	18.06.2001	651484	15.000.000	2.700.000	17.700.000
199	ABADANLAR A.Ş	BATTALGAZI	1 002 36 59	19.06.2001	577379	33.475.000	6.025.500	39.500.500
200	TS DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	SARIGAZI	859 007 97 38	19.06.2001	499370	216.338.045	38.940.848	255.278.893
201	TS DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	SARIGAZI	859 007 97 38	19.06.2001	499372	181.987.875	32.757.818	214.745.693
202	RETA ELEKTROMEKANİK A.Ş	BATTALGAZI	734 009 52 62	07.06.2001	17468	143.532.637	25.835.875	169.368.512
203	OMRON ELEKTRONİK	A.KURUMLAR	642 001 74 41	01.06.2001	56493	286.396.428	51.551.357	337.947.785
204	AKPINAR İNŞAAT MALZEMELERİ	YUNUSEMRE	033 004 59 21	25.06.2001	5165	29.120.000	5.241.600	34.361.600
205	PAKEL SAN.VE TİC.A.Ş	TAŞBAŞI	719 002 54 23	25.06.2001	368452	210.614.000	37.910.520	248.524.520
206	DENİZ DÖKÜM SAN.VE TİC.A.Ş.	BATTALGAZI	379 003 20 23	25.06.2001	222437	122.400.000	22.032.000	144.432.000
207	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	25.06.2001	668518	39.100.000	7.038.000	46.138.000
208	KIRAÇ ELEKTRİK LTD.ŞTİ.	BOZÜYÜK	556 004 15 95	26.06.2001	51720	8.100.000	1.458.000	9.558.000
209	ŞAHINKUL ÇELİK	ULUDAĞ	798 000 06 49	26.06.2001	498272	51.350.000	9.243.000	60.593.000

2001 YILI HAZİRAN AYI DİREK İHRAÇAT KDV İADESİ ALIŞ FATURALARI DÖKÜMÜ

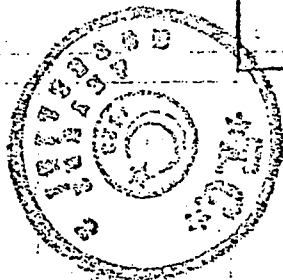
SIRA NO	FİRMA ADI ÜNVANI	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ	VERGİ DAİRESİ HESAP NOSU	FATURA TARİHİ	FATURA NOSU	KDV MATRAHI	KDV TUTARI	FATURA TOPLAMI
210	ABADANLAR A.Ş	BATTALGAZI	1 002 36 59	27.01.2001	577757	106.500.000	19.170.000	125.670.000
211	DOĞAN TİCARET	BATTALGAZI	379 002 30 32	28.06.2001	25581	17.000.000	3.060.000	20.060.000
212	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	28.06.2001	668527	93.500.000	16.830.000	110.330.000
213	ERKARA A.Ş	TAŞBAŞI	361 002 75 31	11.06.2001	735908	5.998.000	1.079.640	7.077.640
214	ESKİŞEHİR KARGO LTD.ŞTİ.	BATTALGAZI	380 003 42 12	28.05.2001	649405	3.000.000	540.000	3.540.000
215	HİLAL TEKNİK CIVATA	TAŞBAŞI	555 011 52 84	29.06.2001	668536	80.500.000	14.490.000	94.990.000
216	YAŞARLAR TİCARET	TAŞBAŞI	940 000 12 08	30.06.2001	466133	13.339.500	2.401.110	15.740.610
217	YAĞCILAR TİCARET	BATTALGAZI	536 000 56 52	12.06.2001	204640	7.627.122	1.372.882	9.000.004
218	ESTİM YEMEK SALONU	TAŞBAŞI	356 007 90 64	30.06.2001	99554	305.370.000	54.966.600	360.336.600
219	PER-KİM METAL KAPLAMA	TAŞBAŞI	827 004 15 80	30.06.2001	182111	9.075.000	1.633.500	10.708.500
220	TEKNİK HIRDAVAT	YUNUSEMRE	695 003 29 96	30.06.2001	52322	87.780.000	15.800.400	103.580.400
	T O P L A M					70.031.640.452	12.058.424.539	82.090.064.991

Beyanname muhteviyati esvaza

26/6/01. tarixinde *Qurbanbek*

yurt d *1000* dir.

12.7.01

14 AGUSTOS 2001

101-984

101-984

101-984

3909

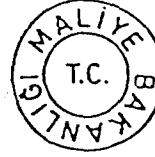
EK 7 İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERE AİT FATURA ÖRNEĞİ

ANADOLU**MAKİNE AMBALAJ SANAYİ
ANONİM ŞİRKETİ**ADRES: ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ
3. CADDE
26110 MERKEZ/ESKİŞEHİRVERGİ DAİRESİ : BATTALGAZİ
VERGİ NO : 826 016 99 26

ESNEMİ GEA TR. ALZ. İ.Ş. İİŞ TİC. LTD. ŞTİ.

Çarşarı Yolu Güzelhisar Cad. No:58

Akyurt / ANKARA

İL KODU 26

FATURASERİ D
SIRA NO. 529822

FATURA TARİHİ : 11.06.2001

İRSALİYE TARİHİ : 11.06.2001

İRSALİYE NO. : 33972

Müşteri V.D. AKIUT Y.M.D.

No: 377 006 28 20

CİNSİ	MİKTARI	FIYATI	TUTARI
Sabun Paketleme Makinesi (Aksesuarları ile Komple 15 Parça)	1 Adet	11.000.000.000.-	11.000.000.000.-
		T O P L A M	11.000.000.000.-
		K.D.V. % 18	1.980.000.000.-
		GENEL TOPLAM	12.980.000.000.-

Yalnız, Onikimilyardokuzyüzseksemilyon TL.'dir.

3065 Sayılı Kanuna göre ihraç edilmek kaydıyla
satıldığından dolayı K.D.V tahsil edilmiştir.

Banka Hesap No :

Vakıflar Bankası Eskişehir Şubesi : 02025621

Halk Bankası Esk. Sanayi Sitesi Şb. : 304210 -39-03260

Esbank Eskişehir Şubesi : 30421-3009123

Şekerbank Taşbaşı Esk. Şb: 32003455

KATMA DEĞER VERGİSİ BEYANNAMESİ

(Gerçek Usulde Vergilendirilen Mükellefler İçin)

V.D.KODU
(Vergi Dairesince Doldurulacaktır.)

1

1 BATTALGAZİ
VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

YILI 2001

AYLIK X

ÜÇ AYLIK

2 İSKİŞEHİR
İL-İLÇE

OCA

ŞUB

MAR

NIS

MAY

HAZ X

TEM

AĞU

EYL

EKİ

KAS

ARA

MÜKELLEFİN

3 Vergi Kimlik Numarası

8260169926

Telefon No.

4 Soyadı (Unvanı)

ANADOLU MAKİNE AMBALAJ SA
A.Ş.

5 Adı

TABLO I MATRAH VE VERGİ BİLDİRİMİ

6	TESLİM VE HİZMETLERİN KARŞILIĞINI TEŞKİL EDEN BEDEL	134173260000
7	İSTISNALAR VE ÖZEL MATRAH ŞEKLİNDE MATRAHA DAHİL OLMAYAN BEDEL (31+32+51) - (49)	122939260000
8	KATMA DEĞER VERGİSİ MATRAHI (6-7)	11234000000
9	MATRAH	11234000000
10	ORAN(%)	18
11	VERGİ	2022120000
12		
13		
14		
15		
16		
17		
19	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ (10+12+14+16+18)	2022120000
20	İLAVE EDİLECEK KDV	32000000
21	TOPLAM KATMA DEĞER VERGİSİ (19+20)	2054120000
22	Önceki Dönemden Devreden İndirilecek KDV	22648630000
23	Bu Döneme Ait İndirilecek KDV	3427440000
24	Satışlardan İfade Edilen, İşlemi Gerçekleşmeyen veya İşleminde Vazgeçilen Mal ve Hizmetler Nedeniyle İndirilmesi Gereken KDV	
25	Türkiye'de İkamet Etmeyen Yabancılar Bu Dönemde İfade Edilen KDV	
26	İNDİRİMLER TOPLAMI (22+23+24+25)	26076070000
27	ÖDENMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (21-26) - (30)	11963550000
28	SONRAKİ DÖNEME DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ (26-21) - (53)	14038400000
29	İADE EDİLMESİ GEREKEN KATMA DEĞER VERGİSİ (53+64)	
30	TECİL EDİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ (63)	

65	BEYANNAMENİN HANGİ SIFATLA VERİLDİĞİ	
	Mükellef	Mirasçı
		Kanuni Temsilci (Veli, Vasi, Kayıym) X
	Vergi Kimlik No. (Kanuni Temsilci)	9850032698
	Adı ve Soyadı	İsmail KÖROĞLU
	İmzası	
	Tarih	

66	BEYANNAMEYİ DÜZENLEYEN S.M. VEYA S.M.M.M.'İN	
	Vergi Kimlik Numarası	9260013773
	Adı ve Soyadı	Ahmet TOCAN
	İmzası	
	Tarih	

ABLO II İSTİSNALAR VE İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN BİLDİRİM

1 Özel Matrah Şekline Tabi İşlemlerde Matraha Dahil Olmayan Bedel

2 Kısmi İstisnalar

ADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER
TESLİM VE HİZMET TUTARI
YÜKLENİLEN KDV

3 İhracat İstisnası

122 939 260 000 **34**

12 058 400 000

5 Deniz, Hava ve Demiryolu Taşıma Araçlarına İlişkin İstisna

36

7 Liman ve Hava Meydanlarında Yapılan Hizmetlere İlişkin İstisna

38

9 Petrol Arama Faaliyetlerine İlişkin İstisna

40

1 Teşvik Belgesi Yatırım Mallarına İlişkin İstisna

42

3 Transit ve Uluslararası Taşımacılık İstisnası

44

5 Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara İlişkin İstisna (*)

46

7 Diplomatik ve Uluslararası Kuruluşlara İlişkin İstisna

48

9 Sorumluluk Uygulaması Kapsamında Hurda Metal Teslimleri

50

1 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN TESLİM VE HİZMET BEDELLERİ TOPLAMI (33+35+37+39+41+43+45+47+49)

122 939 260 000

2 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLERE İLİŞKİN YÜKLENİLEN KDV TOPLAMI (34+36+38+40+42+44+46+48+50)+(25)

12 058 400 000

3 İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER NEDENİYLE YÜKLENİLEN VERGİLERDEN İADE OLUNACAK KDV (**)

12 058 400 000

TABLO III İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERE AIT BİLDİRİM
İHRAÇ KAYDIYLA TESLİM BEDELİ
ORAN(%)
VERGİ

54 11 000 000 000

18

55

1 980 000 000

56

57

58

59

60

61

62 TECİL EDİLEBİLİR KDV (55+57+59+61)

1 980 000 000

63 TECİL EDİLECEK KDV (***)

64 İHRACATIN GERÇEKLEŞTİĞİ DÖNEMDE İADE EDİLECEK KDV (62-63)

1 980 000 000

BEYANNAMEYE EKLENECEK BELGELER

Adet	Türü	Adet	Türü
	Adi, Kolektif ve Adi Komandit Şirketlerde Ortaklar Listesi (Sadece İlk İşe Başlama ve Değişiklikler Varsa Eklenmektedir.)		Yeminli Mali Müşavir Raporuna Göre İade Almak İsteyenlerin Talep Dilekçesi
	İhracat Edilen Mallara Ait Gümrük Beyannamesinin Aslı veya Noter ya da Yeminli Mali Müşavirce Tasdikli Örneği		3100 Sayılı Kanun Uyarınca Kullanılan Ödeme Kaydedici Cihazdan Alınan Aylık Mali Hafıza Raporu
	Sınır Ticaretine Ait Tahakkuk Varakasının Noter, Yeminli Mali Müşavir veya Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		
	Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolcular ile Diplomatik İstisnadan Yararlanana Yapılan İadelere Ait Liste (Tahsil Edilen Vergilerin İade Edildiği Dönemde Eklenmektedir.)		
	Uluslararası Kara Taşımacılığına Ait Kara Manifestosu Tır Karnesi veya Transit Aktarma Beyannamesinin Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		

Bu Dönemde Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolculara Döviz Karşılığı Yapılan Satışlardan İstisna Satılan Çeşitli ve Benzer İlgili Yüklenilen Vergiler Yazılacaktır.
 (26) No.lu Satırdaki Tutardan (21) No.lu Satırdaki Tutarı Düşülmesi Sonucu Kalan Meblağ (52) No.lu Satırdaki Tutarıdır. Küçükse Bu Meblağ, Büyükse (52) No.lu Satırdaki Tutarı Yazılacaktır.
 (21) No.lu Satırdaki Tutardan (26) No.lu Satırdaki Tutarı Düşülmesi Sonucu Kalan Meblağ (62) No.lu Satırdaki Tutarıdır. Küçükse Bu Meblağ, Büyükse (62) No.lu Satırdaki Tutarı Yazılacaktır.

EK.9 DÖVİZ TEVDİAT HESABINA DÖVİZ YATIRMA DEKONTU
ÖRNEĞİ

DEKONT

T. GARANTİ BANKASI A.Ş.
Boğaziçi Vergi Dairesi
Vergi No : 8790017566

ŞUBE ADI : ESKİŞEHİR MÜŞTERİ NUMARASI : 732863 HESAP NUMARASI : 60 9003680 EMANET NUMARASI : İŞLEM TARİHİ : 29/03/2001-MA87/ 7 VERGİ DAİRESİ : BATTALGAZI VERGİ NO : 3790032023 İŞLEM YERİ : ESKİŞEHİR DÜZENLENME TARİHİ: 06/09/2001	ANADOLU MAKİNE AMBALAJ SAN. A.Ş. ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ 3. CADDE MERKEZ 26110 MERKEZ / ESKİŞEHİR / TÜRKİYE
HAVALA ÖDEME - HESABA REFERANS : 200103290853415 GÖNDEREN : BANK SOKOLOVSKY LTD	
YALNIZ YİRMİDOKUZBİNDOKUZYÜZSEKSENSEKİZUSD. 00	
SIRA NO : 2001-03-29-10.13.11.934849	TUTAR : + 29,988.00 USD

EK 10 DÖVİZ ALIM BELGESİ ÖRNEĞİ

DÖVİZ ALIM BELGESİ - İHRACAT

REFERANS:

BELGE NO. :

1064

İSTAT. NO. :

52

BANKA ŞUBE : 18/
SERİ/NO : 989-060/015130

DÖVİZİ SATAN KİŞİNİN/KURULUŞUN

ANADOLU MAKİNE AMBALAJ SANAYİ A.Ş.

SERİ T № 353589

ÜNVANI:
UYRUĞU:

PASS. NO:

TR. GİRİŞ TARİHİ :

SATIN ALINAN DÖVİZİN/EFEKTİFİN

RUSYA FEDE
USDGELİŞ NEDENİ:
DÖVİZ KURU:İHRACAT MESNETSİZ
1135,000.00GELDİĞİ ÜLKE:
DÖVİZ CİNSİ: 25,000.00
DÖVİZ TUTARI: 28,375,000,000.00
TL KARŞILIĞI: 25,000.00
FOK KARŞILIĞI : 25,000.00NAVLUN TUTARI:
SIGORTA TUT. :İSTAT.NO :
İSTAT.NO :KE
FOBMAL CİNSİ:
ÖDEME ŞEKLİ:
ÇIKIŞ KAPIS:İHRACAT ŞEKLİ:
TESLİM ŞEKLİ:
GÇB TARİHİ/NO: 0.00
KESİNTİLER (TL): 25,000.00
NET KALAN:BANT, KALIP, MAKİNA
PEİHRAÇ SÜRESİ: 07/05/02
TCMB USD KARS: USD

25,000.00 TCMB PARİTE: 1.0000

MÜHABİR:
DAYANAK:
AÇIKLAMA:32 SAYILI KARAR
İTH: LATRONIC

REFERANS:

27 HAZ 2001

MODEL : S-82 BLOK (6x25) - 10.000 - 1989/10
MÜŞTERİ NÜSHASITÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.
07.05.2001
60 ESR ESKİBAĞIR 1/6

EK 11 KDV İADESİ MAHSUP ALINDISI ÖRNEĞİ

MAHSUP ALINDISI

T.C.
MALİYE BAKANLIĞIESKİŞEHİR İLİ DEFTERDARLIĞI
025254 BATTALGAZİ VERGİ DAİRESİMahsup Alındı No.: 20010521500005000160
Ödeme Tarihi : 14 / 08 / 2001
Düzenleme Tarihi : 14 / 08 / 2001Vergi Kimlik No.: 8260169926
Soyadı (Unvanı): ANADOLU MAKİNE AMBALAJ SANAYİ A.Ş.
Adı :Adres : ORGANİZE SAN. BÖL.
3. CAD.
ESKİŞEHİRHangi Saymanlık Adına Tahsil Edildiği veya
Nereden Gelen Alındı Üzerine Mahsup Yapıldığı :
Borcun Çeşidi :

Dayanağı Belgenin	Türü	Tarihi	Numarası	Düzenlendiği Yer
Hesabın Adı		Borc		Alacak
0001 - İZANNEHİR ER N.			11.123.010.000	
0003 Gelir Vergisi Stopajı				1.000.000,00
0010 Kurumlar Vergisi				5.950.250,00
1020 Fon Payı				725.429,00
0033 Kurum Çeşitli Vergi				1.885.550,00
1042 Eğitime Katkı Payı				1.000,00
1043 Özel İşleri Vergisi				5.000,00
0047 Damga Vergisi				74.040,00
1034 Gecikme Faizi				1.123.010,00
TOPLAM			11.123.010.000	11.123.010,00

ONBİR MİLYAR YÜZYİRMİ ÜÇ MİLYON ON ÜÇ

borcu yukarıdaki hesaplara kaydedilmek suretiyle mahsuben tahsil edilmiştir.

Tipleri Türü: 6100/0010

Düzenleyen
Adı Soyadı
İmzaY. P. Y. Oc
P

SALİHANCI

(MÜKELLEF)

KAYNAKÇA

- ARSLAN, Cenk Murat. **Dönem Sonu İşlemleri**. Ankara: TÜRBOB Yayınları, 2000
- ATAMAN, Ümit ve Haluk SUMER. **Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**. İstanbul: Türkmen Kitapevi, 1996
- ATAMAN, Ümit ve Haluk SUMER. **Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**. İstanbul: İsmail Akgün Vakfı, 1991
- AYDIN, Davut. **Dış Ticaret İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web – Ofset Tesisleri, 1998
- BAĞRIAÇIK, Atila. “Türkiye’de Serbest Bölgelerin Avantajları”, **Yaklaşım Dergisi**, Sayı no 91, Temmuz 2000
- BAĞRIAÇIK, Atila. **Dış Ticaret İşlemleri**. İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi. 2000
- BAĞRIAÇIK, Atila. **Serbest Bölgeler ve Avantajları**. İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi, 1999
- GÜVEN, Özcan ve Nüvit OKTAY. **İhracat Uygulamaları**. Eskişehir: Web – Ofset Tesisleri, 1994
- KAYA, Mehmet Emin. **İhracatı Teşvik**, Ankara: Kariyer Matbaacılık Ltd. Şti., 1995
- KIRIKTAŞ, İlhan ve Abdullah TOLU. **İhracatta KDV Uygulaması**. İstanbul: Maliye ve Hesap Uzmanları Derneği, 1996

KÖROĞLU, Ömer. "Serbest Bölge Türleri ve Ortak Özellikleri", **Yaklaşım Dergisi**, Sayı:74, Şubat 1999

MAVİOĞLU, Nazmi. **Dış Ticarete Ödeme Ve Teslim Şekilleri, Kambiyo Ve Bankacılık İşlemleri**. Eskişehir: İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi, 27-29 Mart 2001

MEHDİBAY, Yaşar. **Muhasebecilik Ve Mali Müşavirlik Mevzuatı**. Ankara: İmaj Yayınevi, 1998

OKTAR, Kemal. **Katma Değer Vergisinde İstisnalar Ve İadeler**. Ankara: Maliye Ve Hukuk Yayınları Ltd. Şti, 2000

ÖKTEN, M.Nurettin. **Dış Ticaret İşlemleri**. İstanbul: ARC Eğitim Danışmanlık Ve Organizasyon İşlemleri A.Ş., 1995

SAYINER, İsmet. **Belgelerle Uygulamalı Gümrük İşlemleri ve Dış Ticaret**, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1995

TOROSLU, M.Vefa. **Uygulamalı Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 1999

TOMANBAY, Mehmet. **Dış Ticaret Rejimi ve İhracatın Finansmanı**. Ankara: Hatiboğlu Yayınevi, 1995

Sorularla Kambiyo Rejimi Ve Dış Ticarete Banka Uygulamaları. İstanbul Ticaret Odası. İstanbul: Prive Ltd. Şti., 1998

T.C. Başbakanlık Dış Tic. Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirmeler Genel Müdürlüğü. **Cumhuriyet Döneminde Dış Ticaretimiz**, Ankara: Ekonomik Araştırmalar Dairesi, 1998

————— . **Cumhuriyet Döneminde Dış Ticaretimiz**, Ankara: Ekonomik Araştırmalar Dairesi, 1996

Türkiye Serbest Muhasebeciler Mali Müşavirler Sirküler Raporu. 01 Şubat 1999/17

Dünya Gazetesi. 1 Nisan 2001

“Ek Mali Tablolar”, **Maliye Haber Gazetesi**. 3 Şubat 2001